

សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និង វិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច
Université Royale de Droit et des Sciences Economiques
Royal University of Law and Economics

សារណាបញ្ចប់ការសិក្សា

បញ្ជាក់ទំនាក់ទំនងគតិយុត្តរថាជាក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្ចាស់

ស្រាវជ្រាវពីថ្ងៃទី ០១ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៦ ដល់ថ្ងៃទី ៣១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៦

ស្រាវជ្រាវដោយ

និស្សិតឈ្មោះ: ក. យី មុយឡេង
ក. នូ មុយស៊ីង

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ

លោក គង់ សាវណ

ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ នីតិសាស្ត្រ

ជំនាន់ទី ២១ (និស្សិតអាហារូបករណ៍)

ឆ្នាំចូលសិក្សា

ឆ្នាំសរសេរសារណា

២០១២

២០១៦

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

យើងខ្ញុំឈ្មោះ **យី មុយឡេង** និង **នូ មុយស៊ីង** ជានិស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រនីតិសាស្ត្រ ជំនាន់ទី២១ (ថ្នាក់អាហារូបករណ៍) នៃ សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច នៃឆ្នាំសិក្សា ២០១២-២០១៦។ យើងខ្ញុំសូមអនុញ្ញាតលំឱនកាយសម្តែងនូវការរកិច្ចដឹងគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ និងដោយស្មោះស្ម័គ្រអស់ពីដួងចិត្តចំពោះ៖

- លោកឪពុក អ្នកម្តាយរបស់យើងទាំងពីរ ដែលលោកអ្នកបានផ្តល់កំណើតដល់រូបកូនទាំងពីរ និងចិញ្ចឹមបីបាច់ ការពារ អប់រំទូន្មាន ប្រៀនប្រដៅដល់រូបកូនប្រកបដោយព្រហ្មវិហារធម៌ ទាំងបួនរូមមាន មេត្តា ករុណា មុទិតា និងឧបេក្ខជាដៀងរហូតមក។ លោកឪពុក និងអ្នកម្តាយ ក៏បានទំនុកបម្រុង និងគាំទ្រទាំងផ្នែកស្មារតី ផ្នែកសម្ភារៈ និង ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ដល់កូនក្នុងការសិក្សារៀនសូត្របានខ្ពង់ខ្ពស់ ដែលជាទុនក្នុងការក្លាយជាសសរទ្រូងយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ប្រទេសជាតិ។

- ឯកឧត្តមសាកលវិទ្យាធិការ **លុយ ចន្ទ្យា** សាកលវិទ្យាធិការរង និងសាស្ត្រាចារ្យទាំងអស់នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ដែលបានបំពេញការងារយ៉ាងស្វិតស្វាញ ក្នុងការដឹកនាំសាកលវិទ្យាល័យឲ្យមានការវិវត្តឈានមុខ ព្រមទាំងចែករំលែកចំណេះដឹង អប់រំ ទូន្មាន ដោយមិនគិតពីការនឿយហត់ ក្នុងបុព្វហេតុនៃការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សនៅកម្ពុជា។

- លោកសាស្ត្រាចារ្យ **គង់ សាវណ** ជាសាស្ត្រាចារ្យទទួលបន្ទុកដឹកនាំសារណានេះ ដែលបានខិតខំលះបង់អស់ពីកម្លាំងកាយចិត្ត ប្រាជ្ញាស្មារតី និងពេលវេលាដ៏មានតម្លៃ ក្នុងការចែករំលែកបទពិសោធន៍ តម្រង់ទិស ពន្យល់ណែនាំ និងធ្វើឲ្យសារណានេះបញ្ចប់ដោយភាពជោគជ័យ។

- ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលផ្តល់ឱកាស និងស្វាគមន៍យ៉ាងរាក់ទាក់ចំពោះក្រុមនិស្សិតយើងខ្ញុំចុះធ្វើកម្មសិក្សា ជាពិសេស លោក **ស៊ី ម៉ង់** ប្រធានការិយាល័យនៃនាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនៃក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ដែលបានផ្តល់ជាឯកសារពិគ្រោះនានា និងជាមតិយោបល់ជាច្រើនចំពោះការតាក់តែងសារណានេះ។

ជាកិច្ចបញ្ចប់នេះ យើងខ្ញុំទាំងពីរ សូមលំឱនកាយលើកហត្ថាទាំងទ្វេបួងសួងដល់អស់ទេព្មានិងវត្ថុស័ក្តិសិទ្ធិទាំងអស់ សូមឲ្យលោកឪពុក អ្នកម្តាយ សាស្ត្រាចារ្យទាំងអស់ ព្រមទាំងបុគ្គលទាំងឡាយដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ បានជួបប្រទះតែសេចក្តីសុខសុភមង្គល សុខភាពល្អ និងជួបនូវពុទ្ធពរទាំង៤ប្រការ គឺអាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

អារម្ភកថា

យើងខ្ញុំជានិស្សិតបរិញ្ញាបត្រនីតិសាស្ត្រឆ្នាំទី៤ បានធ្វើការតាក់តែងឡើងនូវសារណា ដែល ជាវណ្ណកម្មថ្មីមួយក្រោមប្រធានបទ “បញ្ហាទំនាក់ទំនងគតិយុត្តរវាងក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលសម្ព័ន្ធ”។ សមិទ្ធផលនេះបានកើតឡើង ដោយការស្រាវជ្រាវ ប្រមូលមូលឯកសារពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយរួមមាន លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនានា ឯកសារពិគ្រោះរបស់សាស្ត្រាចារ្យនានាទាំងក្នុងស្រុក និងឯកសារ បរទេស កិច្ចពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកអនុវត្តន៍ច្បាប់ ព្រមទាំងការប្រមូលផ្តុំចំនេះដឹងផ្នែកច្បាប់ ដែលទទួលបានក្នុងរយៈពេល៤ឆ្នាំកន្លងមកនេះ។ យើងខ្ញុំយល់ថាប្រធានបទមួយនេះគឺពិតជាមាន សារៈសំខាន់ និងអត្ថប្រយោជន៍ដល់យើងទាំងពីរ និងអ្នកអានក្នុងការស្វែងយល់ឲ្យកាន់តែច្បាស់ពី នីតិពាណិជ្ជកម្ម និងទំនាក់ទំនងគតិយុត្តរវាងក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលសម្ព័ន្ធ ដោយសារប្រទេសកម្ពុជា សព្វថ្ងៃនេះ ទទួលបានការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំងពីសំណាក់វិនិយោគិនបរទេសក្នុងបង្កើតក្រុម- ហ៊ុនវិនិយោគ និងជាពិសេសក្រោមទម្រង់ជាបុគ្គលសម្ព័ន្ធ ដូច្នេះ ក្នុងនាមជានិស្សិតច្បាប់ អ្នកអនុវត្ត ច្បាប់ នីតិករ ត្រូវមានការយល់ដឹងលើបញ្ហានេះ ដើម្បីសម្រួល និងជម្រុញឲ្យមានវិនិយោគបរទេស កាន់តែច្រើនឡើង និងធានាឲ្យបាននូវភាពត្រឹមត្រូវស្របច្បាប់ក្នុងការបង្កើតបុគ្គលសម្ព័ន្ធ ព្រមទាំង យល់ដឹងពីបញ្ហាចំរូងចំរាស់នៃទំនាក់ទំនងមួយនេះ។

តាមរយៈការស្រាវជ្រាវនេះ យើងក៏បានជួបប្រទះនូវឧបសគ្គមួយចំនួន ដូចជាកង្វះខាត នូវ ឯកសារពិគ្រោះនានា ដោយសារនីតិពាណិជ្ជកម្មជាមុខវិជ្ជាលំបាក ហើយមានសាស្ត្រាចារ្យតិចតួច ដែលចាប់យកជំនាញផ្នែកនេះ និងតាក់តែងជាឯកសារពិគ្រោះឡើង។ ម្យ៉ាងទៀត ការស្រាវជ្រាវ តម្រូវឲ្យមានការយល់ដឹងតាមរយៈការអនុវត្តផ្ទាល់ ដើម្បីយល់ដឹងច្បាស់ពីការវិវត្តនៃវិស័យឯកជន ជាជាងការផ្ដោតតែទៅលើទ្រឹស្តី។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ តាមរយៈការស្រាវជ្រាវលើឯកសារ ពិគ្រោះទាំងក្នុងស្រុក និងបរទេស ការធ្វើការសំណេះសំណាលសុំយោបល់ពីសាស្ត្រាចារ្យផ្នែកនីតិ ឯកជន មន្ត្រីនៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម មេធាវី និងអ្នកអនុវត្តច្បាប់នានា បានធ្វើឲ្យយើងជំនះឧបសគ្គ ទាំងឡើយ ហើយធ្វើការបញ្ចប់សារណានេះ ជាមួយចំណេះដឹងជាច្រើនពីការស្រាវជ្រាវ។

សារណានេះជាស្នាដៃដំបូងរបស់យើងខ្ញុំសម្រាប់ការបញ្ចប់បរិញ្ញាបត្រនីតិសាស្ត្រ យើងខ្ញុំ ជឿជាក់ថាប្រាកដជាមានការខ្វះខាតលើការស្រាវជ្រាវ ការប្រើប្រាស់ពាក្យពេចន៍ ឃ្លាឃ្លោង និង កំហុសឆ្គងអចេតនាដោយប្រការណាមួយមិនខាន។ អាស្រ័យហេតុនេះ យើងខ្ញុំសូមលំខិនកាយ អភ័យទោសជាមុនរាល់កំហុសទាំងអស់ដែលមានកើតឡើងដោយឥតព្រាងទុក និងមានក្តីរីករាយ សោមនស្សក្នុងការទទួលយកនូវមតិវិះគន់ក្នុងន័យស្ថាបនា ដើម្បីឲ្យសារណានេះ មានខ្លឹមសារ និង អត្ថន័យ កាន់តែល្អប្រសើរឡើងថែមមួយកម្រិតទៀត។

មាតិកា

ទំព័រ

សេចក្តីផ្តើម ១

ជំពូកទី១ សញ្ញាណទូទៅនៃបុគ្គលសម្ព័ន្ធ និងកិច្ចគតិយុត្តដែលបង្កើតឱ្យមាន

ទំនាក់ទំនងរវាងក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលសម្ព័ន្ធ

១.១ សញ្ញាណទូទៅនៃបុគ្គលសម្ព័ន្ធ ៥

១.១.១ លក្ខណៈទូទៅនៃបុគ្គលសម្ព័ន្ធនៅកម្ពុជា..... ៦

១.១.១.១ ទម្រង់នៃបុគ្គលសម្ព័ន្ធក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេស..... ៦

១.១.១.២ ប្រភេទនៃក្រុមហ៊ុន ៦

១.១.១.៣ សញ្ញាតិក្រុមហ៊ុន..... ១០

១.១.១.៤ ច្បាប់គ្រប់គ្រង ១០

១.១.១.៥ ចលនាដើមទុន..... ១២

១.១.១.៦ ការវិយោគទុន ១៣

**១.១.២ ការប្រៀបធៀបរវាងបុគ្គលសម្ព័ន្ធ និងក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេសជនជាតិ
ខ្មែរ..... ១៤**

១.១.២.១ លក្ខណៈដូចគ្នារវាងបុគ្គលសម្ព័ន្ធ និងក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេស
ជនជាតិខ្មែរ..... ១៤

១.១.២.២ លក្ខណៈខុសគ្នារវាងបុគ្គលសម្ព័ន្ធ និងក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេស
ជនជាតិខ្មែរ..... ១៤

១.២ ទំនាក់ទំនងនៃនីតិបុគ្គលភាពរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលសម្ព័ន្ធ ១៧

១.២.១ លក្ខខណ្ឌគតិយុត្តនៃការទទួលបាននីតិសម្បទាជាក្រុមហ៊ុនមេ..... ១៧

១.២.១.១ នីតិបុគ្គលភាពតាមច្បាប់បរទេស ១៧

១.២.១.២ ភាគហ៊ុនតម្រូវក្នុងការទទួលបាននីតិសម្បទាក្រុមហ៊ុនមេ.....	១៨
--	----

១.២.២. លក្ខខណ្ឌគតិយុត្តនៃការបង្កើតបុគ្គលសម្ព័ន្ធនៅកម្ពុជា..... ១៨

១.២.២.១ លក្ខខណ្ឌគ្រឹះ:	១៩
------------------------------	----

ក. ការព្រមព្រៀង	១៩
-----------------------	----

ខ. សមត្ថភាព	១៩
-------------------	----

គ. កម្មវត្ថុអាជីវកម្មស្របច្បាប់.....	២០
--------------------------------------	----

១.២.២.២ លក្ខខណ្ឌទម្រង់.....	២១
-----------------------------	----

ក. លក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង	២១
---	----

ខ. ការចុះបញ្ជីនៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម.....	២៧
--	----

ខ.១ ការចុះបញ្ជីបង្កើតក្រុមហ៊ុន	២៧
--------------------------------------	----

ខ.២ ការចុះបញ្ជីកែប្រែ	៣០
-----------------------------	----

គ. ការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ.....	៣២
---------------------------------	----

ឃ. ការចុះបញ្ជីសារពើពន្ធ.....	៣៣
------------------------------	----

ង. ការស្នើសុំអាជ្ញាប័ណ្ណពីក្រសួងសាមី.	៣៤
--	----

ជំពូកទី២ ការរៀបចំ ការប្រព្រឹត្តិទៅ និងការទទួលខុសត្រូវរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធ

២.១ ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តិទៅរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធ ៣៦

២.១.១ ស្ថាប័នគ្រប់គ្រងឯករាជ្យរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធ.....	៣៧
--	----

២.១.១.១ អភិបាល.....	៣៧
---------------------	----

ក. ការតែងតាំងអភិបាល	៣៧
---------------------------	----

ខ. តួនាទីអភិបាល.....	៣៨
----------------------	----

គ. ការបញ្ចប់តួនាទីរបស់អភិបាល	៣៩
------------------------------------	----

ឃ. សិទ្ធិ និងអំណាចរបស់អភិបាល.....	៤០
-----------------------------------	----

ឃ.១ សិទ្ធិរបស់អភិបាល.....	៤០
ឃ.២ អំណាចរបស់អភិបាល	៤១
ង.ការទទួលខុសត្រូវរបស់អភិបាល	៤២
២.១.១.២ មហាសន្និបាត.....	៤២
ក. ការប្រជុំ	៤៣
ខ. ភារកិច្ច.....	៤៤
គ. ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត	៤៤
ឃ. កំណត់ហេតុនៃការប្រជុំ	៤៤
២.១.១.៣ សវនករ	៤៥
ក. ការតែងតាំង	៤៥
ខ. ប្រាក់លាភការ	៤៦
គ. សិទ្ធិ និងអំណាច	៤៦
ឃ. តួនាទី	៤៧
ង. ការទទួលខុសត្រូវ.....	៤៨
២.១.២ ការរំលាយបុគ្គលសម្ព័ន្ធ.....	៤៨
២.១.២.១ ការរំលាយបុគ្គលសម្ព័ន្ធដោយផ្ទាល់	៤៨
ក. ការរំលាយតាមការកំណត់ក្នុងលក្ខន្តិកៈ.....	៤៩
ក.១ ប្រការដែលមានចែងក្នុងលក្ខន្តិកៈ.....	៤៩
ក.២ នីតិវិធីនៃការរំលាយ.....	៥០
ខ. ការរំលាយតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ.....	៥០
គ. ការក្ស័យធន.....	៥០
២.១.២.២ ផលប៉ះពាល់នៃការរំលាយក្រុមហ៊ុនមេ	៥១

២.២ ការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលសម្ព័ន្ធចំពោះបំណុល.....	៥១
២.២.១ ការទទួលខុសត្រូវដោយឡែករបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធចំពោះបំណុល	៥២
២.២.១.១.ការទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត	៥២
២.២.១.២ ការទទួលខុសត្រូវដោយអភិបាលផ្ទាល់	៥២
២.២.២ ការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ ចំពោះប្រាក់បំណុលរបស់តតិយជន. ៥៣	
២.២.២.១ គោលការណ៍នៃការទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត	៥៣
២.២.២.២ គោលការណ៍នៃនីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែក	៥៣
២.២.២.៣ អញ្ញត្តិកម្មចំពោះគោលការណ៍នៃការទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត និង គោលការណ៍នៃនីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែក	៥៤
ក. ទ្រឹស្តីប្រើប្រាស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធជាឧបករណ៍របស់ក្រុមហ៊ុនមេ (Instrumentality Doctrine).....	៥៤
ខ. ទ្រឹស្តីឯកភាពនៃចំណងកម្មសិទ្ធិ (Alter Ego Doctrine)	៥៦
គ. ទ្រឹស្តីនៃភាពដូចគ្នា (Identity Doctrine)	៥៧
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	៥៨
អនុសាសន៍	៦០
គណនីឡេស	
ឧបសម្ព័ន្ធ	

សេចក្តីផ្តើម

ការធ្វើជំនួញឆ្លងប្រទេស ចាប់មានវត្តមានតាំងពីយូរលង់ណាស់មកហើយ នៅលើសកល-
លោក។ ឯកសារប្រវត្តិសាស្ត្រក៏បង្ហាញឲ្យឃើញថា ប្រទេសចិនជាប្រទេសដែលចេះធ្វើជំនួញឆ្លង
ប្រទេស និងបង្កើតឲ្យមានទំនាក់ទំនងការទូតមុនគេបង្អស់នៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍។ ចំណែកអាណាចក្រ
ខ្មែរក៏ជាប្រទេសមួយនៅតាមបណ្តោយផ្លូវសូត្រសមុទ្រ ដែលបានធ្វើជំនួញជាមួយនឹងប្រទេសចិន
ជាពិសេស ក្នុងរាជកាលព្រះបាទឥន្ទ្រវរ្ម័នទី៣ នាសម័យអង្គរក្នុងឆ្នាំ១២៩៧ ដែលយកចិត្តទុកដាក់
លើវិស័យពាណិជ្ជកម្មតាមផ្លូវសូត្រសមុទ្រនេះយ៉ាងខ្លាំង។ រីឯក្នុងឆ្នាំ ១៦០០គ.ស ក្រុមហ៊ុន Dutch
East India បានប្រសូត្រឡើង ជាក្រុមហ៊ុនពហុជាតិឯកជន ដែលត្រូវបានគេរកឃើញដំបូងបំផុតក្នុង
ពិភពលោក មានសញ្ជាតិហូឡង់ និងក្រោយមកកាន់កាប់ដោយប្រទេសអង់គ្លេស។ ក្រុមហ៊ុននេះ
បានធ្វើពាណិជ្ជកិច្ចតាមការធ្វើដំណើរផ្លូវទឹកក្នុងការទិញយកគ្រឿងទេសនានានៅអាស៊ី។ ពាណិជ្ជ-
កម្មឆ្លងដែនក៏ចាប់ផ្តើមមានការវិវត្តឡើង។ ម្ចាស់ក្រុមហ៊ុននីមួយៗមានមហាថ្វីតាមិនត្រឹមតែក្តោប
ក្តាប់ទីផ្សារក្នុងប្រទេសមួយប៉ុណ្ណោះទេ តែក៏បានបង្កើត និងពង្រីកទីផ្សាររបស់ខ្លួនតាមប្រទេសនានា
ដែលយល់ឃើញថាជាផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួន។

ទន្ទឹមនឹងការវិវត្តនៃវិស័យពាណិជ្ជកម្មឆ្លងដែន ប្រទេសមួយចំនួន ជាពិសេសប្រទេសកំពុង
អភិវឌ្ឍបានទទួលស្គាល់អំពីអត្ថប្រយោជន៍នៃការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសទៅលើ ការអភិវឌ្ឍ
សេដ្ឋកិច្ច និងវិស័យបច្ចេកទេសរបស់ខ្លួន។ ជាក់ស្តែង សម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា ជាប្រទេសមួយដែល
បានចាប់ផ្តើមធ្វើសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរីឡើងវិញក្នុងឆ្នាំ១៩៨៩ ដោយបានយកចិត្ត
ទុកដាក់យ៉ាងខ្លាំងលើការជម្រុញ និងលើកទឹកចិត្តចំពោះការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស ដោយគ្មាន
ការរើសអើងរវាងពាណិជ្ជកម្មក្នុងស្រុក និងបរទេសឡើយ ហើយចាត់ទុកវិស័យវិនិយោគជាវិស័យ
សំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍសង្គម។

ជាមួយនឹងដំណើរវិវត្តនៃវិស័យពាណិជ្ជកម្ម ព្រមទាំងលំហូរនៃពាណិជ្ជកម្មបរទេសចូលក្នុង
ប្រទេសរបស់ខ្លួន ប្រព័ន្ធច្បាប់ក្នុងការគ្រប់គ្រងលើវិស័យពាណិជ្ជកម្ម ក៏ត្រូវតែអនុម័តឡើងផងដែរ
សម្រាប់ការគ្រប់គ្រង ចូលអន្តរាគមន៍ និងសម្រួលលើទំនាក់ទំនងនេះ។ ហេតុនេះក្នុងឆ្នាំ ១៨៨៨
នៅរដ្ឋញូជេស៊ី (New Jersey State) សហរដ្ឋអាមេរិក បានអនុម័តឲ្យក្រុមហ៊ុនមួយអាចក្លាយជាម្ចាស់
ភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុនមួយផ្សេងទៀត។ តាមរយៈនេះ នៅអម្បុងចុងឆ្នាំ ១៨០០ និងដើមឆ្នាំ ១៩០០
គេឃើញមានសន្ទុះខ្លាំងនៃការបង្កើតពាណិជ្ជកម្មក្រោមទម្រង់ជាបុគ្គលម្នាក់ៗនេះ។ ពាណិជ្ជកម្មបាន
ប្រើប្រាស់ឋានៈជាបុគ្គលម្នាក់ៗក្នុងមូលហេតុផ្សេងៗដូចជា បង្កើនមូលធនរបស់ខ្លួន ចៀសផុតពីពន្ធ

អាករខ្ពស់ ពង្រីកទីផ្សារ និងជាពិសេសការទទួលបាននូវការការពារតាមគោលការណ៍នៃការទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត និងការទទួលខុសត្រូវដាច់ដោយឡែករបស់ទម្រង់ក្រុមហ៊ុនមូលធនប្រភេទនេះ។ រីឯប្រទេសកម្ពុជាវិញ ក្រោយពីបានបើកសេដ្ឋកិច្ចសេរីរួចមក ក៏បានចងក្រងច្បាប់គ្រប់គ្រងលើវិស័យពាណិជ្ជកម្មជាច្រើន រួមមានជាអាទិ៍ ច្បាប់វិនិយោគ ច្បាប់ស្តីពីវិធានពាណិជ្ជកម្ម និងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម និងច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្មជាដើម ព្រមទាំងមានកិច្ចព្រមព្រៀងជាទ្វេភាគីនិងពហុភាគីជាច្រើន ដែលបានជម្រុញ និងលើកទឹកចិត្តដល់ការវិនិយោគបរទេស កំណត់ពីវិធានក្នុងការចុះបញ្ជីក្រុមហ៊ុន ដើម្បីទទួលបាននីតិបុគ្គលភាពស្របតាមច្បាប់ទាំងក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មក្នុងស្រុក និងពាណិជ្ជកម្មក្រុមហ៊ុនបរទេស។

តាមច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្រុមហ៊ុនបរទេស ក៏អាចមកធ្វើពាណិជ្ជកិច្ចនៅកម្ពុជាបានដែរក្រោមទម្រង់ផ្សេងៗដូចជា បុគ្គលម្ចាស់ ការិយាល័យតំណាងពាណិជ្ជកម្ម សាខាក្រុមហ៊ុន។ ការិយាល័យតំណាង សាខាក្រុមហ៊ុនគ្រាន់តែជាភ្នាក់ងាររបស់ក្រុមហ៊ុនដើម ក្នុងការធ្វើសកម្មភាពមួយចំនួន ដើម្បីជួយជ្រោមជ្រែងនូវសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុនដើម ហើយមាននីតិបុគ្គលភាពមិនដាច់ដោយឡែកពីក្រុមហ៊ុនមេឡើយ។ ចំណែកឯបុគ្គលម្ចាស់ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយក្រុមហ៊ុនមេនៅឯបរទេសដែលមានភាគហ៊ុនក្នុងបុគ្គលម្ចាស់យ៉ាងតិច ៥១%។ ដូចនេះយើងខ្ញុំចាប់អារម្មណ៍ឃើញថាទំនាក់ទំនងដែលខុសប្លែកគឺ ទំនាក់ទំនងនៃបុគ្គលម្ចាស់ និងក្រុមហ៊ុនមេដោយសារបុគ្គលម្ចាស់ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយក្រុមហ៊ុនមេ និងភាគហ៊ុនលើសលប់ដែលអាចឲ្យក្រុមហ៊ុនមេធ្វើការសម្រេចគ្រប់បែបយ៉ាងលើគោលនយោបាយក្រុមហ៊ុន ការរៀបចំ ព្រមទាំងការប្រព្រឹត្តិទៅប្រចាំថ្ងៃរបស់បុគ្គលម្ចាស់ និងពាណិជ្ជកម្មប្រចាំថ្ងៃរបស់បុគ្គលម្ចាស់ផងដែរ ប៉ុន្តែក្រុមហ៊ុនមេបែរជាមាននីតិបុគ្គលភាពមួយដាច់ដោយឡែកពីបុគ្គលម្ចាស់ខ្លួនទៅវិញ។

អត្ថបទសារណានេះ នឹងធ្វើការដោះស្រាយចំណោទបញ្ហាធំៗដែលកើតមានឡើងក្នុងប្រធានបទនេះ។ បញ្ហាចម្បងសំខាន់គឺថា តើក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្ចាស់ មានទំនាក់ទំនងអ្វីនឹងគ្នា? ហើយតើថាចំណងគតិយុត្តណាដែលបានភ្ជាប់ឲ្យក្រុមហ៊ុនទាំងពីរមានទំនាក់ទំនងនឹងគ្នា? តាមរយៈនេះ យើងនឹងធ្វើការសិក្សាតាំងពីការបង្កើតបុគ្គលម្ចាស់រហូតដល់ដំណើរការនៃការរៀបចំ ព្រមទាំងការប្រព្រឹត្តិទៅនៃបុគ្គលម្ចាស់ និងចុងបញ្ចប់គឺ ក្នុងករណីដែលបុគ្គលម្ចាស់ត្រូវបានរំលាយ។ ដូចនេះ យើងនឹងផ្តល់ចម្លើយគតិយុត្តថាតើបុគ្គលម្ចាស់បង្កើតឡើងតាមនីតិវិធីដូចម្តេច? បុគ្គលម្ចាស់មានលក្ខណៈគតិយុត្តអ្វីខ្លះ និងមានលក្ខណៈដូចគ្នា ឬ ខុសគ្នាទៅនឹងក្រុមហ៊ុនបរទេសផ្សេងៗដូចម្តេចខ្លះ? ម្យ៉ាងទៀត យើងខ្ញុំក៏នឹងរៀបរាប់ថាការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តិទៅរបស់បុគ្គលម្ចាស់មានលក្ខណៈដូចម្តេច និងក្នុងកម្រិតណាដែលក្រុមហ៊ុនអាចលូកដៃចូលក្នុងពាណិជ្ជកិច្ចរបស់បុគ្គលម្ចាស់ក្រុមហ៊ុន

បរទេស។ បញ្ហាសំខាន់ធំមួយទៀតនោះគឺ ក្នុងករណីទទួលខុសត្រូវចំពោះគតិយជនលើបំណុលគឺ តើក្រុមហ៊ុនទាំងពីរនឹងទទួលខុសត្រូវរួមគ្នា ឬ ដោយឡែកពីគ្នា? ក្នុងករណីណាដែលក្រុមហ៊ុនមេ អាចត្រូវបានតុលាការសម្រេចឲ្យទទួលខុសត្រូវលើបំណុលរបស់បុគ្គលម្ចាស់របស់ខ្លួន?

គោលបំណងដ៏ចម្បងរបស់យើងខ្ញុំ ក្នុងការតាក់តែងសារណាបទក្នុងប្រធានបទនេះឡើង គឺដើម្បីឲ្យយើងទាំងពីរ និងអ្នកអានយល់ដឹងកាន់តែច្បាស់ ពីការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ក្រុមហ៊ុនបរទេស ជាពិសេស គឺបុគ្គលម្ចាស់ បន្ថែមពីនេះផងដែរ ក៏ចង់ទាញចំណាប់អារម្មណ៍របស់អ្នកអាន ក្នុងការ ស្វែងយល់កាន់តែច្បាស់អំពីទំនាក់ទំនងគតិយុត្តមួយនេះ ដើម្បីជម្រុញឲ្យមានការវិនិយោគផ្ទាល់ពី បរទេសឲ្យកាន់តែច្រើន និងជាវិនិយោគទុនដែលមានគោលបំណងបរិសុទ្ធក្នុងការស្វែងរកប្រាក់ ចំណេញនិងស្របពេលជាមួយគ្នា ជ្រោមជ្រែងក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ដោយ មិនរំលោភបំពានលើបទដ្ឋានគតិយុត្តណាមួយរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ដោយសមត្ថភាព និងពេលវេលាមានកម្រិត យើងខ្ញុំបានលើកយកតែចំណុចចាំបាច់មួយ ចំនួនក្នុងការបកស្រាយតែប៉ុណ្ណោះ។ ជាក់ស្តែង ក្រុមហ៊ុនបរទេសមានច្រើនសណ្ឋាន និងច្រើន ទម្រង់ ម្យ៉ាងវិញទៀតបុគ្គលម្ចាស់អាចបង្កើតឡើងក្នុងសញ្ញាតិខ្មែរផងដែរ ប៉ុន្តែយើងខ្ញុំសូមធ្វើការ បកស្រាយត្រឹមតែក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្ចាស់តែប៉ុណ្ណោះ ដោយឆ្លុះបញ្ចាំងឲ្យឃើញពីទំនាក់ទំនង រវាងក្រុមហ៊ុនទាំងពីរ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ចំពោះការលើកយកមកនូវ ការរៀបចំ និងការគ្រប់គ្រង ក្រុមហ៊ុន យើងខ្ញុំនឹងលើកយកនូវទម្រង់នៃក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតមកបង្ហាញតែ ប៉ុណ្ណោះ ទោះបីជាបុគ្គលម្ចាស់អាចត្រូវបានបង្កើតឡើងជាសហកម្មសិទ្ធិ ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុស ត្រូវមានកម្រិត ឬ ក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតក៏ដោយ ដោយយើងយល់ឃើញថា ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានត្រូវមានកម្រិត មានលក្ខណៈពេញនិយមនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ជាង។ ដូចនេះសារណារបស់យើងខ្ញុំ នឹងមិនក្តោបយកខ្លឹមសារល្អិតល្អន់ពីការរៀបចំ និងការ ប្រព្រឹត្តទៅរបស់សម្ព័ន្ធក្រុមហ៊ុន ឬ ក្រុមហ៊ុនបរទេសណាមួយ ក្រៅពីបុគ្គលម្ចាស់ក្រោមទម្រង់ជា ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតឡើយ ហើយអ្វីដែលយើងចង់បានសំខាន់ គឺរំលេចឲ្យ ឃើញទំនាក់ទំនងរបស់ក្រុមហ៊ុនទាំងពីរនេះ។

តាមទស្សនៈរបស់យើងខ្ញុំជាអ្នកតាក់តែងសារណានេះផ្ទាល់ យើងខ្ញុំពិតជាយល់ឃើញថា សារណានេះមានសារៈសំខាន់ និងផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើនដល់អ្នកអាន ដោយសារអត្ថបទចង ក្រងទាក់ទងនឹងវិស័យពាណិជ្ជកម្មនៅកម្ពុជានៅមានកម្រិត ដូចនេះ យើងសង្ឃឹម និងជឿជាក់ថា ស្នាដៃរបស់យើងនឹងជាចំណែកមួយក្នុងការផ្តល់ពុទ្ធិផ្នែកនីតិពាណិជ្ជកម្ម។ ម្យ៉ាងទៀត ស្របពេល ដែលកំណើននៃការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសកំពុងតែកើនឡើង ដោយសារកត្តាសក្តានុពលផ្សេងៗ

នៅកម្ពុជា ដូចនេះយើងជាម្ចាស់ផ្ទះក្នុងការទទួលយកវិនិយោគិនត្រូវរៀបចំខ្លួន តាមរយៈការស្វែងយល់ពីលក្ខណៈគតិយុត្តនានាក្នុងការសម្រួលដល់ក្រុមហ៊ុនវិនិយោគទាំងនោះ ព្រមទាំងធានាឲ្យបានថាក្រុមហ៊ុនបរទេសបានគោរពតាមលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយ តាមច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយចៀសវាងការរំលោភបំពានសិទ្ធិរបស់បុគ្គលណាមួយ ដោយចេតនា ឬអចេតនា។

អត្ថបទសារណានេះ គឺស្នាដៃដ៏ធំទីមួយរបស់ក្រុមយើងខ្ញុំ ដែលបានឆ្លងកាត់ ការអាន វិភាគ លើលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលមាននៅប្រទេសកម្ពុជាទាំងអស់ ទាក់ទងនឹងវិស័យពាណិជ្ជកម្ម ហើយក៏សិក្សាលើឯកសារពិគ្រោះរបស់សាស្ត្រាចារ្យល្បីៗផ្នែកពាណិជ្ជកម្មទាំងឡាយ។ លើសពីនេះទៅទៀត យើងខ្ញុំបានធ្វើការចុះកម្មសិក្សាផ្ទាល់នៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្មនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយបានធ្វើការពិភាក្សាជាមួយនឹងមន្ត្រីទទួលបន្ទុកផ្នែកចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មផ្ទាល់ និងទទួលបាននូវឯកសារល្អៗមួយចំនួន។ តាមរយៈកម្មសិក្សាកន្លងទៅ យើងទទួលបានចំណេះដឹងជាច្រើនពីមន្ត្រីនៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដោយសារតែឯកសារ និងច្បាប់ពាណិជ្ជកម្មនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នៅមានកម្រិត ម្យ៉ាងទៀតយើងក៏យល់ឃើញថាវាជាការចាំបាច់ក្នុងការពិគ្រោះលើឯកសារច្បាប់បរទេស ទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងទំនាក់ទំនងរវាងបុគ្គលសម្ព័ន្ធ និងក្រុមហ៊ុនមេនេះ ដូចនេះ ឯកសារនេះក៏បានផ្អែកតាមឯកសារបរទេសទាក់ទងនឹងប្រព័ន្ធច្បាប់ឧមិនឡ និងប្រព័ន្ធច្បាប់និងយុត្តិសាស្ត្រនានានៅសហរដ្ឋអាមេរិកមកពិភាក្សាផងដែរ។

ដើម្បីធ្វើការរំលេចឲ្យឃើញនូវទំនាក់ទំនងរវាងបុគ្គលសម្ព័ន្ធ និងក្រុមហ៊ុនមេនេះ អត្ថបទមានរចនាសម្ព័ន្ធដោយបែងចែកជាពីរជំពូកគឺ៖

- ជំពូកទី១៖ សញ្ញាណទូទៅនៃបុគ្គលសម្ព័ន្ធ និង កិច្ចគតិយុត្តដែលបង្កើតឲ្យមានទំនាក់ទំនងរវាងក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលសម្ព័ន្ធ
- ជំពូកទី២៖ ការរៀបចំ ការប្រព្រឹត្តិទៅ និងការទទួលខុសត្រូវរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធ

ជំពូកទី១ សញ្ញាណទូទៅនៃបុគ្គលម្ចីង និងកិច្ចគតិយុត្តដែលបង្កើតឲ្យមានទំនាក់ទំនងរវាងក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្ចីង

ជាទូទៅ នីតិបុគ្គលមួយត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយរូបវន្តបុគ្គលមួយ ឬ បណ្តុំនៃរូបវន្តបុគ្គលដែលមានសិទ្ធិ និងសមត្ថភាពពេញលេញស្របតាមច្បាប់ក្នុងការបង្កើតនីតិបុគ្គល។ ដោយឡែកបុគ្គលម្ចីងគឺជានីតិបុគ្គលមួយដែលត្រូវបានស្ថាបនា ឬបង្កើតចេញពីនីតិបុគ្គលមួយដែលត្រូវបានគេហៅថាក្រុមហ៊ុនមេ ឬក្រុមហ៊ុនដើមមួយដែលមានបុគ្គលភាពគតិយុត្តតាមច្បាប់បរទេសណាមួយហើយសម្រេចចិត្តក្នុងការពង្រីកអាជីវកម្មរបស់ខ្លួនចូលក្នុងប្រទេសថ្មី និងបង្កើតក្រុមហ៊ុនក្រោមទម្រង់ជាបុគ្គលម្ចីង។ ដូចនេះ **ចំណុចទី (១)** យើងនឹងធ្វើការសិក្សា និងផ្តល់ព័ត៌មានឲ្យច្បាស់អំពីសញ្ញាណទូទៅនៃបុគ្គលម្ចីងដែលក្នុងនោះរួមមាន ការបង្ហាញពីទម្រង់ក្រុមហ៊ុននេះ ជម្រើសនៃប្រភេទក្រុមហ៊ុន សញ្ញាតិក្រុមហ៊ុន និងច្បាប់គ្រប់គ្រងជាដើម។ ម្យ៉ាងវិញទៀតយើងនឹងពិភាក្សាថា តើទម្រង់នៃបុគ្គលម្ចីងមានសារជាតិគតិយុត្តយ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ហើយវែកញែកថា តើវាមានលក្ខណៈទូទៅដូចគ្នាទៅនឹងទម្រង់ ឬលក្ខណៈនៃក្រុមហ៊ុនដទៃទៀតយ៉ាងដូចម្តេច និងថា តើវាមានលក្ខណៈពិសេសខុសប្លែកពីទម្រង់នៃក្រុមហ៊ុនបរទេសផ្សេងៗក្រោមរូបភាពជា ការិយាល័យតំណាង និងសាខានៃក្រុមហ៊ុននៅកម្ពុជាយ៉ាងណាដែរ។ ចំណែក**ចំណុចទី (២)** វិញនឹងធ្វើការឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីកិច្ចគតិយុត្តដែលបង្កើតឲ្យមានទំនាក់ទំនងមួយនេះកើតឡើងដោយយើងចង់សំដៅថាក្រុមហ៊ុនទាំងពីរនេះមានទំនាក់ទំនងគ្នាតាមរយៈរូបភាពដែលក្រុមហ៊ុនមេបង្កើតបុគ្គលម្ចីងឡើង ដែលធ្វើឲ្យបុគ្គលម្ចីងក្លាយទៅជាសម្ព័ន្ធមួយក្នុងចំណោមសម្ព័ន្ធក្រុមហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ និងភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុនមេមកលើបុគ្គលម្ចីងដែលមានចំនួនលើសលប់មួយ ក្នុងការសេចក្តីសម្រេចចិត្តក្នុងមហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុន ហើយទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្រុមហ៊ុនទាំងពីរត្រូវមាននីតិបុគ្គលភាពគតិយុត្តរៀងៗខ្លួនស្របតាមច្បាប់នៃប្រទេសដែលខ្លួនបោះទីនៅ។

១.១ សញ្ញាណទូទៅនៃបុគ្គលម្ចីង

ក្នុងចំណុចដំបូងនេះ យើងនឹងធ្វើការបង្ហាញអំពីសញ្ញាណទូទៅរបស់ក្រុមហ៊ុនដែលមានទម្រង់ជាបុគ្គលម្ចីងក្រុមហ៊ុនបរទេស ដើម្បីផ្តល់ជាទស្សនទានក្នុងការយល់ពីប្រធានបទមួយនេះឲ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅ។ ពាក្យសញ្ញាណគឺសំដៅលើគ្រឿងសម្គាល់ ឬ អ្វីៗដែលប្រើជាគ្រឿងសម្គាល់

កិច្ចការនីមួយៗ^១ ដូចនេះយើងនឹងធ្វើការបង្ហាញនូវលក្ខណៈសម្គាល់របស់បុគ្គលម្នី (ចំណុច ១.១.១) ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីនិយមន័យ ជម្រើសនៃទ្រង់ទ្រាយក្រុមហ៊ុន សញ្ញាតិក្រុមហ៊ុន លទ្ធភាពក្នុងការធ្វើចលនាដើមទុនពីកម្ពុជាទៅកាន់ប្រទេសកំណើត និងលទ្ធភាពក្នុងការធ្វើវិនិយោគនៅកម្ពុជា។ ម្យ៉ាងទៀត លក្ខណៈទូទៅ លក្ខណៈពិសេសរបស់បុគ្គលម្នី ក៏នឹងលើកយកមកពិភាក្សាតាមរយៈការប្រៀបធៀបបុគ្គលម្នីទៅនឹងទម្រង់ផ្សេងៗទៀតនៃក្រុមហ៊ុនបរទេសដទៃ (ចំណុច ១.១.២)។

១.១.១ លក្ខណៈទូទៅនៃការបង្កើតបុគ្គលម្នីនៅកម្ពុជា

ផ្នែកនេះនឹងធ្វើការបកស្រាយពីលក្ខណៈទូទៅរបស់បុគ្គលម្នី ដោយរួមមានការបង្ហាញពីសញ្ញាណនៃបុគ្គលម្នី (១.១.១.១) ប្រភេទដែលបុគ្គលម្នីអាចបង្កើតឡើង (១.១.១.២) សញ្ញាតិក្រុមហ៊ុន (១.១.១.៣) ច្បាប់ដែលគ្រប់គ្រង (១.១.១.៤) ព្រមទាំងលទ្ធភាពនៃការធ្វើចលនាដើមទុន (១.១.១.៥) និងការធ្វើវិនិយោគទុននៅកម្ពុជា (១.១.១.៦)។

១.១.១.១ ទម្រង់នៃបុគ្គលម្នីក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេស

បុគ្គលម្នីក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេស (“បុគ្គលម្នី”) គឺជាក្រុមហ៊ុនដែលបង្កើតឡើងដោយក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេស (“ក្រុមហ៊ុនមេ”) នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងដែលមានភាគហ៊ុនយ៉ាងតិច ៥១ (ហាសិបមួយ) ភាគរយត្រូវបានកាន់កាប់ដោយក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេសនោះ។^២ ដូចនេះ វាមានន័យថាបុគ្គលម្នីត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហើយគ្រប់គ្រងដោយច្បាប់កម្ពុជា ចំណែកក្រុមហ៊ុនដើមជាអ្នកបង្កើតបុគ្គលម្នីស្ថិតនៅបរទេស និងកាន់កាប់ភាគហ៊ុននៃក្រុមហ៊ុនបុគ្គលម្នីយ៉ាងតិច ៥១ ភាគរយ។

១.១.១.២ ប្រភេទនៃក្រុមហ៊ុន

បុគ្គលម្នីអាចបង្កើតឡើងជាប្រភេទផ្សេងៗគ្នា ដែលអាចដូចនឹងក្រុមហ៊ុនមេ ឬក៏ខុសពី

^១ សន្ធានុក្រម ពាក្យច្បាប់ខ្មែរ អង់គ្លេស បារាំង ផ្នែករដ្ឋប្បវេណី និងនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ២០០៧ ដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយគណៈកម្មការបណ្ឌិត្យសភាទទួលបន្ទុកអនុម័តពាក្យច្បាប់ និងបោះពុម្ពដោយទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី និងវេទនានុក្រមរបស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជរាជជូនណាត ដែលបានបោះពុម្ពផ្សាយ និងរក្សាសិទ្ធិដោយវិទ្យាស្ថានពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ឆ្នាំ២០០៩។

^២ មាត្រា២៨៣ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

ក្រុមហ៊ុនមេតាមកម្រិតដែលច្បាប់បានកំណត់។ ជាក់ស្តែង យោងតាមច្បាប់សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម បុគ្គលសម្ព័ន្ធអាចបង្កើតក្រោមទម្រង់ជា សហកម្មសិទ្ធិ ឬ ក្រុមហ៊ុនមូលធន^៣។ លក្ខណៈគតិយុត្តនៃ ប្រភេទក្រុមហ៊ុននីមួយៗគឺមិនដូចគ្នាទេដែលយើងគួរតែធ្វើការសិក្សាឲ្យបានច្បាស់លាស់។

- សហកម្មសិទ្ធិទូទៅ

សហកម្មសិទ្ធិទូទៅ គឺជានីតិបុគ្គលដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយបុគ្គលពីរ ឬ ច្រើននាក់ ក្នុងការបង្កើតពាណិជ្ជកម្មក្នុងគោលបំណងស្វែងរកប្រាក់ចំណេញ។ សហកម្មសិទ្ធិទូទៅនេះ ជា ទូទៅត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយកិច្ចសន្យាពាណិជ្ជកម្មជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដែលគេហៅថា កិច្ចសន្យានៃក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិទូទៅ។^៤ ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិទូទៅមាននីតិបុគ្គលភាពដាច់ ដោយឡែកពីសហកម្មសិទ្ធិករនីមួយៗ ក្រោយពេលក្រុមហ៊ុនបានចុះបញ្ជីនៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម រួចមក ហើយនីតិបុគ្គលភាពនេះហើយ ដែលអាចឲ្យក្រុមហ៊ុនក្លាយជាម្ចាស់លើចលនទ្រព្យ និង អចលនទ្រព្យក្នុងនាមក្រុមហ៊ុន លើកលែងតែមានការកម្រិតពីច្បាប់ ធ្វើពាណិជ្ជកិច្ចក្នុងនាមជា ក្រុមហ៊ុន ធុរកិច្ចសន្យាក្នុងនាមក្រុមហ៊ុន និងប្តឹង ឬត្រូវបានគេប្តឹងក្នុងនាមក្រុមហ៊ុន។ នាមករណ៍ របស់ក្រុមហ៊ុន គឺត្រូវដាក់បញ្ចូលឈ្មោះរបស់សហកម្មសិទ្ធិម្នាក់ ឬច្រើន ហើយត្រូវដាក់ពាក្យ “ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិទូទៅ” នៅខាងមុខឬខាងចុង ហើយត្រូវប្រើប្រាស់នាមករណ៍នោះដើម្បីធ្វើ ពាណិជ្ជកិច្ច។^៥

ចំពោះការទទួលខុសត្រូវវិញ សហកម្មសិទ្ធិករទូទៅទាំងអស់ត្រូវទទួលខុសត្រូវរួមគ្នា និង ដាច់ដោយឡែកពីគ្នានូវកាតព្វកិច្ចទាំងឡាយរបស់ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិទូទៅ តែទោះបីជាយ៉ាង ណាក៏ដោយ គតិយជនដែលទាមទារការអនុវត្តកាតព្វកិច្ច ឬបំណុលត្រូវធ្វើឡើងចំពោះក្រុមហ៊ុន មុននឹងទៅកាន់សហកម្មសិទ្ធិករណាមួយ។

ច្បាប់សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្មរបស់ប្រទេសកម្ពុជាពុំមានការកំណត់ពី ការគ្រប់គ្រងឡើយ ដូចនេះ ក្រុមហ៊ុនមានសេរីភាពក្នុងការសម្រេចអំពីការគ្រប់គ្រង និងរចនាសម្ព័ន្ធរបស់ខ្លួន ដូចជា ថាតើនឹងមានក្រុមប្រឹក្សាភិបាលឬអត់។

ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិអាចនឹងរំលាយតាមការសម្រេចរបស់សហកម្មសិទ្ធិករទាំងអស់ ឬ ដោយសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការស្របតាមច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

³ មាត្រា២៨៥ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁴ មាត្រា៨ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁵ មាត្រា ១៤ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

ដូច្នេះ បុគ្គលម្នាក់អាចបង្កើតឡើងជាក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិ ដោយក្រុមហ៊ុនមេជាសហកម្មសិទ្ធិករមួយរូបនៃបុគ្គលម្នាក់នោះ និងគោរពតាមលក្ខខណ្ឌនៃសហកម្មសិទ្ធិករ។

- សហកម្មសិទ្ធិមានកម្រិត

សហកម្មសិទ្ធិមានកម្រិតជាក្រុមហ៊ុនដែលបង្កើតឡើងតាមកិច្ចសន្យា ដោយបុគ្គលពីរ ឬច្រើនក្នុងការធ្វើសកម្មភាពពាណិជ្ជកិច្ចជាមួយគ្នា ដែលក្នុងនោះមានសមាជិកពីរប្រភេទ គឺសហកម្មសិទ្ធិករទូទៅ និងសហកម្មសិទ្ធិករមានកម្រិត។⁶

សហកម្មសិទ្ធិករទូទៅ គឺជាអ្នកដឹកនាំក្រុមហ៊ុន ហើយត្រូវទទួលខុសត្រូវទៅលើបំណុលរបស់ក្រុមហ៊ុនរួមគ្នា និងគ្មានកម្រិត⁷។ សហកម្មសិទ្ធិករទូទៅមានសិទ្ធិក្នុងការគ្រប់គ្រងពាណិជ្ជកិច្ចរបស់ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិ។ ចំណែកឯសហកម្មសិទ្ធិករមានកម្រិត ទទួលខុសត្រូវទៅលើបំណុលរបស់ក្រុមហ៊ុនត្រឹមចំនួនទឹកប្រាក់ដែលខ្លួនបានដាក់តែប៉ុណ្ណោះ ហើយគ្មានសិទ្ធិក្នុងការចូលរួមក្នុងការគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុនឡើយ។⁸ សហកម្មសិទ្ធិករនីមួយៗមានសិទ្ធិក្នុងការផ្ទេរភាគហ៊ុនរបស់ខ្លួនដូចដែលបានផ្តល់ឲ្យដោយលក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ក្រុមហ៊ុន។

ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិមានកម្រិត ត្រូវចុះបញ្ជីក្រុមហ៊ុននៅឯក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ហើយនាមករណ៍របស់ក្រុមហ៊ុនត្រូវរួមបញ្ចូលឈ្មោះរបស់សមាជិកមួយរូប ឬច្រើនហើយត្រូវបញ្ជាក់ពាក្យថា “ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិមានកម្រិត”។⁹

ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិមានកម្រិតអាចនឹងរំលាយតាមការសម្រេចរបស់សហកម្មសិទ្ធិករទាំងអស់ ឬ តាមសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការស្របតាមច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ដូច្នេះ បុគ្គលម្នាក់អាចបង្កើតឡើងជាក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិ ដោយក្រុមហ៊ុនមេជាសហកម្មសិទ្ធិករមួយរូបនៃបុគ្គលម្នាក់នោះ ដោយអាចតាំងខ្លួនជាសហកម្មសិទ្ធិករទូទៅ ឬសហកម្មសិទ្ធិករមានកម្រិត។

- ក្រុមហ៊ុនឯកបុគ្គលទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត

ក្រុមហ៊ុនឯកបុគ្គលទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតជា ប្រភេទមួយនៃក្រុមហ៊ុនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតដែលមានម្ចាស់ភាគហ៊ុនតែម្នាក់ ដូច្នេះម្ចាស់ភាគហ៊ុននោះ ជាម្ចាស់ភាគហ៊ុន១០០% នៃក្រុមហ៊ុនឯកបុគ្គលទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត។¹⁰

⁶ មាត្រា៦៤ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁷ មាត្រា៧៥ និង ៨២ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁸ មាត្រា៧២ និង ៨២ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁹ មាត្រា៧៧ និង៦៨ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

ចំពោះការទទួលខុសត្រូវរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុននៃក្រុមហ៊ុនឯកបុគ្គលទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតទាក់ទងនឹងបំណុល គឺត្រឹមត្រូវនៃដើមទុនរបស់គាត់នៅក្នុងក្រុមហ៊ុន។ ម្ចាស់ភាគហ៊ុនអាចផ្ទេរភាគហ៊ុនមួយផ្នែក ឬទាំងស្រុងទៅឲ្យបុគ្គលណាមួយ ដោយក្នុងករណីដែលក្រុមហ៊ុនមានម្ចាស់ភាគហ៊ុនចាប់ពីពីរនាក់ឡើងទៅ ត្រូវធ្វើការកែប្រែទម្រង់ក្រុមហ៊ុនទៅជាក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតវិញ។

ម្ចាស់ភាគហ៊ុនអាចដើរតួនាទីជា អភិបាលក្រុមហ៊ុន ឬជ្រើសរើសតតិយជនណាមួយមកធ្វើអភិបាលក្រុមហ៊ុន។

នាមករណ៍របស់ក្រុមហ៊ុនត្រូវបញ្ចូលពាក្យ “ក្រុមហ៊ុនឯកបុគ្គលទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត” សម្រាប់ការយកមកប្រើប្រាស់ក្នុងពាណិជ្ជកិច្ច។

ក្រុមហ៊ុនឯកបុគ្គលទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត អាចនឹងត្រូវរំលាយតាមការសម្រេចរបស់សមាជិកហ៊ុនទាំងអស់ ឬ តាមសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការស្របតាមច្បាប់នៃ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ដូច្នេះ ទម្រង់នៃក្រុមហ៊ុនឯកបុគ្គលទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់ក្នុងករណីដែលក្រុមហ៊ុនមេជា ម្ចាស់ភាគហ៊ុនតែមួយគត់របស់បុគ្គលម្នាក់ (Wholly-owned Subsidiary)។

- ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត

ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតជាក្រុមហ៊ុនដែលមានម្ចាស់ភាគហ៊ុនពី ០២ នាក់ទៅ៣០ នាក់។ ម្ចាស់ភាគហ៊ុនអាចជានីតិបុគ្គល ឬរូបវន្តបុគ្គលដែលមានកាតព្វកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវត្រឹមត្រូវនៃដើមទុនរបស់ខ្លួន។¹¹

ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយអភិបាលម្នាក់ ឬច្រើនដែលអភិបាលពុំចាំបាច់ត្រូវតែជាម្ចាស់ភាគហ៊ុននោះទេ។

ម្ចាស់ភាគហ៊ុននីមួយៗមានសិទ្ធិក្នុងការផ្ទេរភាគហ៊ុនរបស់ខ្លួន ដូចដែលបានផ្តល់ឲ្យដោយលក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ក្រុមហ៊ុន និងត្រូវគោរពតាមវិធាននៃច្បាប់។

ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតត្រូវចុះបញ្ជីក្រុមហ៊ុននៅ ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ហើយនាមករណ៍របស់ក្រុមហ៊ុនត្រូវបញ្ជាក់ពាក្យថា “ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត”។¹²

¹⁰ មាត្រា៦៧ និង៦៨ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

¹¹ មាត្រា៨៦ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

¹² មាត្រា៦៧ និង៦៨ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត អាចនឹងត្រូវរំលាយតាមការសម្រេចចិត្តរបស់ សមាជិកហ៊ុនទាំងអស់ ឬតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការស្របតាមច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា។

ដូច្នេះ ក្រុមហ៊ុនមេអាចក្លាយជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនមួយនៃភាគហ៊ុនលើសពី៥១% លើបុគ្គលម្នាក់ ដែលត្រូវបានបង្កើតក្រោមទ្រង់ទ្រាយជាក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត។

- ក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត

ក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត មានទម្រង់ប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹងក្រុមហ៊ុន ឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតដែរ ដែលម្ចាស់ភាគហ៊ុនទទួលខុសត្រូវត្រឹមកម្រិតនៃដើមទុន របស់ខ្លួន ប៉ុន្តែក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតត្រូវមានអភិបាលយ៉ាងតិច០៣ រូប ហើយអាចលក់មូលបត្រជាសាធារណៈបាន។¹³ ជាទូទៅ ធនាគារ និងក្រុមហ៊ុនធានារ៉ាប់រងត្រូវតែ បង្កើតក្រោមទម្រង់នៃក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត។

ក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតអាចមានម្ចាស់ភាគហ៊ុនច្រើន លើកលែងតែ ពាណិជ្ជកិច្ចមួយចំនួនដែលបានកម្រិតចំនួនម្ចាស់ភាគហ៊ុន។

ក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត ត្រូវស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រុមប្រឹក្សា ភិបាលដែលមានចំនួនអភិបាលយ៉ាងតិច០៣រូប។¹⁴ អភិបាលត្រូវបានជ្រើសតាំងក្នុងចំណោមម្ចាស់ ភាគហ៊ុនឬតតិយជន។

ក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតត្រូវចុះបញ្ជីនៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ហើយនាម ករណ៍ត្រូវបន្ថែមពាក្យ “ក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត”។¹⁵

ក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត អាចនឹងត្រូវរំលាយតាមការសម្រេចរបស់ សមាជិកហ៊ុនទាំងអស់ ឬ តាមសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការស្របតាមច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា។

ដូច្នេះ បុគ្គលម្នាក់អាចបង្កើតជាទ្រង់ទ្រាយ ក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត ដោយក្រុមហ៊ុនមេជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនធំ និងលក់មូលបត្រជាសាធារណៈសំរាប់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនដទៃ ទៀត។

¹³ មាត្រា៨៧ និង១១៨ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

¹⁴ មាត្រា១១៩ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

¹⁵ មាត្រា៩២ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

១.១.១.៣ សញ្ញាតិក្រុមហ៊ុន

ការកំណត់សញ្ញាតិរបស់សហគ្រាសពុំមានលក្ខណៈខុសគ្នា ទៅតាមប្រទេសនីមួយៗនោះឡើយ។¹⁶

តាមច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម ក្រុមហ៊ុននឹងទទួលបានបុគ្គលភាពគតិយុត្តិសញ្ញាតិ ខ្មែរក្នុងករណី៖

- ក្រុមហ៊ុនមានទីស្នាក់ការចុះបញ្ជី និងទីកន្លែងធ្វើអាជីវកម្មនៅកម្ពុជា
- អត្ថប្រយោជន៍ក្នុងក្រុមហ៊ុនចាប់ពី៥១% ឡើងទៅ ត្រូវជាកម្មសិទ្ធិកាន់កាប់ ដោយរូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គលដែលមានសញ្ញាតិខ្មែរ។¹⁷

ចំណែកបុគ្គលដែលមិនបំពេញលក្ខខណ្ឌជាសញ្ញាតិខ្មែរ ឬ ត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមច្បាប់ បរទេស ត្រូវបានចាត់ទុកថាជានីតិបុគ្គលដែលមានសញ្ញាតិបរទេស។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក្តី រាជរដ្ឋាភិបាលទទួលស្វាគមន៍ការវិនិយោគ ទាំងនីតិបុគ្គលសញ្ញាតិខ្មែរក្តី និងនីតិបុគ្គលសញ្ញាតិបរទេសក្តី។¹⁸ បុគ្គលទាំងគ្រប់សញ្ញាតិត្រូវបានចាត់ទុកថាស្មើភាពគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ គ្មានការរើសអើងអំពីសញ្ញាតិ ឬ ពូជសាសន៍ទេ គឺនីតិបុគ្គលទាំងអស់ អាចធ្វើប្រតិបត្តិពាណិជ្ជកម្មគ្រប់ប្រភេទដែលពុំបានហាមឃាត់ដោយច្បាប់។¹⁹ ម្យ៉ាងទៀត រាជរដ្ឋាភិបាលធានាថានឹងមិនធ្វើជាតួបន្លំយកម្មលើទ្រព្យសម្បត្តិណាមួយដែលធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ការវិនិយោគរបស់វិនិយោគិននោះឡើយ។²⁰

ប៉ុន្តែអនុលោមតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នីតិបុគ្គលសញ្ញាតិបរទេសពុំទទួលបានសិទ្ធិជាកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុនោះទេ។²¹ នីតិបុគ្គលបរទេសអាចប្រើប្រាស់ដីធ្លីតាមរយៈការការជួលរយៈពេលវែងរយៈពេលមិនលើសពី៥០ឆ្នាំ និងអាចជួលសារជាថ្មីបាន។²²

១.១.១.៤ ច្បាប់គ្រប់គ្រង

គ្រប់ក្រុមហ៊ុនបរទេសនានាត្រូវបានចាត់ទុកថា ធ្វើពាណិជ្ជកម្មនៅកម្ពុជាដែលបានបំពេញនូវសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មដូចជា៖

¹⁶ នីតិក្រុមហ៊ុន អ៊ីវ ប៉ូលី (២០០៨)។

¹⁷ មាត្រា១០១ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

¹⁸ មាត្រា៣ នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (២០០៥)។

¹⁹ មាត្រា៨ នៃច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគ (១៩៩៤)។

²⁰ មាត្រា ៩ នៃច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគ (១៩៩៤)។

²¹ មាត្រា ៤៤ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ (១៩៩៣)។

²² មាត្រា ២៤៤, ២៤៥, ២៤៦, និងមាត្រា២៤៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី (២០០៧)។

- ជួលការិយាល័យ ជួលកន្លែងផលិត ឬកែច្នៃ ឬសេវាដែលមានរយៈពេលចាប់ពី០១ខែ ឡើងទៅ
- ជួលបុគ្គលិកសម្រាប់បម្រើការងារក្រុមហ៊ុន ដែលមានរយៈពេលចាប់ពី០១ខែឡើងទៅ
- ធ្វើសកម្មភាពដទៃណាមួយទៀត ដែលច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាអនុញ្ញាតចំពោះ រូបវន្តបុគ្គល ឬ នីតិបុគ្គលបរទេស។²³

ក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មនោះ ត្រូវចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មស្របតាមច្បាប់ស្តីពីវិធានពាណិជ្ជកម្ម និងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម។ ជាមួយគ្នានេះផងដែរ ក្រុមហ៊ុននេះត្រូវស្ថិតក្រោមច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា និងយុត្តាធិការនៃតុលាការកម្ពុជា។²⁴

១.១.១.៥ ចលនាដើមទុន

ដោយម្ចាស់ភាគហ៊ុនធំជាងក្រុមហ៊ុនមេ ស្ថិតនៅបរទេស ដូច្នេះទាក់ទិននឹងការវេលុយជា លក្ខណៈអន្តរជាតិត្រូវបានសម្រួលដោយធនាគារអន្តរជាតិ ហើយម្យ៉ាងវិញទៀត ការវេលុយនេះ ផងដែរ នឹងស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រង និង ការឃ្លាំមើលយ៉ាងច្បាស់លាស់ពីច្បាប់ ដើម្បីធានានូវការ គណនាពន្ធដោយប្រសិទ្ធភាព ចៀសវៀងការវេលុយចេញដោយមិនបំពេញកាតព្វកិច្ចសំរាប់ម្ចាស់ បំណុល និងចៀសវៀងការសម្អាតលុយកខ្វក់។

អនុលោមតាមច្បាប់វិនិយោគ និងច្បាប់នានានៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា រាជរដ្ឋាភិបាល ផ្តល់សិទ្ធិឲ្យអ្នកវិនិយោគក្នុងការទិញរូបិយប័ណ្ណបរទេសតាមរយៈប្រព័ន្ធធនាគារ ក្នុងការបង្វិលសង ទៅបរទេស ដើម្បីទូទាត់កាតព្វកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការវិនិយោគរបស់ខ្លួន។²⁵ ប្រតិបត្តិ ការទូទាត់ទាំងនោះរួមមាន៖

- ការទូទាត់លើការនាំចូល និងការបង្វិលទៅក្រៅប្រទេស ទាំងដើមទាំងការនាំប្រាក់ ចងការ
- ការទូទាត់ស្វ័យសារ និងថ្លៃសេវាគ្រប់គ្រង
- ការផ្ទេរប្រាក់ចំណេញ
- ការបង្វិលដើមទុនវិនិយោគទៅក្រៅប្រទេសវិញ។

²³ មាត្រា ២៧២ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

²⁴ មាត្រា ២៧៣ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

²⁵ មាត្រា ១១ នៃច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគ (១៩៩៩)។

ចំពោះករណីដែលក្រុមហ៊ុនត្រូវបានរំលាយជាស្ថាពរតាមច្បាប់ តាមផ្លូវតុលាការក្តី ឬក្រៅផ្លូវតុលាការក្តី អ្នកវិនិយោគអាចផ្ទេរទ្រព្យសម្បត្តិដែលសេសសល់ទៅក្រៅប្រទេសបាន ឬអាចប្រើប្រាស់នៅកម្ពុជាបាន។²⁶

ដូច្នេះច្បាប់នៃប្រទេសកម្ពុជាពុំបានធ្វើការរារាំង ឬបង្កើតជាបាំងណាមួយក្នុងការនាំចូលមូលធន បង្វិលប្រាក់ចំណេញទៅវិញ ឬបង្វិលដើមទុនទៅប្រទេសកំណើតវិញឡើយ។

ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រតិបត្តិការខាងលើ ដូចជាការទិញ និងការលក់រូបិយប័ណ្ណការផ្ទេរប្រាក់ ការទូទាត់ក្រៅប្រទេសគ្រប់ប្រភេទ ក៏ដូចជាចលនាដើមទុននៃរូបិយប័ណ្ណអាចនឹងធ្វើបានដោយសេរីតាមរយៈការឆ្លងកាត់អន្តរការីប្រតិស្រុត។ អន្តរការីសំដៅលើធនាគារដែលមានទីតាំងប្រចាំនៅប្រទេសកម្ពុជា ដែលពួកគាត់មានតួនាទីក្នុងការផ្តល់ទៅធនាគារកណ្តាលឲ្យបានទៀងទាត់នូវរបាយការណ៍ តាមកាលកំណត់តាមប្រភេទនៃប្រតិបត្តិការផ្ទេរប្រាក់ ឬការទូទាត់ និងចលនានៃដើមទុនចេញ និងចូលពីប្រទេសកម្ពុជាទៅប្រទេសនានានៅលើពិភពលោក។²⁷ រាល់ពេលដែលអន្តរការីប្រតិស្រុតធ្វើប្រតិបត្តិការនាំចេញសាច់ប្រាក់ជារូបិយប័ណ្ណ ត្រូវធ្វើប្រតិបត្តិការជាមុនជាមួយនឹងធនាគារកណ្តាល។

ដូច្នេះ ការប្តូរប្រាក់ បង្វិលដើមទុនត្រូវបានធ្វើឡើងដោយសេរីដោយត្រូវឆ្លងកាត់អន្តរការីប្រតិស្រុត។ ទោះបីប្រតិបត្តិការត្រូវបានធ្វើឡើងដោយសេរីក៏ដោយ ប្រទេសកម្ពុជាក៏បានបង្កើតជាអង្គការស៊ើបការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដែលជាអង្គភាពស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ធនាគារជាតិកម្ពុជា ក្នុងការធានាឲ្យបានអំពីការប្រឆាំងការសំអាតប្រាក់និងហិរញ្ញប្បទានភេរវកម្មផងដែរ។²⁸

១.១.១.៦ ការវិនិយោគទុន

បុគ្គលម្ចីនអាចស្នើសុំដោយខ្លួនឯង ឬបង្កើតជាសម្ព័ន្ធអាជីវកម្ម មានន័យថា បង្កើតជាសម្ព័ន្ធជាមួយនីតិបុគ្គលសញ្ជាតិខ្មែរ ឬនីតិបុគ្គលសញ្ជាតិបរទេស ឬជាមួយស្ថាប័ននានារបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលមិនមានការដាក់កម្រិតកំណត់ដោយផ្អែកលើសញ្ជាតិ ឬសមាមាត្រនៃការដាក់ភាគហ៊ុនរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុននីមួយៗឡើយ។²⁹ ហើយនីតិបុគ្គលនេះអាចធ្វើការដាក់ពាក្យសុំនៅក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា ដើម្បីធ្វើការពិនិត្យ និងសម្រេចលើគម្រោងវិនិយោគទុន។ ចំពោះគម្រោងវិនិយោគដែល

²⁶ មាត្រា២៣ នៃច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគ (១៩៩៩)។

²⁷ មាត្រា ៥ នៃច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងការប្តូរប្រាក់ (១៩៩៧)។

²⁸ មាត្រា ១៩នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការសំអាតប្រាក់និងហិរញ្ញប្បទានភេរវកម្ម (២០០៧)។

²⁹ មាត្រា ១៣ អនុក្រឹត្យស្តីពីការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្ម នៃច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (២០០៥)។

មានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការទទួលបានការលើកទឹកចិត្ត និងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ ពន្ធគយ និងពន្ធអាករពីរាជរដ្ឋាភិបាល។ ការវិនិយោគលើវិស័យសំខាន់ៗ ដែលអាចទទួលបានការ លើកលែង ទាំងស្រុង ឬ មួយផ្នែកនៃពន្ធគយ និងពន្ធអាករ នោះរួមមានវិស័យដូចជា៖

- ឧស្សាហកម្មនាំមុខ ឬ ឧស្សាហកម្មដែលមានបច្ចេកទេសខ្ពស់
- ការបង្កើតការងារ
- ការបង្កើនការនាំចេញ
- ឧស្សាហកម្មទេសចរណ៍
- ការផលិតទំនិញ កសិ-ឧស្សាហកម្ម និងឧស្សាហកម្មកែច្នៃ
- ការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត និងការផលិតថាមពល
- អភិវឌ្ឍន៍ខេត្ត និងជនបទ
- ការការពារបរិស្ថាន
- ការវិនិយោគក្នុងតំបន់អភិវឌ្ឍពិសេស។

១.១.២. លក្ខណៈដូចគ្នា និងខុសគ្នារវាងបុគ្គលម្ចីន្ទនិងក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេស ជនច្បាប់

ក្រុមហ៊ុនបរទេសអាចបោះទីតាំង ធ្វើពាណិជ្ជកិច្ចនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាតាមបែបបទ ផ្សេងៗដូចជា៖

- ក. ការិយាល័យតំណាងពាណិជ្ជកម្ម ឬ ការិយាល័យទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្ម
- ខ. សាខាក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្ម
- គ. បុគ្គលម្ចីន្ទ

ដូចនេះ យើងឃើញថា ក្រុមហ៊ុនបរទេសអាចបង្កើតជាទម្រង់ផ្សេងៗ ប៉ុន្តែទម្រង់ក្រុមហ៊ុន នីមួយៗមានលក្ខណៈពិសេសរៀងៗខ្លួន ដែលអនុញ្ញាតឲ្យពាណិជ្ជករធ្វើការពិចារណាថា តើទម្រង់ មួយណាដែលសាកសមបំផុតសំរាប់ការប្រកួតប្រជែងទីផ្សារពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា។

១.១.២.១ លក្ខណៈដូចគ្នារវាងបុគ្គលម្ចីន្ទនិងក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេសជន

ទម្រង់នៃក្រុមហ៊ុនបរទេសទាំងបីមានលក្ខណៈដូចគ្នាគ្រប់គ្នាថា ក្រុមហ៊ុនត្រូវបានបង្កើតឡើង តាមច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ច្បាប់ និងដែនយុត្តាធិការរបស់ តុលាការកម្ពុជា ប៉ុន្តែពុំទទួលបានសញ្ញាតិខ្មែរនោះទេ។

១.១.២.២ លក្ខណៈខុសគ្នារវាងបុគ្គលម្នី និងក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេសដទៃ

អ្វីដែលខុសគ្នាគឺ ការិយាល័យតំណាងពាណិជ្ជកម្ម និងសាខាក្រុមហ៊ុនគ្រាន់តែជាភ្នាក់ងាររបស់ក្រុមហ៊ុនដើមប៉ុណ្ណោះហើយពុំមាននីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែកពីក្រុមហ៊ុនដើមឡើយ។

ចំពោះការិយាល័យតំណាងពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយនាយកគ្រប់គ្រងដែលត្រូវបានជ្រើសរើសដោយក្រុមហ៊ុនដើម³⁰ ហើយនាមករណ៍របស់ការិយាល័យតំណាង ដាច់ខាតត្រូវតែជានាមករណ៍របស់ក្រុមហ៊ុនដើមនៅបរទេស ហើយមានបញ្ជាក់ពាក្យថា ការិយាល័យតំណាងនៅខាងមុខ ឬខាងក្រោយ។³¹ ការិយាល័យតំណាងអាចធ្វើសកម្មភាពត្រឹមកម្រិតដូចជា៖

- ទំនាក់ទំនងផ្សេងៗជាមួយអតិថិជននានា ក្នុងគោលដៅធ្វើឲ្យអតិថិជនទាំងនោះស្គាល់ក្រុមហ៊ុនដើមរបស់ខ្លួន
- ស្រាវជ្រាវព័ត៌មានពាណិជ្ជកម្ម និងផ្តល់ព័ត៌មានទាំងនេះជូនទៅ ក្រុមហ៊ុនដើមនៅបរទេស
- ស្រាវជ្រាវទីផ្សារនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- យោសនាផលិតផល តាំងពីព័រណ៍ បង្ហាញផលិតផលនៅការិយាល័យរបស់ខ្លួន ឬនៅកន្លែងតាំងព័រណ៍ដទៃទៀត នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- ទិញ និងរក្សាទុកទំនិញមួយចំនួន សម្រាប់គោលដៅបម្រើឲ្យការតាំងព័រណ៍ពាណិជ្ជកម្ម
- ជួលទីតាំងការិយាល័យ និងជួលបុគ្គលិកក្នុងស្រុក ដើម្បីបម្រើការងារ
- ចុះកិច្ចសន្យាពាណិជ្ជកម្មជាមួយអតិថិជនក្នុងស្រុក ក្នុងនាមឲ្យក្រុមហ៊ុនដើម ហើយពុំអាចធ្វើសកម្មភាពទិញ-លក់ និងធ្វើសេវាជាអាជីពប្រចាំ ឬសកម្មភាពពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការផលិតកែច្នៃ និងសាងសង់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាឡើយ។³²

រីឯសាខាក្រុមហ៊ុនវិញ គឺស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងទាំងស្រុងរបស់ក្រុមហ៊ុនដើម ទាំងទ្រព្យសម្បត្តិ និងការទទួលខុសត្រូវលើកាតព្វកិច្ច ហើយត្រូវដាក់នាមករណ៍របស់ក្រុមហ៊ុន ដោយសរសេរពាក្យ “សាខាក្រុមហ៊ុន”។³³ នាយកក្រុមហ៊ុនត្រូវបានតែងតាំងដោយក្រុមហ៊ុនដើម។ សាខាក្រុមហ៊ុនអាចធ្វើសកម្មភាពដូចការិយាល័យតំណាងដែរ ហើយក៏អាចទិញ និងលក់ជាប្រចាំបាន

³⁰ មាត្រា ២៧៥ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

³¹ មាត្រា ២៧៦ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

³² មាត្រា ២៧៨ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

³³ មាត្រា ២៨១ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

នូវទំនិញ និងសេវាកម្ម ព្រមទាំងធ្វើសកម្មភាពដែលទាក់ទងនឹងការផលិត ថ្លៃ និងស្ថាបនា ដូចសហគ្រាសក្នុងស្រុកដែរ លើកលែងតែសកម្មភាពដែលត្រូវបានហាមឃាត់ចំពោះនីតិបុគ្គលបរទេស។³⁴

ខុសពីទម្រង់នៃក្រុមហ៊ុនពីរខាងលើ បុគ្គលម្ចាស់ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយក្រុមហ៊ុនដើមនៃភាគហ៊ុនយ៉ាងតិច៥១%។³⁵ បុគ្គលម្ចាស់មាននីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែកពីក្រុមហ៊ុនដើម។³⁶ បុគ្គលម្ចាស់ត្រូវបង្កើតជានីតិបុគ្គលថ្មី ក្រោមទម្រង់នៃសហកម្មសិទ្ធិក៏បានមូលធនក៏បាន ដែលអាចបំពេញសកម្មភាពដូចក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មក្នុងស្រុកដែរ ហើយពុំមានការតម្រូវឲ្យដាក់នាមករណ៍តាមក្រុមហ៊ុនមេនោះទេ។³⁷ បុគ្គលម្ចាស់ត្រូវគ្រប់គ្រងដោយស្ថាប័នគ្រប់គ្រងដាច់ដោយឡែកពីក្រុមហ៊ុនមេ និងការទទួលខុសត្រូវដាច់ដោយឡែកផងដែរ។ តាមរយៈនេះហើយ វាផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់វិនិយោគជាច្រើនក្នុងការបង្កើតក្រុមហ៊ុនក្រោមទម្រង់នេះដូចជា៖

- ពង្រីកសកម្មភាពអាជីវកម្មរបស់ខ្លួនក្នុងទីផ្សារប្រទេសដទៃ
- ទទួលអត្ថប្រយោជន៍ ពីការទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតរបស់បុគ្គលម្ចាស់ គឺក្រុមហ៊ុនមេពុំទទួលខុសត្រូវចំពោះបំណុលរបស់បុគ្គលម្ចាស់ឡើយ ដូចនេះក្រុមហ៊ុនមេអាចដឹង និងប៉ាន់ស្មានបានពីចំនួនខាតបង់អតិបរមាដែលអាចនឹងកើតឡើង ក្នុងការចូលប្រឡូកក្នុងទីផ្សារថ្មី
- រួចផុតពីចំនួនលើសលប់នៃពន្ធក្នុងប្រទេសដើមរបស់ខ្លួន
- ធ្វើវិមជ្ឈការនូវសេចក្តីសម្រេចនានា
- អាចផ្លាស់ប្តូរតាមកាលៈទេសៈ ដោយសារលក្ខន្តិកៈ និងយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុននីមួយៗមិនដូចគ្នាឡើយផ្អែកតាមទីផ្សារជាក់ស្តែង។

ដូច្នេះ លក្ខណៈគតិយុត្តនៃទម្រង់ក្រុមហ៊ុនបរទេសទាំងបីគឺមិនដូចគ្នាទេ ដែលវាខុសគ្នាលើសមត្ថភាពក្នុងការធ្វើសកម្មភាព ការគ្រប់គ្រង និងការទទួលខុសត្រូវ ហើយជម្រើសនៃទម្រង់ក្រុមហ៊ុនគឺវាអាស្រ័យថា ពាណិជ្ជករចង់ប្រឡូកចូលទីផ្សារកម្ពុជាត្រឹមកម្រិតណា និងចង់ឲ្យការគ្រប់គ្រង និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួនមានត្រឹមកម្រិតណា។

³⁴ មាត្រា ២៧៨ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

³⁵ មាត្រា ២៨៣ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

³⁶ មាត្រា ២៨៤ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

³⁷ មាត្រា ២៨៥ និង២៨៦ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

១.២ ទំនាក់ទំនងនៃនីតិបុគ្គលភាពរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ និង បុគ្គសម្ព័ន្ធ

ចំណុចចាប់ផ្តើមរបស់ក្រុមហ៊ុនគឺ ការបង្កើតក្រុមហ៊ុនត្រឹមត្រូវស្របតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវ របស់ច្បាប់។ ក្រុមហ៊ុនមេពុំមាននីតិបុគ្គលភាព ឬមានជា ក្រុមហ៊ុនមេ ដោយគ្មានបុគ្គសម្ព័ន្ធ ហើយ បុគ្គសម្ព័ន្ធក៏ពុំអាចកើតឡើងដោយគ្មានការបង្កើតឡើងដោយក្រុមហ៊ុនមេដែរ។ ដូចនេះ ចំណុច ខាងក្រោមនឹងសិក្សាពីលក្ខខណ្ឌគតិយុត្តនៃការទទួលបាននីតិសម្បទាជាក្រុមហ៊ុនមេ (១.២.១) និង លក្ខខណ្ឌគតិយុត្តក្នុងការបង្កើតបុគ្គសម្ព័ន្ធ (១.២.២)។ តាមរយៈនេះ យើងចង់រៀបរាប់អំពីការកើត នៃបុគ្គសម្ព័ន្ធ ដើម្បីរំលេចឲ្យឃើញអំពីចំណុចចាប់ផ្តើមនៃការកើតឡើងនូវទំនាក់ទំនងគតិយុត្តរបស់ ក្រុមហ៊ុនទាំងពីរ។

១.២.១ លក្ខខណ្ឌគតិយុត្តនៃការទទួលបាននីតិសម្បទាជាក្រុមហ៊ុនមេ

ជាការពិតណាស់ មេត្រូវបានកើតចេញមុនគេ ដូចគ្នាផងដែរក្រុមហ៊ុនមេ ត្រូវបានបង្កើត ឡើងមុនការបង្កើតឡើងនៃបុគ្គសម្ព័ន្ធ។ ក្រុមហ៊ុនមេជាក្រុមហ៊ុនទាំងឡាយណាដែលបានបង្កើត បុគ្គសម្ព័ន្ធបរទេសនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងដែលបានកាន់កាប់ភាគហ៊ុនយ៉ាងតិច ៥១% (ហាសិបមួយភាគរយ) នៃបុគ្គសម្ព័ន្ធ។^{៣៨} ដូច្នេះលក្ខខណ្ឌពីរ ត្រូវបានតម្រូវក្នុងការក្លាយជាក្រុមហ៊ុន មេរបស់បុគ្គសម្ព័ន្ធក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេសនៅកម្ពុជា គឺជានីតិបុគ្គលស្របច្បាប់តាមក្រុមហ៊ុន បរទេស ហើយទទួលស្គាល់ដោយប្រទេសកម្ពុជា (១.១.១.១) និងជាម្ចាស់ភាគហ៊ុននៃបុគ្គសម្ព័ន្ធ យ៉ាងតិច៥១% (១.១.១.២)។

១.២.១.១. នីតិបុគ្គលភាពតាមច្បាប់បរទេស

វាមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នាក្នុងការបង្កើតបានជា នីតិបុគ្គលក្រុមហ៊ុនមួយនៅក្នុង ប្រទេសនីមួយៗ ដែលតម្រូវឲ្យបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌគ្រឹះមួយចំនួនដូចជា មានសមត្ថភាពពេញ លេញ កម្មវត្ថុអាជីវកម្មស្របច្បាប់ មាននាមករណ៍ ទីស្នាក់ការ និងមានភាគហ៊ុនតាមការតម្រូវ របស់ច្បាប់ជាដើម ហើយបន្ទាប់ត្រូវមានលក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន និងចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនៅ ក្រសួង ទទួលបន្ទុកផ្នែកចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មជាដើម។ នៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនមួយក្លាយជានីតិបុគ្គលស្រប ច្បាប់ ប្រាកដណាស់ក្រុមហ៊ុននឹងទទួលបានវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ពីការចុះបញ្ជីក្រុមហ៊ុន ពីស្ថាប័ន មានសមត្ថកិច្ច ដូច្នេះ ដើម្បីឲ្យក្រសួងពាណិជ្ជកម្មទទួលស្គាល់ថា ក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មមួយជានីតិ

^{៣៨} មាត្រា២៨៣ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)

បុគ្គលបរទេសស្របច្បាប់ ក្រុមហ៊ុនបរទេសនោះ ត្រូវបញ្ជូននូវឯកសារតម្រូវសម្រាប់ចុះបញ្ជីនៅ កម្ពុជាដើម្បីបង្កើតជាបុគ្គលស្ម័គ្រចិត្តមួយដូចជា៖

១. វិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ពីការចុះបញ្ជីក្រុមហ៊ុនមេដែលមានលេខកូតសម្គាល់ ហើយលិខិត ចម្លងនោះត្រូវបញ្ជាក់ពីភាពត្រឹមត្រូវដោយមន្ទីរសារការី (ឧបសម្ព័ន្ធទី២);
២. លិខិតប្រគល់សិទ្ធិ ដែលជាលិខិតតែងតាំងបុគ្គលតំណាងឲ្យក្រុមហ៊ុនមេ ក្នុងការបង្កើត និងគ្រប់គ្រងបុគ្គលស្ម័គ្រចិត្តដោយមានបញ្ជាក់ភាពត្រឹមត្រូវដោយមន្ទីរសារការី;
៣. លក្ខន្តិកៈរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ (ឧបសម្ព័ន្ធទី២);
៤. លិខិតចម្លងនៃលិខិតឆ្លងដែនរបស់បុគ្គលតំណាងក្រុមហ៊ុនមេ។

១.២.១.២. ភាគហ៊ុនតម្រូវក្នុងការទទួលបាននីតិសម្បទាជាក្រុមហ៊ុនមេ

ក្រុមហ៊ុនដែលមាននីតិបុគ្គលភាពស្របច្បាប់នោះ នឹងទទួលបានឋានៈជាក្រុមហ៊ុនមេចាប់ ពីពេលដែលខ្លួនបានចុះបញ្ជីបង្កើតបុគ្គលស្ម័គ្រចិត្ត ដែលជាម្ចាស់ភាគហ៊ុននៃបុគ្គលស្ម័គ្រចិត្តយ៉ាងតិច៥១% (ហាសិបមួយភាគរយ)។ ដូចនេះ ច្បាប់បានធ្វើការកម្រិតនូវចំនួនភាគហ៊ុនអប្បបរមា តែពុំបាន កម្រិតចំនួនអតិបរមានោះទេ ហើយក្រុមហ៊ុនមេអាចជាម្ចាស់ភាគហ៊ុន ១០០% នៃបុគ្គលស្ម័គ្រចិត្តក៏បាន ដែរដោយបុគ្គលស្ម័គ្រចិត្តដែលក្រុមហ៊ុនមេមានភាគហ៊ុន១០០% ត្រូវបានប្រទេសជាច្រើនហៅថា បុគ្គ- ស្ម័គ្រចិត្តដែលក្រុមហ៊ុនមេជាម្ចាស់ទាំងស្រុង (Wholly-owned Subsidiary)។ ចំនួន ៥១% ឡើងទៅជា សម្លេងធំមួយក្នុងមហាសន្និបាតរបស់បុគ្គលស្ម័គ្រចិត្ត ដែលអនុញ្ញាតឲ្យក្រុមហ៊ុនមេ មានសម្លេងគ្រប់ គ្រាន់ក្នុងការអនុម័តលើសេចក្តីសម្រេចណាមួយរបស់បុគ្គលស្ម័គ្រចិត្ត ដូចជាការជ្រើសរើសអភិបាល ការលក់ឬផ្ទេរភាគហ៊ុនជាដើម។

១.២.២ លក្ខខណ្ឌគតិយុត្តនៃការបង្កើតបុគ្គលស្ម័គ្រចិត្តនៅកម្ពុជា

បុគ្គលស្ម័គ្រចិត្តគឺជាក្រុមហ៊ុនដែលបង្កើតឡើងដោយ ក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេសនៅក្នុង ប្រទេសកម្ពុជា និងដែលមានភាគហ៊ុនយ៉ាងតិច ៥១% (ហាសិបមួយភាគរយ) ត្រូវបានកាន់កាប់ ដោយក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេសនោះ។^{៣៩} ជាទូទៅដើម្បីបង្កើតក្រុមហ៊ុនមួយបានជោគជ័យ ពាណិជ្ជករត្រូវបំពេញនូវ លក្ខខណ្ឌគ្រឹះមួយចំនួន ដោយសារក្រុមហ៊ុនត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយ ឈរលើគោលការណ៍នៃកិច្ចសន្យា (១.២.២.១) រួចត្រូវបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌទម្រង់ដោយធ្វើការចុះ

^{៣៩} មាត្រា២៨៣ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

បញ្ជីនូវមន្ត្រីទទួលបន្ទុកចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម (១.២.២.២)។^{៤០} ក្រោយពីទទួលបាននីតិបុគ្គលភាព ក្រុមហ៊ុននឹងបានចេញជាប្រភេទជាតិបុគ្គល ហើយក្រុមហ៊ុននឹងអាចប្រកបរបរពាណិជ្ជកម្មណាមួយបានបន្ទាប់ពីទទួលបានអាជ្ញាប័ណ្ណពីអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច។

១.២.២.១. លក្ខខណ្ឌគ្រឹះ

លក្ខខណ្ឌគ្រឹះក្នុងការបង្កើតបុគ្គលសម្ព័ន្ធរួមមាន ការព្រមព្រៀង (ក) សមត្ថភាព (ខ) និង កម្មវត្ថុអាជីវកម្មស្របច្បាប់ (គ)។

ក. ការព្រមព្រៀង

ការព្រមព្រៀងរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនក្នុងការបង្កើតបុគ្គលសម្ព័ន្ធ ត្រូវឈរលើគោលការណ៍នៃកិច្ចសន្យា គឺត្រូវតែពិតប្រាកដ និងចៀសផុតពីអធម៌នៃការព្រមព្រៀង រួមមានដូចជាវិការៈនៃការព្រមព្រៀងរួមមានជាអាទិ៍ ការភាន់ច្រឡំ ការឆបោក ព័ត៌មានមិនពិត ការរំលោភលើស្ថានភាពការគម្រោងកំហែង ការកេងចំណេញហួសហេតុ បែបនីយផ្លូវចិត្ត ដែលនាំឲ្យមានការលុបចោលនូវកិច្ចសន្យា^{៤១} ឬការបង្ហាញឆន្ទៈមិនពិត ឬភាពខុសច្បាប់ ភាពផ្ទុយនឹងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងទំនៀមទំលាប់ល្អនៃអត្តន័យនៃកិច្ចសន្យាដែលបណ្តាលឲ្យមានមោឃភាពនៃកិច្ចសន្យា។^{៤២}

ការព្រមព្រៀងអាចធ្វើឡើងដោយផ្ទាល់មាត់ ឬដោយលាយលក្ខណ៍អក្សរ។

ចំពោះការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ ក្នុងការបង្កើតបុគ្គលសម្ព័ន្ធត្រូវធ្វើឡើងតាមការព្រមព្រៀងរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនក្នុងក្រុមហ៊ុនមេតាមសម្លេងចាំបាច់កំណត់ក្នុងលក្ខន្តិកៈ។

ខ. សមត្ថភាព

ម្ចាស់ភាគហ៊ុនបុគ្គលសម្ព័ន្ធរួមមានទាំងនីតិបុគ្គល និងរូបវន្តបុគ្គល។^{៤៣} ចំពោះនីតិបុគ្គលត្រូវតែជានីតិបុគ្គលស្របច្បាប់តាមច្បាប់នៃប្រទេសណាមួយ និងទទួលស្គាល់ដោយប្រទេសកម្ពុជា ដោយមានកាយសម្បទា និងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់។^{៤៤}

ចំពោះរូបវន្តបុគ្គលអាចជា៖

^{៤០} មាត្រា ៣៤៥-៣៤៦ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី (២០០៧)។

^{៤១} មាត្រា ៣៤៣-៣៤៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី (២០០៧)។

^{៤២} មាត្រា ៩១ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

^{៤៣} មាត្រា ៩១ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

- នីតិជនត្រូវបានការពារតាមផ្លូវច្បាប់
- អនីតិជនពេញវ័យ (អត្តាធិនភាព)
- ជនបរទេស ទោះបីជាគ្មានអត្តសញ្ញាណជាពាណិជ្ជករក៏ជាសមាជិកហ៊ុនបានដែរ។

គ. កម្មវត្ថុអាជីវកម្មស្របច្បាប់

កម្មវត្ថុអាជីវកម្មមិនត្រូវផ្ទុយពីកម្មវត្ថុអាជីវកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុនដើម និងមិនត្រូវផ្ទុយនឹងបញ្ញត្តិណាមួយនៃច្បាប់ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ឬសីលធម៌សង្គម។

ក្រុមហ៊ុនមេជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនធំ ហើយក៏ជាអ្នកផ្តើមគំនិតក្នុងការបង្កើតបុគ្គលម្ព័ន្ធ ដូច្នេះកម្មវត្ថុរបស់បុគ្គលម្ព័ន្ធអាចដូចគ្នាទាំងស្រុងនឹងក្រុមហ៊ុនមេ ឬមានលក្ខណៈខុសគ្នា តែត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីទ្រទ្រង់ និងគាំទ្រក្រុមហ៊ុនមេ។

ម្យ៉ាងវិញទៀត កម្មវត្ថុអាជីវកម្មអាចមានមួយ ឬច្រើន ដែលត្រូវស្ថិតនៅក្នុងពាណិជ្ជកម្មហើយមិនផ្ទុយទៅនឹង បញ្ញត្តិណាមួយនៃច្បាប់ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ សីលធម៌សង្គម។⁴⁴ កម្មវត្ថុអាជីវកម្មនោះត្រូវបញ្ជាក់ឲ្យបានច្បាស់ក្នុងលក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង។⁴⁵

កម្មវត្ថុដែលបានរាយនាមក្នុងក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម រួមមាន៖

- ពាណិជ្ជកម្ម ទិញ-លក់ ផ្លាស់ប្តូរទំនិញ នីហរ័ណ អាហរ័ណទំនិញគ្រប់ប្រភេទ
- នាំចូលឱសថ សម្ភារៈបរិក្ខារពេទ្យគ្រប់ប្រភេទ
- ការជួលដាក់ឃ្លាំងនូវផលិតផល ទំនិញគ្រប់ប្រភេទ
- ការជួលដុលសម្ភារៈ ទំនិញគ្រប់ប្រភេទ
- ទិញ លក់ ជួល បញ្ចាំមូលនិធិពាណិជ្ជកម្ម
- ទិញ លក់ ជួលដីធ្លី ផ្ទះសំបែង
- ប្តូរប្រាក់ កែច្នៃ ទិញ-លក់គ្រឿងអលង្ការ
- មន្ទីរពេទ្យពិគ្រោះព្យាបាលជំងឺ
- បើកសាលារៀន
- ភ្នាក់ងារពាណិជ្ជកម្ម
- តំណាងពាណិជ្ជកម្ម

⁴⁴ មាត្រា ៩៣ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម និង សៀវភៅនីតិពាណិជ្ជកម្ម លោកសាស្ត្រាចារ្យ គង់ សាផន។

⁴⁵ មាត្រា ៩៣ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

- សេវាពិគ្រោះលើផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ពាណិជ្ជកម្ម
- សេវាផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម
- សេវាព័ត៌មានវិទ្យា
- បោះពុម្ពផ្សាយ
- ផលិតខ្សែភាពយន្ត វីដេអូ CD
- សាងសង់ ជួសជុល អគារ ស្ពាន ថ្នល់
- ស្ថាបត្យកម្ម រចនាប្លង់ ត្រួតពិនិត្យ និងសិក្សាគម្រោងប្លង់សំណង់គ្រប់ប្រភេទ
- ដឹកជញ្ជូន៖ ផ្លូវទឹក ផ្លូវគោក ផ្លូវអាកាស
- សេវាបញ្ជូន និងចែកចាយទំនិញ
- សេវាយកកម្រៃជើងសារលើការដឹកជញ្ជូន
- ទេសចរណ៍៖ សណ្ឋាគារ ភោជនីយដ្ឋាន មជ្ឈមណ្ឌលកម្សាន្ត
- វិនិយោគលើវិស័យកសិកម្ម៖ ដាំដំណាំ ចិញ្ចឹមសត្វ
- វិនិយោគលើវិស័យឧស្សាហកម្ម៖ រោងចក្រ សិប្បកម្ម។

ចំពោះក្រុមហ៊ុនឥណទាន ក្រុមហ៊ុនធានារ៉ាប់រង និងធនាគារត្រូវហាមឃាត់មិនឲ្យបង្កើតឲ្យមានទ្រង់ទ្រាយជា ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតឡើយ។⁴⁶

១.២.២.២.លក្ខខណ្ឌទម្រង់

ក្រុមហ៊ុនត្រូវបំពេញលក្ខខណ្ឌទម្រង់ផ្សេងៗ ដោយមានការបង្កើតជាលក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង (ក) ចុះបញ្ជីនៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម (ខ) ផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ (គ) ចុះបញ្ជីពន្ធដារ (ឃ) និងស្នើសុំអាជ្ញាប័ណ្ណនៅក្រសួងសាមី (ង) ដើម្បីទទួលបាននីតិបុគ្គលភាពស្របច្បាប់ និងដំណើរការអាជីវកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុនបាន។

ក. លក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង

លក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្ចាស់មានលក្ខណៈដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ហើយមានលក្ខណៈខុសគ្នាដោយសាររចនាសម្ព័ន្ធក្រុមហ៊ុន និងការគ្រប់គ្រង ហើយកម្មវត្ថុអាជីវកម្មអាចនឹងខុសគ្នាផងដែរ។

⁴⁶ មាត្រា ៨៩ និង ១០៣ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

លក្ខន្តិកៈជា លក្ខន្តិកៈដើម ឬលក្ខន្តិកៈធ្វើការកែប្រែ។^{៤៧} លក្ខន្តិកៈ គឺជាលិខិតមួយសង្ខេប បំផុត ត្រូវធ្វើឡើងតាមច្បាប់កំណត់ ដោយចែងពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តិទៅនៃជីវភាពក្រុមហ៊ុន ឬចែងតាមលក្ខន្តិកៈគំរូដែលចេញដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម (ឧបសម្ព័ន្ធទី៣)។ ប្រការដែលមាន ចែងក្នុងលក្ខន្តិកៈគម្រូ ត្រូវបង្កើតឡើងតាមការព្រមព្រៀងដោយស្ម័គ្រចិត្តរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុន ហើយ ប្រការទាំងនោះក៏អាចត្រូវធ្វើវិសោធនកម្មបាន នៅក្នុងមហាសន្និបាតរបស់ក្រុមហ៊ុន ដោយ យោងទៅតាមការព្រមព្រៀងគ្នាដោយស្ម័គ្រចិត្តរវាង ម្ចាស់ភាគហ៊ុនទាំងអស់តាមលក្ខខណ្ឌ ប៉ុន្តែពុំ មានការរឹតត្បិតខ្លាំងពេកទេ។ លក្ខន្តិកៈអាចហៅម្យ៉ាងទៀតថា ជាធម្មនុញ្ញក្រុមហ៊ុន។ នៅក្នុងលក្ខន្តិកៈ អាចមានបែងចែកជាបទបញ្ញត្តិ និងប្រការដែលត្រូវធ្វើការអត្ថាធិបាយខ្លីដោយសង្ខេប។

ចំពោះចំណុចដែលត្រូវបញ្ជាក់ក្នុងលក្ខន្តិកៈ និងគោរពតាមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់រួមមាន៖

១. នាមករណ៍ក្រុមហ៊ុន

នាមករណ៍របស់បុគ្គលម្នាក់ត្រូវបានអនុញ្ញាតអោយដាក់ដាច់ដោយឡែកពីក្រុមហ៊ុនមេ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នាមករណ៍ត្រូវតែកម្រិតយ៉ាងតិចតែង គឺបញ្ជាក់អំពីប្រភេទក្រុមហ៊ុន និងមិនត្រូវប្រើប្រាស់នាមករណ៍ដែលគេបានប្រើប្រាស់រួចហើយនោះទេ។^{៤៨}

ម្យ៉ាងវិញទៀត នាមករណ៍អាចយកឈ្មោះរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនណាមួយ ឬច្រើននាក់ ឬតាម ការស្រមើលស្រមៃរបស់ម្ចាស់ក្រុមហ៊ុនហើយត្រូវពាក្យនៅខាងចុង ឬខាងក្រោយថា “ក្រុមហ៊ុនឯក- ជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត” ឬ “ក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត”។^{៤៩}

២. ទីស្នាក់ការ

បុគ្គលម្នាក់ក្រុមហ៊ុនបរទេសបង្កើតតាមច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវស្ថិតនៅក្នុង ដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ តាមរយៈអត្ថន័យនៃដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាមានន័យ ថាក្រុមហ៊ុនមានសេរីភាពច្រើន ក្នុងការដាក់ទីស្នាក់ការរបស់ខ្លួននៅផ្នែកណាមួយនៃព្រះរាជាណា ចក្រកម្ពុជាក៏បាន។ ទីស្នាក់ការក៏អាចផ្ទេរពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយ តំបន់មួយទៅតំបន់មួយផង ដែរ តាមការសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុន។ ម្យ៉ាងវិញទៀតក្រុមហ៊ុនក៏អាចមាន សាខាមួយ ឬ ច្រើនតាំងទីនៅប្រទេសកម្ពុជាតាមការសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុន ផងដែរ។

^{៤៧} មាត្រា ៨៨ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

^{៤៨} សៀវភៅនីតិពាណិជ្ជកម្ម សាស្ត្រាចារ្យ គង់ សាផន។

^{៤៩} មាត្រា ៩២ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

៣. សមាជិកហ៊ុន

សមាជិកហ៊ុនរួមមាននីតិបុគ្គលដែលជាក្រុមហ៊ុនមេ និងរូបវន្តបុគ្គលដទៃទៀត។ បុគ្គលទាំងឡាយណា ដែលកាន់កាប់នូវភាគហ៊ុនតែមួយក្នុងក្រុមហ៊ុន ត្រូវរាប់ថាជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនតែម្នាក់នៅក្នុងក្រុមហ៊ុន។ ដូច្នេះក្រុមហ៊ុនមេជានីតិបុគ្គលមានភាគហ៊ុនធំក្នុងបុគ្គលសម្ព័ន្ធ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនតែម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ ហើយក្រុមហ៊ុនមេត្រូវតែងតាំងអ្នកតំណាងមួយ តំណាងឲ្យម្ចាស់ភាគហ៊ុនទាំងអស់នៅក្នុងក្រុមហ៊ុននោះ។

ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត មានសមាជិកចាប់ពី០២ នាក់ទៅ ៣០ នាក់។ ប៉ុន្តែ ក្រុមហ៊ុនមេតែម្នាក់ឯង ក៏អាចបង្កើតបុគ្គលសម្ព័ន្ធជាក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតបានដែរក្រោមទម្រង់ជាសហគ្រាសឯកបុគ្គលទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត។ ផ្ទុយទៅវិញ ប្រសិនបើក្រុមហ៊ុនមានសមាជិកលើសពី៣០នាក់ឡើងទៅ អាចបង្កើតជាក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត។⁵⁰

៤. ដើមទុន

ដើមទុនដែលបានចុះបញ្ជីត្រូវកំណត់ ៥.០០០.០០០រៀល គិតជាប្រភេទរូបិយវត្ថុជាតិ⁵¹ ប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹង ១.០០០ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ហើយដើមទុននឹងត្រូវបានបែងចែកជា ១០០០ ភាគហ៊ុន ដែលក្នុងនោះភាគហ៊ុននីមួយៗមានតម្លៃ៥០០០រៀលយ៉ាងតិច ដោយបែងចែកអោយស្មើនឹងចំនួនទឹកប្រាក់សរុបដែលបានបង់។⁵² ម្ចាស់ភាគហ៊ុនអាចចូលភាគហ៊ុនជាទ្រព្យសម្បត្តិ ឬជាសាច់ប្រាក់ ហើយភាគហ៊ុនអាចត្រូវបានតម្លើង ឬ បន្ថយតាមការវាយតម្លៃ។

- ភាគហ៊ុន

ភាគហ៊ុនអាចជាសាច់ប្រាក់ និងជាទ្រព្យសម្បត្តិ (វត្ថុ) ប៉ុន្តែខុសពីសហកម្មសិទ្ធិ ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតពុំទទួលយកភាគហ៊ុនជំនាញនោះទេ។

ភាគហ៊ុនអាចជាសាច់ប្រាក់។ ក្នុងករណីនេះ ម្ចាស់ភាគហ៊ុនគឺជាកូនបំណុលរបស់ក្រុមហ៊ុនដោយមានកាតព្វកិច្ចបង់នូវចំនួនទឹកប្រាក់ដែលជាភាគហ៊ុនរបស់ខ្លួន ម្ចាស់ភាគហ៊ុននោះត្រូវបង់ការប្រាក់ផងដែរ ប្រសិនបើមានការយឺតយ៉ាវក្នុងការបង់ប្រាក់តាមកាលកំណត់ ឬត្រូវប្រឈមមុខចំពោះមុខច្បាប់ចំពោះការខកខាន ឬយឺតយ៉ាវក្នុងការបង់ប្រាក់។

⁵⁰ មាត្រា៨៦ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁵¹ មាត្រា៩៣ យ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁵² មាត្រា ១៤៥ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

ភាគហ៊ុនទាំងឡាយ ត្រូវបង់ចូលមកក្រុមហ៊ុនទាំងស្រុង ឲ្យគ្រប់ចំនួនហើយត្រូវបែងចែក និងចុះលេខជូនម្ចាស់ភាគហ៊ុនម្នាក់ៗទៅតាមសមាមាត្រនៃភាគទុនរៀងៗខ្លួន។

មូលនិធិត្រូវតម្កល់ទុកក្នុងរយៈពេល០៨ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីការទទួលបានពីភាគីផ្ញើប្រាក់ត្រូវចុះនិទ្ទេស ក្នុងលក្ខន្តិកៈ ហើយក្នុងករណីដែលក្រុមហ៊ុនមិនត្រូវបានបង្កើតក្នុងរយៈពេល០៦ខែទេ ម្ចាស់ភាគ ហ៊ុនអាចប្តឹងសុំទៅតុលាការដកភាគទុនរបស់ខ្លួនចេញវិញបាន។

ម្យ៉ាងទៀតទ្រព្យសម្បត្តិជាវត្ថុអាចក្លាយជាភាគហ៊ុនក្នុងការបង្កើតក្រុមហ៊ុនបានដែរ។ ចំពោះ វត្ថុ វាអាចជាភាគទុនពេញកម្មសិទ្ធិ ឬភាគទុនអាស្រ័យផល៖

- + ភាគទុនពេញកម្មសិទ្ធិ គឺសំដៅលើការដែលម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ផ្ទេរនូវកម្មសិទ្ធិរបស់ខ្លួនចូល ទៅកាន់ក្រុមហ៊ុន ដូច្នេះក្រុមហ៊ុនមានសិទ្ធិក្នុងការប្រើប្រាស់ ចាត់ចែង និងអាស្រ័យផល លើទ្រព្យសម្បត្តិនោះ។
- + ភាគទុនអាស្រ័យផល គឺសំដៅលើការផ្ទេរសិទ្ធិមួយនៃសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិទៅកាន់ក្រុមហ៊ុន គឺ សិទ្ធិអាស្រ័យផលលើទ្រព្យ ដូច្នេះក្រុមហ៊ុនមានសិទ្ធិអាស្រ័យផលលើទ្រព្យនោះ ហើយ ម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ នូវតែមានសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិលើទ្រព្យនោះដដែល។ ឧទាហរណ៍៖ ការផ្តល់ដី ឬ អគារដើម្បីអោយក្រុមហ៊ុនតាំងទី។

ចំពោះភាគហ៊ុនជាទ្រព្យនេះ នឹងត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃដែលវាអាចធ្វើឡើងដោយសមាជិក ទាំងអស់ ឬអ្នកវាយតម្លៃឯករាជ្យណាមួយ ថាស្មើនឹងប៉ុន្មានភាគហ៊ុន ដែលសមាជិកហ៊ុនទាំងអស់ យល់ព្រមចំពោះតម្លៃនោះ។

- ការកែសម្រួលមូលធន

ភាគហ៊ុនអាចនឹងត្រូវបានតម្លើង បន្ថយ ឬផ្ទេរទៅឲ្យបុគ្គលណាមួយ តាមការវាយតម្លៃ និង ការសម្រេចរបស់មហាសន្និបាត។

- + ការបង្កើនភាគហ៊ុន

ដើមទុនអាចនឹងបង្កើនបានគ្រប់វិធីដែលច្បាប់អនុញ្ញាត ព្រមទាំងស្របតាមសេចក្តីសម្រេច របស់មហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុនតាមចំនួនសម្លេងដែលបានកំណត់ក្នុងលក្ខន្តិកៈ។ ការបង្កើនដើម ទុនអាចមានជាទម្រង់ដូចជា៖

- បង្កើតបន្ថែមនូវភាគហ៊ុនថ្មីៗ ជាសាច់ប្រាក់ ឬ ជាវត្ថុ
- បង្វិលបញ្ចូលមួយភាគ ឬ ទាំងស្រុងនៃមូលនិធិបម្រុងមកក្នុងដើមទុន
- តម្លើងតម្លៃនៃភាគហ៊ុននីមួយៗដែលមានរួចហើយ
- តាមគ្រប់វិធីដទៃទៀត ដែលច្បាប់អនុញ្ញាត។

+ ការបន្ថយភាគហ៊ុន

ដើមទុនអាចនឹងត្រូវបានបន្ថយ អាស្រ័យដោយសេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុន ដែលសម្រេចទៅតាមលក្ខខណ្ឌបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ ក៏ប៉ុន្តែការបន្ថយដើមទុននេះ មិនត្រូវឲ្យប៉ះពាល់ដល់សមភាពនៃម្ចាស់ភាគហ៊ុន ឬមិនត្រូវអោយនៅតិចជាងពាក់កណ្តាលនៃដើមទុនចុះបញ្ជីដំបូង និងទាបជាងដើមទុនកំណត់ដោយច្បាប់ដោយ។ ការសម្រេចត្រូវធ្វើឡើងដោយការប្រជុំមហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុនតាមចំនួនសម្លេងដែលបានកំណត់នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃរបស់ក្រុមហ៊ុន។

៥. ថិរវេលា

ពុំមានច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តណាមួយនៃប្រទេសកម្ពុជា ដែលបានកម្រិតពីថិរវេលារបស់ក្រុមហ៊ុនសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្មនោះទេ។ ប៉ុន្តែយើងឃើញមានការកំណត់អំពីអាយុរបស់ក្រុមហ៊ុនក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃរបស់ក្រុមហ៊ុន និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ក្រុមហ៊ុន។ ជាទូទៅក្រុមហ៊ុនមួយមានអាយុកាល៩៩ឆ្នាំ ដែលត្រូវចាប់ផ្តើមគិតចាប់ពីថ្ងៃដែលចុះបញ្ជីក្រុមហ៊ុន ហើយអាចរំលាយមុនកាលកំណត់ ឬពន្យាថិរវេលារបស់ក្រុមហ៊ុនបានតាមការព្រមព្រៀងរបស់សមាជិកហ៊ុន។ ដូច្នេះអភិបាលត្រូវដឹកនាំអង្គប្រជុំមហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុន ១ឆ្នាំមុនថិរវេលាមកដល់ដើម្បីធ្វើការសម្រេចទៅតាមលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយនៃក្រុមហ៊ុន និងសម្លេងភាគច្រើនដែលត្រូវចាំបាច់ ថាគឺត្រូវបន្ត ឬ រំលាយក្រុមហ៊ុន។⁵³

៦. សិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ច

នៅក្នុងក្រុមហ៊ុនប្រភេទនេះ ក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្ចាស់សិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចសំខាន់មួយចំនួន ដែលត្រូវបានបញ្ជាក់នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌ៖ ក្នុងនោះរួមមាន៖

- ការបែងចែកប្រាក់ចំណេញ៖ ប្រាក់ចំណេញដែលអាចបែងចែកជូនម្ចាស់ភាគហ៊ុនបាន គឺជាប្រាក់ចំណេញដែលកាត់នូវប្រាក់ខាតពីមុន និងដកចេញនូវប្រាក់សម្រាប់មូលនិធិបម្រុងស្របច្បាប់ ព្រមទាំងបូកបន្ថែមនូវប្រាក់កម្រៃដែលលើសទុកពីមុន។ ប្រាក់ចំណេញ ដែលបានបន្ទាប់ពីធ្វើការកាត់ចេញនូវប្រាក់ខាតពីមុន ត្រូវដកយក៥%សម្រាប់បង្កើតមូលនិធិបម្រុងស្របច្បាប់។ ការដកយក៥%នេះ នឹងត្រូវបញ្ឈប់នៅពេលដែលមូលនិធិបម្រុងកើនដល់ចំនួន១០%នៃដើមទុនក្រុមហ៊ុន។

⁵³ សៀវភៅនីតិពាណិជ្ជកម្ម គង់ សាវណ្ណ។

- ការទូទាត់ភាគលាភ៖ ក្រោយពីបានយល់ព្រមពីគណនី និងពិនិត្យឃើញថា មានចំនួនប្រាក់គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ធ្វើការបែងចែកត្រូវកំណត់ដោយសន្និបាតនៃសមាជិកហ៊ុន ឬបើពុំនោះទេ ដោយអភិបាលនៃក្រុមហ៊ុន។
- ការទូទាត់ការខាតបង់៖ ការខាតបង់ដែលពិនិត្យឃើញនៅក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យ នឹងត្រូវបែងចែកសងទៅតាមសមាមាត្រនៃភាគហ៊ុន ដែលម្ចាស់ភាគហ៊ុនម្នាក់ៗមាន សល់ពីនោះនឹងត្រូវសងរំលស់ដោយកាត់យកប្រាក់ពីប្រាក់ចំណេញនៃឆ្នាំបន្តបន្ទាប់។

ចំពោះបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង គឺជាលិខិតដែលបង្កើតឡើង ក្នុងគោលបំណងសម្របសម្រួលការគ្រប់គ្រងផ្ទៃក្នុងទាំងអស់ និងត្រូវរៀបចំឡើងតាមគំរូបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងដែលបានកំណត់ដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ប៉ុន្តែក្រុមហ៊ុនក៏អាចបង្កើតបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងផ្សេងដោយផ្អែកលើការឯកភាពគ្នា និងតាមកាលៈទេសៈជាក់ស្តែងនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនរបស់ខ្លួន។

លក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្ចាស់អាចធ្វើឡើងជាលិខិតសាការី ឬ ជាលិខិតឯកជន និងត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយម្ចាស់ភាគហ៊ុនគ្រប់រូប។⁵⁴ ឯកសារទាំងនោះត្រូវឈរលើមូលដ្ឋានគតិយុត្ត ឆ្ពោះទៅរកការបង្កើតក្រុមហ៊ុន ការចុះបញ្ជី ព្រមទាំងការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ។

ចំពោះលិខិតទាំងពីរនេះ ត្រូវមានការតាក់តែងជាទម្រង់ច្បាប់ដើម និងចែកជូនទៅតាមចំនួនសមាជិកទាំងអស់ ហើយច្បាប់ដើមនៃលិខិតក៏តម្រូវឲ្យមានការតម្កល់ទុកនៅក្នុងទីស្នាក់ការក្រុមហ៊ុន ដើម្បីធ្វើការបំពេញទម្រង់បែបបទផ្សេងទៀត។

នៅលើទំព័រដំបូងនៃលក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង តម្រូវឲ្យមានការរាយនាមរបស់សមាជិកទាំងអស់ដែលបានព្រមព្រៀងគ្នាដោយស្ម័គ្រចិត្តក្នុងការចូលរួមបង្កើតលក្ខន្តិកៈនេះឡើង។ រីឯនៅទំព័រចុងក្រោយ តម្រូវឲ្យសមាជិកទាំងអស់ចុះហត្ថលេខា ដើម្បីបង្ហាញអំពីការឯកភាពយល់ព្រមលើបទបញ្ញត្តិ ដែលបានចែងព្រមទាំងបង្ហាញពីចំនួនច្បាប់ដើមដែលត្រូវតាក់តែង។ ប្រសិនបើសមាជិកណាម្នាក់មិនអាចចុះហត្ថលេខាលើលិខិតនេះបាន គេអាចចាត់តាំងអ្នកតំណាងរបស់ខ្លួនតាមមធ្យោបាយផ្ទេរសិទ្ធិស្របច្បាប់។

ចំពោះឯកសារដែលធ្វើជាឧបសម្ព័ន្ធសម្រាប់ភ្ជាប់មកជាមួយលក្ខន្តិកៈរួមមាន៖

- របាយការណ៍របស់ស្នងការភាគទុន ក្នុងករណីវាយតម្លៃភាគហ៊ុនជារៀងរាល់ឆ្នាំ

⁵⁴ មាត្រា ៩៥ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

- ស្ថានភាពនៃកិច្ចដែលត្រូវបំពេញ សម្រាប់គណនីក្រុមហ៊ុនក្នុងពេលបង្កើតសម្រាប់ បុគ្គលម្នាក់ៗនូវការគូសបញ្ជាក់ពីកិច្ចព្រមព្រៀង ដែលជាលទ្ធផលសម្រាប់ក្រុមហ៊ុន។

លក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនេះ អាចធ្វើការថតចម្លងដោយសេរីតាមការចាំបាច់សម្រាប់ បុគ្គលទាំងអស់។ រាល់លិខិតចម្លង ត្រូវមានការបញ្ជាក់ពីភាពត្រឹមត្រូវដោយអភិបាល សម្រាប់ តម្កល់ទុកនៅរដ្ឋបាលពន្ធដារ និងការងាររដ្ឋបាលផ្សេងៗ។ ទោះក្នុងកាលៈទេសៈណាក៏ដោយ រាល់ សមាជិកហ៊ុនទាំងអស់មានសិទ្ធិស្នើសុំធ្វើការថតចម្លងលិខិតនៅទីស្នាក់ការក្រុមហ៊ុន ដោយមាន ការបញ្ជាក់ភាពត្រឹមត្រូវពីអភិបាល។

ខ. ការចុះបញ្ជីនៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មជាក្រសួងទទួលបន្ទុកចុះបញ្ជីបង្កើតក្រុមហ៊ុន (ខ.១) ហើយក្នុងករណី ស្ថានភាពក្រុមហ៊ុនមានការកែប្រែ ក្រុមហ៊ុនត្រូវទំនាក់ទំនងទៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្មផងដែរក្នុងការ ធ្វើការចុះបញ្ជីកែប្រែ (ខ.២)។

ខ.១ ការចុះបញ្ជីបង្កើតក្រុមហ៊ុន

បន្ទាប់ពីក្រុមហ៊ុនមេត្រូវបានចុះបញ្ជីរួចរាល់ ក្រុមហ៊ុនមេអាចបង្កើតបុគ្គលសម្ព័ន្ធ ដែលសិក្សា ឃើញថាមានផលប្រយោជន៍ច្រើនដល់ក្រុមហ៊ុនមេ។

ពាណិជ្ជករ និងក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មទាំងឡាយដែលមានគ្រឹះស្ថានរបស់ខ្លួន សាខាបុគ្គ- សម្ព័ន្ធ ឬ ទីភ្នាក់ងាររបស់ខ្លួននៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មានកាតព្វកិច្ចចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម លើកលែងតែពាណិជ្ជករដែលមិនជាប់ពន្ធអាករ។⁵⁵

ចំពោះឯកសារតម្រូវសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនមេធ្វើការចុះបញ្ជីបង្កើតបុគ្គលសម្ព័ន្ធរួមមាន៖

- វិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ពីការចុះបញ្ជីរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ (Certificate of Incorporation/ Company Registration)
- លិខិតប្រគល់សិទ្ធិ ឬលិខិតតែងតាំងរបស់ក្រុមហ៊ុនមេក្នុងការតែងតាំងអ្នកតំណាង ម្ចាស់ភាគហ៊ុន (មិនមែនជានាយក ឬ អភិបាល)។ ក្នុងករណីដែលអ្នកតំណាងជាជន បរទេស គាត់ត្រូវភ្ជាប់មកជាមួយនឹងលិខិតថតចម្លង នូវលិខិតឆ្លងដែន ដើម្បីជាការ ងាយស្រួលក្នុងការចេញចូលកម្ពុជា និងក្នុងការចូលរួមប្រជុំ)

⁵⁵ មាត្រា១០ នៃច្បាប់ស្តីពីវិធានពាណិជ្ជកម្ម និងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម (១៩៩៥)។

- លក្ខន្តិកៈរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ ដែលត្រូវបានចម្លងចេញពីឯកសារដើម និងមានការបញ្ជាក់ពីភាពត្រឹមត្រូវ។

ការចុះបញ្ជីនេះត្រូវធ្វើឡើងដោយ អភិបាលនៅក្នុងខែនៃការបង្កើតក្រុមហ៊ុន និង១៥ថ្ងៃមុនកាលបរិច្ឆេទបើកប្រតិបត្តិការ។ អ្នកប្តឹងសុំចុះឈ្មោះ ត្រូវផ្តល់ជូនការិយាល័យពាណិជ្ជកម្មនូវប្រតិទិនចំនួនពីរច្បាប់ មានចុះហត្ថលេខារបស់សាមីខ្លួន អ្នកប្តឹងសុំ ព្រមទាំងតម្កល់លក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុនផង (ឧបសម្ព័ន្ធទី៤)។

ប្រតិទិនគំរូ (ឧបសម្ព័ន្ធទី៣) ត្រូវចែងអំពី៖

១. នាមត្រកូល និងនាមខ្លួន រហស្សនាមរបស់សមាជិកក្រុមហ៊ុន ថ្ងៃ-ខែ-ឆ្នាំ និងទីកន្លែងកំណើត ស្ថានភាពគ្រួសារ និងសញ្ជាតិ។
២. ផ្លាកសញ្ញារបស់ក្រុមហ៊ុន
៣. កម្មវត្ថុអាជីវកម្មនៃក្រុមហ៊ុន
៤. ទីកន្លែងទាំងឡាយ ដែលក្រុមហ៊ុនមានគ្រឹះស្ថានដើម មានសាខា ឬទីស្នាក់ការនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
៥. នាមនៃសមាជិក ឬតតិយជនដែលមានការអនុញ្ញាតឲ្យគ្រប់គ្រង ចាត់ចែង និងចុះចាត់ចែង ឬ ចុះហត្ថលេខាជំនួសក្រុមហ៊ុន ថ្ងៃ-ខែ-ឆ្នាំ និងទីកន្លែងកំណើតនៃអ្នកទាំងនោះ
៦. ដើមទុនរបស់ក្រុមហ៊ុន ប្រភពដើមទុន និងចំនួនទឹកប្រាក់ ឬ វត្ថុមានតម្លៃដែលផ្តល់ដោយសមាជិកភាគហ៊ុន ប្រសិនបើជាក្រុមហ៊ុនដោយភាគហ៊ុន
៧. ថ្ងៃ-ខែ-ឆ្នាំ ដែលក្រុមហ៊ុនចាប់ផ្តើម និងបញ្ចប់
៨. ទ្រង់ទ្រាយក្រុមហ៊ុន
៩. ហត្ថលេខាគំរូរបស់សមាជិក ឬ តតិយជនដូចមានចែងក្នុងចំណុច៥ និងស្នាមត្រាគំរូរបស់ក្រុមហ៊ុន
១០. លិខិតបញ្ជាក់អំពីការតម្កល់ដើមទុន ចេញដោយធនាគារ
១១. សេចក្តីប្រកាសដោយសុទ្ធចិត្តរបស់អ្នកប្តឹងសុំថា គ្មានជាប់ទោសព័រក្នុងកិច្ចការពាណិជ្ជកម្ម រដ្ឋប្បវេណី ឬ ព្រហ្មទណ្ឌ។⁵⁶

ដើម្បីធានាអះអាង និងទទួលខុសត្រូវលើរាល់សំណុំលិខិតដែលខ្លួនបានបំពេញ ឬដែលខ្លួនត្រូវបំពេញ និងផ្តល់មកតម្កល់ទុកនៅនាយកដ្ឋាននីតិកម្មក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម អភិបាលម្នាក់ ឬ

⁵⁶ មាត្រា១៧ នៃច្បាប់ស្តីពីវិធានពាណិជ្ជកម្ម និងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម (១៩៩៥)។

ម្ចាស់ភាគហ៊ុនម្នាក់ ត្រូវមកចុះហត្ថលេខាដោយផ្ទាល់ដៃ នៅចំពោះមុខមន្ត្រីនាយកដ្ឋាននីតិកម្ម បញ្ជាក់ថាពលសំណុំលិខិតទាំងឡាយ ពិតជាគ្រប់គ្រាន់ និងត្រឹមត្រូវមិនមានក្លែងបន្លំលើប្រការណាមួយ ព្រមទាំងបង់សោហ៊ុយចំណាយដោយផ្ទាល់ដៃ នៅបែបបទសុំចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម។⁵⁷

នៅពេលសុំចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម នាយកដ្ឋាននីតិកម្មក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម មានកាតព្វកិច្ចផ្តល់ គំរូលក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុនឲ្យអ្នកចុះបញ្ជី។⁵⁸ លក្ខន្តិកៈគំរូដែលផ្តល់ឲ្យត្រូវមានចែងនូវលក្ខខណ្ឌដូចជា៖

១. នាមករណ៍របស់ក្រុមហ៊ុន
២. ទីស្នាក់ការចុះបញ្ជីរបស់ក្រុមហ៊ុននៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
៣. កម្មវត្ថុអាជីវកម្មនៃក្រុមហ៊ុន និងការកំណត់នូវអាជីវកម្មដែលក្រុមហ៊ុននោះធ្វើពាណិជ្ជកិច្ច
៤. ដើមទុនត្រូវប្រកាសជាប្រភេទប្រភេទ
៥. ចំណាត់ប្រភេទ និងចំនួនអតិបរមានៃភាគហ៊ុន ព្រមទាំងតម្លៃចារិកលើប័ណ្ណភាគហ៊ុន ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យបោះចេញដោយក្រុមហ៊ុននោះ
៦. ក្នុងករណីដែល ក្រុមហ៊ុនត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យបោះប័ណ្ណភាគហ៊ុនលើសពីមួយប្រភេទហ៊ុន នោះ លក្ខន្តិកៈរបស់ក្រុមហ៊ុនត្រូវចែងចំនួនភាគហ៊ុនអតិបរមា និងតម្លៃចារិកលើប័ណ្ណ ភាគហ៊ុន ហើយត្រូវរៀបរាប់ពីសិទ្ធិ ឯកសិទ្ធិ ការរឹតត្បិត និងលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយដែល ភ្ជាប់ទៅនឹងប្រភេទនីមួយៗនៃប័ណ្ណភាគហ៊ុន។
៧. ក្នុងករណីប្រភេទភាគហ៊ុនត្រូវបោះជាសេរីលក្ខន្តិកៈ ក្រុមហ៊ុននោះត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យ អភិបាលកំណត់ចំនួនភាគហ៊ុននៃសេរីនីមួយៗ ដើម្បីកំណត់ប្លង់បែងចែកសេរីនីមួយៗ ហើយឈានទៅកំណត់សិទ្ធិ ឯកសិទ្ធិ ការរឹតត្បិត និងលក្ខខណ្ឌដែលភ្ជាប់ទៅនឹងសេរី នីមួយៗនោះ
៨. ក្នុងករណីការបោះចេញ ការផ្ទេរ ឬ ការកាន់កាប់ប័ណ្ណភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុនត្រូវហាម ឃាត់ ពេលនោះត្រូវមានរបាយការណ៍ពីប្រសិទ្ធិភាព និងមានរបាយការណ៍ពីការកម្រិត នោះ។
៩. ឈ្មោះ និងអាសយដ្ឋានពិតប្រាកដរបស់សមាជិកក្រុមហ៊ុនម្នាក់ៗ។
១០. ចំនួនអភិបាល ឬ ចំនួនអប្បបរមា និងអតិបរមានៃអភិបាលរបស់ក្រុមហ៊ុននោះ។⁵⁹

⁵⁷ ប្រការ២ នៃប្រកាសស្តីពីការកំណត់សោហ៊ុយចំណាយលើបែបបទសុំចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁵⁸ ប្រការ៤ នៃប្រកាសស្តីពីការកំណត់សោហ៊ុយចំណាយលើបែបបទសុំចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁵⁹ ប្រការ៩៣ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

បច្ចុប្បន្ននេះ ក្រុមហ៊ុនក៏អាចធ្វើការចុះបញ្ជីបង្កើតក្រុមហ៊ុន តាមប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តិកម្ម (Online Business Registration) ពីគ្រប់ទីកន្លែងតាមរយៈគេហទំព័រ www.businessregistration.moc.gov.kh។⁶⁰

(ឧបសម្ព័ន្ធទី១) ចំពោះការស្នើសុំចុះបញ្ជីតាមប្រព័ន្ធនេះ ត្រូវធ្វើឡើងដោយស្ថាបនិក ឬ អភិបាល ឬ ម្ចាស់ហ៊ុន ហើយគាត់ត្រូវបំពេញនូវព័ត៌មាន និងបញ្ចូលលក្ខខណ្ឌតម្រូវទាំងអស់តាមទម្រង់កំណត់ ហើយឯកសារសម្រាប់តម្រូវឲ្យតម្កល់នៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវបញ្ចូលចូលក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តិ កម្មរបស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មជាទម្រង់អេឡិចត្រូនិច។ សម្រាប់ការចុះបញ្ជីបង្កើតបុគ្គលសម្ព័ន្ធត្រូវមាន សំណុំឯកសារជាទម្រង់អេឡិចត្រូនិចដូចជា៖

- ឯកសារបញ្ជាក់អាសយដ្ឋានដែលអាចជាវិក័យបត្រអគ្គិសនី វិក័យបត្រទឹក ឬកិច្ចសន្យា ជួលផ្ទះ ឬអគារ លិខិតធនាគារជាដើម
- ច្បាប់ចម្លងឯកសារគតិយុត្តនៃការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម របស់ក្រុមហ៊ុនដើមដោយមាន ការបញ្ជាក់ទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់
- សេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុមហ៊ុនដើមបង្កើត បុគ្គលសម្ព័ន្ធ និងតែងតាំងអភិបាលសាខា ការិយាល័យតំណាង
- អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬ លិខិតឆ្លងដែនរបស់នាយកបុគ្គលសម្ព័ន្ធ
- រូបថត ៤x៦
- សេចក្តីប្រកាសដោយសុទ្ធចិត្តរបស់អភិបាលថា គ្មានជាប់ទោសពន្ធក្នុងកិច្ចការពាណិជ្ជ កម្ម រដ្ឋប្បវេណី ឬ ព្រហ្មទណ្ឌ និងមិនមែនជាមន្ត្រីរាជការស្ថិតក្រោមច្បាប់ស្តីពីសហ លក្ខន្តិកៈមន្ត្រីរាជការស៊ីវិលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មមួយអាចទទួលស្គាល់ជានីតិបុគ្គលស្របច្បាប់ លុះត្រាតែក្រុមហ៊ុន ទទួលបានវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ពីការចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម ពីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម **(ឧបសម្ព័ន្ធ ទី៣)** បន្ទាប់ពីធ្វើការស្នើសុំចុះបញ្ជី។ នៅក្នុងវិញ្ញាបនបត្រនេះ មានការបង្ហាញដូចជា៖

- នាមករណ៍
- លេខចុះបញ្ជី
- កាលបរិច្ឆេទចុះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
- ទ្រង់ទ្រាយក្រុមហ៊ុនដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់។

⁶⁰ ប្រការ ១ នៃប្រកាសស្តីពីការចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តិកម្ម (២០១៥)។

រាល់បំណាចឆ្នាំនីមួយៗ អភិបាលក្រុមហ៊ុន មានកាតព្វកិច្ចមកតម្កល់ប្រតិវេទន៍ប្រចាំឆ្នាំ ដែលទាក់ទងទៅនឹង ស្ថានភាពរបស់ក្រុមហ៊ុននៅនាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនៃ ក្រសួង ពាណិជ្ជកម្ម។

១.២ ការចុះបញ្ជីកែប្រែ

នៅក្នុងក្រុមហ៊ុន ស្ថាបនិក ឬអភិបាលម្នាក់ៗ ត្រូវជាអ្នកចុះហត្ថលេខាលើពាក្យស្នើសុំចុះ បញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនូវការកែប្រែក្រោយពីការចុះបញ្ជី និងផ្តល់ឯកសារតម្រូវសម្រាប់តម្កល់ទៅឲ្យ នាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម។⁶¹

នីតិបុគ្គល និងក្រុមហ៊ុនអាជីវកម្មត្រូវបានទាមទារឲ្យមានការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម ក្នុងករណី ដែលមានការកែប្រែក្នុងដំណើរការអាជីវកម្មដូចជា៖

- ការផ្លាស់ប្តូរនាមករណ៍ សហគ្រាស ឬ ក្រុមហ៊ុន
- ការបន្ថែម ការបន្ថយ ឬ ការផ្លាស់ប្តូរគោលបំណងកម្មវត្ថុអាជីវកម្ម ឬ សកម្មភាពប្រកប ពាណិជ្ជកិច្ចរបស់ក្រុមហ៊ុន
- ការបែងចែកសារជាថ្មី នូវចំនួនភាគហ៊ុនជាប្រភេទឡើងវិញ ដោយមានការកែប្រែ លក្ខណៈដាច់ខាត និងលក្ខណៈប្រៀបធៀបរបស់ប្រភេទភាគហ៊ុនណាមួយ
- ការកែប្រែភាគលាភ នៃប្រភេទភាគហ៊ុនណាមួយ
- ការបង្កើនដើមទុនដោយបង្កើតភាគហ៊ុនប្រភេទថ្មី ដែលមានលក្ខណៈដាច់ខាត និង លក្ខណៈធៀបប្រសើរជាង ឬ ទាបជាងប្រភេទភាគហ៊ុនដែលមានរួចហើយ
- ការបន្ថយដើមទុនចុះបញ្ជី ដោយបញ្ចុះតម្លៃចារិកលើប័ណ្ណនៃប្រភេទភាគហ៊ុនណាមួយ ឬ ដោយបន្ថយចំនួនភាគហ៊ុនដែលអនុញ្ញាត
- ការកែប្រែចំនួនភ្នំម
- បន្ថែមបទបញ្ញត្តិណាមួយ ដែលច្បាប់អនុញ្ញាតឲ្យដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងលក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន
- ការផ្ទេរ ឬលក់ភាគហ៊ុនទាំងឡាយដែលអនុញ្ញាតដោយច្បាប់។⁶²

ឯកសារតម្រូវដែលត្រូវផ្តល់ជូននាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម មានដូចជា៖

⁶¹ ប្រការ៣ នៃប្រកាសស្តីពីបែបបទ និងនីតិវិធីចុះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនូវរាល់ការផ្លាស់ប្តូរ និងកែប្រែសហគ្រាសក្រុមហ៊ុន (២០០៥)។

⁶² ប្រការ៣ នៃប្រកាសស្តីពីបែបបទ និងនីតិវិធីចុះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនូវរាល់ការផ្លាស់ប្តូរនិងកែប្រែរបស់សហគ្រាសក្រុម ហ៊ុន (២០១៥)។

- កំណត់ហេតុ និងសេចក្តីសម្រេចសមូហភាពសន្និបាតរបស់ក្រុមហ៊ុន (ច្បាប់ដើម)
- ពាក្យស្នើសុំធ្វើការកែប្រែ និងផ្លាស់ប្តូរ
- ច្បាប់ចម្លងវិញ្ញាបនបត្រចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម (វិញ្ញាបនបត្រចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មច្បាប់ដើម ក្នុងករណី ក្រុមហ៊ុនធ្វើការកែប្រែនាមករណ៍ ឬសញ្ញាតិ ឬប្តូរទ្រង់ទ្រាយក្រុមហ៊ុន)
- ច្បាប់ចម្លងលិខិតគោលការណ៍ទទួលចុះឈ្មោះក្រុមហ៊ុនក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
- ច្បាប់ចម្លងប្រតិទិនអំពីស្ថានភាពសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្មប្រចាំឆ្នាំ
- ច្បាប់ចម្លងប័ណ្ណប៉ាតង់
- ច្បាប់ចម្លងអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬ លិខិតឆ្លងដែន និងរូបថតទំហំ ៤x៦ របស់ម្ចាស់ហ៊ុនថ្មី ម្នាក់ៗ (ក្នុងករណីមានបន្ថែមសមាជិកភាគហ៊ុនថ្មី)
- ច្បាប់ចម្លងអាជ្ញាប័ណ្ណរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ (ប្រសិនបើមាន)។⁶³

១. ការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ

បន្ទាប់ពីក្រុមហ៊ុនបានស្នើសុំចុះបញ្ជីនៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ក្រុមហ៊ុនត្រូវធ្វើការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ។ ការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈត្រូវធ្វើឡើងដោយ អ្នកចាត់ការ ឬ អ្នកតំណាងស្របច្បាប់របស់ក្រុមហ៊ុន ឬក៏ អណត្តិជនណាម្នាក់ដែលក្រុមហ៊ុនបានផ្ទេរសិទ្ធិជូន។

ការប្រកាសជាសាធារណៈនេះ ត្រូវធ្វើបានបែបបទ២យ៉ាង ដែលបទបញ្ញត្តិច្បាប់បានតម្រូវ៖

- ការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
- តាមការតម្កល់ទុកនៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
- ប្រតិទិនអនុលោម
- ការផ្សព្វផ្សាយតាមការចុះក្នុងសារព័ត៌មានស្របច្បាប់។

ក្រុមហ៊ុនមួយត្រូវបានទទួលស្គាល់ជា នីតិបុគ្គលពេញលក្ខណៈច្បាប់ ត្រូវគិតចាប់ពីពេលទទួលបានសេចក្តីប្រកាសរបស់ក្រុមហ៊ុន ស្តីពីគោលការណ៍ពាណិជ្ជកម្មដែលចេញដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម (ឧបសម្ព័ន្ធទី២)។ សេចក្តីប្រកាសនោះជាលិខិតដែលត្រូវផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈដោយអ្នកតំណាងក្រុមហ៊ុន ដែលរាប់បញ្ចូលអំពីចំណុចស្ថានភាពសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្មមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

⁶³ ប្រការ៥ នៃប្រកាសស្តីពីបែបបទ និងនីតិវិធីចុះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនូវរាល់ការផ្លាស់ប្តូរ និងការកែប្រែសហគ្រាសក្រុមហ៊ុន (២០១៥)

- នាមករណ៍ និងទ្រង់ទ្រាយក្រុមហ៊ុន
- អភិបាលក្រុមហ៊ុន
- ដើមទុនក្រុមហ៊ុន
- ទីស្នាក់ការក្រុមហ៊ុន
- កម្មវត្ថុអាជីវកម្ម
- ចិរវេលា។

គ. ការចុះបញ្ជីសារពើពន្ធ

ក្រោយពីក្រុមហ៊ុនបានធ្វើការចុះបញ្ជីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ក្រុមហ៊ុនមានកាតព្វកិច្ចមួយទៀត គឺការចុះបញ្ជីសារពើពន្ធ។

បណ្តារូបវន្តបុគ្គល និងនីតិបុគ្គលទាំងអស់ដែលប្រកបអាជីវកម្មនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវស្នើសុំចុះឈ្មោះនៅក្នុងបញ្ជីសារពើពន្ធនៅអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារជាចាំបាច់ ក្នុងរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម។

កន្លងមកការចុះបញ្ជីនីតិបុគ្គលតម្រូវឲ្យក្រុមហ៊ុន ឬសហគ្រាសធ្វើការចុះបញ្ជីនៅក្រសួង មានសមត្ថកិច្ច រួចមកអ្នកចុះបញ្ជីត្រូវមកសុំលិខិតចុះបញ្ជីពីសាខាពន្ធដារក្នុងតំបន់ទីតាំងក្រុមហ៊ុន ដើម្បីទទួលលិខិតលេខអត្តសញ្ញាណកម្មសារពើពន្ធ។ ក្រោយពីទទួលបានលេខអត្តសញ្ញាណកម្ម សារពើពន្ធរួចមក ក្រុមហ៊ុនត្រូវទៅបង់ពន្ធប៉ាតង់ និងពន្ធប្រថាប់ត្រានៅធនាគារ។ បន្ទាប់មកត្រូវ យកវិក័យបត្រមកសាខាពន្ធដារ ដើម្បីឲ្យមន្ត្រីពន្ធដារធ្វើប្រតិបត្តិការជូន។ ដោយសារតែនីតិវិធី ដែលបានរៀបរាប់ខាងលើមានភាពស្មុគស្មាញ និងចំណាយពេលយូរដោយឆ្លងកាត់ដំណាក់កាល ច្រើន ទើបគេបង្កើតនូវនីតិវិធីថ្មីមួយទៀតដែលមានលក្ខណៈល្អប្រសើរ និងរហ័សជាងមុន។

បច្ចុប្បន្ន នីតិវិធីចុះបញ្ជីរបស់នីតិបុគ្គល ឬក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មតម្រូវឲ្យអ្នកតំណាងធ្វើការ ចុះបញ្ជីនៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងក្រសួងពាក់ព័ន្ធ។ រួចមកអ្នកចុះបញ្ជីត្រូវធ្វើការចុះបញ្ជីថ្មីមួយនៅ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ (**ឧបសម្ព័ន្ធទី៤**)។ ដើម្បីធ្វើការចុះបញ្ជីថ្មីមួយ ក្រុមហ៊ុនត្រូវមានឯកសារភ្ជាប់ ដូចខាងក្រោម៖

- លិខិតបញ្ជាក់ការចុះបញ្ជីដែលចេញដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ឬ ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ
- លក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន
- លិខិតបញ្ជាក់ការតម្កល់ដើមទុនចុះបញ្ជីនៅធនាគារ
- អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរ ឬ លិខិតឆ្លងដែន

- សៀវភៅគ្រួសារ ឬ សៀវភៅស្នាក់នៅ
- លិខិតបញ្ជាក់ការស្នាក់នៅ ដែលចេញដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច (សម្រាប់ជនបរទេស)
- រូបថតបច្ចុប្បន្នដែលមានទំហំ ៣៥x៤៥ មីលីម៉ែត្រ ចំនួនមួយសន្លឹក របស់អភិបាលម្ចាស់ភាគហ៊ុន អភិបាល អ្នកតំណាង មានការបញ្ជាក់ឈ្មោះម្ចាស់រូបថត និងចុះហត្ថលេខាទទួលខុសត្រូវដោយប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល
- ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិកាន់កាប់ទីតាំង ឬ កិច្ចសន្យាជួលទីតាំងប្រកបអាជីវកម្ម
- លិខិតបញ្ជាក់ការបង់ប្រាក់ពន្ធ លើអចលនទ្រព្យ ឬ ព័ត៌មានអចលនទ្រព្យ (ប្រសិនបើមាន)
- វិញ្ញាបនបត្រចុះបញ្ជីរបស់គណៈកម្មាធិការវិនិយោគកម្ពុជា ឬ គណៈកម្មាធិការតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសកម្ពុជា ឬ អនុគណៈកម្មាធិការវិនិយោគរាជធានី ខេត្ត (សម្រាប់គម្រោងវិនិយោគមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់)
- អាជ្ញាប័ណ្ណដែលចេញដោយក្រសួង ស្ថាប័ន មានសមត្ថកិច្ច (ប្រសិនបើមាន)

នីតិវិធីថ្មីនេះ ហាក់មានលក្ខណៈងាយស្រួលជាងមុន ដែលមន្ត្រីពន្ធដារអាចធ្វើប្រតិបត្តិការត្រឹមរយៈពេល៣ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ។ នីតិវិធីក្នុងការចុះបញ្ជីសារពើពន្ធនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានេះក៏មានលក្ខណៈដូចគ្នាទៅនឹងនីតិវិធីក្នុងការចុះបញ្ជីសារពើពន្ធនៅបរទេសផងដែរ។

ឃ. ការស្នើសុំអាជ្ញាប័ណ្ណពីក្រសួងសាមី

ក្រោយពីការចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្មរួចមក ក្រុមហ៊ុនអាជីវកម្មត្រូវមានកាតព្វកិច្ចស្នើសុំអាជ្ញាប័ណ្ណពីក្រសួងសាមីដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងសកម្មភាពអាជីវកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុនដើម្បីសុំការអនុញ្ញាតស្របច្បាប់។

សកម្មភាពអាជីវកម្មនីមួយៗ អាចមានកម្មវត្ថុផ្សេងពីគ្នា និងពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យខុសៗគ្នា។ នីតិវិធីនៃការស្នើសុំអាជ្ញាប័ណ្ណនៅក្រសួងទាំងអស់ អាចមានភាពខុសគ្នា។ ជាទូទៅនីតិវិធីស្នើសុំអាជ្ញាប័ណ្ណគឺ អ្នកតំណាងក្រុមហ៊ុនត្រូវធ្វើការស្នើសុំអាជ្ញាប័ណ្ណនៅក្រសួងដែលពាក់ព័ន្ធចាំបាច់ តាមរយៈសំណើសុំអាជ្ញាប័ណ្ណ ឬការអនុញ្ញាតច្បាប់ប្រកបអាជីវកម្ម។ សំណើនេះត្រូវភ្ជាប់មកជាមួយនូវ៖

- អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬលិខិតឆ្លងដែនរបស់អ្នកតំណាងក្រុមហ៊ុន
- វិញ្ញាបនបត្រ (លក្ខន្តិកៈ) ឬលិខិតបញ្ជាក់ពីការចុះបញ្ជីក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម

- លិខិតដែលបង្ហាញពីទីកន្លែងប្រកបអាជីវកម្ម
- ប័ណ្ណពន្ធព័ត៌មាន
- វិញ្ញាបនបត្រធានារ៉ាប់រង
- កិច្ចសន្យាគោរពច្បាប់
- បង្កាន់ដៃបង់ប្រាក់ ជាសំណុំលិខិត
- រូបថត ៤x៦ ។

ជំពូកទី២ ការរៀបចំ ការប្រព្រឹត្តទៅ និងការទទួលខុសត្រូវរបស់បុគ្គលម្នី

ដូចបានរៀបរាប់ក្នុងជំពូកទី១មកហើយ ក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្នី មានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធជាមួយគ្នា ដោយសារក្រុមហ៊ុនមេជាម្ចាស់លើបុគ្គលម្នី ហើយមានការទទួលស្គាល់បានផ្លូវច្បាប់អំពីទម្រង់របស់ខ្លួនថា មានទំនាក់ទំនងជាមួយគ្នា និងស្ថិតនៅក្នុងសម្ព័ន្ធនៃក្រុមហ៊ុនតែមួយ។ ប៉ុន្តែទោះបីជាបែបនេះក៏ដោយ វាពុំមានន័យថា ក្រុមហ៊ុនមេជាអ្នកគ្រប់គ្រងទាំងស្រុងលើបុគ្គលម្នីនោះទេ ដោយជាការពិត ទំនាក់ទំនងរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្នី គឺស្ថិតក្នុងឋានៈជាម្ចាស់ភាគហ៊ុន និងក្រុមហ៊ុនតែប៉ុណ្ណោះ។ ក្រុមហ៊ុនមេមានសិទ្ធិគ្រប់គ្រងត្រឹមកម្រិតនៃភាគហ៊ុនរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ដោយពុំមែនជាអ្នកធ្វើការសម្រេចចិត្តទាំងស្រុងលើដំណើរការរបស់បុគ្គលម្នីឡើយ។ ជាក់ស្តែងក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្នីមានការប្រព្រឹត្តទៅជាច្រើន ដែលក្នុងនោះរួមមានការគ្រប់គ្រងដោយស្ថាប័នគ្រប់គ្រងផ្សេងៗដូចជា អភិបាល មហាសន្និបាត ក្រុមសវនករ ដាច់ដោយឡែកពីក្រុមហ៊ុនមេ ព្រមទាំងមានសិទ្ធិ តួនាទី ភារកិច្ចរៀងៗខ្លួន ក្នុងការបម្រើឲ្យបានដល់ផលប្រយោជន៍របស់ក្រុមហ៊ុននីមួយៗ។ ស្ថាប័នគ្រប់គ្រងរបស់ក្រុមហ៊ុនមេពុំមានសិទ្ធិ កាតព្វកិច្ចអំណាចដោយផ្ទាល់ទៅលើបុគ្គលម្នី ហើយដូចគ្នាផងដែរ ស្ថាប័នគ្រប់គ្រងរបស់បុគ្គលម្នីក៏គ្មានសិទ្ធិ កាតព្វកិច្ច ឬអំណាចណាមួយដោយផ្ទាល់លើស្ថាប័នគ្រប់គ្រងរបស់ក្រុមហ៊ុនមេដែរ។ ក្នុងករណីដែលក្រុមហ៊ុនណាមួយប្រព្រឹត្តទៅពុំបានជោគជ័យ នោះវាអាចនឹងឈានដល់ការរំលាយដែលអាចនឹងមានផលប៉ះពាល់លើគ្នាពេលដែលក្រុមហ៊ុនមេត្រូវរំលាយ។ យ៉ាងណាមិញ នៅពេលដែលយើងពិភាក្សាពីបញ្ហាក្រុមហ៊ុន ការទទួលខុសត្រូវរវាងបុគ្គលមួយទៅបុគ្គលមួយគឺជាបញ្ហាមួយសំខាន់ផងដែរ។ តើបុគ្គលម្នីមានកម្រិតនៃការទទួលខុសត្រូវលើបំណុលរបស់តតិយជនត្រឹមកម្រិតណា ហើយក្រុមហ៊ុនមេអាចនឹងទទួលខុសត្រូវលើបំណុលរបស់បុគ្គលម្នីរបស់ខ្លួនដែរឬទេ។ ដូច្នេះ ផ្នែកទី(១) នឹងសិក្សាអំពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់បុគ្គលម្នី ហើយផ្នែកទី(២) នឹងសិក្សាទាំងស្រុងអំពីការទទួលខុសត្រូវរបស់បុគ្គលម្នីនិងក្រុមហ៊ុនមេ ចំពោះបំណុលរបស់បុគ្គលម្នី តាមរយៈនេះយើងនឹងលើកយកច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងច្បាប់របស់ប្រព័ន្ធខមិនឡើយ មកធ្វើការសិក្សាជាមួយគ្នា ដើម្បីយល់ដឹងឲ្យស៊ីជម្រៅ និងស្វែងរកចំណុចខ្វះខាតរបស់ច្បាប់នៃប្រទេសកម្ពុជា។

២.១ ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់បុគ្គលម្នី

ដើម្បីធានាបាននូវគោលការណ៍នៃនីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែករវាងក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គល

សម្ព័ន្ធ ក្រុមហ៊ុនទាំងពីរត្រូវមាន ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ជាពិសេស ទាក់ទងនឹងស្ថាប័នក្នុងការគ្រប់គ្រង គឺត្រូវតែឯករាជ្យពីគ្នា ប៉ុន្តែឥទ្ធិពលធំធេងរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ លើ បុគ្គលសម្ព័ន្ធចំពោះស្ថាប័នគ្រប់គ្រងគឺនៅតែមាន ដោយសារតែភាគហ៊ុនភាគច្រើនរបស់ខ្លួន។ ក្នុង ចំណុចនេះដែរ យើងនឹងបកស្រាយឲ្យល្អិតល្អន់អំពីដំណើរការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ក្រុមហ៊ុន ជាពិសេសគឺ ស្ថាប័នគ្រប់គ្រងរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធ (២.១.១) ដើម្បីបង្ហាញពីឥទ្ធិពលរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ លើបុគ្គលសម្ព័ន្ធ ព្រមទាំងបង្ហាញពីការរំលាយបាត់ទៅវិញរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធ (២.១.២) ដែលបញ្ហាមួយក៏បានចោទ ឡើងថាក្នុងករណីដែលក្រុមហ៊ុនមេរំលាយ តើវានឹងប៉ះពាល់ដល់ដំណើរប្រព្រឹត្តទៅរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធ ខ្លួនដែរឬទេ។

២.១.១ ស្ថាប័នគ្រប់គ្រងក្នុងក្រុមហ៊ុនបុគ្គលសម្ព័ន្ធ

បុគ្គលសម្ព័ន្ធត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយស្ថាប័នឯករាជ្យមួយដែលក្នុងនោះរួមមាន អភិបាល (២.១.១.១) មហាសន្និបាត (២.១.១.២) និងសវនកម្ម (២.១.១.៣)។

២.១.១.១ អភិបាល

អភិបាលក្រុមហ៊ុនគួរតែជាបុគ្គលដាច់ដោយឡែកពី អភិបាលរបស់ក្រុមហ៊ុនមេដើម្បីធានា នូវការអនុវត្តសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មរបស់ខ្លួន។

ចំពោះអភិបាលទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រងបុគ្គលសម្ព័ន្ធ ត្រូវគោរពនូវគោលការណ៍នៃអភិបាលកិច្ច ក្រុមហ៊ុន (Principle of Corporate Governance) ហើយគាត់មិនមានកាតព្វកិច្ចចំពោះសម្ព័ន្ធក្រុមហ៊ុន ទាំងមូល ឬម្ចាស់ភាគហ៊ុនណាម្នាក់ ឬបណ្តុំនៃម្ចាស់ភាគហ៊ុនណាមួយនោះទេ ហើយក៏មិនមាន កាតព្វកិច្ចចំពោះក្រុមហ៊ុនមេ ឬអ្នកដែលតែងតាំងគាត់ដែរ គឺត្រូវមានកាតព្វកិច្ចទៅលើបុគ្គលសម្ព័ន្ធ ដែលខ្លួនបានគ្រប់គ្រង។

ក. ការតែងតាំងអភិបាល

អភិបាលក្រុមហ៊ុនជាអ្នកដែលមានកាតព្វកិច្ចគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុន ហើយជាអ្នកដែលត្រូវបាន បោះឆ្នោតជ្រើសតាំងដោយម្ចាស់ហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុន តាមរយៈសេចក្តីសម្រេចសាមញ្ញនៅក្នុងមហា-

សន្និបាតរបស់ក្រុមហ៊ុន។⁶⁴ អភិបាលត្រូវតែជាបុគ្គលដែលមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ និងបទពិសោធន៍ ក្នុងមុខរបរពាណិជ្ជកម្មយ៉ាងតិចពី០៣ ទៅ០៥ឆ្នាំ។

អភិបាលអាចត្រូវជ្រើសតាំងតាមសេចក្តីសម្រេចនៃម្ចាស់ភាគហ៊ុនទាំងឡាយ ដែលតំណាង ឲ្យសម្លេងភាគច្រើនលើសពី ៥១% នៃអំណាចបោះឆ្នោតរបស់ម្ចាស់ហ៊ុន ដែលវត្តមានក្នុងអង្គប្រជុំ ឬមហាសន្និបាត។ ក្នុងករណីចាំបាច់ អភិបាលដែលនៅក្នុងអាណត្តិចាស់ ក៏អាចត្រូវបានជ្រើស តាំងឡើងវិញបានផងដែរ។

បុគ្គលគ្រប់រូបដែលមានអាយុចាប់ពី១៨ឆ្នាំឡើងទៅ អាចត្រូវបានជ្រើសតាំងជាអភិបាល។ អភិបាលត្រូវយល់ព្រមទទួលមុខងារដែលបានប្រគល់ជូននេះ និងធានាថាមិនដែលមានជាប់ ទោសព័រណមួយ ដែលហាមឃាត់ដល់ការតែងតាំងនេះឡើង។⁶⁵ អភិបាលត្រូវសន្យាថានឹងលះបង់ រាល់ពេលវេលាចាំបាច់សម្រាប់ធ្វើកិច្ចការរបស់ក្រុមហ៊ុន ស្មោះត្រង់ជាមួយក្រុមហ៊ុន និងធ្វើការ ដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់ក្រុមហ៊ុន។

តាមចំនួនសម្លេងនៃក្រុមហ៊ុនមេ ក្រុមហ៊ុនអាចមានសិទ្ធិក្នុងការសម្រេចជ្រើសយក បុគ្គល ណាម្នាក់មកធ្វើជាអភិបាល តែការជ្រើសតាំងត្រូវតែធ្វើឡើងដោយតម្លាភាព ហើយអភិបាលពុំមាន ឋានៈជាបុគ្គលិក ឬ ត្រូវស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រុមហ៊ុនមេនោះទេ។

ខ. តួនាទីរបស់អភិបាល

នៅក្នុងការប្រព្រឹត្តិទៅរបស់បុគ្គលម្ចាស់ អភិបាលត្រូវបានផ្តល់តួនាទីសំខាន់ក្នុងការដំណើរ ការពាណិជ្ជកម្មប្រចាំថ្ងៃរបស់បុគ្គលម្ចាស់ដូចជា៖

- អនុវត្តតាមសិទ្ធិ និងអំណាចរបស់ខ្លួន ដែលមានចែងតាមបទបញ្ញត្តិរបស់ច្បាប់ និង លក្ខន្តិកៈរបស់ក្រុមហ៊ុន
- អនុវត្តសកម្មភាពដោយផ្អែកទៅលើផលប្រយោជន៍របស់ក្រុមហ៊ុនជាធំ
- មានគណនេយ្យភាព ចំពោះការងាររបស់ខ្លួន
- មានភាពស្មោះត្រង់ចំពោះក្រុមហ៊ុន ឧស្សាហ៍ព្យាយាម និងយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះ ការងារ

⁶⁴ មាត្រា១១៨ នៃច្បាប់ស្តីពី សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁶⁵ មាត្រា១១៨ នៃច្បាប់ស្តីពី សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

- អនុវត្តតាមជំនាញ និងវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន
- ចៀសវាងនូវទំនាស់រវាងផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួន និងផលប្រយោជន៍ក្រុមហ៊ុន។
- លើកឡើងនូវ ផលប្រយោជន៍នៃប្រតិបត្តិការ ឬការរៀបចំណាមួយជាមួយសមាជិក ហ៊ុន។

ដូចនេះ អភិបាលមានសិទ្ធិអំណាចពេញលេញក្នុងការគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុន ដើម្បីឈានទៅ រកផលប្រយោជន៍របស់បុគ្គលផ្ទាល់ និងម្ចាស់ភាគហ៊ុនទាំងឡាយ។

គ. ការបញ្ចប់តួនាទីរបស់អភិបាល

ជាទូទៅ នៅក្នុងលក្ខន្តិកៈរបស់ក្រុមហ៊ុន ពុំបានចែងអំពីអណត្តិច្បាស់លាស់របស់អភិបាល នោះទេ។ ប៉ុន្តែយោងតាមការកំណត់នៃច្បាប់ អភិបាលម្នាក់ៗត្រូវមានអណត្តិពីរឆ្នាំ ហើយអាច បោះឆ្នោតសារជាថ្មីបាន។⁶⁶

នៅក្នុងករណីដែលក្រុមហ៊ុនមានអភិបាលលើសពីម្នាក់ អណត្តិរបស់អភិបាលនីមួយៗ អាចត្រូវកំណត់ជាដំណាក់កាល តែអណត្តិរបស់អភិបាលទាំងឡាយមិនត្រូវកំណត់ឲ្យបញ្ចប់នៅឆ្នាំ ដូចគ្នាបានទេ។⁶⁷ ក្នុងករណីដែលបន្ទាប់ពីអណត្តិរបស់ខ្លួនត្រូវបានផុតរលត់ ប៉ុន្តែក្រុមហ៊ុនមិន ទាន់ជ្រើសតាំងអភិបាលថ្មី អភិបាលនោះត្រូវបន្តការងាររបស់ខ្លួនដដែលរហូតដល់មានការបោះ ឆ្នោតជ្រើសតាំងអភិបាលថ្មី។⁶⁸

ក្រៅពីផុតអណត្តិ អភិបាលក៏អាចបញ្ចប់តួនាទីរបស់ខ្លួនផងដែរ តាមរយៈការដកហូត តំណែង ឬការសុំលាលែងពីតំណែង។

- ការដកហូតតំណែងជាអភិបាល អាចធ្វើឡើងនៅក្នុងមហាសន្និបាត ដោយសម្លេងភាគ ហ៊ុនច្រើនជាងខាត (លើសពី៥១%) នៃម្ចាស់ហ៊ុនដែលមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតដែលមាន វត្តមានក្នុងអង្គប្រជុំទោះជាមាន ឬគ្មានមូលហេតុក៏ដោយ⁶⁹ ប៉ុន្តែក្នុងករណីនេះដែរ អភិបាលពុំតម្រូវឲ្យមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះការខូចខាតដែលបង្កឡើង ដោយសារ ការដកហូតពីមុខតំណែងរបស់ខ្លួនឡើយ។

⁶⁶ មាត្រា១២១ នៃច្បាប់ស្តីពី សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁶⁷ មាត្រា១២២ នៃច្បាប់ស្តីពី សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁶⁸ មាត្រា១២៦ នៃច្បាប់ស្តីពី សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁶⁹ មាត្រា១២៤ នៃច្បាប់ស្តីពី សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

- ការលាលែងពីមុខតំណែង អភិបាលអាចស្នើសុំនៅពេលណាមួយក៏បាន។ អភិបាលស្នើសុំលាលែងពីតំណែងដោយខ្លួនឯង និងត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅក្រុមហ៊ុន។ ការលាលែងពីមុខតំណែងនេះ ត្រូវមានសុពលភាពភ្លាម ឬ មានប្រសិទ្ធភាពចាប់ពីពេលដែលបានកំណត់នៅក្នុងលិខិតជូនដំណឹងនោះ។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីដែលអភិបាលម្នាក់ចុងក្រោយបានលាលែងពីតំណែងមុនពេលមានការជ្រើសតាំងអភិបាលថ្មី អភិបាលត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការខូចខាតដល់ក្រុមហ៊ុនដែលបានបង្កឡើងពីការលាលែងពីមុខតំណែងរបស់ខ្លួន។⁷⁰

ឃ សិទ្ធិ និង អំណាចរបស់អភិបាល

អភិបាលក្រុមហ៊ុន ត្រូវមានសិទ្ធិ (ឃ.១) និង អំណាច (ឃ.២) គ្រប់គ្រាន់ដូចនឹងរៀបរាប់ខាងក្រោមក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន។

ឃ.១. សិទ្ធិរបស់អភិបាល

នៅក្នុងអង្គប្រជុំរបស់ក្រុមហ៊ុន អភិបាលមានសិទ្ធិធ្វើការកោះប្រជុំ និងធ្វើសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គប្រជុំ អនុលោមទៅតាមសម្លេងភាគច្រើននៃចំនួនអភិបាលទាំងឡាយដែលមានវត្តមានក្នុងអង្គប្រជុំ។

ចំពោះសកម្មភាពគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុន នៅក្នុងលក្ខន្តិកៈរបស់ក្រុមហ៊ុនត្រូវចែងពីសិទ្ធិរបស់អភិបាលនៅក្នុងបញ្ញត្តិដែលតម្រូវ សិទ្ធិរបស់អភិបាលជាទូទៅរួមមានជាអាទិ៍៖

១. តែងតាំង និងដកហូតអ្នកគ្រប់គ្រងទាំងអស់ និងកំណត់នូវសិទ្ធិច្បាស់លាស់សម្រាប់អ្នកគ្រប់គ្រងទាំងនោះ។
២. កំណត់ប្រាក់បៀវត្ស និងប្រាក់បំណាច់ផ្សេងៗដល់អ្នកគ្រប់គ្រងទាំងនោះ។
៣. កម្រិតប្រាក់បៀវត្ស ឬប្រាក់បំណាច់ផ្សេងៗ សម្រាប់អភិបាលទាំងឡាយ ហើយដាក់ជូនទៅម្ចាស់ហ៊ុន ដើម្បីសុំសេចក្តីសម្រេច។
៤. ចេញប័ណ្ណកំណត់សន្យា សញ្ញាប័ណ្ណ និងលិខិតស្នាម ដែលបញ្ជាក់ថាមានបំណុល និងតឹកតាងផ្សេងៗនៃបំណុលរបស់ក្រុមហ៊ុន និងកំណត់នូវលក្ខខណ្ឌដាច់ខាត និងលក្ខខណ្ឌរៀបរបស់លិខិតស្នាមទាំងឡាយនោះ។

⁷⁰ មាត្រា១២៥ នៃច្បាប់ស្តីពី សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

- ៥. ស្នើសុំម្ចាស់ហ៊ុន ដើម្បីធ្វើការកែប្រែលក្ខន្តិកៈ ឬលុបចោលលក្ខន្តិកៈរបស់ក្រុមហ៊ុន។
- ៦. ស្នើសុំម្ចាស់ហ៊ុន នូវកិច្ចសន្យារំលាយចូលគ្នា ឬរួមបញ្ចូលគ្នារវាងក្រុមហ៊ុន និងបុគ្គល ផ្សេងណាមួយ។
- ៧. ស្នើសុំម្ចាស់ហ៊ុន ដើម្បីលក់ទ្រព្យសម្បត្តិក្រុមហ៊ុនទាំងអស់ ឬមួយភាគ។
- ៨. ស្នើសុំម្ចាស់ហ៊ុន ដើម្បីរំលាយ ឬជម្រះបញ្ជីក្រុមហ៊ុន។
- ៩. ប្រកាសភាគលាភ ទៅតាមគោលការណ៍គណនេយ្យ និងតាមលក្ខខណ្ឌនៃការដាក់ ភាគហ៊ុនប្រភេទនីមួយៗដែលមានសិទ្ធិទទួលភាគលាភ។
- ១០. ចេញប័ណ្ណភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុន ទៅតាមវិសាលភាពដែលបានចែងនៅក្នុងលក្ខន្តិកៈ របស់ក្រុមហ៊ុន។
- ១១. ខ្ចីប្រាក់
- ១២. បោះចេញ បោះចេញសារជាថ្មី ឬ លក់មូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុន។
- ១៣. ចុះកិច្ចសន្យានានា ក្នុងនាមក្រុមហ៊ុន។
- ១៤. ធ្វើហ៊ុំប៉ូតែក ចុះកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ បើមិនដូច្នោះទេ បង្កើតផលប្រយោជន៍ពីមូលបត្រ ចំពោះទ្រព្យសម្បត្តិទាំងអស់ ឬទ្រព្យសម្បត្តិណាមួយរបស់ក្រុមហ៊ុនដើម្បីធ្វើការធានា កាតព្វកិច្ចណាមួយរបស់ក្រុមហ៊ុន។
- ១៥. រៀបចំការចិទបញ្ជីគណនេយ្យនៃកាលបរិច្ឆេទនីមួយៗ ជូនម្ចាស់ហ៊ុន និងស្នើចាត់ចែង លទ្ធផលប្រចាំឆ្នាំជាក់ជូនមហាសន្និបាតនៃម្ចាស់ហ៊ុន។

ឃ.២. អំណាចរបស់អភិបាល

ក្នុងទំនាក់ទំនងជាមួយក្រុមហ៊ុនអភិបាលមានអំណាចគ្រប់គ្រងជាតំណាងឲ្យក្រុមហ៊ុន និងធ្វើសកម្មភាពចុះហត្ថលេខា លើរាល់កិច្ចការដែលស្ថិតក្នុងរង្វង់ក្របខ័ណ្ឌនៃកម្មវត្ថុអាជីវកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុន ហើយត្រូវទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងចំពោះគតិយជន។ ការប្រើប្រាស់អំណាចក្នុងប្រការណាមួយដែលផ្ទុយពីកិច្ចការដែលរៀបរាប់រួចមកហើយនោះត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈនូវហត្ថលេខារបស់អភិបាល ហើយការប្រព្រឹត្តិល្មើសនេះត្រូវទទួលខុសត្រូវដោយផ្ទាល់ចំពោះបច្ច័យទាំងឡាយដែលមានកើតឡើងដោយសារឥរិយាបថទាំងនេះអាចត្រូវបានដកហូតពីមុខតំណែងអភិបាល។

ក្នុងទំនាក់ទំនងជាមួយគតិយជនអភិបាលត្រូវបានប្រគល់អំណាចជូនយ៉ាងទូលំទូលាយ ដើម្បីធ្វើសកម្មភាពក្នុងនាមក្រុមហ៊ុននៅគ្រប់កាលៈទេសៈ។

ក្នុងទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងសមាជិកហ៊ុន អភិបាលអាចធ្វើរាល់កិច្ចការចាត់ចែងគ្រប់យ៉ាង ដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់ក្រុមហ៊ុន ក៏ប៉ុន្តែកិច្ចការខ្លះៗ ត្រូវតែមានការអនុញ្ញាតដោយសេចក្តី សម្រេចជាឯកច្ឆ័ន្ទនៃម្ចាស់ភាគហ៊ុនទាំងឡាយ គឺការទិញ ការលក់ ការដោះដូរអសង្ហារឹមទ្រព្យ ឬ មូលនិធិពាណិជ្ជកម្មដែលមានតម្លៃលើសពី៥០% នៃដើមទុន ការចុះកិច្ចសន្យាខ្ចីបុលក្នុងនាម ក្រុមហ៊ុនការខ្ចីឥណទានពីធនាគារ ការធ្វើហ៊ីប៉ូតែកលើអសង្ហារឹមទ្រព្យរបស់ក្រុមហ៊ុន ឬការបញ្ចាំ មូលនិធិពាណិជ្ជកម្ម ឬ ការចូលរួមសហការក្នុងការបង្កើតក្រុមហ៊ុននានា។

១. ការទទួលខុសត្រូវរបស់អភិបាល

បើគ្មានបទបញ្ញត្តិតាមលក្ខន្តិកៈកំណត់អំពីអំណាចរបស់អភិបាលទេ អភិបាលអាចធ្វើគ្រប់ កិច្ចការគ្រប់គ្រងក្នុងផលប្រយោជន៍ក្រុមហ៊ុនទាំងអស់។ ក្នុងទម្រង់ជាមួយនឹងអតិថិជន អភិបាល ត្រូវបានប្រគល់អំណាចយ៉ាងទូលំទូលាយបំផុត ដើម្បីចាត់ចែងក្នុងគ្រប់កាលៈទេសៈទាំងអស់ក្នុង នាមក្រុមហ៊ុនក្រោយលក្ខខណ្ឌនៃអំណាច ដែលច្បាប់ផ្តល់ជូនដោយការកំណត់ពីសមាជិកហ៊ុន។

ក្នុងរឿងរដ្ឋប្បវេណី អភិបាលត្រូវទទួលខុសត្រូវជាបុគ្គល ឬសាមគ្គីភាពយោងទៅតាម ករណី ចំពោះមុខក្រុមហ៊ុន ឬ ចំពោះមុខអតិថិជន។ ក្នុងនោះអភិបាលត្រូវទទួលខុសត្រូវក្នុងករណី៖

- ល្មើសទៅនឹងបញ្ញត្តិច្បាប់ បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ក្រុមហ៊ុន
- រំលោភបំពានទៅនឹងលក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ក្រុមហ៊ុន
- កំហុសដែលបានប្រព្រឹត្តិក្នុងការគ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួន។

អភិបាលត្រូវទទួលខុសត្រូវក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌក្នុងករណី៖

- ល្មើសទៅនឹងការប្រព្រឹត្តិទៅរបស់ក្រុមហ៊ុន វិធានមូលហេតុ និងវិធាននៃការធ្វើវិសោធន- កម្មលក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង
- បង្ហាញតុល្យភាពខុស នៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ
- ឆបោក ឬ រំលោភលើទ្រព្យសម្បត្តិក្រុមហ៊ុន។

២.១.១.២ មហាសន្និបាត

មហាសន្និបាត គឺជាកិច្ចប្រជុំដែលមានការចូលរួមពីសមាជិកហ៊ុនទាំងអស់នៅក្នុងក្រុមហ៊ុន ដើម្បីពិភាក្សា កែប្រែ និងលើកឡើងពីបញ្ហា ឬ ស្ថានភាពរបស់ក្រុមហ៊ុនណាមួយដោយសារក្រុម- ហ៊ុនធ្វើការសម្រេចដោយឈរលើគោលការណ៍ឆន្ទៈរួមគ្នា។ ក្នុងនោះក្រុមហ៊ុនមេ ដែលមានភាគ ហ៊ុនលើសពី៥១% ត្រូវបានតំណាងដោយអ្នកតំណាងស្របច្បាប់ម្នាក់ ដើម្បីចូលរួមមហាសន្និបាត

របស់ក្រុមហ៊ុន។ ផ្នែកខាងក្រោម នឹងបង្ហាញពី ការកោះប្រជុំ (ក) ភ្ជាប់សម្រាប់ការប្រជុំ (ខ) នីតិវិធី នៃការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត (គ) និងកំណត់ហេតុនៃអង្គប្រជុំ (ឃ)។

ក. ការកោះប្រជុំ

មហាសន្និបាតរបស់ក្រុមហ៊ុន ឬអាចហៅថា មហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុនត្រូវប្រារព្ធឡើង យ៉ាងហោចណាស់១ឆ្នាំម្តង។

ក្នុងករណីចាំបាច់ អភិបាលក៏អាចកោះប្រជុំមហាសន្និបាតវិសាមញ្ញនៅពេលណាក៏បាន ដោយសម្លេងភាគច្រើនរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុន។⁷¹

ម្ចាស់ភាគហ៊ុនទាំងឡាយអាចធ្វើការស្នើសុំឲ្យអភិបាលធ្វើការកោះប្រជុំមហាសន្និបាត តាមរយៈ លិខិតស្នើសុំធ្វើការកោះប្រជុំ តាមរយៈគោលបំណងណាមួយ ដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុងសំណើ នោះ។ លិខិតសំណើនោះផងដែរត្រូវធ្វើឡើងដោយម្ចាស់មូលបត្រ ដែលកាន់កាប់ប័ណ្ណភាគហ៊ុន មិនតិចជាង៥១% នៃប័ណ្ណភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុនដែលបានបោះចេញ ហើយដែលមានសិទ្ធិបោះ ឆ្នោតក្នុងមហាសន្និបាត។ លិខិតស្នើសុំនោះអាចធ្វើតាមបែបបទផ្សេងៗ ដែលបានចុះហត្ថលេខា ដោយម្ចាស់ភាគហ៊ុនមួយ ឬច្រើននាក់។

នៅពេលទទួលសំណើ អភិបាលទាំងឡាយត្រូវកោះប្រជុំមហាសន្និបាតក្នុងរយៈពេល២១ ថ្ងៃ។ ក្នុងករណីដែលអភិបាលខកខានមិនបានកោះប្រជុំនៅក្នុងរយៈពេល២១ថ្ងៃនេះ ម្ចាស់ភាគហ៊ុន ណាមួយដែលបានចុះហត្ថលេខាលើ លិខិតស្នើសុំនោះអាចកោះប្រជុំមហាសន្និបាតបាន។⁷²

សម័យប្រជុំមហាសន្និបាតរបស់ក្រុមហ៊ុន អាចធ្វើឡើងនៅកន្លែងណាមួយនៃព្រះរាជាណា ចក្រកម្ពុជា ដែលភាគច្រើនអាចធ្វើឡើងនៅទីស្នាក់ការក្រុមហ៊ុន ឬសាលសន្និបាត។ ទីកន្លែងប្រជុំ ត្រូវមានបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់លាស់នៅក្នុងលិខិតអញ្ជើញ។ នៅក្នុងលិខិតអញ្ជើញ ត្រូវមានចែងពីកាល បរិច្ឆេទ របៀបវារៈ និងទីកន្លែងមហាសន្និបាត និងផ្ញើជូនម្ចាស់ភាគហ៊ុនទាំងអស់យ៉ាងយូរ ២០ថ្ងៃ មុនថ្ងៃប្រជុំ។

រាល់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនត្រូវតម្កល់នៅទីស្នាក់ការក្រុមហ៊ុននូវ អាសយដ្ឋានជាក់លាក់បច្ចុប្បន្ន របស់ខ្លួន។ ម្ចាស់ភាគហ៊ុនមិនអាចប្តឹងតវ៉ាថា ខ្លួនមិនបានទទួលសេចក្តីជូនដំណឹងពីកិច្ចប្រជុំណា មួយបានឡើយ។⁷³

⁷¹ មាត្រា១២៥ នៃច្បាប់ស្តីពី សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁷² មាត្រា២០៦ នៃច្បាប់ស្តីពី សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

ខ. ភូមិ

ភូមិមហាសន្និបាត ត្រូវបានកំណត់ចំនួនសម្លេងភាគច្រើនលើសពីពាក់កណ្តាលនៃ អំណាចបោះឆ្នោតរបស់ម្ចាស់ហ៊ុន។

ក្នុងករណីមហាសន្និបាតលើកទី១ មិនទទួលបានភូមិគ្រប់គ្រាន់តាមចំនួនកំណត់ខាងលើ នេះទេ នោះគេត្រូវកោះប្រជុំមហាសន្និបាតលើកទី២ ក្នុងអំឡុងពេលយ៉ាងហោចណាស់២០ថ្ងៃ ក្រោយ។

ភូមិមហាសន្និបាតលើកទី២ត្រូវកំណត់យ៉ាងតិច១/៣នៃអំណាចរបស់ម្ចាស់ហ៊ុន។

គ. ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត

សេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់មហាសន្និបាតអាចយកជាការបាន លុះត្រាតែមានការយល់ព្រមពី ម្ចាស់ភាគហ៊ុនដែលតំណាង ឲ្យសម្លេងភាគច្រើនលើសពី៥១% នៃអំណាចបោះឆ្នោតរបស់ម្ចាស់ ហ៊ុនដែលមានវត្តមានក្នុងអង្គប្រជុំ។ ជាទូទៅក្រុមហ៊ុនមេ មានសម្លេងយ៉ាងតិច៥១សម្លេងទៅតាម ភាគហ៊ុនរបស់គាត់ដែលជាសម្លេងភាគច្រើនមួយក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត។

មហាសន្និបាតអាចធ្វើឡើងដោយ ការផ្ញើចម្លើយជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជំនួសការមកចូល ប្រជុំដោយផ្ទាល់។

ម្ចាស់ហ៊ុនទាំងអស់មានសិទ្ធិពេញលេញនៅក្នុងការចូលរួមធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត ទោះបីជា គេមានឋានៈណាក៏ដោយ ឬមានភាគហ៊ុនប៉ុន្មានក៏ដោយ។ គេមានសិទ្ធិផ្តល់សម្លេងស្មើនឹងចំនួន ភាគហ៊ុនដែលគេមានដោយគ្មានការកម្រិតអ្វីឡើយ។ ម្ចាស់ហ៊ុនម្នាក់អាចចាត់តាំង ឲ្យសហព័ទ្ធ របស់ខ្លួនចូលរួមជាតំណាងនៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចនានា។ ម្ចាស់ហ៊ុនម្នាក់ក៏អាចប្រគល់សិទ្ធិជូន ម្ចាស់ហ៊ុនម្នាក់ទៀតធ្វើជាតំណាងរបស់ខ្លួនដែរ លើកលែងតែក្រុមហ៊ុនមានម្ចាស់ភាគហ៊ុនតែ០២ រូប។

ឃ. កំណត់ហេតុនៃការប្រជុំ

កំណត់ហេតុទាំងឡាយ ត្រូវរៀបរៀងលើបញ្ជីមួយមានចុះលេខទំព័រ និងចុះហត្ថលេខា សង្ខេប ឬក៏លើសន្លឹកក្រដាសមានចុះលើទំព័រ និងចុះហត្ថលេខាសង្ខេបស្របទៅតាមច្បាប់។

⁷³ មាត្រា២០៥ នៃច្បាប់ស្តីពី សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

សម្រង់នៃកំណត់ហេតុរបស់មហាសន្និបាត ភាគច្រើនធ្វើឡើងដោយហត្ថលេខារបស់អ្នកតំណាង ដែលរៀបរាប់ពីចំណុចសំខាន់ៗ និងព័ត៌មានលម្អិតដែលទាក់ទងទៅនឹងរបៀបវារៈ លើកឡើងដោយសមាជិកវគ្គមាននៃអង្គប្រជុំ។

សេចក្តីចម្បង ឬសម្រង់នៃកំណត់ហេតុទាំងនេះ មានតម្លៃប្រើប្រាស់បាន លុះត្រាតែមានចុះហត្ថលេខាបញ្ជាក់ថាត្រឹមត្រូវពីអភិបាល។

២.១.១.៣ សវនករ

សវនករ ជាគណនេយ្យជំនាញម្នាក់ដែលធ្វើកិច្ចការក្នុងលក្ខណៈជាបុគ្គល ឬធ្វើកិច្ចការក្នុងក្រុមហ៊ុនគណនេយ្យណាមួយ។⁷⁴

សវនករជាបុគ្គលឯករាជ្យ ដែលជាអ្នកត្រួតពិនិត្យរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ក្រុមហ៊ុនដើម្បីបញ្ជាក់ពីភាពត្រឹមត្រូវលើការគ្រប់គ្រងលើផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ។ តាមរយៈការធ្វើសវនកម្ម វាក៏អាចធានាបាននូវប្រក្រតីភាព និងភាពស្មោះត្រង់របស់បុគ្គលម្ចាស់ក្រុមហ៊ុន និងក្រុមហ៊ុនមេផងដែរ។

ក. ការតែងតាំង

សវនករដែលធ្វើការត្រួតពិនិត្យរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ក្រុមហ៊ុនមានពីរប្រភេទ៖

- សវនករផ្ទៃក្នុងដែលជាអ្នកមានជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងជាបុគ្គលិក និងធ្វើការនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនផ្ទាល់
- សវនករផ្ទៃក្រៅ ជាអ្នកដែលធ្វើការនៅក្នុងស្ថាប័នផ្សេងក្រៅពីក្រុមហ៊ុនដែលខ្លួនធ្វើសវនកម្ម ដែលអាចធ្វើការនៅនាយកដ្ឋានសវនករកម្ពុជា ដែលត្រូវធ្វើការតាមការចាត់តាំងពីក្រសួង ឬ តុលាការ សវនករនេះអាចធ្វើការអនុវត្តដូចជា៖
 - + សវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ
 - + សវនកម្មលើការគ្រប់គ្រងកម្មវិធីគម្រោងឥណទាន ដែលបានទទួលពីមូលនិធិក្រៅប្រទេស
 - + សវនកម្មលើប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងការប្រព្រឹត្តិទៅលើបណ្តាស្ថាប័ន

⁷⁴ មាត្រា២១៩ នៃច្បាប់ស្តីពី សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

- + សវនកម្មលើការវាយតម្លៃ ការផ្តល់លទ្ធផលល្អ និងប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអនុវត្ត
- + សវនកម្មលើអង្គការដែលមិនរកប្រាក់ចំណេញ សមាគម គណបក្សនយោបាយ និងសវនកម្មលើសហគ្រាសវិនិយោគឯកជន ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២ នៃច្បាប់នេះ។
- + សវនកម្មតាមសំណើពិសេស។⁷⁵

សវនកម្មត្រូវតែតែងតាំងតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុន នៅពេលបង្កើតក្រុមហ៊ុន។ នៅប្រទេសកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន សវនករត្រូវបានជ្រើសរើសពីមនុស្សដែលមានវិជ្ជាជីវៈ ហើយមិនជាប់ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងញាតិលោហិត បុព្វញាតិ ឬ បច្ចាញាតិរបស់អ្នកចាត់ការឡើយ ដើម្បីធានាថាសវនករនឹងធ្វើការដោយមិនមានភាពលំអៀងទៅខាងណាមួយ។

ក្នុងករណីក្រុមហ៊ុន មានវិវាទទៅលើការតែងតាំងសវនករនេះ អាចស្នើសុំទៅតុលាការឲ្យជួយតែងតាំងបាន។ តុលាការនឹងតែងតាំងនូវសវនករ ដោយរើសចេញពីបញ្ជីឈ្មោះសវនករដែលបញ្ជីនោះត្រូវបានកំណត់ដោយក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រសួងពាណិជ្ជកម្មជាអ្នករៀបចំ។⁷⁶

ខ. ប្រាក់លាភការ

បច្ចុប្បន្នសវនកម្មផ្ទៃក្នុងរបស់ក្រុមហ៊ុន ត្រូវទទួលបាននូវប្រាក់លាភការប្រចាំខែដែលត្រូវកំណត់ឡើងដោយមហាសន្និបាតរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុន ដោយយោងទៅតាមសភាពជាក់ស្តែងរបស់ក្រុមហ៊ុន។⁷⁷

ដោយឡែកសវនករផ្ទៃក្រៅ ត្រូវទទួលបានប្រាក់លាភការទៅតាមប្រភេទសវនកម្ម នីមួយៗដែលប្រាក់លាភការនោះ ត្រូវបានផ្តល់ដោយនាយកដ្ឋានសវនករ និងក្រុមហ៊ុនដែលខ្លួនបានធ្វើប្រតិបត្តិការ។

គ. សិទ្ធិ និង សមត្ថកិច្ច

សិទ្ធិ និង សមត្ថកិច្ចរបស់សវនករដែលធ្វើសវនកម្មនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនមានដូចជា៖

⁷⁵ មាត្រា៣ នៃច្បាប់ស្តីពី សវនកម្ម (២០០០)។

⁷⁶ មាត្រា២៩ នៃច្បាប់ស្តីពី សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁷⁷ មាត្រា១៣១ នៃច្បាប់ស្តីពី សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

- តម្រូវឲ្យប្រធាន ឬ តំណាងក្រុមហ៊ុនផ្តល់ព័ត៌មានដោយផ្ទាល់មាត់ ឬជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ហើយបញ្ជាក់ថាត្រឹមត្រូវនៅចំពោះមុខច្បាប់
- មានសិទ្ធិបញ្ជាក់ថាត្រឹមត្រូវនៅចំពោះមុខច្បាប់
- មានសិទ្ធិបញ្ជាក់រកការពិតនូវព័ត៌មាន និងរកភស្តុតាងជាក់លាក់ដៃឡូផ្តល់ទាំងនោះ⁷⁸
- មានការអនុញ្ញាតចូល និងស្ថិតនៅអង្គភាពដែលត្រូវធ្វើសវនកម្មគ្រប់ពេលម៉ោងធ្វើការ
- មានសិទ្ធិពេញលេញ និងឆែកឆេរដោយសេរីរាល់ឯកសារ របាយការណ៍ ឬ ទ្រព្យសម្បត្តិដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់ក្រសួងស្ថាប័នទាំងនោះ
- អាចត្រួតពិនិត្យថតចម្លង ឬជកស្រង់ឯកសារពីរបាយការណ៍ណាមួយក៏បាន⁷⁹
- អាចរក្សាការសម្ងាត់ព័ត៌មានដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍សាធារណៈ។⁸⁰

ឃ. តួនាទី

សវនករមានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការ៖

- ផ្ទៀងផ្ទាត់បញ្ជីបេឡា ផលប៉ុត្រ ពាណិជ្ជកម្ម និងតម្លៃភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុន
- ត្រួតពិនិត្យភាពទៀងទាត់ និងភាពត្រឹមត្រូវនៃបញ្ជីសារពើភណ្ឌ និងតុល្យការព្រមទាំងសច្ចភាព
- ធ្វើរបាយការណ៍ជូនមហាសន្និបាតជ្រាបពីការអនុវត្តអណត្តិ ដែលត្រូវប្រគល់មកឲ្យខ្លួនតាមរយៈមហាសន្និបាតនោះ ព្រមទាំងរបាយការណ៍ពីភាពមិនទៀងទាត់ និងភាពមិនត្រឹមត្រូវទាំងឡាយដែលខ្លួនស្រង់ចេញមក
- ក្នុងករណីបង្កើនដើមទុន សវនករត្រូវចង្អុលប្រាប់ក្នុងរបាយការណ៍ជាបឋមថា តើមូលដ្ឋាននៃការគណនារបស់អភិបាល ដែលលើកឡើងនៅក្នុងរបាយការណ៍របស់ខ្លួនស្តីពីការបង្កើនដើមទុន មានលក្ខណៈទៀងទាត់ និងត្រឹមត្រូវ
- ផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងសិទ្ធិក្នុងការកោះប្រជុំមហាសន្និបាត ដែលអាចអនុវត្តបានជានិច្ច នៅក្នុងករណីមានអាសន្ន ប្រសិនបើផលប្រយោជន៍ក្រុមហ៊ុន ត្រូវបានមើលឃើញថាស្ថិត

⁷⁸ មាត្រា៣១ នៃច្បាប់ស្តីពីសវនកម្ម (២០០៥)។

⁷⁹ មាត្រា៣១ នៃច្បាប់ស្តីពី សវនកម្ម (២០០០)

⁸⁰ មាត្រា៣៩ នៃច្បាប់ស្តីពី សវនកម្ម (២០០០)

ក្នុងភាពរីករវ ដោយហេតុថាមានភាពមិនត្រឹមត្រូវដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ ដែលខ្លួនបានកត់សម្គាល់ ឃើញ។⁸¹

ខ. ការទទួលខុសត្រូវ

នៅក្នុងការងាររបស់ខ្លួនសវនករក៏ត្រូវមានទំនួលខុសត្រូវលើផ្នែករដ្ឋប្បវេណី និងព្រហ្មទណ្ឌ ដូចបុគ្គលផ្សេងទៀតដែរ។

សវនករត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះកំហុសទាំងឡាយណា ក្នុងផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ដែលស្ថិតនៅ ក្នុងអាណត្តិរបស់ខ្លួន នូវសំណងទឹកប្រាក់ទាំងស្រុង ឬ មួយចំណែកណាមួយចំពោះក្រុមហ៊ុន។

ក្នុងផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ គ្រប់សវនករណាដែលផ្តល់ ឬបញ្ជាក់ព័ត៌មានភូតករកុហកដោយ ចេតនាពីស្ថានភាពរបស់ក្រុមហ៊ុន ឬមិនរាយការណ៍ជូនព្រះរាជអាជ្ញាអំពីបទល្មើសក្នុងក្រុមហ៊ុន ដែលខ្លួនបានដឹងច្បាស់ ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខច្បាប់។ សវនករ ក៏ត្រូវរក្សាការសំងាត់វិជ្ជាជីវៈ របស់ខ្លួន ហើយក្នុងករណីបំពាននោះសវនករនឹងត្រូវផ្ដន្ទាទោសតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ជាធរមាន។⁸²

២.១.២ ការរំលាយក្រុមហ៊ុន

បុគ្គលម្ចាស់អាចត្រូវបានកើតឡើងដើម្បីប្រកបពាណិជ្ជកិច្ច ហើយក៏អាចរំលាយទៅវិញដែរ ក្នុងករណីណាមួយដែលយើងនឹងធ្វើការសិក្សាដូចខាងក្រោម។ នៅពេលយើងសិក្សាពីការរំលាយ បុគ្គលម្ចាស់ យើងនឹងសិក្សាពីមូលហេតុនៃការរំលាយនានា ព្រមទាំងផលប៉ះពាល់ដែលអាចកើត មាននៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនមេជាអ្នកត្រូវបានរំលាយវិញ។

២.១.២.១ ការរំលាយដោយបុគ្គលម្ចាស់ផ្ទាល់

ដោយផ្អែកតាមក្រមរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នីតិបុគ្គលអាចនឹងត្រូវបាន រំលាយដោយមូលហេតុដូចជា៖

- ការកើតឡើងនូវមូលហេតុនៃការរំលាយដែលបានកំណត់ក្នុងលក្ខន្តិកៈ
- ការបញ្ចប់កិច្ចការដែលជាគោលបំណងរបស់នីតិបុគ្គល ឬអលទ្ធភាពក្នុងការបំពេញ ការងារនោះ

⁸¹ មាត្រា២២៤ និង ២៣៤ នៃច្បាប់ស្តីពី សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)

⁸² មាត្រា២៩៨ នៃច្បាប់ស្តីពី សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

- ធនក្ស័យ
- សាលក្រម ឬសាលដីកាដែលបង្គាប់ឲ្យរំលាយ។⁸³

ក. ការរំលាយតាមការកំណត់ក្នុងលក្ខន្តិកៈ

ក្រុមហ៊ុនមេអាចនឹងរំលាយតាមខដែលមានចែងក្នុងលក្ខន្តិកៈ (ក.១) ហើយនីតិវិធីនៃការរំលាយនឹងធ្វើការបកស្រាយនៅចំណុច (ក.២)។

ក.១. ប្រការដែលមានចែងក្នុងលក្ខន្តិកៈ

លក្ខន្តិកៈរបស់ក្រុមហ៊ុនគឺជាធម្មនុញ្ញដែលសមាជិកហ៊ុន និងអ្នកគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុនត្រូវតែគោរពតាម។ ដូចនេះប្រសិនបើក្នុងលក្ខន្តិកៈបានចែងអំពីមូលហេតុណាមួយ ដែលក្រុមហ៊ុនត្រូវរំលាយ ហើយមូលហេតុនៃការរំលាយនោះកើតឡើងជាក់ស្តែងពិតប្រាកដ នោះក្រុមហ៊ុននឹងត្រូវរំលាយចោល។ នៅពេលដែលថិរវេលាដូចបានកំណត់ក្នុងលក្ខន្តិកៈ ឬបទបញ្ជាក្រុមហ៊ុនបានមកដល់ វានឹងក្លាយជាមូលហេតុដែលក្រុមហ៊ុន នឹងត្រូវបានរំលាយចោល។ ប៉ុន្តែវាពុំមានលក្ខណៈដាច់ខាតនោះឡើយ។ យ៉ាងតិច១ឆ្នាំមុនការផុតកំណត់នៃថិរវេលា៩៩ឆ្នាំនេះ អភិបាលត្រូវរៀបចំឲ្យមានការប្រជុំមហាសន្និបាតនៃម្ចាស់ភាគហ៊ុន ដើម្បីសម្រេចទៅតាមលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយនៃក្រុមហ៊ុននិងមតិភាគច្រើនចាំបាច់សំរាប់កែប្រែលក្ខន្តិកៈ ថាតើក្រុមហ៊ុនត្រូវរំលាយ ឬត្រូវពន្យារពេលបន្ត។ ក្នុងករណីក្រុមហ៊ុនចង់បន្តអាយុរបស់ខ្លួន នោះក្រុមហ៊ុនត្រូវរៀបចំនូវការចុះបញ្ជីក្រុមហ៊ុនសារជាថ្មីដោយអាចរក្សាស្ថានភាពដើមដូចមុនដែល។

ម្យ៉ាងវិញទៀត ភាគីក៏អាចចែងថា ក្នុងករណីមានការខាតបង់ប៉ុន្មានភាគរយក្នុងកំឡុងពេលប៉ុន្មានឆ្នាំ ទោះបីមូលធនត្រូវបានបំពេញឡើងវិញជាច្រើនលើកតែនៅតែពុំអាចធ្វើឲ្យមានប្រក្រតីភាព និងមិនអាចមើលឃើញនូវផលចំណេញទៅថ្ងៃអនាគតឡើយ នោះក្រុមហ៊ុននឹងត្រូវរំលាយចោល។

ក្រុមហ៊ុនក៏អាចរំលាយមុនកាលកំណត់បានដែរ ដោយសេចក្តីសម្រេចសុឆន្ទៈសមូហភាពនៃម្ចាស់ភាគហ៊ុន។ ទោះបីជាគ្មានប្រការណាមួយក្នុងលក្ខន្តិកៈ ចែងពីការរំលាយ តែដោយមូលហេតុណាមួយ អភិបាលអាចធ្វើការកោះប្រជុំមហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុន និងធ្វើការសម្រេចពិសេសពីការរំលាយក្រុមហ៊ុនដោយចំនួនសម្លេងដូចបានកំណត់ក្នុងលក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង។

⁸³ មាត្រា៦៤នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី (២០០៧)។

ក.២ នីតិវិធីនៃការរំលាយ

ចំពោះករណីដូចមានរៀបរាប់ខាងលើ ក្រុមហ៊ុនត្រូវធ្វើការបញ្ជូន សេចក្តីសម្រេចរំលាយ ក្រុមហ៊ុនទៅឲ្យ មន្ត្រីទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រង ក្រុមហ៊ុននៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម។ ហើយនៅពេលដែល ទទួលបានសេចក្តីសម្រេចរំលាយក្រុមហ៊ុនហើយ មន្ត្រីទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុននៅក្រសួង ពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវចេញវិញ្ញាបនបត្ររំលាយក្រុមហ៊ុនជូនទៅក្រុមហ៊ុន។ ដូចនេះ ក្រុមហ៊ុនត្រូវបាន ចាត់ទុកថា លែងមានអត្ថិភាពតទៅទៀត ចាប់តាំងពីថ្ងៃចេញវិញ្ញាបនបត្ររំលាយក្រុមហ៊ុនតទៅ។

ចំពោះករណីដែលក្រុមហ៊ុននៅមានទំនាក់ទំនងលើបំណុលជាមួយភាគីទីបី នោះក្រុមហ៊ុន ត្រូវធ្វើការជម្រះបញ្ជីមុននឹងធ្វើការរំលាយក្រុមហ៊ុន។ ក្រុមហ៊ុនអាចត្រូវបានជំរះបញ្ជីតាមរយៈការ ស្ម័គ្រចិត្ត ឬមានមន្ត្រីទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុននៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ឬបុគ្គលពាក់ព័ន្ធណា មួយអាចស្នើសុំឲ្យមានការជំរះបញ្ជីតាមផ្លូវតុលាការ។ នៅពេលមានការយល់ព្រមពីការជម្រះបញ្ជី របស់ក្រុមហ៊ុនរួចមក ក្រុមហ៊ុនទៅស្នើទៅមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្មដើម្បីចេញសេចក្តីប្រកាសពី បំណងរំលាយ ហើយមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្មនឹងចេញវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ពីបំណងរំលាយក្រុមហ៊ុន។ វិញ្ញាបនបត្រនេះ ត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់ជាការជូនដំណឹងទៅបុគ្គលពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយ ដើម្បី ជាការប្រមូលទ្រព្យសម្បត្តិ រក្សាទុកទ្រព្យសម្បត្តិជាវត្ថុដែលមិនអាចធ្វើការបែងចែកទៅឲ្យ ម្ចាស់ ហ៊ុន បំពេញកាតព្វកិច្ចទាំងឡាយ និងធ្វើសកម្មភាពចាំបាច់ផ្សេងៗទៀត។ ក្រោយពេលសកម្មភាព នៃការជំរះបញ្ជីត្រូវបានបញ្ចប់ ក្រុមហ៊ុនត្រូវធ្វើសេចក្តីសម្រេចស្តីពីការរំលាយក្រុមហ៊ុនទៅកាន់មន្ត្រី ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ហើយមន្ត្រីគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុននៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្មនឹងចេញត្រលប់មកវិញនូវ វិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការរំលាយក្រុមហ៊ុន ដែលនាំឲ្យមានការបញ្ចប់អត្ថិភាពរបស់ខ្លួន។

ខ. ការរំលាយតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ

ក្រុមហ៊ុនត្រូវតែមានកម្មវត្ថុអាជីវកម្មស្របច្បាប់ ទំនៀមទំលាប់ និងសីលធម៌សង្គម។ ដូច្នេះ ក្រុមហ៊ុន ក៏អាចនឹងត្រូវបានរំលាយផងដែរក្នុងករណីមានបណ្តឹងធ្វើឡើងសមាជិកហ៊ុនណាម្នាក់ ឬ ភាគីទីបី អំពីក្រុមហ៊ុនរបស់ខ្លួនដែលប្រកបអាជីវកម្មមិនស្របច្បាប់ និង ផ្ទុយនឹងសីលធម៌សង្គម។

គ. ការក្ស័យធន

ក្ស័យធនអាចធ្វើឲ្យឈានដល់ការរំលាយក្រុមហ៊ុន។ ក្ស័យធនជាស្ថានភាពដែលពាណិជ្ជករ

ឬ នីតិបុគ្គលមិនអាចទូទាត់បំណុលបាន ហើយត្រូវបានបញ្ជាក់ដោយតុលាការ។^{៨៤} មូលហេតុនៃការបើកសំណុំរឿងក្ស័យធនគឺក្នុងករណីដែលកូនបំណុលមិនបានបំពេញកាតព្វកិច្ចមួយ ឬច្រើនដែលមានសុពលភាព និងដល់កាលកំណត់សងដែលមានទឹកប្រាក់សរុប ចំនួន ៥.០០០.០០០ រៀល។^{៨៥} បណ្តឹងសុំបើកសំណុំរឿងក្ស័យធនអាចត្រូវបានធ្វើឡើងដោយកូនបំណុល ម្ចាស់បំណុលម្នាក់ ឬច្រើននាក់ អភិបាលក្រុមហ៊ុនមូលធន ឬតំណាងអយ្យការ។^{៨៦} សំណុំរឿងក្ស័យធននឹងត្រូវមានអានុភាពនៅពេលដែលតុលាការយល់ឃើញថា មានមូលហេតុសមរម្យ ហើយចេញសេចក្តីសម្រេចក្នុងការបើកសំណុំរឿងក្ស័យធន ដូច្នេះចំណាត់ការលើកករណីក្ស័យធនត្រូវចាប់ដំណើរការដូចជាការជម្រះបញ្ជីដោយអភិបាលបណ្តោះអាសន្ន។^{៨៧} ចុងបញ្ចប់ កូនបំណុលដែលជាក្រុមហ៊ុនមូលធននឹងត្រូវបានចាត់ទុកថា រំលាយពេលតុលាការចេញសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់សំណុំរឿងក្ស័យធននៅពេលជម្រះបញ្ជី។^{៨៨}

២.១.២.២ នលប័ព្វនៃការរំលាយក្រុមហ៊ុនមេ

ការរំលាយក្រុមហ៊ុនមេ គឺពុំអាចញ៉ាំងឲ្យមានការរំលាយបុគ្គសម្ព័ន្ធដែរនោះទេ។ ប៉ុន្តែដោយសារក្រុមហ៊ុនមេលែងមានវត្តមាន ម្យ៉ាងទៀតក្រុមហ៊ុនមេអាចនឹងសម្រេចចិត្ត ឬបង្ខំចិត្តលក់ភាគហ៊ុនរបស់ខ្លួនទៅឲ្យម្ចាស់ភាគហ៊ុនដទៃទៀត ដើម្បីទូទាត់ និងជម្រះបញ្ជីលើបំណុលរបស់ខ្លួននៅពេលក្រុមហ៊ុនត្រូវរំលាយ។ ដូចនេះ បុគ្គសម្ព័ន្ធនឹងត្រូវធ្វើការកែប្រែលក្ខន្តិកៈខ្លួនឯង ដើម្បីធ្វើការកែប្រែម្ចាស់ភាគហ៊ុន។

២.២ ការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គសម្ព័ន្ធចំពោះបំណុលរបស់បុគ្គសម្ព័ន្ធ

ក្រុមហ៊ុនធ្វើពាណិជ្ជកម្មតែងតែមានទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងតតិយជន ហើយមានការខ្ចី ឬជំពាក់គ្នាទៅវិញទៅមក ដូចនេះ យើងត្រូវសិក្សាពីទំនាក់ទំនងក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គសម្ព័ន្ធ លើការទទួលខុសត្រូវចំពោះតតិយជនលើបំណុលរបស់បុគ្គសម្ព័ន្ធ។ ចំណុច (២.២.១) នឹងសិក្សាពីការ

⁸⁴ មាត្រា៤ នៃច្បាប់ក្ស័យធន (២០០៧)។

⁸⁵ មាត្រា៧ នៃច្បាប់ក្ស័យធន (២០០៧)។

⁸⁶ មាត្រា៨ នៃច្បាប់ក្ស័យធន (២០០៧)។

⁸⁷ មាត្រា៦៣ នៃច្បាប់ក្ស័យធន (២០០៧)។

⁸⁸ មាត្រា៦៣ នៃច្បាប់ក្ស័យធន (២០០៧)។

ទទួលខុសត្រូវរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗចំពោះបំណុល ហើយ ចំណុច (២.២.២) នឹងសិក្សាពីការទទួលខុសត្រូវរបស់ ក្រុមហ៊ុនមេលើបំណុលរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ។

២.២.១ ការទទួលខុសត្រូវរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗចំពោះបំណុល

ដោយអត្ថបទបានលើកឡើងពី បុគ្គលម្នាក់ៗក្រោមទំហំនៃក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត ដូចនេះការទទួលខុសត្រូវរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗគឺមានកម្រិតកំណត់ (២.២.២.១) តែគតិយជនអាចបែរទៅរកអភិបាលចំពោះការទទួលខុសត្រូវលើបំណុលបាន (២.២.២.២)។

២.២.១.១ ការទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត

យោងតាមច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម ការទទួលខុសត្រូវរបស់ម្ចាស់ហ៊ុនទាំងឡាយចំពោះបំណុលនៅក្នុងក្រុមហ៊ុន គឺមានកម្រិតត្រឹមតែលើតម្លៃជាវត្ថុភាគហ៊ុនរបស់ម្ចាស់ហ៊ុនម្នាក់ៗប៉ុណ្ណោះ។⁸⁹ នេះជាគោលការណ៍ដែលត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់ទូទាំងសកលលោក ទាំងប្រព័ន្ធច្បាប់ស៊ីវិល និងច្បាប់ឧបត្ថម្ភ។⁹⁰ នេះជាគោលការណ៍ដែលក្រុមហ៊ុនមានបុគ្គលភាពគតិយុត្តដាច់ដោយឡែកពីម្ចាស់ភាគហ៊ុន ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមរយៈយុត្តិសាស្ត្រ *Salomon V. Salomon & Co.*, ដែលបានលើកឡើងថា ទោះបីជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនមានភាគហ៊ុនច្រើនយ៉ាងណាក៏ដោយក្នុងក្រុមហ៊ុនមួយ សកម្មភាព និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមហ៊ុនពុំត្រូវបានចាត់ទុកជាសកម្មភាព និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនឡើយ។⁹¹ ដូច្នេះ គោលគំនិតនេះហើយដែលនាំឲ្យកើតមាននូវគោលការណ៍នៃការទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត ដែលម្ចាស់ភាគហ៊ុននឹងមិនទទួលខុសត្រូវលើបំណុលនិងកាតព្វកិច្ចរបស់ក្រុមហ៊ុនលើសពីទុនវិនិយោគឡើយ។ ដូច្នេះ គោលបំណងនៃគោលការណ៍នេះគឺការការពារអ្នកវិនិយោគនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនក្នុងការទទួលខុសត្រូវលើសពីការខាតបង់លើទុនវិនិយោគ។

២.២.១.២ ការទទួលខុសត្រូវដោយអភិបាលផ្ទាល់

អភិបាលមានសិទ្ធិ និង កាតព្វកិច្ចដូចមានផ្តល់ឲ្យដោយច្បាប់ និងលក្ខន្តិកៈរបស់ក្រុមហ៊ុន ឬ

⁸⁹ មាត្រា១៤៧ នៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម (២០០៥)។

⁹⁰ The Group of Companies Doctrine in International Commercial Arbitration: Is There any Reason for this Doctrine to Exist? [គោលការណ៍នៃសម្ព័ន្ធក្រុមហ៊ុន ក្នុងមជ្ឈត្តកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ តើមានមូលហេតុអ្វីពីអត្ថិភាពនៃគោលការណ៍នេះដែរឬទេ?] , Journal of International Arbitration, Kluwer Law International 2009។

⁹¹ Salomon V. Salomon & Co., Ltd [1897] A.C.22.

ធ្វើការស្របតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុន និងដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់ក្រុមហ៊ុន។ អភិបាលនឹងត្រូវទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ចំពោះមុខតតិយជនរាល់ទង្វើរបស់ខ្លួនក្នុងករណីដែលអភិបាលបានប្រព្រឹត្តិបទល្មើសទៅនឹងបទបញ្ញត្តិច្បាប់ ឧទាហរណ៍ដូចជា បទល្មើសឆបោក ឬការប្រព្រឹត្តិដោយបំពានលើលក្ខន្តិកៈ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ក្រុមហ៊ុន។

២.២.២ ការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមហ៊ុនមេចំពោះតតិយជនលើបំណុលរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធ

នៅពេលដែលបុគ្គលសម្ព័ន្ធអលទ្ធភាពក្នុងការសងបំណុល ម្ចាស់បំណុលតែងតែសម្លឹងមើលបុគ្គលណាដែលខ្លួនគិតថាអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងដើម្បីសងបំណុលរបស់ខ្លួនបាន ដែលក្នុងនោះអាចជាក្រុមហ៊ុនមេ។ ជាគោលការណ៍ ក្រុមហ៊ុនមេពុំអាចទទួលខុសត្រូវលើបំណុលរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធរបស់ខ្លួនលើសពីចំណែកភាគហ៊ុនរបស់ខ្លួនបានឡើយ ដោយសារមានរនាំងដែលការពារក្រុមហ៊ុនមេពីការទទួលខុសត្រូវ ដែលក្នុងនោះរួមមាន គោលការណ៍នៃការទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត (២.២.២.១) និង គោលការណ៍នៃនីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែក (២.២.២.២) តែគោលការណ៍នេះពុំមានលក្ខណៈដាច់ខាតឡើយ ដោយផ្អែកតាមប្រព័ន្ធច្បាប់ខមិនឡ គោលការណ៍ទាំងពីរក៏មានអន្តរាគមន៍ដែលនឹងបង្ហាញនូវក្នុងចំណុច (២.២.២.៣)។

២.២.២.១ គោលការណ៍ការទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត

ដូចគ្នាផងដែរ ក្រុមហ៊ុនមេ គឺជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនមួយរូប ហើយមានការទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតត្រឹមកម្រិតនៃតម្លៃជាភាគហ៊ុនតែប៉ុណ្ណោះ។ គោលការណ៍នៃការទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតនេះត្រូវបានយកមកអនុវត្តផងដែរចំពោះនីតិបុគ្គល គឺមានន័យថា វាមិនត្រឹមតែការពារអ្នកវិនិយោគពីការទទួលខុសត្រូវហួសទុនវិនិយោគទេ តែក៏ការពារផងដែរនូវក្រុមហ៊ុនដែលត្រូវបង្កើតជាសម្ព័ន្ធពីការទទួលខុសត្រូវលើបំណុល ឬកាតព្វកិច្ចរបស់ក្រុមហ៊ុនដែលស្ថិតក្នុងសម្ព័ន្ធតែមួយផងដែរ។

២.២.២.២ គោលការណ៍នៃនីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែក

គោលគំនិត និងចេតនានៃការបង្កើតបុគ្គលសម្ព័ន្ធគឺ ដោយសារតែបុគ្គលសម្ព័ន្ធ និងក្រុមហ៊ុនមេត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយមាននីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែកពីគ្នា។ ដូច្នេះ វាអនុញ្ញាតឲ្យក្រុមហ៊ុនមេរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវលើបំណុលរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធ ក្នុងករណីដែលបុគ្គលសម្ព័ន្ធអលទ្ធភាពក្នុង

ការសង ដោយគ្មានបុគ្គលណាមួយ អាចមានសិទ្ធិក្នុងការទាមទារឲ្យក្រុមហ៊ុនមេទទួលខុសត្រូវលើ បំណុលចំពោះបុគ្គលម្ចីនរបស់ខ្លួនឡើយ។

២.២.២.៣ អញ្ញត្តិកម្មចំពោះគោលការណ៍ទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត និង គោលការណ៍នៃនីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែក

ផ្អែកតាមគោលការណ៍នៃការទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត និងនីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែក រវាងក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្ចីននោះ ក្រុមហ៊ុនមេនឹងមិនទទួលខុសត្រូវលើបំណុលណាមួយរបស់ បុគ្គលម្ចីនឡើយ។ ចំពោះច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា យើងពុំឃើញមានករណីលើកលែង ចំពោះគោលការណ៍នៃការទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតនេះឡើយ តែទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រសិនបើក្រលេកទៅមើលប្រព័ន្ធច្បាប់ខមិនឡ និងប្រព័ន្ធនៃបណ្តាលប្រទេសធំៗលើសកល លោកដូចជា សហរដ្ឋអាមេរិក ប្រទេសអូស្ត្រាលីនានា យើងឃើញមានករណីលើកលែងចំពោះ គោលការណ៍នេះ ហើយតុលាការសម្រេច ក្នុងការទាញឲ្យក្រុមហ៊ុនមេទទួលខុសត្រូវលើបំណុល ចំពោះបុគ្គលម្ចីនក្នុងករណីមួយចំនួន។ ដូច្នេះ អត្ថបទបន្តនឹងធ្វើការសិក្សាពីករណីមួយចំនួនដែល ក្រុមហ៊ុនមេ ត្រូវទទួលខុសត្រូវលើបំណុលរបស់បុគ្គលម្ចីន ដោយផ្អែកតាមប្រព័ន្ធច្បាប់នៃប្រទេស ដទៃ ដើម្បីជាទស្សនទាន ក្នុងការពិចារណា និងយល់ដឹងពីទិដ្ឋភាពនៃទំនាក់ទំនងរវាងក្រុមហ៊ុន ទាំងពីរឲ្យកាន់តែច្បាស់។

ក្នុងករណីមួយចំនួនតុលាការបានបដិសេធចំពោះ នីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែករបស់ក្រុម ហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្ចីន (Piercing the Corporate Veil) ហើយចាត់ទុកថាសកម្មភាពរបស់បុគ្គលម្ចីន គឺជាសកម្មភាពរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ ដូចនេះ បំណុលរបស់បុគ្គលម្ចីនក៏ជាបំណុលរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ និងនាំឲ្យក្រុមហ៊ុនមេត្រូវទទួលខុសត្រូវលើបំណុលរបស់បុគ្គលម្ចីនរបស់ខ្លួន។ ទោះបីជាយ៉ាងណា ក៏ដោយ តុលាការត្រូវសម្រេចលើករណីនេះ ដោយប្រុងប្រយ័ត្នបំផុត ចៀសវាងការរំលោភបំពាន លើសិទ្ធិរបស់ក្រុមហ៊ុន។ លក្ខខណ្ឌដែលតុលាការសម្រេចក្នុងការបដិសេធចោល នីតិបុគ្គលភាព ដាច់ដោយឡែករបស់ក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្ចីនរួមមាន៖

ក. ទ្រឹស្តីនៃការប្រើប្រាស់បុគ្គលម្ចីនជាឧបករណ៍របស់ក្រុមហ៊ុនមេ
(Instrumentality Doctrine)

នេះជាគោលការណ៍ដែលត្រូវបានអនុវត្តនៅសហរដ្ឋអាមេរិកតាំងពីឆ្នាំ ១៩៣១ មកម្ល៉េះ ក្នុង ករណីរឿង *Lowendahl v. Baltimore & Ohio Railroad*។ តុលាការបានសម្រេចឲ្យបដិសេធចោលនូវ

គោលការណ៍នៃការទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត មានបានលើកឡើងអំពីធាតុផ្សំដែលគោលការណ៍នៃការគ្រប់គ្រងទាំងស្រុងត្រូវបានរកឃើញក្នុងទំនាក់ទំនងរវាងបុគ្គលសម្ព័ន្ធ និងក្រុមហ៊ុនមេគឺ៖

- ការគ្រប់គ្រង ដែលមិនត្រឹមតែជាការគ្រប់គ្រងត្រឹមកម្រិត ភាគហ៊ុន របស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះទេ តែការត្រួតត្រាទាំងស្រុង ដោយមិនត្រឹមតែលើផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ តែគោលនយោបាយ ក្រុមហ៊ុន និងសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មប្រចាំថ្ងៃ ដូចនេះធ្វើឲ្យពាណិជ្ជកម្មរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធ ពុំមានគំនិត គោលបំណង ដោយឡែក ឬ ដោយខ្លួនឯងឡើយ
- ការត្រួតត្រានេះ ត្រូវបានធ្វើឡើងសំរាប់គោលបំណងក្នុងការឆន្ទានុប្បវត្ត ឬប្រព្រឹត្តិកំហុសណាមួយ ដែលបំពានទៅនឹងច្បាប់ជាធរមាន និងខុសពីចេតនារបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធ
- ការត្រួតត្រា និងសកម្មភាពដែលធ្វើឡើងនោះ បង្កឲ្យមានព្យសនកម្ម ឬ ការខូចខាតដល់តតិយជន។

ដូចនេះ ធាតុផ្សំបីដងដែលយើងអាចទាញចេញពីគោលការណ៍ Instrumentality គឺ៖

➢ ការគ្រប់គ្រងហួសកម្រិត

វាជាស្ថានភាពមួយដែលក្រុមហ៊ុនមេបានចូលរួមលូកដៃយ៉ាងខ្លាំងទៅលើ សេចក្តីសម្រេចចិត្តក្នុងការគ្រប់គ្រងរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធ ដែលអាចពិនិត្យបានតាមរយៈការចូលរួមនូវសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មប្រចាំថ្ងៃរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធ⁹² ជាអ្នកកំណត់នូវគោលនយោបាយសំខាន់ៗសម្រាប់ដំណើរការបុគ្គលសម្ព័ន្ធ⁹³ ហើយធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តដោយមិនឆ្លងកាត់ការពិគ្រោះយោបល់ពីអភិបាលមហា-សន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុនរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធ⁹⁴ ឬ ចេញនូវសេចក្តីណែនាំណាមួយទៅកាន់បុគ្គលិករបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធផ្ទាល់ក្នុងការបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន។⁹⁵ ចំពោះធាតុផ្សំនេះ តុលាការនឹងមើលទៅលើថាតើក្រុមហ៊ុនមេចូលរួមសកម្មភាពរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធត្រឹមកម្រិតណា ហើយថាតើបុគ្គលសម្ព័ន្ធមានភាពឯករាជ្យពីក្រុមហ៊ុនមេដែលឬទេ ក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តទាំងឡាយទាក់ទងនឹងពាណិជ្ជកម្មរបស់ខ្លួន។

⁹² The Group of Companies Doctrine in International Commercial Arbitration: Is There any Reason for this Doctrine to Exist?[គោលការណ៍នៃសម្ព័ន្ធក្រុមហ៊ុន ក្នុងមជ្ឈត្តកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ តើមានមូលហេតុអំពីអត្ថិភាពនៃគោលការណ៍នេះដែរឬទេ?] , Journal of International Arbitration, Kluwer Law International 2009 ។

⁹³ ដូចខាងលើ។

⁹⁴ ដូចខាងលើ។

⁹⁵ ដូចខាងលើ។

➢ ការប្រព្រឹត្តិកម្មនៃអំពើអនីត្យានុកូលណាមួយ

តុលាការត្រូវបង្ហាញថា ការត្រួតត្រារបស់ក្រុមហ៊ុនមេទៅលើបុគ្គលសម្ព័ន្ធគឺត្រូវបានធ្វើឡើង ក្នុងរូបភាពសំរាប់ឆបោក ឬសកម្មភាពខុសច្បាប់ណាមួយ។ ដូចនេះ ទោះបីជាក្រុមហ៊ុនមាន សកម្មភាពត្រួតត្រាទៅបុគ្គលសម្ព័ន្ធក៏ដោយ ក៏ពុំអាចមានបណ្តឹងណាមួយមកលើខ្លួនដែរ លុះត្រាតែ ការត្រួតត្រាទៅបានធ្វើឡើងសំរាប់សកម្មភាពឆបោកអ្នកដទៃ។ វាមានន័យថា ក្រុមហ៊ុនមេជាប្រើ ប្រាស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធជាមធ្យោបាយដើម្បីប្រព្រឹត្តិសកម្មភាពខុសច្បាប់។⁹⁶

➢ ព្យាសនកម្មទៅកាន់តតិយជន

ការត្រួតត្រាហួសកម្រិតនោះ បានធ្វើបង្កនូវព្យាសនកម្ម និងការខូចខាតដល់តតិយជន ដូច នេះ ក្រុមហ៊ុនមេផ្ទាល់ត្រូវតែជាអ្នកទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ចំពោះសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ទោះបី សកម្មភាពនៅបានធ្វើឡើងក្រោមរូបភាពជាសកម្មភាពរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធក៏ដោយ។

ខ. ទ្រឹស្តីនៃចំណងកម្មសិទ្ធិ (Alter Ego Doctrine)

តុលាការអាចសម្រេចឲ្យបដិសេធចោល នូវគោលការណ៍នៃនីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែក តាមគោលការណ៍នៃចំណងកម្មសិទ្ធិរួមគ្នា នៅពេលដែលធាតុផ្សំពីរត្រូវបំពេញ៖ (១) ភាពរួមគ្នានៃ កម្មសិទ្ធិរវាងក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលសម្ព័ន្ធដែលធ្វើឲ្យក្រុមហ៊ុនទាំងពីរមិនអាចបែងចែកដាច់ដោយ ឡែកពីគ្នា ហើយ (២) បានប្រព្រឹត្តិកម្មសកម្មភាពខុសច្បាប់ណាមួយ។ ដូចនេះនៅពេលដែលនីតិ បុគ្គលភាពរបស់ក្រុមហ៊ុនទាំងពីរលែងមានភាពដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ដោយប្រតិបត្តិការរបស់ ក្រុមហ៊ុនមេ ក៏ដូចជាប្រតិបត្តិការណ៍របស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធហើយសកម្មភាពនោះបង្កើតឡើងក្នុងចេតនា ប្រព្រឹត្តិអំពើឆបោក ដោយបិទបាំង និងដើម្បីឲ្យក្រុមហ៊ុនមេរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវ។ ដូចនេះ ជាការពិត គោលការណ៍នៃការប្រើប្រាស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធជាឧបករណ៍បម្រើឲ្យក្រុមហ៊ុនមេ និងគោល ការណ៍នៃចំណងកម្មសិទ្ធិរួមគ្នាគឺមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នា ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយតុលាការ នៃរដ្ឋរបស់សហរដ្ឋអាមេរិកដើម្បីបដិសេធចោលនូវនីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែករបស់ក្រុមហ៊ុន មេ និងបុគ្គលសម្ព័ន្ធ។

⁹⁶ ដូចខាងលើ។

គ. ទ្រឹស្តីនៃភាពដូចគ្នា (Identity Doctrine)

ជាគោលការណ៍ដែលក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលសម្ព័ន្ធត្រូវបានចាត់ទុកថាដូចគ្នា ដែលទ្រព្យសម្បត្តិ និងសកម្មភាពរបស់ក្រុមហ៊ុនទាំងពីរគឺមានភាពស្មុគស្មាញ និងច្រឡំគ្នាដែលមិនអាចបែងចែកដាច់ថាក្រុមហ៊ុនណាជាក្រុមហ៊ុនណា។ សកម្មភាពរបស់ក្រុមហ៊ុនទាំងពីរត្រូវបានរួមបញ្ចូលគ្នា និងដូចគ្នាដែលមិនអាចធ្វើការបែងចែកដាច់។ គោលការណ៍នេះ មិនត្រឹមតែយកមកអនុវត្តទៅលើក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលសម្ព័ន្ធប៉ុណ្ណោះទេ តែវាក៏អាចយកមកអនុវត្តទៅលើសម្ព័ន្ធក្រុមហ៊ុនទាំងមូលដូចជាបុគ្គលសម្ព័ន្ធដែលស្ថិតក្រោមក្រុមហ៊ុនមេតែមួយ។ គោលការណ៍នេះហាក់បីដូចជាមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹងគោលការណ៍ទាំងពីរខាងលើដែរ ប៉ុន្តែតុលាការបានចាត់ទុកថាគោលការណ៍នេះត្រូវបានបកស្រាយទូលំទូលាយជាងគោលការណ៍ទាំងពីរខាងលើ។ នៅក្នុងយុត្តិសាស្ត្រ *Zaist V. Olson* របស់តុលាការកំពូលនៃរដ្ឋខននិកធីខាត់សហរដ្ឋអាមេរិកបានសម្រេចថា “ តុលាការនឹងបដិសេធអំពើនីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែករវាងក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលសម្ព័ន្ធប្រសិនបើដើមចោទអាចរកឃើញថា ពិតជាមានភាពរួមគ្នានៃផលប្រយោជន៍និងកម្មសិទ្ធិ ដែលធ្វើឲ្យបុគ្គលសម្ព័ន្ធខ្លានឯករាជ្យភាព និងនីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែក ហើយបុគ្គលសម្ព័ន្ធគ្រាន់តែបង្កើតឡើងដើម្បីបំពានលើយុត្តិធម៌ និងសមធម៌ និងផលប្រយោជន៍របស់ក្រុមហ៊ុនមេតែប៉ុណ្ណោះ”។ ក្នុងគោលការណ៍នេះផងដែរ ក៏ពុំបានលើកឡើងអំពីការគ្រប់គ្រងហួសព្រំដែនរបស់ក្រុមហ៊ុនមេដែរ។ ក្នុងយុត្តិសាស្ត្រ *Holcomb v. Pilot Freight Carriers, Inc.*, នៃរដ្ឋខារ៉ូរីណា បានសម្រេចថា គោលការណ៍នៃភាពដូចគ្នានេះ ត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់ដើម្បីសម្រេចបាននូវយុត្តិធម៌ក្នុងសង្គមទោះបីជាការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រុមហ៊ុនមេពុំបានឈានដល់កម្រិតហួសព្រំដែនក៏ដោយ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

តាមរយៈការបកស្រាយខាងលើ បុគ្គលម្នីន្នក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេសជាទម្រង់មួយ នៃក្រុមហ៊ុន ដែលបង្កើតឡើងដោយ ក្រុមហ៊ុនបរទេស កាន់កាប់ភាគហ៊ុនយ៉ាងតិច ៥១ ភាគរយ ឡើងទៅ។ វាមានការខុសប្លែក ពីក្រុមហ៊ុនបរទេសដទៃនៅកម្ពុជា ដោយមូលហេតុថាបុគ្គលម្នីន្ន មាន នីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែកពីក្រុមហ៊ុនមេ។ ក្រៅពីចំណែកភាគហ៊ុនដ៏ធំត្រូវបានកាន់កាប់ ដោយនីតិបុគ្គលដែលជា ក្រុមហ៊ុនមេ បុគ្គលម្នីន្នមានដំណើរការប្រព្រឹត្តិធម្មតាតាមលក្ខណៈរបស់ ខ្លួន ដែលអាចជាសហកម្មសិទ្ធិ ឬ ក្រុមហ៊ុនមូលធន ផ្អែកតាមការជ្រើសរើសរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុន។ បុគ្គលម្នីន្នក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេសត្រូវបង្កើតឡើងដោយគោរពតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវ នៅក្រសួង ពាណិជ្ជកម្ម និងក្រសួងពាក់ព័ន្ធនានាដើម្បីទទួលបាននីតិបុគ្គលភាពស្របច្បាប់ ប៉ុន្តែបុគ្គលម្នីន្នពុំ ទទួលបានសញ្ញាតិខ្មែរទេ ដោយមូលហេតុថា ម្ចាស់ភាគហ៊ុន លើសពី៥១% ពុំមែនជាបុគ្គលមាន សញ្ញាតិខ្មែរ តែយ៉ាងណាមិញ បុគ្គលម្នីន្នបង្កើតក្នុងទឹកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា គឺត្រូវស្ថិត ក្រោមការគ្រប់គ្រងដោយច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងស្ថិតក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ តុលាការកម្ពុជា។ ដោយប្រទេសកម្ពុជា ជាប្រទេសមានសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ និង ស្វាគមន៍រាក់ទាក់ចំពោះការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស ដូចនេះ ពុំមានវិធានច្បាប់ណា ដែលបានរាំង ស្ទះដំណើរការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ក្រុមហ៊ុនបរទេសឡើយ គឺក្រុមហ៊ុនអាចធ្វើចរាចរណ៍ ដើមទុនចេញ ចូលដោយសេរី ហើយចំពោះ គម្រោងវិនិយោគក៏មាននឹងមានឱកាសក្នុងការទទួលបានការអនុម័ត សម្រាប់ទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍តាមផ្លូវច្បាប់ផងដែរ។

ទំនាក់ទំនងរវាងក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្នីន្នត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនមេ បានបង្កើតបុគ្គលម្នីន្នស្របតាមច្បាប់ ក៏ប៉ុន្តែដោយផ្អែកតាមគោលការណ៍នៃនីតិបុគ្គលភាពដាច់ ដោយឡែក វាបានធ្វើឲ្យក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្នីន្ន មានការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តិទៅដាច់ដោយ ឡែកពីគ្នា ព្រមទាំងមានការទទួលខុស ត្រូវដាច់ដោយឡែកពីគ្នាផងដែរ ទោះបីជាក្រុមហ៊ុនមេកាន់ កាប់ភាគហ៊ុន៥១% ឬ ១០០% នៃបុគ្គលម្នីន្នក៏ដោយ។ ដូចនេះ បុគ្គលម្នីន្នត្រូវមានស្ថាប័នគ្រប់គ្រង ឯករាជ្យរបស់ខ្លួន និងផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់អភិបាល មហាសន្និបាត ដែលជាក្បាលម៉ាស៊ីនដឹកនាំ ក្រុមហ៊ុន ព្រមទាំងមានក្រុមសេនាតកម្មនានាភាពត្រឹមត្រូវនៃគណនីក្រុមហ៊ុន ហើយស្ថាប័នទាំងបី ត្រូវឯករាជ្យមិនស្ថិតក្រោមចំណុះរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ។ បុគ្គលម្នីន្នអាចនឹងត្រូវបានរលាយក្នុងករណី ណាមួយ តែការរំលាយក្រុមហ៊ុនមេពុំអាចជាមូលហេតុនៃការរំលាយបុគ្គលម្នីន្នបានឡើយ វាគ្រាន់ តែអាចមានផលប៉ះពាល់បន្តិចបន្តួចដូចជាការផ្លាស់ប្តូរម្ចាស់ភាគហ៊ុន ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់គោល

នយោបាយក្រុមហ៊ុនជាដើម។ រីឯការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្ចាស់ទៅលើបំណុល គឺមានការដាច់ដោយឡែកពីគ្នា លុះត្រាតែតុលាការរកឃើញពីចេតនាទុច្ចរិតរបស់ក្រុមហ៊ុនមេក្នុង ការបង្កើតបុគ្គលម្ចាស់ ដោយបានបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌនានាដែលអាចឲ្យតុលាការឈានដល់ការ សម្រេចបដិសេធនីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែករវាងក្រុមហ៊ុនមេ និងបុគ្គលម្ចាស់។

ដូចនេះ យើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា ទម្រង់នៃបុគ្គលម្ចាស់ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាសាកល និង ជាពិសេសប្រទេសកម្ពុជាផងដែរ ដែលអនុញ្ញាតឲ្យមានទម្រង់ជាបុគ្គលម្ចាស់ក្នុងចំណោមទម្រង់ នៃក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មបរទេស។ លក្ខណៈពិសេសរបស់ក្រុមហ៊ុនគឺក្រុមហ៊ុនមានទំនាក់ទំនងគតិ យុត្តនឹងគ្នាតាមរយៈភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុនមេក្នុងបុគ្គលម្ចាស់ តែទំនាក់ទំនងនេះត្រូវតែមានគំណិត មួយច្បាស់លាស់ដោយសារបុគ្គលទាំងពីរមាននីតិបុគ្គលភាពដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ដូចនេះ ដំណើរ ការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ក្រុមហ៊ុនទាំងពីរត្រូវតែធានាបានថាមានភាពឯករាជ្យពីគ្នា។ ក្រុមហ៊ុនមេអនុវត្ត សិទ្ធិ និងអំណាចរបស់ខ្លួនក្នុងមហាសន្និបាតតាមទំហំនៃភាគហ៊ុន និងកម្រិតដែលច្បាប់បាន កំណត់។ សេចក្តីសម្រេចទាំងឡាយត្រូវឈរលើគោលការណ៍ឆន្ទៈរួមគ្នា (Principle of Consensus) ចំពោះប្រព័ន្ធច្បាប់នៅបណ្តាប្រទេសមួយចំនួន ក្រុមហ៊ុនមេអាចនឹងត្រូវប្រឈមចំពោះការទទួល ខុសត្រូវចំពោះមុខច្បាប់ និងតតិយជនចំពោះបំណុលរបស់បុគ្គលម្ចាស់ នៅពេលខ្លួនប្រើប្រាស់សិទ្ធិ និងអំណាចលើសពីអ្វីដែលច្បាប់ផ្តល់ឲ្យដោយឡែកយើងពុំឃើញមានវិធានទាក់ទងនឹងការចាប់ឲ្យ ក្រុមហ៊ុនមេទទួលខុសត្រូវលើបំណុលរបស់បុគ្គលម្ចាស់នៅប្រទេសកម្ពុជាឡើយ។

អនុសាសន៍

យើងខ្ញុំ ដែលជាអ្នកតាក់តែងសារណាផ្ទាល់ មានចំណេះដឹងត្រឹមត្រូវថ្នាក់ បរិញ្ញាបត្រ ឆ្នាំទី៤ តែសមត្ថភាពនូវមានកម្រិតនៅឡើយ។ ប៉ុន្តែ ក្នុងនាមជាអ្នកដែលបានឆ្លងកាត់ការស្រាវជ្រាវ អស់ជាច្រើនខែទាក់ទងនឹងប្រធានបទនេះ យើងខ្ញុំជឿជាក់ថា យើងខ្ញុំមានការយល់ដឹងច្រើនលើ ប្រធានបទនេះ ដូចនេះហើយ ក្រោយពីការបញ្ចប់ការស្រាវជ្រាវ យើងខ្ញុំក៏មានមតិយោបល់មួយ ចំនួនចូលរួមក្នុងគោលបំណងស្ថាបនា និង អភិវឌ្ឍជាតិរួមគ្នា។

ដោយវិស័យពាណិជ្ជកម្មកំពុងជះឥទ្ធិពលយ៉ាងស្រួលក្នុងការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ ដូចដែលគោល ដៅអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (United Nation Sustainable Development Goals) ក៏បានលើកឡើងថា ការសហការជាមួយឯកជនជាគោលដៅមួយដែលត្រូវតែ សម្រេច ព្រោះវាអាចនាំមកនូវការអភិវឌ្ឍដ៏មានចីរភាព ដូចនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជាគួរយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែមលើវិស័យពាណិជ្ជកម្មតាមរយៈយុទ្ធសាស្ត្រផ្សេងៗដូចជា៖

- បង្កើតឲ្យមានច្បាប់ និងបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលមានការការពារ និងលើកទឹកចិត្តខ្ពស់ ដល់ការវិនិយោគពីវិនិយោគិនក្នុងស្រុក និងបរទេស ដើម្បីជាការទាក់ទាញវិនិយោគិនមកវិនិយោគដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ ឬ ការសហការជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាល (Public Private Partnership) និងដើម្បីប្រកួតប្រជែងជាមួយប្រទេសជិតខាង។
- ពង្រឹងសក្តានុពលជាតិ តាមរយៈការស្តារ និងកសាងឡើងវិញនូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដែលខ្វះខាត ជាពិសេសធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីសម្រួលការដឹកជញ្ជូនទាំងក្នុងស្រុក និង ឆ្លងដែន ព្រមទាំងពង្រឹងសមត្ថភាពធនធានមនុស្សនៅកម្ពុជា តាមរយៈការបង្ហាត់ បង្រៀនប្រជាជននូវជំនាញដែលជាការចាំបាច់សំរាប់វិនិយោគិន។

ទន្ទឹមនឹងលំហូរចូលនៃវិនិយោគទុន រាជរដ្ឋាភិបាលក៏មានកាតព្វកិច្ចមួយចំនួន ដើម្បីបង្ការនូវ ហានិភ័យចំពោះការរំលោភបំពានច្បាប់ដោយអ្នកវិនិយោគផងដែរ ដែលវាក៏ស្របជាមួយនឹង គោល ការណ៍ណែនាំរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីពាណិជ្ជកម្ម និងសិទ្ធិមនុស្ស ហើយតាមរយៈអត្ថបទ សារណានេះ ដូចនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវ៖

- បង្កើតនូវវិធានមួយដែលផ្តល់សិទ្ធិឲ្យតុលាការសម្រេចឲ្យក្រុមហ៊ុនមេទទួលខុសត្រូវ លើបំណុលរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗក្នុងករណីមានកំហុស ដោយផ្អែកតាមការពិនិត្យមើល លើបទដ្ឋានគតិយុត្តរបស់ប្រទេសដទៃៗ និងពិចារណាចំពោះករណីដែលចាំបាច់តែ

ត្រូវមានការប្រុងប្រយ័ត្នដោយមិនអាចរំលោភលើសិទ្ធិ និងអំណាចរបស់ម្ចាស់ភាគ ហ៊ុនតាមគោលការណ៍នៃការទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត

- មានការតាមដានសកម្មភាពរបស់ក្រុមហ៊ុន ដោយត្រូវធានាថា ក្រុមហ៊ុនមកធ្វើ ពាណិជ្ជកម្មសុចរិត និងអនុវត្តតាមបញ្ញត្តិដែលច្បាប់កំណត់ ហើយពុំមានការជាប់ ពាក់ព័ន្ធក្នុងការសម្អាតលុយកខ្វក់ ឬ ពាក់ព័ន្ធនឹងអំពើភេរកម្ម
- ធានាដោះស្រាយចំពោះបណ្តឹងរបស់ជនរងគ្រោះដោយយុត្តធម៌ ដែលបណ្តាលមក ពីអំពើល្មើសរបស់បុគ្គលសម្ព័ន្ធជ្វាល់ ឬ តាមការបញ្ជារបស់ក្រុមហ៊ុនមេ។

ចំណែកក្រុមហ៊ុនដែលជាម្ចាស់ភាគហ៊ុននៃបុគ្គលសម្ព័ន្ធ ត្រូវធានាគោរពតាមគោលការណ៍ ពាណិជ្ជកម្មសុចរិត និងគោលការណ៍នៃនីតិបុគ្គលភាពដោយឡែកៗ ម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលសម្ព័ន្ធត្រូវមាន ស្ថាប័នគ្រប់គ្រងដ៏ឯករាជ្យ មិនស្ថិតក្រោមចំណុះរបស់បុគ្គលឯកជនណាមួយ និងធ្វើរាល់សកម្មភាព ក្នុងការបម្រើប្រយោជន៍ក្រុមហ៊ុនបុគ្គលសម្ព័ន្ធ។

យើងខ្ញុំជានិស្សិត មានភាពជឿជាក់ថា តាមរយៈប្រព័ន្ធច្បាប់ពាណិជ្ជកម្មមួយដែលមានចរិត ជម្រុញ លើកទឹកចិត្តវិនិយោគ ព្រមទាំងធានាឲ្យវិនិយោគទុនអនុវត្តនូវវិធានសម្រាប់ការពារតតិយ ជននានា ទើបជាប្រព័ន្ធច្បាប់ដែលផ្តល់ប្រយោជន៍ទាំងសងខាង គឺទទួលបានការអភិវឌ្ឍតាមរយៈ ការហូរចូលនៃវិនិយោគ និងបង្ការកុំឲ្យមានជនរងគ្រោះដោយសារការវិនិយោគ។

គន្ថនិទ្ទេស

➢ ច្បាប់និងវិធានការក្នុងកម្មវិធី

- រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ១៩៩៣
- ច្បាប់ស្តីពីក្រុមហ៊ុន ប្រកាសឱ្យប្រើដោយ ព្រះរាជក្រម នស/រកម/១២០៧/០៣១ ចុះថ្ងៃទី០៨ ធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧ ។
- ក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រម នស/រកម/០៦០៧/០១៤ ចុះថ្ងៃទី០៨ ធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧។
- ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការរំលោភបំពាននិងហិរញ្ញប្បទានភេរវកម្ម ប្រកាសឱ្យប្រើដោយ ព្រះរាជក្រម នស/រកម/ ០៦០៧/០១៤ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៧។
- ច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម ប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រម នស/រកម/០៦០៨/០១៩ ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៥
- ច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធប្រកាសឱ្យព្រះរាជក្រម នស/រកម/០២៩៧ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ កុម្ភៈ១៩៩៧ និង ច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មនៃច្បាប់សារពើពន្ធ ប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រម នស/រកម/ ០៣០៣/០១០ ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៣
- ច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគ ប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រម ចុះថ្ងៃទី០៤ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៩៤ និង ច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគ ប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រម នស/រកម/ ០៣០៣/០០៩ ចុះថ្ងៃទី០៣ កុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៣
- ច្បាប់ស្តីពីសវនកម្មនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រម នស/រកម ០៣០០/១០ ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០០
- ច្បាប់ស្តីពីវិធានពាណិជ្ជកម្ម និងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម ប្រកាសឱ្យប្រើដោយ ព្រះរាជក្រម ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៩ និងច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្ម នៃច្បាប់ស្តីពីវិធានពាណិជ្ជកម្ម និងបញ្ជី ពាណិជ្ជកម្ម ប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រម នស/រកម១១៩៩/១២ ចុះថ្ងៃទី០៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៩
- ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងការប្តូរប្រាក់ ប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រម នស/រកម/០៨៩៧/០៣ ចុះថ្ងៃទី២២ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៩៧

- អនុក្រឹត្យលេខ១១១ អន.ក្របកស្តីពី ការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគនៃ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រម នស/រកម ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៥
- ការិយាល័យឧត្តមស្នងការទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ, *UN Guiding Principle on Business and Human Right [គោលការណ៍ណែនាំរបស់ អង្គការសហ- ប្រជាជាតិទាក់ទងនឹងពាណិជ្ជកម្ម និងសិទ្ធិមនុស្ស]*, ២០១១
- ប្រកាសលេខ០៤២ ព.ណ ចបព.ប្រ.ក ស្តីពីការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែមករា ឆ្នាំ ២០១៥។
- ប្រកាសលេខ២៩៩ ព.ណ ចបព.ប្រ.ក ស្តីពីការចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធ ស្វ័យប្រវត្តកម្ម ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥។
- ប្រកាសលេខ៣០០ ព.ណ ចបព.ប្រ.ក ស្តីពីការចុះបញ្ជីសារឡើងវិញក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្ត កម្ម ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥។
- ប្រកាសលេខ១៤២ ព.ណ ចបព.ប្រ.ក ស្តីពីបែបបទ និងនីតិវិធីចុះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនូវ រាល់ការផ្លាស់ប្តូរនិងកែប្រែរបស់ សហគ្រាសក្រុមហ៊ុន, ចុះថ្ងៃទី០៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៥។
- ប្រកាសលេខ ១៦២ ព.ណ ចបព.ប្រ.ក ស្តីពីការកំណត់សោហ៊ុយចំណាយលើបែបបទសុំ ចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម ចុះថ្ងៃទី ២៣ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០០៤។

➤ **សៀវភៅ និងឯកសារផ្សេងៗ**

- សេចក្តីកំណត់ចំពោះមាត្រានិមួយៗនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ២០០៦។
- សេចក្តីពន្យល់ក្រមរដ្ឋប្បវេណី ភាគទី១ និង២ ដែលរៀបរៀងដោយ ក្រុមការងារនៃ អនាគតគ្រូបណ្តុះបណ្តាល នៅសាលាភូមិន្ទចៅក្រមនៃរាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈ តុលាការ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៣។
- សៀវភៅណែនាំសម្រាប់ការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម និងការប្រកបអាជីវកម្ម អនុលោម តាមច្បាប់ ដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ឆ្នាំ២០០៩-២០១០។
- សៀវភៅនីតិពាណិជ្ជកម្ម រៀបរៀងដោយ សាស្ត្រាចារ្យ គង់ សាផន បោះពុម្ព លើកទី១ ឆ្នាំ២០១២។

- សៀវភៅនីតិបុគ្គលអន្តរជាតិ (នីតិពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ) រៀបរៀងដោយ សាស្ត្រាចារ្យ គង់ សាផន បោះពុម្ពឆ្នាំ២០១៤។
- សៀវភៅនីតិបុគ្គលកិច្ច រៀបរៀងដោយ លោក គង់ ប៊ុនធី បោះពុម្ពឆ្នាំ២០១៤។
- នីតិពាណិជ្ជកម្ម រៀបរៀងដោយលោក អ៊ីវ ប៊ូលី បោះពុម្ពថ្ងៃទី០១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨។
- BNG Legal, Guiding to Doing Business in Cambodia [ការណែនាំពីការធ្វើពាណិជ្ជកម្មនៅកម្ពុជា] , ២០១០-២០១៤។
- DFDL, Legal, Tax, & Investment Guide Cambodia [ការណែនាំពីច្បាប់ ពន្ធដារ និងវិនិយោគនៅកម្ពុជា] , បោះពុម្ពលើកទី៨, ២០១៤។
- Cambodian Business Law Book [សៀវភៅនីតិពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា], Camed Business School, ឆ្នាំ២០១៣។
- លក្ខន្តិកៈគំរូ របស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- Holding Company Liability for the debt of its subsidiary: Corporate Governance Implication [ការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ លើបំណុលរបស់បុត្រសម្ព័ន្ធៈ ការបង្ហាញពីអភិបាលកិច្ចរបស់ក្រុមហ៊ុន], Damien Murphy, Bond Law Review, 1998
- Parent Company Accountability: Ensuring Justice for Human Right Violation, [ការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមហ៊ុនមេៈ ការធានានូវយុត្តិធម៌សម្រាប់ការរំលោភបំពានសិទ្ធិមនុស្ស], Professor Gwynne Skinner, International Corporate Accountability Roundtable, ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១២។
- Relationship Between Parent and Subsidiary Corporations: Implications for Litigation, [ទំនាក់ទំនងរវាងក្រុមហ៊ុនមេ និងបុត្រសម្ព័ន្ធក្រុមហ៊ុនៈ ការបង្ហាញពីបណ្តឹងទៅតុលាការ], Jim Huston and Jim Edwards, Morrison and Foerster Law Firm, ឆ្នាំ២០១៣។
- The Law of Corporate Groups: Jurisdiction, Practice, and Procedure [ច្បាប់នៃ សម្ព័ន្ធក្រុមហ៊ុនៈ យុត្តាធិការ ការអនុវត្ត និងនីតិវិធី] , Phillip I. Blumberg, Kurt A. Strasser, Nicholas L. Georgakopoulos, ថ្ងៃទី១៣ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧។
- Liability of Holding Companies [ការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ], A CMS Corporate Publication, CMS Legal Service EEIG, ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១២។

- The Group of Companies Doctrine in International Commercial Arbitration: Is There any Reason for this Doctrine to Exist? [គោលការណ៍នៃសម្ព័ន្ធក្រុមហ៊ុន ក្នុងមជ្ឈត្តកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ តើមានមូលហេតុអំពីអត្ថិភាពនៃគោលការណ៍ នេះដែរឬទេ?], Journal of International Arbitration, Kluwer Law International 2009, Volume 26 Issue 5, pp.647-673។
- សន្ទានុក្រម ពាក្យច្បាប់ខ្មែរ អង់គ្លេស បារាំង ផ្នែករដ្ឋប្បវេណី និងនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ ២០០៧ ដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយគណៈកម្មការបណ្ឌិត្យសភា ទទួលបន្ទុកអនុម័ត ពាក្យច្បាប់ និងបោះពុម្ពដោយទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី។
- វេចនានុក្រមរបស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជរាជជូនណាត ដែលបានបោះពុម្ពផ្សាយ និងរក្សាសិទ្ធិ ដោយវិទ្យាស្ថានពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ឆ្នាំ២០០៩។

➤ **គេហទំព័រ**

- <http://www.moc.gov.kh/en-us/> (ចូលទស្សនាថ្ងៃទី ២៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៦)
- <http://www.cambodiainvestment.gov.kh/> (ចូលទស្សនាថ្ងៃទី២៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៦)
- www.businessregistration.moc.gov.kh (ចូលទស្សនាថ្ងៃទី២៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៦)
- <https://cambodia.tax.gov.kh/reg/> (ចូលទស្សនាថ្ងៃទី៣១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៦)
- <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/> (ចូលទស្សនាថ្ងៃទី០៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៦)

តារាងរាយនាមឧបសម្ព័ន្ធ

ឧបសម្ព័ន្ធទី១

- ប្រកាសលេខ២០៤២ ព.ណ ចបព.ប្រ.ក ស្តីពីការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែមករា ឆ្នាំ ២០១៥។
- ប្រកាសលេខ២៩៩ ព.ណ ចបព.ប្រ.ក ស្តីពីការចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្ម ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥។
- ប្រកាសលេខ២០០ ព.ណ ចបព.ប្រ.ក ស្តីពីការចុះបញ្ជីសារឡើងវិញក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្ម ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥។

ឧបសម្ព័ន្ធទី២

- វិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម របស់ក្រុមហ៊ុនបរទេស
- លក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុនមេ

ឧបសម្ព័ន្ធទី៣

- លក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុនចុះបញ្ជីនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- ប្រតិវេទន៍ អំពីស្ថានភាពសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម
- វិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
- គោលការណ៍ពាណិជ្ជកម្ម

ឧបសម្ព័ន្ធទី៤

- បង្កាន់ដៃទទួលតំកល់ទុក ចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
- ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីសារពើពន្ធ នៅនាយកដ្ឋានពន្ធដារ

ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

Ministry of Commerce

លេខ ០៤១ ព.ណ.ជ.ប.ត. ២៧

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

KINGDOM OF CAMBODIA

Nation - Religion - King

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ២៩ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៥

ប្រកាស

ស្តីពី

ការចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម

ទេសរដ្ឋមន្ត្រី

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩១៣/៩០៣ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការតែតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/១៦ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦៩៥/០៤ ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៩៥ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីវិធានពាណិជ្ជកម្ម និងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១១៩៩/១២ ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៩ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីវិធានពាណិជ្ជកម្ម និងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦០៥/១៩ ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៥ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ១៣១ អនក្រ បក ចុះថ្ងៃទី ១៩ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៤ ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
- បានឃើញប្រកាសលេខ ១៩១ ពណ ចបព ប្រក ចុះថ្ងៃទី ១១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤ ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់នាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
- យោងតាមការចំបាច់ក្នុងទិសដៅកែទម្រង់ការងារចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម របស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មដើម្បីសម្រួលដល់វិស័យឯកជន និងគោលបំណងកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មដោយកាត់បន្ថយបែបបទ។

(Handwritten signature)

សម្រេច

ប្រការ១៖

រាល់ពាណិជ្ជករ និងក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មទាំងឡាយដែលមានគ្រឹះស្ថានរបស់ខ្លួន សាខា ការិយាល័យ តំណាងបុត្រសម្ព័ន្ធឬទីភ្នាក់ងាររបស់ខ្លួន នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មានកាតព្វកិច្ចចុះឈ្មោះក្នុង បញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនៅនាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម នៃក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ។

ប្រការ២៖

ស្ថាបនិក ឬ អភិបាលឬម្ចាស់ហ៊ុនត្រូវបំពេញពាក្យសុំចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មជាទំរង់ដែលមានស្រាប់របស់ នាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម ។ ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មដែលបានបំពេញដោយស្ថាបនិក ឬ អភិបាល ឬម្ចាស់ហ៊ុន និងឯកសារតម្រូវសំរាប់តម្កល់ត្រូវផ្តល់មកមន្ត្រីចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម នៅបញ្ជី ចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម។

ប្រការ៣៖

សំណុំឯកសារចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មដែលត្រូវតម្កល់នៅនាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម នៃក្រសួង ពាណិជ្ជកម្មមានដូចខាងក្រោម៖

ក) សំណុំឯកសារដែលត្រូវតម្កល់សំរាប់ការចុះបញ្ជីក្រុមហ៊ុន

១. ពាក្យស្នើសុំត្រួតពិនិត្យនាមករណ៍	ចំនួន ០១ច្បាប់
២. ពាក្យសុំចុះឈ្មោះក្រុមហ៊ុនក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម	ចំនួន ០៣ច្បាប់
៣. លក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន យ៉ាងតិច	ចំនួន ០៣ច្បាប់
៤. រូបថត ៤x៦ ម្នាក់	ចំនួន ០៣សន្លឹក
៥. ច្បាប់ចម្លងអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬលិខិតឆ្លងដែនម្នាក់	ចំនួន ០៣សន្លឹក
៦. បង្កាន់ដៃបង់កម្រៃសេវា ច្បាប់ដើម	ចំនួន ០១ច្បាប់
៧. ករណីម្ចាស់ហ៊ុនជានីតិបុគ្គល	

- ច្បាប់ចម្លងឯកសារគតិយុត្តិនៃការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុន

ដើមដោយមានការបញ្ជាក់ដែលទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់ ចំនួន ០១ច្បាប់

- លិខិតតែងតាំងអ្នកតំណាងនីតិបុគ្គលជាម្ចាស់ហ៊ុន ច្បាប់ដើម ចំនួន ០១ច្បាប់

៨. ក្រុមហ៊ុនត្រូវផ្តល់លិខិតបញ្ជាក់ច្បាប់ដើមពីការតម្កល់ដើមទុនចុះបញ្ជីនៅធនាគារណា មួយ ចំនួន ០១ច្បាប់ ទៅអោយនាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម ក្នុងអំឡុងពេល ៣០ថ្ងៃ គិតចាប់ពី ថ្ងៃចេញវិញ្ញាបនបត្រចុះបញ្ជីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ។

ខ) សំណុំឯកសារដែលត្រូវតម្កល់សំរាប់ការចុះបញ្ជីសាខា ឬការិយាល័យតំណាង

១. ពាក្យស្នើសុំត្រួតពិនិត្យនាមករណ៍ ចំនួន ០១ច្បាប់

២. ពាក្យសុំចុះឈ្មោះការិយាល័យតំណាងពាណិជ្ជកម្ម ឬសាខាក្រុមហ៊ុន

ក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម

ចំនួន ០៣ច្បាប់

៣. ច្បាប់ចម្លងឯកសារគតិយុត្តិនៃការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុន

ដើមដោយមានការបញ្ជាក់ ដែលទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់

ចំនួន ០១ច្បាប់

៤. លិខិតតែងតាំងអភិបាលការិយាល័យតំណាង ឬសាខា

ចំនួន ០១ច្បាប់

៥. ច្បាប់ចម្លងអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬលិខិតឆ្លងដែនរបស់នាយក

ការិយាល័យតំណាងឬសាខា

ម្នាក់ចំនួន ០៣ច្បាប់

៦. រូបថត ៤x៦

ម្នាក់ចំនួន ០៣សន្លឹក

៧. បង្កាន់ដៃបង់កម្រៃសេវា

ចំនួន ០១ច្បាប់

គ) សំណុំឯកសារដែលត្រូវតម្កល់សំរាប់ការចុះបញ្ជីសហគ្រាសឯកបុគ្គល

១. ពាក្យស្នើសុំត្រួតពិនិត្យនាមករណ៍

ចំនួន ០១ច្បាប់

២. ពាក្យសុំចុះឈ្មោះសហគ្រាសក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម

ចំនួន ០៣ច្បាប់

៣. ច្បាប់ចម្លងអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណឬលិខិតឆ្លងដែនរបស់ឯកកម្មសិទ្ធិករ

ចំនួន ០៣ច្បាប់

៤. រូបថត ៤x៦ របស់ឯកកម្មសិទ្ធិករ

ចំនួន ០៣សន្លឹក

៥. បង្កាន់ដៃបង់កម្រៃសេវា

ចំនួន ០១ច្បាប់

ប្រការ៤៖

ខ្លឹមសារនៃសេចក្តីជូនដំណឹង និងប្រកាសទាំងឡាយណាដែលផ្ទុយនឹងប្រកាសនេះ ត្រូវទុកជានិរាករណ៍ ។

ប្រការ៥៖

នាយកខុទ្ទកាល័យ អគ្គនាយក អគ្គាធិការ ប្រធាននាយកដ្ឋាន ប្រធានមន្ទីរពាណិជ្ជកម្ម រាជធានី-ខេត្ត ប្រធានអង្គភាពនានាចំណុះក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវអនុវត្តប្រកាសនេះតាមភារកិច្ចរៀងៗខ្លួនចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខានេះតទៅ ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៩ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៥

អគ្គនាយក
រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
Charithol Sam
ស៊ុន ចាន់ថុល

ចម្លងជូន៖

- ខុទ្ទកាល័យ សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន**
- ខុទ្ទកាល័យ ឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ស ខេង
- ខុទ្ទកាល័យ ឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ប្រចាំការ គាត ឈន់
- ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- គ្រប់ក្រសួងស្ថាប័ន
- អគ្គលេខាធិការរាជរដ្ឋាភិបាល
- សាលារាជធានី-ខេត្ត
- ដូចប្រការ ៥
- រាជកិច្ច
- ឯកសារ-កាលប្បវត្តិ

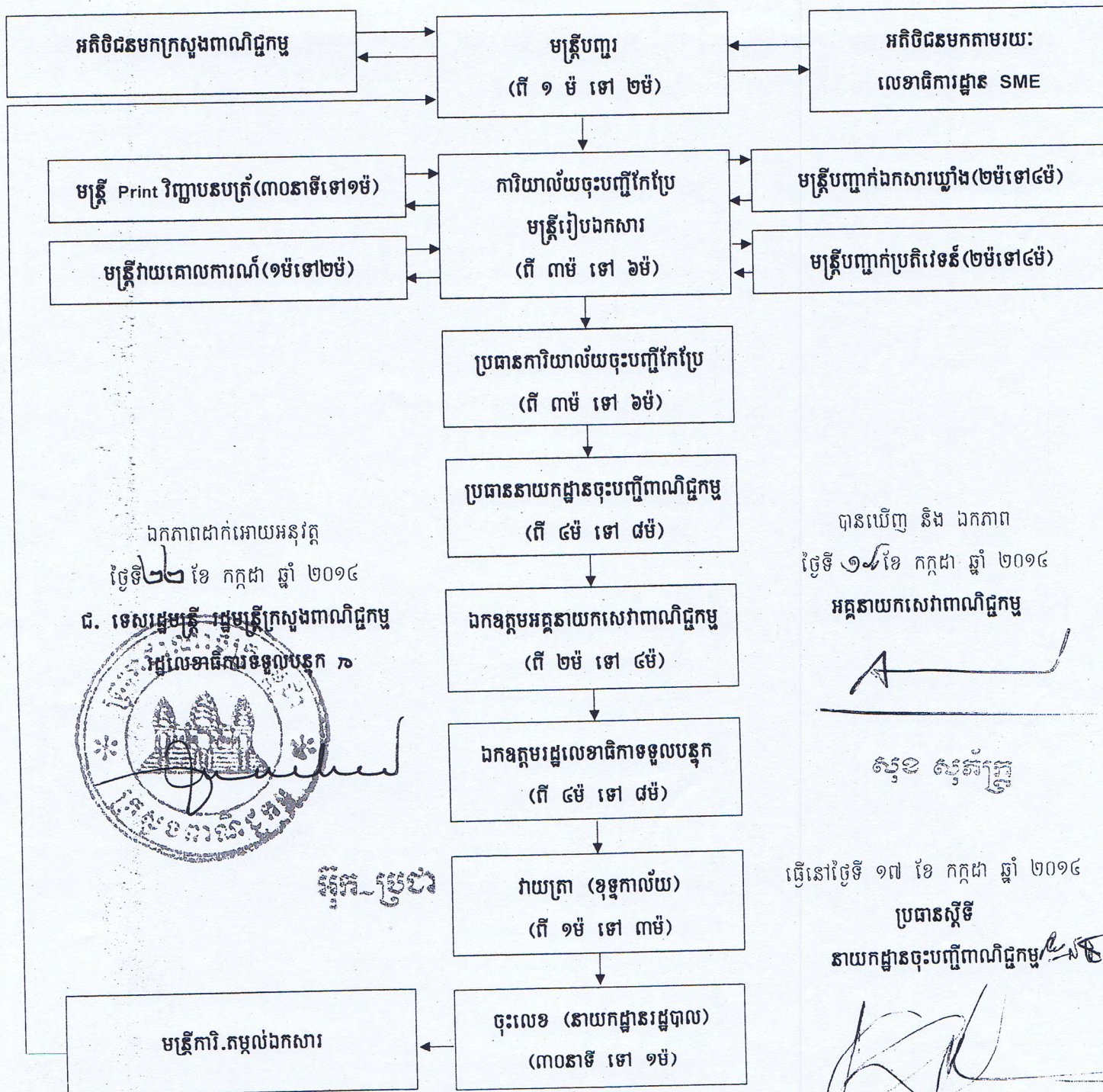
ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

Ministry of Commerce
អគ្គនាយកដ្ឋានពាណិជ្ជកម្ម
នាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ
KINGDOM OF CAMBODIA
Nation - Religion - King

តារាងដំណើរការការងារចុះបញ្ជីតែប្រែប្រួលឯកសារ

Flow Chart

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

លេខ ២៩៩ ព.ណ.ច.ព.បក

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ២៩ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤

ប្រកាស

ស្តីពី

ការចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្ម

ទេសរដ្ឋមន្ត្រី

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩១៣/៩០៣ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/១៦ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦៩៥/០៤ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៩៥ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីវិធានពាណិជ្ជកម្ម និងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១១៩៩/១២ ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៩ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីវិធានពាណិជ្ជកម្ម និងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦០៥/១៩ ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៥ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ១៣១ អនក្រ បក ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៤ ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
- បានឃើញប្រកាសលេខ ១៩១ ពណ ចបព ប្រក ចុះថ្ងៃទី១១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤ ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់នាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
- យោងតាមការចំបាច់ក្នុងទិសដៅកែទម្រង់ការងារចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម របស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មដើម្បីសម្រួលដល់វិស័យឯកជន និងគោលបំណងកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មដោយកាត់បន្ថយបែបបទ។

Handwritten signature

សម្រេច

ប្រការ១៖

រាល់ពាណិជ្ជករ និងក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មទាំងឡាយ ដែលមានគ្រឹះស្ថាន សាខា ការិយាល័យ តំណាង បុត្រសម្ព័ន្ធ ឬទីភ្នាក់ងាររបស់ខ្លួននៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មានកាតព្វកិច្ចចុះឈ្មោះ ក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនៅក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្មសម្រាប់ចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម របស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ពីគ្រប់ទីកន្លែងតាមរយៈគេហទំព័រ៖ www.businessregistration.moc.gov.kh ។

ប្រការ២៖

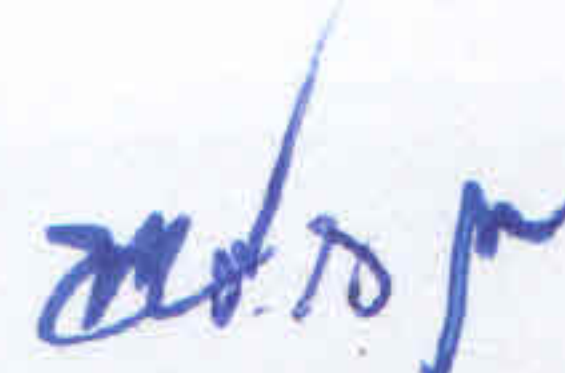
ស្ថាបនិក ឬអភិបាល ឬម្ចាស់ហ៊ុនត្រូវបំពេញនូវព័ត៌មាន និងបញ្ចូលលក្ខខណ្ឌតម្រូវទាំងអស់តាម ទម្រង់កំណត់នៅក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្ម ។ ព័ត៌មានស្នើសុំចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម ដែលបានបំពេញ ដោយស្ថាបនិក ឬអភិបាល ឬម្ចាស់ហ៊ុន និងឯកសារតម្រូវសម្រាប់តម្កល់នៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវបញ្ចូលក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្មរបស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មជាទម្រង់អេឡិចត្រូនិក។ ក្នុងករណី ស្ថាបនិក ឬអភិបាល ឬម្ចាស់ហ៊ុនមិនអាចបំពេញនូវព័ត៌មាន និងបញ្ចូលលក្ខខណ្ឌតម្រូវក្នុងប្រព័ន្ធ ស្វ័យប្រវត្តកម្មដោយខ្លួនឯងបាន អាចមកក្រសួងពាណិជ្ជកម្មដើម្បីស្នើឲ្យមន្ត្រីចុះបញ្ជីបំពេញនូវ ព័ត៌មាន និងបញ្ចូលលក្ខខណ្ឌតម្រូវក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្មជំនួស។

ប្រការ៣៖

សំណុំឯកសារចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មដែលត្រូវបញ្ចូលក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្មរបស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ជាទម្រង់អេឡិចត្រូនិក មានដូចខាងក្រោម៖

ក) សម្រាប់ការចុះបញ្ជីក្រុមហ៊ុន

១. ឯកសារបញ្ជាក់អាសយដ្ឋាន ដែលអាចជាវិក័យប័ត្រអគ្គិសនី វិក័យប័ត្រទឹក ឬកិច្ចសន្យា ជួលផ្ទះឬអគារ លិខិតធនាគារ ជាដើម
២. លក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន
៣. រូបថត ៤x៦
៤. អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬលិខិតឆ្លងដែនរបស់ម្ចាស់ហ៊ុន និងអភិបាល
៥. សេចក្តីប្រកាសដោយសុទ្ធចិត្តរបស់អភិបាល ថាគ្មានជាប់ទោសពន្ធក្នុងកិច្ចការ ពាណិជ្ជកម្ម រដ្ឋប្បវេណី ឬព្រហ្មទណ្ឌ និងមិនមែនជាមន្ត្រីរាជការ ដែលស្ថិតនៅ ក្រោមច្បាប់ស្តីពី សហលក្ខន្តិកៈមន្ត្រីរាជការស៊ីវិលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
៦. ករណីម្ចាស់ហ៊ុនជានីតិបុគ្គល
 - ច្បាប់ចម្លងឯកសារគតិយុត្តិការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុនដើម ដោយ មានការបញ្ជាក់ដែលទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់
 - លិខិតតែងតាំងអ្នកតំណាងនីតិបុគ្គលជាម្ចាស់ហ៊ុន ច្បាប់ដើម

៧. ក្រុមហ៊ុនត្រូវផ្ញើលក្ខន្តិកៈច្បាប់ដើមចំនួន០២ច្បាប់ រួមជាមួយលិខិតបញ្ជាក់ច្បាប់ ដើមពីការតម្កល់ដើមទុនចុះបញ្ជីនៅធនាគារណាមួយ ចំនួន០១ច្បាប់ឲ្យមកនាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មក្នុងអំឡុងពេល ៣០ថ្ងៃគិតចាប់ពី ថ្ងៃចេញវិញ្ញាបនបត្រចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តិកម្ម ។ ក្នុងចំណោមនេះ ប្រសិនបើនាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មមិនទទួលបានលក្ខន្តិកៈច្បាប់ដើមទេ ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មអាចជំទាស់នឹងការចុះបញ្ជី និងលុបចោលការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម។

ខ) ការចុះបញ្ជីសាខា ឬការិយាល័យតំណាង

១. ឯកសារបញ្ជាក់អាសយដ្ឋានដែលអាចជាវិក័យប័ត្រអគ្គិសនី វិក័យប័ត្រទឹក ឬកិច្ចសន្យាជួលផ្ទះឬអគារ លិខិតធនាគារ ជាដើម
២. ច្បាប់ចម្លងឯកសារគតិយុត្តិការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុនដើមដោយមានការបញ្ជាក់ដែលទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់
៣. សេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុមហ៊ុនដើមបង្កើតសាខា ឬការិយាល័យតំណាង និងតែងតាំងអភិបាលសាខា ឬការិយាល័យតំណាង
៤. អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬលិខិតឆ្លងដែនរបស់នាយកការិយាល័យតំណាង ឬសាខា
៥. រូបថត ៤x៦
៦. សេចក្តីប្រកាសដោយសុទ្ធចិត្តរបស់អភិបាលថា គ្មានជាប់ទោសព័ត៌មានកិច្ចការពាណិជ្ជកម្ម រដ្ឋប្បវេណី ឬព្រហ្មទណ្ឌ និងមិនមែនជាមន្ត្រីរាជការដែលស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់ស្តីពី សហលក្ខន្តិកៈមន្ត្រីរាជការស៊ីវិលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

គ) ការចុះបញ្ជីក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិ

១. ឯកសារបញ្ជាក់អាសយដ្ឋានដែលអាចជាវិក័យប័ត្រអគ្គិសនី វិក័យប័ត្រទឹក ឬកិច្ចសន្យាជួលផ្ទះឬអគារ លិខិតធនាគារ ជាដើម
២. កិច្ចសន្យាបង្កើតក្រុមហ៊ុន
៣. រូបថត ៤x៦
៤. អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬលិខិតឆ្លងដែនរបស់ម្ចាស់ហ៊ុន និងអភិបាល
៥. សេចក្តីប្រកាសដោយសុទ្ធចិត្តរបស់អភិបាលថា គ្មានជាប់ទោសព័ត៌មានកិច្ចការពាណិជ្ជកម្ម រដ្ឋប្បវេណី ឬព្រហ្មទណ្ឌ និងមិនមែនជាមន្ត្រីរាជការដែលស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់ស្តីពីសហលក្ខន្តិកៈមន្ត្រីរាជការស៊ីវិលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
៦. ករណីម្ចាស់ហ៊ុនជានីតិបុគ្គល
 - ច្បាប់ចម្លងឯកសារគតិយុត្តិការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុនដើម ដោយមានការបញ្ជាក់ដែលទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់
 - លិខិតតែងតាំងអ្នកតំណាងនីតិបុគ្គលជាម្ចាស់ហ៊ុន ច្បាប់ដើម

៧. ក្រុមហ៊ុនត្រូវធ្វើកិច្ចសន្យាបង្កើតក្រុមហ៊ុនច្បាប់ដើម ចំនួន០២ច្បាប់ឲ្យមកនាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មក្នុងអំឡុងពេល ៣០ ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃចេញវិញ្ញាបនបត្រចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្ម ។ ក្នុងចំណោមនេះ ប្រសិនបើនាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មមិនបានទទួលកិច្ចសន្យាបង្កើតក្រុមហ៊ុនច្បាប់ដើមទេ ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មអាចជំទាស់នឹងការចុះបញ្ជី និងលុបចោលការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម ។

ឃ) ការចុះបញ្ជីសហគ្រាសឯកបុគ្គល

១. ឯកសារបញ្ជាក់អាសយដ្ឋានដែលអាចជាវិក័យប័ត្រអគ្គិសនី វិក័យប័ត្រទឹក ឬកិច្ចសន្យាជួលផ្ទះឬអគារ លិខិតធនាគារ ជាដើម
២. អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬលិខិតឆ្លងដែនរបស់ឯកកម្មសិទ្ធិករ
៣. រូបថត ៤x៦ របស់ឯកកម្មសិទ្ធិករ
៤. សេចក្តីប្រកាសដោយសុទ្ធចិត្តរបស់អភិបាលថា គ្មានជាប់ទោសពន្ធនាគារក្នុងកិច្ចការពាណិជ្ជកម្ម រដ្ឋប្បវេណី ឬព្រហ្មទណ្ឌ និងមិនមែនជាមន្ត្រីរាជការដែលស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់ស្តីពីសហលក្ខន្តិកៈមន្ត្រីរាជការស៊ីវិលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ប្រការ៤៖

ស្ថាបនិក ឬអភិបាល ឬម្ចាស់ហ៊ុនត្រូវធានាអះអាងចំពោះព័ត៌មានស្នើសុំចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម និងឯកសារតម្រូវដែលខ្លួនបានបំពេញ និងបញ្ចូលទៅក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្មរបស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មជាទម្រង់អេឡិចត្រូនិកជាព័ត៌មាននិងឯកសារត្រឹមត្រូវ និងមិនក្លែងបន្លំ ។ ប្រសិនបើ មន្ត្រីចុះបញ្ជីនៃក្រសួងពាណិជ្ជកម្មរកឃើញថាព័ត៌មាន និងឯកសារទាំងនោះមិនត្រឹមត្រូវ ឬមានការក្លែងបន្លំ ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មនឹងចាត់វិធានការតាមមាត្រា២៦ថ្មីនៃច្បាប់ស្តីពី វិធានពាណិជ្ជកម្ម និងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម និងច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្ម ហើយស្ថាបនិក ឬអភិបាល ឬម្ចាស់ហ៊ុននោះត្រូវទទួលទោសដូចមានកំណត់ក្នុងមាត្រា៤២ថ្មី និងមាត្រា៤៣នៃច្បាប់ស្តីពី វិធានពាណិជ្ជកម្ម និងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម និងច្បាប់ស្តីពី វិសោធនកម្ម ព្រមទាំងច្បាប់ពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតជាធរមាន។

ប្រការ៥៖

ការទូទាត់កម្រៃសេវាដែលត្រូវបង់ចូលជាថវិការដ្ឋ ត្រូវធ្វើតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិករបស់ធនាគារផ្អែកតាមការកំណត់ក្នុងប្រកាសរួមលេខ ១៦៤៣ សហវ. ប្រក ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤ រវាងក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ឬលិខិតបទដ្ឋានពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតជាធរមាន ឬលិខិតបទដ្ឋានដែលនឹងត្រូវបានធ្វើវិសោធនកម្ម។ ក្រុមហ៊ុនអាចរក្សាទុកនូវបង្កាន់ដៃបង់ប្រាក់ដែលចេញដោយប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្ម ដើម្បីជាភស្តុតាងបញ្ជាក់ថាពិតជាបានធ្វើការទូទាត់ប្រាក់រួចហើយ។ ក្នុងករណីស្ថាបនិក ឬអភិបាល ឬម្ចាស់ហ៊ុនអញ្ជើញមកនាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម ដើម្បីស្នើឲ្យ

មន្ត្រីចុះបញ្ជីជួយបំពេញនូវព័ត៌មាន និងបញ្ចូលលក្ខខណ្ឌតម្រូវក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្មជំនួស ការទូទាត់ កម្រៃសេវាត្រូវធ្វើដោយផ្ទាល់នៅបញ្ជីបង់ប្រាក់កម្រៃសេវាសាធារណៈរបស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម។

ប្រការ៦៖

ខ្លឹមសារប្រកាសទាំងឡាយណាដែលផ្ទុយនឹងប្រកាសនេះត្រូវទុកជានិរាករណ៍ ។

ប្រការ៧៖

នាយកខុទ្ទកាល័យ អគ្គនាយក អគ្គាធិការ ប្រធាននាយកដ្ឋាន ប្រធានមន្ទីរពាណិជ្ជកម្មរាជធានី-ខេត្ត ប្រធានអង្គភាពនានាចំណុះក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវអនុវត្តប្រកាសនេះតាមភារកិច្ចរៀងៗខ្លួន ចាប់ពីថ្ងៃទី០៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៦ នេះតទៅ ។

ចម្លងជូន៖

- អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា
- អគ្គលេខាធិការដ្ឋានរដ្ឋសភា
- ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- ខុទ្ទកាល័យ សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ខុទ្ទកាល័យ ឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ប្រចាំការ **តាត ឈន់**
- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ
- អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ
- ក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ
- អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ
- អគ្គនាយកដ្ឋានកាំកុងត្រូល
- អគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជា
- គ្រប់រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត
- សភាពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា
- សមាគមរោងចក្រកាត់ដេរនៅកម្ពុជា **“ដើម្បីជូនជ្រោប”**
- ដូចប្រការ៨ ដើម្បីអនុវត្ត
- ឯកសារ-កាលប្បវត្តិ

លោកជំទាវ
រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម *SNW*

ស៊ុន ចាន់ថុល

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

លេខ ៣០០ ពណ៌ ២២ ២២

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ២៩ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩

ប្រកាស

ស្តីពី

ការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មសាឡើងវិញ ក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្ម

ទេសរដ្ឋមន្ត្រី

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩១៣/៩០៣ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/១៦ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦៩៥/០៤ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៩៥ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ ស្តីពីវិធានពាណិជ្ជកម្ម និងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១១៩៩/១២ ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៩ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពី វិធានពាណិជ្ជកម្ម និងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦០៥/១៩ ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៥ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ១៣១ អនក្រ បក ចុះថ្ងៃទី ១៩ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៤ ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
- បានឃើញប្រកាសលេខ ១៩១ ពណ ចបព ប្រក ចុះថ្ងៃទី១១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤ ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់នាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
- យោងតាមការចំបាច់ក្នុងទិសដៅកែទម្រង់ការងារចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម របស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មដើម្បីសម្រួលដល់វិស័យឯកជន និងគោលបំណងកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មដោយកាត់បន្ថយបែបបទ។
- បានឃើញប្រកាសលេខ ២៩៩ ពណ.ចបព.ប្រក ចុះថ្ងៃទី ២៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥ ស្តីពីការចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្ម

សម្រេច

ប្រការ១៖

កំណត់ឲ្យរាល់ក្រុមហ៊ុន សហគ្រាស សាខា ការិយាល័យតំណាង បុត្រសម្ព័ន្ធ ឬទីភ្នាក់ងារទាំងឡាយ ដែលបានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មមុនថ្ងៃទី០៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៦ មកចុះបញ្ជីសារឡើងវិញក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្មរបស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មតាមគេហទំព័រ: www.businessregistration.moc.gov.kh ដើម្បីឲ្យការផ្លាស់ប្តូរនិងប្រើប្រាស់ទិន្នន័យ ការបំពេញទម្រង់បែបបទនៃលិខិតជូនដំណឹងដទៃទៀត ព្រមទាំងឯកសារចាំបាច់ដែលត្រូវផ្ញើជូន ឬចេញដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្មអាចធ្វើទៅបានតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក។

ប្រការ២៖

អភិបាលក្រុមហ៊ុន ឬម្ចាស់សហគ្រាស ត្រូវបំពេញព័ត៌មាននិងបញ្ចូលឯកសារទាំងអស់ទៅក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្មសម្រាប់ចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវ។ អភិបាលក្រុមហ៊ុន និងម្ចាស់សហគ្រាស ដែលបានចុះបញ្ជីសារឡើងវិញរួចហើយនឹងទទួលបានលេខចុះបញ្ជី និងវិញ្ញាបនបត្រថ្មីដែលផ្តល់ឲ្យតាមរយៈប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្ម ដោយពុំមានកំណត់សុពលភាព ។

ប្រការ៣៖

ការចុះបញ្ជីសារឡើងវិញដូចមានចែងក្នុងប្រការ១ ត្រូវធ្វើឡើងចាប់ពីថ្ងៃទី០៤ ខែមករា ដល់ថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៦ ដោយមិនតម្រូវឲ្យបង់កម្រៃសេវាឡើយ។

ប្រសិនបើ អភិបាលក្រុមហ៊ុន និងម្ចាស់សហគ្រាសទាំងអស់មិនទាន់បានចុះបញ្ជីសារឡើងវិញ ក្នុងចន្លោះពេលពីថ្ងៃទី០៤ ខែមករា ដល់ថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៦ ត្រូវតែបម្រុងទុកនាមករណ៍ក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្ម ដើម្បីចៀសវាងការបាត់បង់ឈ្មោះដែលបានចុះបញ្ជីមុនថ្ងៃទី០៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៦។ នាមករណ៍បម្រុងទុកមានសុពលភាព០៣ (បី) ខែ និងអាចស្នើសុំពន្យារពេល០៣ (បី)ខែ បន្តទៀតបានដោយមិនតម្រូវឲ្យបង់កម្រៃសេវាឡើយ។

ការបម្រុងទុកនាមករណ៍តាមប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្មសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនដែលបានចុះបញ្ជីរួចមុន ថ្ងៃទី០៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៦ ត្រូវបញ្ចូលឯកសារវិញ្ញាបនបត្រដែលបានចុះបញ្ជី។

ក្នុងករណីអភិបាលក្រុមហ៊ុន ឬម្ចាស់សហគ្រាសមិនអាចបំពេញព័ត៌មាន និងបញ្ចូលឯកសារទាំងអស់ទៅក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្មសម្រាប់ចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវដោយខ្លួនឯងបាន អាចអញ្ជើញមកក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ដើម្បីស្នើសុំឲ្យមន្ត្រីចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មជួយបំពេញព័ត៌មាន និងបញ្ចូលឯកសារទៅក្នុងប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្មជំនួស។

ប្រការ៤៖

ក្នុងករណី អភិបាលក្រុមហ៊ុន និងម្ចាស់សហគ្រាស មិនបានចុះបញ្ជីសាឡើងវិញតាមកាលបរិច្ឆេទ កំណត់ក្នុងប្រការ៣ នោះការចុះបញ្ជីសាឡើងវិញនៅតែអាចធ្វើបន្តបានរហូតដល់ថ្ងៃទី៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៦ តែត្រូវបង់កម្រៃសេវាសាធារណៈពេញលេញដូចជាការចុះបញ្ជីថ្មីដែរ។

ប្រការ៥៖

ប្រសិនបើ អភិបាលក្រុមហ៊ុន និងម្ចាស់សហគ្រាសទាំងឡាយមិនបានចុះបញ្ជីសាឡើងវិញមុនថ្ងៃទី៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៦ទេនោះ ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មនឹងធ្វើលិខិតបញ្ជូនទៅក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីជម្រះកាតព្វកិច្ចពន្ធដារ និងបញ្ជូនទៅតុលាការដើម្បីអនុវត្តតាមនីតិវិធីច្បាប់។

ការ៦៖

ការទូទាត់កម្រៃសេវាដែលត្រូវបង់ចូលជាថវិការដ្ឋ ត្រូវធ្វើតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិករបស់ធនាគារផ្អែកតាម ការកំណត់ក្នុងប្រកាសរួមលេខ ១៦៤៣ សហវ. ប្រក ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤ រវាងក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ឬលិខិតបទដ្ឋានពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតជាធរមាន។ ក្រុមហ៊ុនអាចរក្សា ទុកនូវបង្កាន់ដៃបង់ប្រាក់ដែលចេញដោយប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្ម ដើម្បីជាកម្រិតបញ្ជាក់ថាពិតជាបាន ធ្វើការទូទាត់ប្រាក់រួចហើយ។ ក្នុងករណី ស្ថាបនិក ឬអភិបាល ឬម្ចាស់ហ៊ុនអញ្ជើញមកនាយកដ្ឋាន ចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មដើម្បីស្នើឲ្យមន្ត្រីចុះបញ្ជីជួយបំពេញនូវព័ត៌មាន និងបញ្ចូលលក្ខខណ្ឌតម្រូវក្នុង ប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តកម្មជំនួស ការទូទាត់កម្រៃសេវាត្រូវធ្វើដោយផ្ទាល់នៅបញ្ជារបង់ប្រាក់កម្រៃសេវា សាធារណៈរបស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម។

ប្រការ៧៖

ខ្លឹមសារប្រកាសទាំងឡាយណាដែលផ្ទុយនឹងប្រកាសនេះត្រូវទុកជានិរាករណ៍ ។

ប្រការ៨៖

នាយកខុទ្ទកាល័យ អគ្គនាយក អគ្គាធិការ ប្រធាននាយកដ្ឋាន ប្រធានមន្ទីរពាណិជ្ជកម្មរាជធានី- ខេត្ត ប្រធានអង្គភាពនានាចំណុះក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវអនុវត្តប្រកាសនេះតាមភារកិច្ចរៀងៗខ្លួន ចាប់ពីថ្ងៃទី០៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៦ តទៅ ។

ចម្លងជូន៖

- អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា
- អគ្គលេខាធិការដ្ឋានរដ្ឋសភា
- ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- ខុទ្ទកាល័យ សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ខុទ្ទកាល័យ ឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ប្រចាំការ **តាត ឈន់**
- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ
- អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ
- ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ
- អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ
- អគ្គនាយកដ្ឋានកាំកុងត្រូល
- អគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជា
- គ្រប់រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត
- សភាពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា
- សមាគមរោងចក្រកាត់ដេរនៅកម្ពុជា “ដើម្បីជូនជ្រាប”
- ដូចប្រការ៨ ដើម្បីអនុវត្ត
- ឯកសារ-កាលប្បវត្តិ

រដ្ឋមន្ត្រី
រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

ស៊ុន ចាន់ថុល

CORPORATE AFFAIRS COMMISSION
FEDERAL REPUBLIC OF NIGERIA

Certificate of Incorporation

I hereby certify that

NORFIN OFFSHORE LIMITED

*is this day incorporated under the COMPANIES AND ALLIED MATTERS
ACT 1990 and that the Company is Limited By Shares.*

Given under my hand at Abuja this Fourth day of March, 2010

BELLO MAHMUD

MEMORANDUM OF ASSOCIATION

THE COMPANIES ACT 2006

**COMPANY LIMITED BY
GUARANTEE AND NOT HAVING A
SHARE CAPITAL**

**MEMORANDUM of ASSOCIATION
Of
TOMINTOUL & GLENLIVET
DEVELOPMENT TRUST**

Based on the model prepared by Burness LLP (Solicitors) for the
Development Trusts Association Scotland (v6 07/11)

THE COMPANIES ACT 2006

**COMPANY LIMITED BY GUARANTEE AND NOT HAVING A
SHARE CAPITAL**

**MEMORANDUM of ASSOCIATION
of
TOMINTOUL & GLENLIVET DEVELOPMENT TRUST**

Each subscriber to this memorandum of association wishes to form a company under the Companies Act 2006 and agrees to become a member of the company.

Name of each subscriber	Signature of each subscriber
Jacqui Horning	
Sally Reid	
Patricia Lawson	

Dated: 30th April 2012

ARTICLES OF ASSOCIATION

THE COMPANIES ACT 2006

**COMPANY LIMITED BY
GUARANTEE AND NOT HAVING A
SHARE CAPITAL**

**ARTICLES of ASSOCIATION of
TOMINTOUL & GLENLIVET
DEVELOPMENT TRUST**

Based on the model prepared by Burness LLP (Solicitors) for the
Development Trusts Association Scotland (v6 07/11)

THE COMPANIES ACT 2006

COMPANY LIMITED BY GUARANTEE AND NOT HAVING A SHARE CAPITAL

ARTICLES of ASSOCIATION of

TOMINTOUL & GLENLIVET DEVELOPMENT TRUST

CONTENTS		
GENERAL	constitution of the company, defined terms, objects, powers, restrictions on use of assets, limit on liability, general structure	articles 1-13
MEMBERS	qualifications, application, minimum number, subscription, register, withdrawal, expulsion, termination/transfer	articles 14-35
GENERAL MEETINGS (meetings of members)	general, notice, special/ordinary resolutions, procedure	articles 36-61
DIRECTORS	Categories, maximum/minimum number, eligibility, election/retiral/re-election (Member Directors), appointment/re-appointment (Co-opted Directors), termination of office, register, office bearers, powers, personal interests	articles 62-87
DIRECTORS' MEETINGS	procedure, conduct of directors	articles 88-100
ADMINISTRATION	committees, operation of bank accounts, secretary, minutes, accounting records and annual accounts, notices	articles 101-116
MISCELLANEOUS	winding-up, indemnity	articles 117-121

Constitution of company

- 1 The model articles of association as prescribed in Schedule 2 to The Companies (Model Articles) Regulations 2008 are excluded in respect of this company.

Defined terms

- 2 In these articles of association, unless the context requires otherwise:-
 - (a) "Act" means the Companies Act 2006;
 - (b) "charity" means a body which is either a Scottish Charity, or a "charity" within the meaning of section 1 of the Charities Act 2006, providing (in either case) that its objects are limited to charitable purposes;
 - (c) "charitable purpose" means a charitable purpose under section 7 of the Charities and Trustee Investment (Scotland) Act 2005 which is also regarded as a charitable purpose in relation to the application of the Taxes Acts;
 - (d) "community body" means a community body within the meaning of section 34 of the Land Reform (Scotland) Act 2003;
 - (e) "crofting community body" means a crofting community body within the meaning of section 71 of the Land Reform (Scotland) Act 2003;
 - (f) "electronic form" and "electronic means" have the meanings given in section 1168 of the Act;
 - (g) "OSCR" means the Office of the Scottish Charity Regulator;
 - (h) "property" means any property, heritable or moveable, real or personal, wherever situated;
 - (i) "Scottish Charity" means a "Scottish charity" within the meaning of section 13 of the Charities and Trustee Investment (Scotland) Act 2005;
 - (j) "subsidiary" has the meaning given in section 1159 of the Act;
 - (k) "sustainable development" means development which meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs.
- 3 Any reference to a provision of any legislation (including any statutory instrument) shall include any statutory modification or re-enactment of that provision in force from time to time.

Objects

- 4 The company has been formed to benefit the communities of Tomintoul and Glenlivet which comprise of all the postcode units within postcode sector AB37 9 ("the Community") with the following objects:
- i. Maintenance, regeneration and improvement of the communities' physical, economic, social and cultural infrastructure
 - ii. Advancement of education and training, arts, culture, heritage, sports, recreation, environmental improvement, social and economic wellbeing

But such that the company shall do so following principles of sustainable development.

- 5 The company's objects are restricted to those set out in article 4 (but subject to article 6).
- 6 The company may (subject to first obtaining the consent of OSCR) add to, remove or alter the statement of the company's objects in article 4; on any occasion when it does so, it must give notice to the registrar of companies and the amendment will not be effective until that notice is registered on the register of companies.

Powers

- 7 In pursuance of the objects listed in article 4 (but not otherwise), the company shall have the following powers:-
- (a) To manage community land and associated assets for the benefit of the Community and the public in general as an important part of the protection and sustainable development of Scotland's natural environment.
 - (b) To establish, maintain, develop and/or operate a centre or centres providing facilities for childcare, community learning, healthy living initiatives, educational and cultural activities, training activities, leisure pursuits and accommodation for community groups, third sector organisations and public sector agencies which provide services of benefit to the community, and which may include refreshment facilities.
 - (c) To advise in relation to, prepare, organise, conduct and/or support training courses, educational and training events and activities of all kinds.
 - (d) To design, prepare, publish and/or distribute information packs, leaflets, books, newsletters, magazines, posters and other publications, audio visual recordings, multimedia products and display materials, and to create and maintain a website or websites.

- (e) To promote, operate, co-ordinate, monitor, and/or support other projects and programmes (which may include workspace projects) which further the objects of the company.
- (f) To provide information, advisory, support and/or consultancy services which further the objects of the company.
- (g) To liaise with local authorities, central government authorities and agencies, charities/community benefit bodies and others, all with a view to furthering the objects of the company.
- (h) To register any interest in land and to exercise the right to buy under the provisions of Part 2 of the Land Reform (Scotland) Act 2003.
- (i) To carry on any other activities which further any of the above objects.
- (j) To promote companies whose activities may further one or more of the above objects, or may generate income to support the activities of the company, acquire and hold shares in such companies and carry out, in relation to any such company which is a subsidiary of the company, all such functions as may be associated with a holding company.
- (k) To acquire and take over the whole or any part of the undertaking and liabilities of any body holding property or rights which are suitable for the company's activities.
- (l) To purchase, take on lease, hire, or otherwise acquire, any property or rights which are suitable for the company's activities.
- (m) To improve, manage, develop, or otherwise deal with, all or any part of the property and rights of the company.
- (n) To sell, let, hire out, license, or otherwise dispose of, all or any part of the property and rights of the company.
- (o) To lend money and give credit and to grant guarantees and issue indemnities.
- (p) To borrow money, and to give security in support of any such borrowings by the company, in support of any obligations undertaken by the company or in support of any guarantee issued by the company.
- (q) To employ such staff as are considered appropriate for the proper conduct of the company's activities, and to make reasonable provision for the payment of pension and/or other benefits for members of staff, ex-members of staff and their dependants.
- (r) To engage such consultants and advisers as are considered appropriate from time to time.
- (s) To effect insurance of all kinds (which may include officers' liability insurance).

- (t) To invest any funds which are not immediately required for the company's activities in such investments as may be considered appropriate (and to dispose of, and vary, such investments).
- (u) To establish and/or support any other charity, and to make donations for any charitable purpose falling within the company's objects.
- (v) To take such steps as may be deemed appropriate for the purpose of raising funds for the company's activities.
- (w) To accept grants, donations and legacies of all kinds (and to accept any reasonable conditions attaching to them).
- (x) To oppose, or object to, any application or proceedings which may prejudice the company's interests.
- (y) To enter into any arrangement with any organisation, government or authority, which may be advantageous for the purposes of the activities of the company and to enter into any arrangement for co-operation or mutual assistance with any charity.
- (z) To do anything, which may be incidental or conducive to the furtherance of any of the company's objects.

Restrictions on use of the company's assets

- 8 The income and property of the company shall be applied solely towards promoting the company's objects (as set out in article 4) and in particular (but without limiting the generality of that provision) any surplus funds or assets of the company must be applied for the benefit of the Community.
- 9 No part of the income or property of the company shall be paid or transferred (directly or indirectly) to the members of the company, whether by way of dividend, bonus or otherwise.
- 10 No director of the company shall be appointed as a paid employee of the company; no director shall hold any office under the company for which a salary or fee is payable.
- 11 No benefit (whether in money or in kind) shall be given by the company to any director except
 - (a) repayment of out-of-pocket expenses; or
 - (b) reasonable payment in return for particular services (not being of a management nature) actually rendered to the company.

Liability of members

- 12 Each member undertakes that if the company is wound up while he/she is a member (or within one year after he/she ceases to be a member), he/she will contribute - up to a maximum of £1 (one pound) - to the assets of the company, to be applied towards:

- (a) payment of the company's debts and liabilities contracted before he/she ceases to be a member;
- (b) payment of the costs, charges and expenses of winding up; and
- (c) adjustment of the rights of the contributories among themselves.

General structure

13 The structure of the company consists of:-

- (a) the MEMBERS - comprising Ordinary Members (who have the right to attend the annual general meeting (and any other general meeting) and have important powers under the articles of association and the Companies Act; in particular, the Ordinary Members elect people to serve as directors and take decisions in relation to changes to the articles themselves), the Associate Members and the Junior Members; and
- (b) the DIRECTORS - who hold regular meetings during the period between annual general meetings, and generally control and supervise the activities of the company; in particular, the directors are responsible for monitoring the financial position of the company.

Categories of Members

14 For the purposes of these articles:-

- (a) "Ordinary Member" means a member admitted under article 16; "Ordinary Membership" shall be construed accordingly;
- (b) "Associate Member" means a member admitted under article 18; "Associate Membership" shall be construed accordingly;
- (c) "Junior Member" means a member admitted under article 19; "Junior Membership" shall be construed accordingly."

Qualifications for membership

15 The members of the company shall consist of the subscribers to the memorandum of association and such other persons as are admitted to membership under articles 16 to 23.

16 Ordinary Membership shall (subject to articles 20 and 22) be open to any person aged 18 years or over who:

- (a) is ordinarily resident in the Community (as defined in article 4);
- (b) is entitled to vote at a local government election in a polling district that includes the Community or part of it; and

(c) supports the objects and activities of the company

- 17 An individual, once admitted to membership, shall cease to be a member if he/she ceases to be eligible for membership in terms of article 16.
- 18 Associate Membership shall (subject to articles 22, 24 and 25) be open to those individuals who are not ordinarily resident in the Community and those organisations wherever located that support the objects of the Company. Associate Members are neither eligible to stand for election to the Board nor to vote at any general meeting.
- 19 Junior Membership shall (subject to articles 22, 24 and 25) be open to those individuals who are aged between 12 and 17 and who support the objects of the Company. Junior Members are neither eligible to stand for election to the Board nor to vote at any general meeting.
- 20 Employees of the company shall not be eligible for membership; a person who becomes an employee of the company after admission to membership shall automatically cease to be a member.

Application for membership

- 21 Any person who wishes to become a member must sign, and lodge with the company, a written application for membership; the company shall supply a form for applying for membership to any person on request.
- 22 The directors may, at their discretion, refuse to admit any person to membership where they have reasonable grounds to believe that he/she might, if admitted to membership, act in a manner which would damage the reputation of the company, undermine the efficiency of its operations and/or disrupt the proper conduct of its meetings.
- 23 The directors shall consider each application for membership at the first directors' meeting which is held after receipt of the application; the directors shall, within a reasonable time after the meeting, notify the applicant of their decision on the application.

Minimum number of members

- 24 The minimum number of members is twenty; in the event that the number of members falls below twenty, the directors may not conduct any business other than to ensure the admission of sufficient members to achieve the minimum number.

25

For the avoidance of doubt, the majority of the members of the company will, at all times, be those persons ordinarily resident in the community who are eligible for membership under article 16.

Membership subscription

- 26 Members shall require to pay an annual membership subscription; unless and until otherwise determined by ordinary resolution, the amount of the annual membership subscription shall be £1 (one pound).
- 27 The annual membership subscriptions shall be payable on or before 1st July in each year.
- 28 The members may vary the amount of the annual membership subscription and/or the date on which it falls due in each year, by way of an ordinary resolution to that effect passed at an annual general meeting.
- 29 If the membership subscription payable by any member remains outstanding more than four weeks after the date on which it fell due (and providing he/she has been given at least one written reminder) the directors may, by resolution to that effect, expel him/her from membership; for the avoidance of doubt, it will be open to an individual expelled from membership under this article to reapply for membership if he/she so wishes.
- 30 A person who ceases (for whatever reason) to be a member shall not be entitled to any refund of the membership subscription.

Register of members

- 31 The directors shall maintain a register of members, setting out the full name and address of each member, the date on which he/she was admitted to membership, and the date on which any person ceased to be a member.

Withdrawal from membership

- 32 Any person who wishes to withdraw from membership shall sign, and lodge with the company, a written notice to that effect; on receipt of the notice by the company, he/she shall cease to be a member.

Expulsion from membership

- 33 Any person may be expelled from membership by special resolution (see article 46), providing the following procedures have been observed:-
- (a) at least 21 days' notice of the intention to propose the resolution must be given to the member concerned, specifying the grounds for the proposed expulsion
 - (b) the member concerned shall be entitled to be heard on the resolution at the general meeting at which the resolution is proposed.

Termination/transfer

- 34 Membership shall cease on death.
- 35 A member may not transfer his/her membership to any other person.

General meetings (meetings of members)

- 36 The directors shall convene an annual general meeting in each year (but excluding the year in which the company is formed); the first annual general meeting shall be held not later than 18 months after the date of incorporation of the company.
- 37 Not more than 15 months shall elapse between one annual general meeting and the next.
- 38 The business of each annual general meeting shall include:-
 - (a) a report by the chair on the activities of the company
 - (b) consideration of the annual accounts of the company
 - (c) the election/re-election of directors, as referred to in articles 67 to 72.
- 39 Subject to article 36, the directors may convene a general meeting at any time.
- 40 The directors must convene a general meeting if there is a valid requisition by members (under section 303 of the Act) or a requisition by a resigning auditor (under section 518 of the Act).

Notice of general meetings

- 41 At least 14 clear days' notice must be given of any general meeting.
- 42 The reference to "clear days" in article 41 shall be taken to mean that, in calculating the period of notice, the day after the notice is posted, (or, in the case of a notice sent by electronic means, the day after it was sent) and also the day of the meeting, should be excluded.
- 43 A notice calling a meeting shall specify the time and place of the meeting; it shall
 - (a) indicate the general nature of the business to be dealt with at the meeting; and
 - (b) if a special resolution (see article 46) (or a resolution requiring special notice under the Act) is to be proposed, shall also state that fact, giving the exact terms of the resolution.
- 44 A notice convening an annual general meeting shall specify that the meeting is to be an annual general meeting.
- 45 Notice of every general meeting shall be given

- (a) in hard copy form
- (b) in writing or (where the individual to whom notice is given has notified the company of an address to be used for the purpose of electronic communication) in electronic form; or
- (c) (subject to the company notifying members of the presence of the notice on the website, and complying with the other requirements of section 309 of the Act) by means of a website.

Special resolutions and ordinary resolutions

- 46 For the purposes of these articles, a "special resolution" means a resolution passed by 75% or more of the votes cast on the resolution at a general meeting, providing proper notice of the meeting and of the intention to propose the resolution has been given in accordance with articles 41 to 45; for the avoidance of doubt, the reference to a 75% majority relates only to the number of votes cast in favour of the resolution as compared with the total number of votes cast in relation to the resolution, and accordingly no account shall be taken of abstentions or members absent from the meeting.
- 47 In addition to the matters expressly referred to elsewhere in these articles, the provisions of the Act allow the company, by special resolution,
- (a) to alter its name
 - (b) to alter any provision of these articles or adopt new articles of association.
- 48 For the purposes of these articles, an "ordinary resolution" means a resolution passed by majority vote (taking account only of those votes cast in favour as compared with those votes against), at a general meeting, providing proper notice of the meeting has been given in accordance with articles 41 to 45.

Procedure at general meetings

- 49 No business shall be dealt with at any general meeting unless a quorum is present; the quorum for a general meeting shall be fifteen (15) individuals entitled to vote (each being a member or a proxy for a member) and where members ordinarily resident in the community eligible under article 16 are in the majority.
- 50 If a quorum is not present within 15 minutes after the time at which a general meeting was due to commence - or if, during a meeting, a quorum ceases to be present - the meeting shall stand adjourned to such time and place as may be fixed by the chairperson of the meeting.
- 51 The chair of the company shall (if present and willing to act as chairperson) preside as chairperson of each general meeting; if the

chair is not present and willing to act as chairperson within 15 minutes after the time at which the meeting was due to commence, the directors present at the meeting shall elect from among themselves the person who will act as chairperson of that meeting.

52 The chairperson of a general meeting may, with the consent of the meeting, adjourn the meeting to such date, time and place as the chairperson may determine.

53 Every ordinary member shall have one vote, which (whether on a show of hands or on a secret ballot) may be given either personally or by proxy.

54 Any ordinary member who wishes to appoint a proxy to vote on his/her behalf at any meeting (or adjourned meeting):

(a) shall lodge with the company, at the company's registered office, a written instrument of proxy (in such form as the directors require), signed by him/her; or

(b) shall send by electronic means to the company, at such electronic address as may have been notified to the members by the company for that purpose, an instrument of proxy (in such form as the directors require);

providing (in either case), the instrument of proxy is received by the company at the relevant address not less than 48 hours before the time for holding the meeting (or, as the case may be, adjourned meeting).

55 An instrument of proxy which does not conform with the provisions of article 54, or which is not lodged or sent in accordance with such provisions, shall be invalid.

56 An ordinary member shall not be entitled to appoint more than one proxy to attend on the same occasion.

57 A proxy appointed to attend and vote at any meeting instead of an ordinary member shall have the same right as the ordinary member who appointed him/her to speak at the meeting and need not be a member of the company.

58 A vote given, or ballot demanded, by proxy shall be valid notwithstanding that the authority of the person voting or demanding a ballot had terminated prior to the giving of such vote or demanding of such ballot, unless notice of such termination was received by the company at the company's registered office (or, where sent by electronic means, was received by the company at the address notified by the company to the members for the purpose of electronic communications) before the commencement of the meeting or adjourned meeting at which the vote was given or the ballot demanded.

59 If there are an equal number of votes for and against any resolution proposed at a general meeting, the chairperson of the meeting shall not be entitled to a casting vote.

- 60 A resolution put to the vote at a general meeting shall be decided on a show of hands unless a secret ballot is demanded by the chairperson (or by at least two persons present in person at the meeting and entitled to vote (whether as members or proxies for members)); a secret ballot may be demanded either before the show of hands takes place, or immediately after the result of the show of hands is declared.
- 61 If a secret ballot is demanded, it shall be taken at the meeting and shall be conducted in such manner as the chairperson may direct; the result of the ballot shall be declared at the meeting at which the ballot was demanded.

Categories of director

- 62 For the purposes of these articles
- “Member Director” means a director (drawn from the membership of the company) appointed under articles 67 to 72;
- “Co-opted Director” means a (non-member) director appointed or re-appointed by the directors under articles 73 and 74.

Maximum/minimum number of directors

- 63 The maximum number of directors shall be ten (10); out of that number, no more than eight (8) shall be Member Directors and no more than two (2) shall be Co-opted Directors. Directors who are also members ordinarily resident in the Community eligible under article 16 must be in the majority.
- 64 The minimum number of directors shall be five (5), of whom a majority must be Member Directors.

Eligibility

- 65 A person shall not be eligible for election/appointment as a Member Director unless he/she is a member of the company; a person appointed as a Co-opted Director need not, however, be a member of the company.
- 66 A person shall not be eligible for election/appointment as a director if he/she is an employee of the company.

Election, retiral, re-election: Member Directors

- 67 At each annual general meeting, the members may (subject to article 63) elect any member (providing he/she is willing to act) to be a director (a “Member Director”)

- 68 The directors may (subject to article 63) at any time appoint any member (providing he/she is willing to act) to be a director (a "Member Director").
- 69 At the first annual general meeting, 3 of the Member Directors shall retire from office; the question of which of them is to retire shall be determined by some random method.
- 70 At each annual general meeting (other than the first)
- (a) any Member Director appointed under article 68 during the period since the preceding annual general meeting shall retire from office;
 - (b) out of the remaining Member Directors, three (3) shall retire from office.
- 71 The directors to retire under paragraph (b) of article 70 shall be those who have been longest in office since they were last elected or re-elected; as between persons who were last elected/re-elected on the same date, the question of which of them is to retire shall be determined by some random method.
- 72 A director who retires from office under article 69 or 70 shall be eligible for re-election.

Appointment/re-appointment: Co-opted Directors

- 73 In addition to their powers under article 68, the directors may (subject to articles 63, 64 and 66) at any time appoint any non-member of the company (providing he/she is willing to act) to be a director (a "Co-opted Director") either on the basis that he/she has been nominated by a body with which the company has close contact in the course of its activities or on the basis that he/she has specialist experience and/or skills which could be of assistance to the directors.
- 74 At each annual general meeting, all of the Co-opted Directors shall retire from office – but shall then be eligible for re-appointment under article 73.

Termination of office

- 75 A director shall automatically vacate office if:-
- (a) he/she ceases to be a director through the operation of any provision of the Act or becomes prohibited by law from being a director;
 - (b) he/she becomes debarred under any statutory provision from being a charity trustee (within the meaning of section 106 of the Charities and Trustee Investment (Scotland) Act 2005);

- (c) he/she becomes incapable for medical reasons of fulfilling the duties of his/her office and such incapacity is expected to continue for a period of more than six months;
- (d) (in the case of a Member Director) he/she ceases to be a member of the company;
- (e) he/she becomes an employee of the company;
- (f) he/she resigns office by notice to the company;
- (g) he/she is absent (without permission of the directors) from more than three consecutive meetings of the directors, and the directors resolve to remove him/her from office; or
- (h) he/she is removed from office by ordinary resolution (special notice having been given) in pursuance of section 168 of the Act.

Register of directors

- 76 The directors shall maintain a register of directors, setting out full details of each director, including the date on which he/she became a director, and also specifying the date on which any person ceased to hold office as a director.

Office bearers

- 77 The directors shall elect from among themselves a chair and a treasurer, and such other office bearers (if any) as they consider appropriate.
- 78 All of the office bearers shall cease to hold office at the conclusion of each annual general meeting, but shall then be eligible for re-election.
- 79 A person elected to any office shall cease to hold that office if he/she ceases to be a director, or if he/she resigns from that office by written notice to that effect.

Powers of directors

- 80 Subject to the provisions of the Act and these articles, and subject to any directions given by special resolution, the company and its assets and undertaking shall be managed by the directors, who may exercise all the powers of the company.
- 81 A meeting of the directors at which a quorum is present may exercise all powers exercisable by the directors.

Personal interests

- 82 A director who has a personal interest in any transaction or other arrangement which the company is proposing to enter into, must declare that interest at a meeting of the directors; he/she will be

debarred (in terms of article 96) from voting on the question of whether or not the company should enter into that arrangement.

- 83 For the purposes of the preceding article, a director shall be deemed to have a personal interest in an arrangement if any partner or other close relative of his/hers **or** any firm of which he/she is a partner **or** any limited company of which he/she is a substantial shareholder or director (or any other party who/which is deemed to be connected with him/her for the purposes of the Act), has a personal interest in that arrangement.
- 84 Provided
- (a) he/she has declared his/her interest;
 - (b) he/she has not voted on the question of whether or not the company should enter into the relevant arrangement; and
 - (c) the requirements of article 86 are complied with,
- a director will not be debarred from entering into an arrangement with the company in which he/she has a personal interest (or is deemed to have a personal interest under article 83) and may retain any personal benefit which he/she gains from his/her participation in that arrangement.
- 85 No director may serve as an employee (full time or part time) of the company, and no director may be given any remuneration by the company for carrying out his/her duties as a director.
- 86 Where a director provides services to the company or might benefit from any remuneration paid to a connected party for such services, then
- (a) the maximum amount of the remuneration must be specified in a written agreement and must be reasonable
 - (b) the directors must be satisfied that it would be in the interests of the company to enter into the arrangement (taking account of that maximum amount); and
 - (c) less than half of the directors must be receiving remuneration from the company (or benefit from remuneration of that nature).
- 87 The directors may be paid all travelling and other expenses reasonably incurred by them in connection with their attendance at meetings of the directors, general meetings, or meetings of committees, or otherwise in connection with the carrying-out of their duties.

Procedure at directors' meetings

- 88 Any director may call a meeting of the directors or request the secretary to call a meeting of the directors.

- 89 Questions arising at a meeting of the directors shall be decided by a majority of votes; if an equality of votes arises, the chairperson of the meeting shall (subject to article 90) have a casting vote.
- 90 Only a chairperson of the meeting who is also a member ordinarily resident in the community and not a Co-opted Director is entitled to have a casting vote.
- 91 No business shall be dealt with at a meeting of the directors unless a quorum is present; the quorum for meetings of the directors shall (subject to article 92) be 4.
- 92 A quorum shall not be deemed to be constituted at any meeting of directors unless the Member Directors form a majority of the total number of directors present at the meeting. Directors who are also community members must be in the majority.
- 93 If at any time the number of directors in office falls below the number fixed as the quorum or ceases to comply with the provisions of article 64, the remaining director(s) may act only for the purpose of filling vacancies or of calling a general meeting.
- 94 Unless he/she is unwilling to do so, the chair of the company shall preside as chairperson at every directors' meeting at which he/she is present; if the chair is unwilling to act as chairperson or is not present within 15 minutes after the time when the meeting was due to commence, the directors present shall elect from among themselves the person who will act as chairperson of the meeting.
- 95 The directors may, at their discretion, allow any person who they reasonably consider appropriate, to attend and speak at any meeting of the directors; for the avoidance of doubt, any such person who is invited to attend a directors' meeting shall not be entitled to vote.
- 96 A director shall not vote at a directors' meeting (or at a meeting of a sub-committee) on any resolution concerning a matter in which he/she has a personal interest which conflicts (or may conflict) with the interests of the company; he/she must withdraw from the meeting while an item of that nature is being dealt with.
- 97 For the purposes of article 96, a person shall be deemed to have a personal interest in a particular matter if any partner or other close relative of his/hers **or** any firm of which he/she is a partner **or** any limited company of which he/she is a substantial shareholder or director, has a personal interest in that matter.
- 98 A director shall not be counted in the quorum present at a meeting in relation to a resolution on which he/she is not entitled to vote.
- 99 The company may, by ordinary resolution, suspend or relax to any extent – either generally or in relation to any particular matter – the provisions of articles 96 to 98.

Conduct of directors

- 100 Each of the directors shall, in exercising his/her functions as a director of the company, act in the interests of the company; and, in particular, must
- (a) seek, in good faith, to ensure that the company acts in a manner which is in accordance with its objects (as set out article 4)
 - (b) act with the care and diligence which it is reasonable to expect of a person who is managing the affairs of another person
 - (c) in circumstances giving rise to the possibility of a conflict of interest of interest between the company and any other party
 - (i) put the interests of the company before that of the other party, in taking decisions as a director
 - (ii) where any other duty prevents him/her from doing so, disclose the conflicting interest to the company and refrain from participating in any discussions or decisions involving the other directors with regard to the matter in question
 - (d) ensure that the company complies with any direction, requirement, notice or duty imposed on it by the Charities and Trustee Investment (Scotland) Act 2005.

Delegation to sub-committees

- 101 The directors may delegate any of their powers to any sub-committee consisting of one or more directors and such other persons (if any) as the directors may determine; they may also delegate to the chair of the company (or the holder of any other post) such of their powers as they may consider appropriate.
- 102 Any delegation of powers under article 101 may be made subject to such conditions as the directors may impose and may be revoked or altered.
- 103 The rules of procedure for any sub-committee shall be as prescribed by the directors.

Operation of bank accounts

- 104 The signatures of two out of the signatories appointed by the directors shall be required in relation to all operations (other than lodgement of funds) on the bank and building society accounts held by the company; at least one out of the two signatures must be the signature of the Treasurer.
- 105 Where the company uses electronic facilities for the operation of any bank or building society account, the authorisations required for operations on that account must be consistent with the approach reflected in article 104.

Secretary

- 106 The directors shall (notwithstanding the provisions of the Act) appoint a company secretary, and on the basis that the term of the appointment, the remuneration (if any) payable to the company secretary, and the conditions of appointment, shall be as determined by the directors; the company secretary may be removed by them at any time.

Minutes

- 107 The directors shall ensure that minutes are made of all proceedings at general meetings, directors' meetings and meetings of committees; a minute of any meeting shall include the names of those present, and (as far as possible) shall be signed by the chairperson of the meeting.

Accounting records and annual accounts

- 108 The directors shall ensure that proper accounting records are maintained in accordance with all applicable statutory requirements.
- 109 The accounting records shall be maintained by the treasurer and overseen by the chair, or otherwise by, or as determined by, the directors; such records shall be kept at such place or places as the directors think fit and shall always be available for inspection by the directors.
- 110 The directors shall prepare annual accounts, complying with all relevant statutory requirements.
- 111 Subject to article 108, the directors shall ensure that an annual independent examination is carried out by a suitably qualified independent examiner, in accordance with statutory requirements.
- 112 Notwithstanding the provisions of article 110, an audit (within the meaning of the Act) by a company auditor (as defined in the Act) shall not be required, in a case where the company is exempt (under the Act) from the requirement to have an audit, if and to the extent that proper arrangements for the auditing of the company's accounts are made in a manner which satisfies the requirements of the Act and paragraph (f) of subsection 34(1) of the Land Reform (Scotland) Act 2003.
- 113 No member shall (unless he/she is a director) have any right of inspecting any accounting or other records, or any document of the company, except as conferred by statute or authorised by ordinary resolution of the company.

Notices

- 114 Any notice which requires to be given to a member under these articles shall be given either in writing or by electronic means; such a notice may be given personally to the member *or* be sent by post in a pre-paid envelope addressed to the member at the address last intimated by him/her to the company *or* (in the case of a member who has notified the company of an address to be used for the purpose of electronic communications) may be given to the member by electronic means.
- 115 Any notice, if sent by post, shall be deemed to have been given at the expiry of 24 hours after posting; for the purpose of proving that any notice was given, it shall be sufficient to prove that the envelope containing the notice was properly addressed and posted.
- 116 Any notice sent by electronic means shall be deemed to have been given at the expiry of 24 hours after it is sent; for the purpose of proving that any notice sent by electronic means was indeed sent, it shall be sufficient to provide any of the evidence referred to in the relevant guidance issued from time to time by the Chartered Institute of Secretaries and Administrators.

Winding-up

- 117 If on the winding-up of the company any property (including any land acquired by the company in terms of the Land Reform (Scotland) Act 2003) remains after satisfaction of all the company's debts and liabilities, such property shall not be paid to or distributed among the members of the company; instead, that property shall (subject to article 118) be transferred to some other community body or bodies or to a crofting community body or bodies as may be determined by the members (subject to the identity of the transferee body or bodies being approved by the Scottish Ministers)
- 118 If the members do not resolve to transfer any property of the nature referred to in article 116 to a community body or bodies or crofting community body or bodies approved by Scottish Ministers, such property shall instead if not charitable, be transferred to the Scottish Ministers or, if charitable, to such charity or charities as the Scottish Ministers may direct.
- 119 No property shall be transferred under article 117 or 118 to any body unless it is a body entered in the Scottish Charity Register.

Indemnity

- 120 Every director or other officer or auditor of the company shall be indemnified (to the extent permitted by sections 232, 234, 235, 532 and 533 of the Act) out of the assets of the company against any loss or liability which he/she may sustain or incur in connection with the execution of the duties of his/her office; that may include, without prejudice to that generality, (but only to the extent permitted by those sections of the Act), any liability incurred by

him/her in defending any proceedings (whether civil or criminal) in which judgement is given in his/her favour or in which he/she is acquitted **or** any liability in connection with an application in which relief is granted to him/her by the court from liability for negligence, default or breach of trust in relation to the affairs of the company.

- 121 The company shall be entitled (subject to the provisions of section 68A of the Charities and Trustee Investment (Scotland) Act 2005) to purchase and maintain for any director insurance against any loss or liability which any director or other officer of the company may sustain or incur in connection with the execution of the duties of his/her office, and such insurance may (subject to the provisions of section 68A) extend to liabilities of the nature referred to in section 232(2) of the Act (negligence etc. of a director).

ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

MINISTRY OF COMMERCE

លេខ(No) MOC-62401783 ពណ. បុព

វិញ្ញាបនបត្រ

បញ្ជាក់ការចុះបញ្ជីក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
CERTIFICATE OF INCORPORATION

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

KINGDOM OF CAMBODIA

NATION RELIGION KING

នាមករណ៍

NAME

ចុះបញ្ជីក្រោមលេខ

REGISTRATION NUMBER

កាលបរិច្ឆេទចុះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម

INCORPORATION DATE

ក្រៅបានទទួលស្គាល់ថាជា

IS ACKNOWLEDGE AS

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX CO., LTD.

00005181

18 មេសា 2016

18 April 2016

ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត

Private Limited Company

ស្ថិតក្រោមបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីគោលការណ៍ផ្គត់ផ្គង់និងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម
ច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម ក្រមរដ្ឋប្បវេណី និងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ
ដែលមានជាធរមាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។
UNDER THE REGULATIONS OF COMMERCIAL RULES AND
REGISTER LAW, COMMERCIAL ENTERPRISES LAW, CIVIL
CODE AND PENAL CODE OF THE KINGDOM OF CAMBODIA

ភ្នំពេញ, 18 មេសា 2016
PHNOM PENH, 18 APRIL 2016

ជ. ជេម ត្រីហ្វូន ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
F. MINISTER OF COMMERCE

លក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន

ARTICLES OF INCORPORATION

XXXXXXXXXXXX

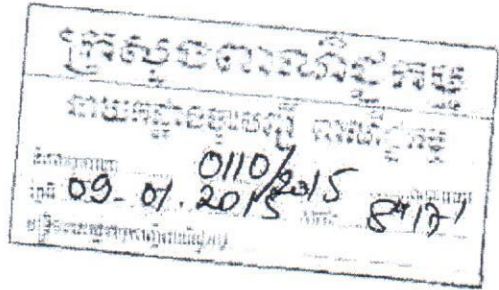
XXXXXXXXXXXX

ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត

ដើមទុនចុះបញ្ជី: ៤.០០០.០០០ រៀល

$$= (1,000 \text{ USD}; \text{අනුපාත } 4,000 \text{ ශ්‍රිලංකා රුපියා/USD})$$

លក្ខន្តិកៈ

XXXXXXXXXX

ARTICLES OF INCORPORATION

OF

XXXXXXXXXX

ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត

ជើងទុន៖ ៤.០០០.០០០ រៀល

(សមមូលនឹង ១.០០០ ដុល្លារអាមេរិច អាត្រា ១ ដុល្លារអាមេរិច ស្មើនឹង ៤.០០០ រៀល)

ជំពូក ១

លក្ខណៈទូទៅ

១. នាមករណ៍ក្រុមហ៊ុន៖ ឈ្មោះក្រុមហ៊ុនជាភាសាខ្មែរ ។

XXXXXXXXXX

អិលធីឌី និងឈ្មោះជា ភាសាអង់គ្លេស ("ក្រុមហ៊ុន") គឺ

xxxxxxxxxx

២. រូបម្រាស់ក្រុមហ៊ុន៖ ក្រុមហ៊ុននេះ ជាក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិតដែលបានបង្កើតឡើងក្រោមច្បាប់ពាណិជ្ជកម្មរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

៣. កម្មវត្ថុអាជីវកម្ម៖ កម្មវត្ថុអាជីវកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុនរួមមាន៖

- ជួលដីធ្លី និងអគារគ្រប់ប្រភេទ
- វិនិយោគ ព្រមទាំងអភិវឌ្ឍ ចលនៈ និងអចលនទ្រព្យ និងទិញ លក់ ដីធ្លី និងផ្ទះសម្បែង។
- ទិញ លក់ ជួលបញ្ចាំមូលនិធិពាណិជ្ជកម្ម។
- ពាណិជ្ជកម្ម៖ ទិញ លក់ ផ្លាស់ប្តូរ អាហារិណនីហរិណ ទំនិញគ្រប់ប្រភេទ នាំចូលឱសថ និងសម្ភារៈ បរិក្ខារពេទ្យគ្រប់ប្រភេទ។
- ការជួលដាក់ឃ្លាំងនូវផលិតផល ទំនិញគ្រប់ប្រភេទ។
- ការជួសជុលសម្ភារៈ ទំនិញគ្រប់ប្រភេទ។
- ប្តូរប្រាក់ កែច្នៃ ទិញ និងលក់គ្រឿងអលង្ការ។

- មន្ទីរពេទ្យពិគ្រោះព្យាបាលជំងឺ។
- បើកសាលារៀន។
- ភ្នាក់ងារពាណិជ្ជកម្ម តំណាងពាណិជ្ជកម្ម។
- សេវាពិគ្រោះយោបល់លើផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ពាណិជ្ជកម្ម។
- បោះពុម្ព។
- ផលិតឧបករណ៍យន្ត វីដេអូស៊ីឌី ។
- ដឹកជញ្ជូន: ផ្លូវទឹក ផ្លូវគោក ផ្លូវអាកាស សេវាបញ្ជូន និងចែកចាយទំនិញ។
- សាងសង់ ជួសជុល អគារ ស្ពាន ថ្នល់។
- ទេសចរណ៍: សណ្ឋាគារ ភោជនីយដ្ឋាន មជ្ឈមណ្ឌលកំសាន្ត។
- វិនិយោគលើវិស័យកសិកម្ម: ដាំដំណាំ ចិញ្ចឹមសត្វ។
- វិនិយោគលើវិស័យឧស្សាហកម្ម: រោងចក្រ សិប្បកម្ម ។
- ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មស្របច្បាប់ដែលទាក់ទងនឹងកម្មវត្ថុអាជីវកម្មដែលបានពោលខាងលើ។ និង
- ចូលរួមជាមួយក្រុមហ៊ុនដែលមានស្រាប់ ឬទើបបង្កើតថ្មី ហើយដែលជាក្រុមហ៊ុន មានការទាក់ទងដោយផ្ទាល់ក្តី ឬមិនផ្ទាល់ក្តីទៅនឹងកម្មវត្ថុអាជីវកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុន រួមទាំងការចូលរួមបង្កើតក្រុមហ៊ុនថ្មី ការទិញលក់ភាគហ៊ុន ការរំលាយក្រុមហ៊ុន បញ្ចូលគ្នា និងការចូលរួមក្នុងសកម្មភាពសហប្រតិបត្តិការផ្សេងៗ ដើម្បីធ្វើឲ្យកម្មវត្ថុ អាជីវកម្ម ខាងលើរីកចម្រើន។

៤. **ទីស្នាក់ការចុះបញ្ជី:** អាសយដ្ឋានរបស់ក្រុមហ៊ុន គឺនៅ: **XXXXXXXXXX**
ភូមិត្រពាំងល្វា សង្កាត់តាកាប ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។
៥. **រយៈពេល:** រយៈពេលរបស់ក្រុមហ៊ុន កៅសិបប្រាំបួន (៩៩) ឆ្នាំ ដោយចាប់ផ្តើមពីថ្ងៃចុះបញ្ជីនៅឯក្រសួងពាណិជ្ជកម្មក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហើយរយៈពេលនេះអាចបន្តបានតាមរយៈសេចក្តីសម្រេចរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុន។ ក្រុមហ៊ុនត្រូវបញ្ចប់តាមសេចក្តីសម្រេចរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនយោងតាមច្បាប់ដែលនៅជាធរមាន។

ជំពូក ២

គោលការណ៍គ្រប់គ្រង

៦. **ច្បាប់យកមកអនុវត្ត:** ក្រុមហ៊ុនត្រូវគ្រប់គ្រងដោយលក្ខន្តិកៈ និងច្បាប់ដែលនៅជាធរមាន និងលក្ខន្តិកៈ និងធ្វើសកម្មភាព ព្រមទាំងត្រូវអនុវត្តសិទ្ធិអំណាចរបស់ខ្លួន ឲ្យស្របទៅនឹង លក្ខន្តិកៈ និងច្បាប់ ដែលនៅជាធរមាន។
៧. **ភាពមិនស្របនឹងច្បាប់:** ប្រសិនបើមានបញ្ញត្តិណាមួយនៃលក្ខន្តិកៈនេះ ត្រូវបានហាមឃាត់ ឬមិនស្របនឹងច្បាប់ជាធរមានណាមួយ បញ្ញត្តិនោះនឹងមិនមានប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តតែក្នុង

វិសាលភាពនៃការហាមឃាត់ ឬភាពមិនស្របនោះ។ បញ្ញត្តិនោះនឹងមិនប៉ះពាល់ដល់សុពលភាព ឬដល់ការអនុវត្តបញ្ញត្តិដទៃទៀតនៃលក្ខន្តិកៈនេះឡើយ។

៨. **ការគោរពលក្ខន្តិកៈ** លក្ខន្តិកៈនេះត្រូវមានប្រសិទ្ធភាព ជាកិច្ចសន្យាមួយរវាងក្រុមហ៊ុន និងម្ចាស់ភាគហ៊ុននីមួយៗ រវាងក្រុមហ៊ុន និងអភិបាលម្នាក់ៗរបស់ក្រុមហ៊ុន និងរវាងម្ចាស់ភាគហ៊ុនម្នាក់ និងម្ចាស់ភាគហ៊ុនម្នាក់ផ្សេងទៀត ដែលនៅក្រោមកិច្ចសន្យានេះបុគ្គលនីមួយៗយល់ព្រមគោរព និងបំពេញតាមលក្ខន្តិកៈនេះ ក្នុងវិសាលភាពដែលលក្ខន្តិកៈនេះអនុវត្តចំពោះខ្លួន។

ជំពូក ៣

ដើមទុន ភាគហ៊ុន និង ម្ចាស់ភាគហ៊ុន

៩. **ភាគហ៊ុន និងដើមទុន** ដើមទុនចុះបញ្ជីដំបូងសរុបរបស់ក្រុមហ៊ុនមានចំនួន ៤.០០០.០០០ (បួនលាន) រៀល សមមូលនឹង ១.០០០ (មួយពាន់) ដុល្លារអាមេរិច តាមអាគ្រាប្ប ប្រាក់បច្ចុប្បន្ន តំណាងឲ្យ ១.០០០ (មួយពាន់) ភាគហ៊ុន ដែលភាគហ៊ុននីមួយៗមានតម្លៃចារឹកលើប័ណ្ណចំនួន ៤.០០០ (បួនពាន់) រៀល សមមូលនឹង ១ (មួយ) ដុល្លារអាមេរិច។ ដើមទុននេះ គឺត្រូវទិញយកទាំងអស់ និងត្រូវបង់ប្រាក់ឱ្យគ្រប់ចំនួនតាមការតម្រូវរបស់ច្បាប់កម្ពុជា។

ភាគហ៊ុនសរុបរបស់ក្រុមហ៊ុនរួមមាន៖

- (i) ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ក មានចំនួន ៥១០ (ប្រាំមួយដប់) ភាគហ៊ុន ដែលភាគហ៊ុននីមួយៗមានតម្លៃចារឹកលើប័ណ្ណចំនួន ៤.០០០ រៀល។ និង
- (ii) ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ខ មានចំនួន ៥៩០ (បួនរយកៅសិប) ភាគហ៊ុន ដែលភាគហ៊ុននីមួយៗមានតម្លៃចារឹកលើប័ណ្ណចំនួន ៤.០០០ រៀល។

១០. **ចំណាត់ថ្នាក់ភាគហ៊ុន** សិទ្ធិ ឯកសិទ្ធិ ការរឹតត្បិត និងលក្ខខណ្ឌដែលភ្ជាប់ទៅនឹងថ្នាក់ភាគហ៊ុន នីមួយៗមានដូចខាងក្រោម៖

១០.១ ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ក

សិទ្ធិរបស់អ្នកកាន់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ក មាន៖

- (i) បោះឆ្នោតនៅឯមហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុននៃក្រុមហ៊ុន។ និង
- (ii) ទទួលយកភាគលាភ ដោយអាស្រ័យទៅតាមការរឹតត្បិតដូចខាងក្រោមនេះ។

ការរឹតត្បិតលើសិទ្ធិរបស់អ្នកកាន់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ក រួមមាន៖

- (i) ប្រសិនបើការផ្ទេរ ការលក់ ការដាក់បន្ទុក ការដាក់បញ្ចាំ ការធ្វើអចិន្ត្រៃយ៍ទាន ឬការចាត់ចែងផ្សេងទៀតលើភាគហ៊ុនថ្នាក់ ក មានការអនុញ្ញាតពីក្រុមប្រឹក្សាភិបាល យោងតាមប្រការ១៤ នៃលក្ខន្តិកៈនេះ នោះភាគហ៊ុនបែបនេះអាចត្រូវលក់ ដាក់បន្ទុក បញ្ចាំ ធ្វើអចិន្ត្រៃយ៍ទាន ឬចាត់ចែង ឬផ្ទេរទៅឲ្យម្ចាស់ភាគហ៊ុនបច្ចុប្បន្ននៅក្នុងក្រុមហ៊ុនបាន រៀបរយលែងតែមានការបដិសេធការរឹតត្បិតនេះដោយលក្ខណៈអក្សរ ពីអ្នកកាន់កាប់ ភាគហ៊ុន ថ្នាក់ ខ ទាំងអស់។ និង
- (ii) អ្នកកាន់កាប់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ក មានសិទ្ធិទទួលបានភាគលាភមិនលើសពី ១០% ឡើយ ទៅតាមការកំណត់របស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។

១០.២ ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ខ

សិទ្ធិរបស់អ្នកកាន់កាប់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ខ រួមមានសិទ្ធិដើម្បី៖

- (i) បោះឆ្នោតនៅឯមហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុន។
- (ii) ទទួលបានភាគលាភដែលក្រុមហ៊ុនបែងចែក។
- (iii) ទទួលបានទ្រព្យសម្បត្តិដែលនៅសេសសល់របស់ក្រុមហ៊ុន នៅពេលរំលាយក្រុមហ៊ុន
- (iv) ផ្ទេរ លក់ ដាក់បន្ទុក ដាក់បញ្ចាំ ធ្វើអចិន្ត្រៃយ៍ទាន ឬធ្វើការចាត់ចែងលើភាគហ៊ុនថ្នាក់ ខ ទៅឲ្យបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គល ដែលមិនមែនជាម្ចាស់ភាគហ៊ុននៅក្នុងក្រុមហ៊ុនក្នុងរយៈពេល ៣០ (សាមសិប) ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីដាក់សំណើដំបូងចំពោះភាគហ៊ុនទាំងនេះ ដែលមានលក្ខខណ្ឌដូចគ្នា ទៅម្ចាស់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ខ ណាមួយផ្សេងទៀត និងបន្ទាប់ពីទទួលបានការអនុញ្ញាតពីក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ស្របតាមប្រការ១៤នៃលក្ខន្តិកៈនេះ។ និង
- (v) តែងតាំងអភិបាលក្រុមហ៊ុន។

១១. ម្ចាស់ភាគហ៊ុន និងការកាន់កាប់ភាគហ៊ុន៖ ឈ្មោះ និងអាសយដ្ឋានម្ចាស់ភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុន (‘ម្ចាស់ភាគហ៊ុន’) គឺ៖

ក- លោកស្រី XXXXXXXX ជាពលរដ្ឋកម្ពុជា កាន់អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណលេខ XXXXXXXX | ចេញថ្ងៃទី ២៣ សីហា ឆ្នាំ២០១០ ស្នាក់នៅផ្ទះលេខ XXXXXXXX ភូមិទួលគោក សង្កាត់ទួលសង្កែ ខណ្ឌបឹងកេងកង រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា កាន់កាប់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ក ចំនួន ៥១០ (ប្រាំមួយដប់) ភាគហ៊ុន ត្រូវនឹង៥១% (ហាសិបមួយភាគរយ) ភាគហ៊ុននៃភាគហ៊ុនសរុបទាំងអស់របស់ក្រុមហ៊ុន។ និង

ខ- ក្រុមហ៊ុន XXXXXXXX ជាក្រុមហ៊ុនដែលបង្កើតនៅក្រោមច្បាប់ប្រទេសប្រុយណេ ដែលមានអត្តលេខចុះបញ្ជីលេខ N80/XXXXXX | ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៥ មាន

ការិយាល័យចុះបញ្ជីនៅ ~~XXXXXXXXXX, XXXXXXXXXXXX~~;
8811, Brunei Darussalam កាន់កាប់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ខ ចំនួន៤៩០ (បួនរយកៅសិប) ភាគ
ហ៊ុន ត្រូវនឹង៤៩% (សែសិបប្រាំបួនភាគរយ) នៃភាគហ៊ុនសរុបទាំងអស់របស់ក្រុមហ៊ុន
ដែលតំណាងដោយលោក ~~XXXXXXXXX~~ ជាពលរដ្ឋកៃវ៉ាន់ កាន់លិខិតឆ្លងដែនលេខ
~~XXXXXXXXXX~~ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១ ស្នាក់នៅផ្ទះលេខ ~~XXXXXXXXXX~~,
~~XXXXXXXXXX~~, Taipei City 11073, Taiwan (R.O.C) ។

១២. **វិញ្ញាបនបត្រភាគហ៊ុន:** ភាគហ៊ុនទាំងឡាយរបស់ក្រុមហ៊ុនត្រូវចុះក្នុងវិញ្ញាបនបត្រភាគហ៊ុន
ដែលមានឈ្មោះ។ ត្រាឡូការរបស់ក្រុមហ៊ុន និងហត្ថលេខានៃអភិបាលកិច្ច ១ (មួយ) រូប
ត្រូវបោះ និងចុះលើវិញ្ញាបនបត្រនីមួយៗ។ វិញ្ញាបនបត្រភាគហ៊ុន ត្រូវបញ្ជាក់ពីថ្នាក់របស់ ភាគ
ហ៊ុន និងកិច្ចព្រមព្រៀងម្ចាស់ភាគហ៊ុនទាក់ទងនឹងភាគហ៊ុនប្រសិនបើមាន។
១៣. **សៀវភៅបញ្ជីភាគហ៊ុន:** ក្រុមហ៊ុនត្រូវរក្សាបញ្ជីភាគហ៊ុនជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៅក្នុងក្រុម
ហ៊ុនក្នុង “សៀវភៅបញ្ជី ភាគហ៊ុន” ។ សៀវភៅបញ្ជីភាគហ៊ុន ត្រូវកត់ត្រាចំណុចពិសេសរបស់
ម្ចាស់ភាគហ៊ុន តាមថ្នាក់នីមួយៗនៃភាគហ៊ុន និងការផ្ទេរ ការដាក់បន្ទុក ឬការកែប្រែណាមួយ
លើភាគហ៊ុន។ មានតែរូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គលដែលបានចុះបញ្ជី ជាម្ចាស់ភាគហ៊ុននៅក្នុង
សៀវភៅបញ្ជី ភាគហ៊ុនប៉ុណ្ណោះ ទើបជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុន។
១៤. **ការផ្ទេរភាគហ៊ុន:** ភាគហ៊ុនទាំងឡាយរបស់ក្រុមហ៊ុន មិនត្រូវផ្ទេរ លក់ ដាក់បន្ទុក បញ្ចាំ ធ្វើ
អច្ឆ័យទាន ឬក៏ចាត់ចែងយ៉ាងណាមួយ ដោយគ្មានសេចក្តីសម្រេច ជាមុនពីក្រុមប្រឹក្សាភិបាល
ដែលអនុញ្ញាតយ៉ាងច្បាស់លាស់ ឲ្យផ្ទេរ លក់ បញ្ចាំ អច្ឆ័យទាន ផ្តល់ជាមតិក ឬការចាត់ចែង
ផ្សេងៗទៀតនោះទេ។ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល អាចបដិសេធ ចុះបញ្ជីចំពោះការផ្ទេរលក់ បញ្ចាំ អច្ឆ័យ
ទាន ផ្តល់ជាមតិក ឬការចាត់ចែងផ្សេងទៀត នូវភាគហ៊ុនដែលមិនមាន ការអនុម័តយល់
ព្រមដូចខាងលើ។ ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ក ត្រូវលក់តាមតម្លៃចារិកលើប័ណ្ណភាគហ៊ុន លើកលែងតែ
ច្បាប់តម្រូវផ្សេងពីនេះ។
១៥. **អសោធនភាពរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុន ឬអសោធនភាព:** នៅពេលមានម្ចាស់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ក
ណាម្នាក់មានអសោធនភាព ឬរំលាយចោល តាមវិសាសភាពដែលអនុញ្ញាតដោយច្បាប់ ម្ចាស់
ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ខ មានសិទ្ធិទិញយកភាគហ៊ុនរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ក នោះ តាម តម្លៃចារិក
លើប័ណ្ណភាគហ៊ុន ឬក៏ចាត់តាំងឲ្យគតិយជនទិញយកភាគហ៊ុននោះ ដើម្បីរក្សាចំនួនសមាមាត្រ
នៃកម្មសិទ្ធិបច្ចុប្បន្នរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនដែលនៅរស់ផ្សេងទៀត ។ បន្ទាប់ពីអសោធនភាព ឬ ការ
រំលាយចោលម្ចាស់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ខ ភាគហ៊ុនរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ខ ដែល ត្រូវបាន
រំលាយនោះ ត្រូវបែងចែកជាប្រយោជន៍ឲ្យអ្នកទទួលសិទ្ធិ ឬអ្នកទទួលការផ្ទេរ ដើម្បីឲ្យអ្នក
ទទួលសិទ្ធិ និងអ្នកទទួលការផ្ទេរ អាចកាន់កាប់ភាគហ៊ុនរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ខ ដែល
បានអសោធនភាព ឬបានរំលាយនោះ។

ក្នុងករណីមរណភាពរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ក ណាម្នាក់ ប្រសិនបើច្បាប់អនុញ្ញាត ភាគហ៊ុន
របស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ក ដែលបានទទួលមរណភាពនោះត្រូវផ្ទេរទៅឲ្យរូបវន្តបុគ្គល ឬ

នីតិបុគ្គលដែលកំណត់ដោយម្ចាស់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ខ។ ក្នុងករណីមរណភាពរបស់ម្ចាស់ ភាគ
ហ៊ុនថ្នាក់ ខ ភាគហ៊ុនរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ខ ដែលត្រូវបានទទួលមរណភាពនោះ ត្រូវបែង
ចែកជាប្រយោជន៍ឲ្យសន្តតិជន ឬអ្នកទទួលសិទ្ធិ ដើម្បីឲ្យសន្តតិជន និងអ្នកទទួលការផ្ទេរ អាច
កាន់កាប់ភាគហ៊ុនរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ខ បានដែលទទួលមរណភាព។

១៦. **នីតិវិធីផ្ទេរភាគហ៊ុន:** រាល់ការផ្ទេរភាគហ៊ុន ត្រូវធ្វើឡើងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ និងត្រូវ ចុះ
ហត្ថលេខា ដោយទាំងអ្នកផ្ទេរ (ឬហត្ថលេខាជំនួសសម្រាប់អ្នកផ្ទេរ យោងទៅលើ លិខិតផ្ទេរ
សិទ្ធិស្របច្បាប់ ដែលតែងតាំងឲ្យចុះហត្ថលេខាជំនួសឲ្យអ្នកផ្ទេរ) និងអ្នកទទួល (ឬហត្ថលេខា
ជំនួសសម្រាប់អ្នកទទួល យោងទៅលើលិខិតផ្ទេរសិទ្ធិស្របច្បាប់ ដែលតែងតាំង ឲ្យចុះហត្ថ
លេខាជំនួសឲ្យអ្នកទទួល)។ អ្នកផ្ទេរត្រូវចាត់ទុកថានៅតែ ជាអ្នកកាន់កាប់ភាគហ៊ុន ដដែល
រហូតទាល់តែរាល់ព័ត៌មានចាំបាច់ទាំងអស់អំពីអ្នកទទួលការផ្ទេរ និងភាគហ៊ុនដែល បានផ្ទេរ
ត្រូវបានកត់ត្រាចូលក្នុងសៀវភៅបញ្ជីភាគហ៊ុនរួច។ រាល់ការផ្ទេរភាគហ៊ុនទាំងអស់ ត្រូវចុះបញ្ជី
នៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្មមុននឹងចូលជាធរមាន។

១៧. **ភាគពូកែឬអ្នកទទួលភាគហ៊ុន:** អ្នកផ្ទេរភាគហ៊ុន ត្រូវធ្វើយ៉ាងណាឲ្យអ្នកទទួលភាគហ៊ុន
ទទួលយកការផ្ទេរនោះ ដោយការយល់ព្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរឲ្យបានច្បាស់លាស់ថា
ដើម្បីបញ្ជាក់ថា ខ្លួននឹងទទួលយករាល់ភាគពូកែដែលមាននៅ ក្នុងលក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុនរួមទាំង
វិសោធនកម្មលក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន និងកិច្ចព្រមព្រៀងដទៃទៀតដែលបានចុះ ហត្ថលេខារវាង ប
ណ្តាម្ចាស់ភាគហ៊ុន។

ជំពូក ៤

មហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុន

១៨. **មហាសន្និបាត:** មហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុន ត្រូវប្រព្រឹត្តធ្វើឡើងនៅក្នុងរយៈពេល ៦ (ប្រាំមួយ)
ខែ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទចុះបញ្ជីក្រុមហ៊ុនមក។ រាល់មហាសន្និបាតបណ្តាម្ចាស់ភាគហ៊ុន ត្រូវ
ប្រព្រឹត្តធ្វើឡើងនៅទីស្នាក់ការចុះបញ្ជីរបស់ក្រុមហ៊ុន ឬនៅទីកន្លែងដទៃផ្សេងទៀត នៅក្នុង ឬ
នៅក្រៅប្រទេសកម្ពុជា ដូចដែលបានកំណត់ដោយបណ្តាម្ចាស់ភាគហ៊ុន។ វាពុំតម្រូវឱ្យម្ចាស់
ភាគហ៊ុនបង្ហាញវត្តមាននៅក្នុងកិច្ចប្រជុំឡើយ ល្អិតណាម្ចាស់ភាគហ៊ុនអាចចូលរួមក្នុងមហាស
ន្និបាតតាមរយៈសន្លឹកសម្គាល់ដែលអាចមើលឃើញតាមរូបភាព/ស្តាប់សំឡេងបាន ហើយការចូល
រួមរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនក្នុងមហាសន្និបាតតាមរយៈមធ្យោបាយនេះ ក៏ត្រូវបានចាត់ទុកថាបាន
ចូលរួមដោយផ្ទាល់ដែរ។

១៩. **សេចក្តីជូនដំណឹង:** យ៉ាងហោចណាស់ ២១ (ម្ភៃមួយ) ថ្ងៃមុនមហាសន្និបាតនីមួយៗ សេចក្តីជូនដំណឹងត្រូវផ្តល់ជូនទៅរាល់ម្ចាស់ភាគហ៊ុន ដែលមានចុះឈ្មោះក្នុងសៀវភៅបញ្ជីភាគហ៊ុន។ សេចក្តីជូនដំណឹងត្រូវធ្វើជូនទៅម្ចាស់ភាគហ៊ុនតាមការប្រគល់ដល់ដៃដែលមានកត់ត្រាទុកតាមប៉ុស្តិ៍ តាមទូរសារ ឬតាមអ៊ីម៉ែល យោងទៅតាមសភាពជាក់ស្តែង។ សេចក្តីជូនដំណឹងត្រូវបញ្ជាក់ពីទីកន្លែង ថ្ងៃ និងម៉ោងប្រជុំ ព្រមទាំងប្រភេទការងារជំនួញដែលត្រូវពិភាក្សានានាពេលនោះ។ ពេលចូលរួមក្នុងមហាសន្និបាត ត្រូវចាត់ទុកជាការបោះបង់សិទ្ធិចំពោះសេចក្តីជូនដំណឹង។

២០. **គោលបំណងមហាសន្និបាត:** មហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុន ត្រូវធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណង ពិនិត្យឡើងវិញ នូវដំណើរការអាជីវកម្មទូទៅរបស់ក្រុមហ៊ុន និងគោលបំណងផ្សេងទៀតដែលតម្រូវដោយច្បាប់យោងទៅតាមការសម្រេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។

២១. **ចំនួនភូមិ៖** រាល់មហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុន ចំនួនភូមិ ត្រូវមានម្ចាស់ភាគហ៊ុន ដែលកាន់កាប់ភាគហ៊ុន ៦០ % (ហុកសិបភាគរយ) នៃភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុន ឬតំណាងរបស់គេ។

២២. **សេចក្តីសម្រេច:** ដោយស្ថិតនៅក្រោមប្រការ ១០ នៃលក្ខន្តិកៈនេះ ការសម្រេចរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនត្រូវភ្ជាប់កាតព្វកិច្ចលើក្រុមហ៊ុន លុះត្រាតែការសម្រេចនោះធ្វើឡើងតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុន។ រាល់សេចក្តីសម្រេចរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុន តម្រូវឲ្យមានសំឡេងឆ្នោតវិជ្ជមានចំនួន ៦០% (ហុកសិបភាគរយ) នៃហ៊ុនទាំងអស់ដែលក្រុមហ៊ុនបានបោះចេញ រៀបរៀងតែការសម្រេចទាំងនោះ តម្រូវឲ្យមានសេចក្តីសម្រេចពិសេស ពីម្ចាស់ភាគហ៊ុនភាគច្រើនដែលចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំ និងម្ចាស់ភាគហ៊ុនមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតដែលកាន់កាប់យ៉ាងហោចណាស់ ២/៣ (ពីរភាគបី) នៃចំនួនភាគហ៊ុនសរុបរបស់ក្រុមហ៊ុន (“សេចក្តីសម្រេចពិសេស”) ឬក៏សំឡេងភាគច្រើនធម្មតានៃម្ចាស់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ២ ដោយអនុលោមតាមប្រការ៣០ នៃលក្ខន្តិកៈនេះ។ ពុំមានសេចក្តីសម្រេចរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុន ត្រូវភ្ជាប់កាតព្វកិច្ចមក លើក្រុមហ៊ុនទេ រៀបរៀងតែសេចក្តីសម្រេចនោះ ត្រូវបានអនុម័តតាមរបៀបខាងលើនេះ។ ម្ចាស់ភាគហ៊ុនអាចអនុម័តសេចក្តីសម្រេចដោយមិនចាំបាច់មានការប្រជុំ។ សេចក្តីសម្រេច បែបនេះ ត្រូវមានសុពលភាព និងមានប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តដូចគ្នានឹងសេចក្តីសម្រេច ដែលត្រូវ បានអនុម័តនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំម្ចាស់ភាគហ៊ុនដែរ ប្រសិនបើសេចក្តីសម្រេចនោះ ត្រូវបានចុះ ហត្ថលេខាដោយម្ចាស់ភាគហ៊ុនទាំងអស់ ឬអ្នកតំណាងរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុន ទាំងនោះ។ ហត្ថលេខារបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនទាំងអស់ អាចធ្វើនៅលើឯកសារតែមួយ ឬអាចនៅលើឯកសារ ច្រើនដូចៗគ្នា។ សម្រាប់គោលបំណងនៃប្រការនេះពាក្យថា “ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ” និង “ចុះហត្ថលេខា” គឺរាប់បញ្ចូលទាំងការយល់ព្រមដោយធ្វើតាមតេឡិច ទូរសារ Cable ទូរលេខ ឬអ៊ីម៉ែល។ សេចក្តីសម្រេចដែលមានចុះហត្ថលេខាត្រឹមត្រូវនោះ ត្រូវប្រគល់ជូនប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ហើយដាក់ចូលក្នុងសៀវភៅកំណត់ហេតុរបស់ក្រុមហ៊ុន។

២៣. **សេចក្តីសម្រេចពិសេស:** បញ្ហានានាខាងក្រោមនេះ តម្រូវឲ្យមានសេចក្តីសម្រេចពិសេសមួយពីម្ចាស់ភាគហ៊ុន ៖

- ២៣.១ ការផ្លាស់ប្តូរនាមករណ៍ក្រុមហ៊ុន។
- ២៣.២ ការកែប្រែដើមទុនចុះបញ្ជីរបស់ក្រុមហ៊ុន។
- ២៣.៣ ការអនុម័តយល់ព្រមលើការដាក់បញ្ចូលគ្នា ឬការរំលាយក្រុមហ៊ុន។
- ២៣.៤ ការកែប្រែទាក់ទងនឹងកម្មវត្ថុអាជីវកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុន។
- ២៣.៥ ការបែងចែកសារជាថ្មីនូវចំនួនភាគហ៊ុនជាប្រភេទឡើងវិញ និងការកែប្រែដែលមានលក្ខណៈដាច់ខាត ឬលក្ខណៈធៀបរបស់ប្រភេទភាគហ៊ុនដោយឡែកណាមួយ។
- ២៣.៦ ការកែប្រែភាគលាភនៃប្រភេទភាគហ៊ុនដោយឡែកណាមួយ។
- ២៣.៧ ការបង្កើនដើមទុនដោយបង្កើតភាគហ៊ុនប្រភេទថ្មីដែលមានលក្ខណៈដាច់ខាត និងលក្ខណៈធៀបប្រសើរជាង ឬទាបជាងប្រភេទភាគហ៊ុនដែលមានរួចហើយ។
- ២៣.៨ ការបន្ថយដើមទុនចុះបញ្ជី រួមទាំងដោយបញ្ចុះតម្លៃប្រាក់លើប័ណ្ណនៃប្រភេទ ឬសេរីភាគហ៊ុនណាមួយ ឬដោយបន្ថយចំនួនភាគហ៊ុនដែលបានអនុញ្ញាត។
- ២៣.៩ ការកែប្រែចីរវេលានៃអត្ថិភាពរបស់ក្រុមហ៊ុន។
- ២៣.១០ ការផ្លាស់ប្តូរទីស្នាក់ការចុះបញ្ជីរបស់ក្រុមហ៊ុន។
- ២៣.១១ ការកែប្រែចំនួនភាគហ៊ុនដែលតម្រូវ សម្រាប់កិច្ចប្រជុំនៃម្ចាស់ភាគហ៊ុន ឬកិច្ចប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។ និង
- ២៣.១២ តាមការតម្រូវផ្សេងៗនេះដោយលក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន ឬច្បាប់ជាធរមាន។

២៤. អ្នកតំណាង: ម្ចាស់ភាគហ៊ុន ដែលមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត អាចបោះឆ្នោតតាមរយៈអ្នកតំណាង បានឲ្យតែសិទ្ធិអំណាច ដែលប្រគល់ជូនអ្នកតំណាងនោះ បានត្រូវធ្វើឡើងជា លាយលក្ខណ៍ អក្សរ។ ឯកសារតែងតាំង អ្នកតំណាងត្រូវចុះកាលបរិច្ឆេទ និងចុះហត្ថលេខា ដោយតំណាងម្ចាស់ភាគហ៊ុននោះ ហើយត្រូវមានចំណុចពិសេសខាងក្រោមនេះ៖

- ២៤.១ ចំនួនភាគហ៊ុនកាន់កាប់ដោយម្ចាស់ភាគហ៊ុននោះ។
- ២៤.២ ឈ្មោះ និងអាសយដ្ឋានពេញលេញរបស់អ្នកតំណាង។ និង
- ២៤.៣ កិច្ចប្រជុំមួយ ឬច្រើន ឬរយៈពេលដែលអ្នកតំណាងបានត្រូវតែងតាំង។

២៥. ការដាក់កម្រិតឯកសាររបស់អ្នកតំណាង: ប្រសិនបើអ្នកតំណាងស្នើសុំបោះឆ្នោតនៅពេលប្រជុំ ឯកសារតែងតាំងអ្នកតំណាង ត្រូវដាក់ជូនប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនៅពេល ឬមុនពេលចាប់ផ្តើមកិច្ចប្រជុំ។

២៦. សិទ្ធិបោះឆ្នោត: ក្នុងការបោះឆ្នោតនៅមហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុន ម្ចាស់ភាគហ៊ុនម្នាក់ៗត្រូវមានសំឡេងឆ្នោតមួយសម្រាប់ភាគហ៊ុននីមួយៗដែលខ្លួនកាន់កាប់។ មានតែម្ចាស់ភាគហ៊ុនដែលបានចុះបញ្ជីត្រឹមត្រូវ និងបានបង់ប្រាក់គ្រប់ចំនួនឲ្យទៅក្រុមហ៊ុនតាមចំនួនភាគហ៊ុនរបស់ខ្លួនទេ ទើបមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតដោយខ្លួនឯង ឬដោយអ្នកតំណាងក្នុងមហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុន។

២៧. ប្រធាន: ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ត្រូវធ្វើជាអធិបតីនៅពេលមហាសន្និបាត។ ប្រសិនបើពុំមានប្រធានទេ ឬប្រសិនបើប្រធានអវត្តមានក្នុងរយៈពេល ១៥ (ដប់ប្រាំ) នាទី ក្រោយពីម៉ោងណាត់

បើកកិច្ចប្រជុំនោះ ម្ចាស់ភាគហ៊ុនមានវត្តមាននាពេលនោះ អាចជ្រើសតាំងអភិបាលមួយរូបឲ្យ ធ្វើជាប្រធាន។ ប្រសិនបើមានវត្តមានអភិបាលដើម្បីជ្រើសរើសប្រធានបានទេ កិច្ចប្រជុំនោះត្រូវ រំលាយចោល។ ប្រធានមិនត្រូវបោះឆ្នោតទេ លើកលែងតែប្រធាននោះកាន់សិទ្ធិតំណាងម្ចាស់ ភាគហ៊ុនណាម្នាក់ ឬក៏ជាម្ចាស់ភាគហ៊ុន។ ក្នុងករណីណាក៏ដោយ ប្រធានមិនត្រូវមានសំឡេង ឆ្នោតឧត្តមានភាពនៅក្នុងមហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុនឡើយ។

ជំពូក ៥

អភិបាល

២៨. **ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល:** ក្រុមហ៊ុនគ្រប់គ្រងដោយក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលត្រូវមាន អភិបាលយ៉ាងតិចចំនួន ១ (មួយ) រូប និងយ៉ាងច្រើនចំនួន ៥ (ប្រាំ) រូប។ អភិបាល មិនចាំបាច់ ត្រូវតែជាម្ចាស់ភាគហ៊ុននោះទេ។
២៩. **អភិបាល:** ឈ្មោះ និងអាសយដ្ឋាននៃប្រធាន និងអភិបាលមួយរូបរបស់ក្រុមប្រឹក្សា- ភិបាល គឺ ៖

ប្រធាន៖ លោក XXXXXXXX ជាពលរដ្ឋតៃវ៉ាន់ កាន់លិខិតឆ្លងដែនលេខ XXXXXXXX ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១ ស្នាក់នៅផ្ទះលេខ XXXXXXXX XXXXXXXX, Taipei City 11073, Taiwan (R.O.C)។

៣០. **ការដកអភិបាល និងកន្លែងទំនេរ:** អភិបាលអាចត្រូវដកចេញដោយមាន ឬគ្មានមូលហេតុ តាមសេចក្តីសម្រេចនៃម្ចាស់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ២ ដែលមានសំឡេងឆ្នោតវិជ្ជមានភាគច្រើននៅក្នុង ក្រុមហ៊ុន។ ប្រសិនបើ ក្នុងក្រុមប្រឹក្សាភិបាលមានតំណែងទំនេរ មុនដំណាច់អាណត្តិរបស់អភិ បាល ពីព្រោះតែការដកចេញ ឬដោយមូលហេតុផ្សេងទៀតនោះ ម្ចាស់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ២ ត្រូវ ជ្រើសរើសអភិបាលមួយរូបទៀត ដើម្បីបំពេញតំណែងទំនេរសម្រាប់អាណត្តិនៅសល់របស់អភិ បាលដែលចេញនោះ។

៣១. **អំណាចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល:** ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលត្រូវមានអំណាចទូទៅដើម្បីចាត់ចែង ក្រុមហ៊ុនដែលរួមមានទាំងអំណាចដើម្បី៖

- ៣១.១ ស្នើសុំម្ចាស់ភាគហ៊ុនដើម្បីបង្កើន ឬបន្ថយដើមទុនចុះបញ្ជី និងដើមទុនបង្វិល។
៣១.២ ចេញភាគហ៊ុនថ្មីៗ លិខិតសន្យាសងបំណុល សញ្ញាប័ណ្ណ ប័ណ្ណបំណុល និងភស្តុ តាងផ្សេងទៀតអំពីបំណុលរបស់ក្រុមហ៊ុន។
៣១.៣ កែ កំណត់ និងកែតម្រូវថវិកាក្រុមហ៊ុនម្តងម្កាល។
៣១.៤ ខ្ចីប្រាក់។
៣១.៥ ប្រកាសភាគលាភយោងតាមច្បាប់ជាធរមាន និងគោលការណ៍គណនេយ្យ និងលក្ខ ខណ្ឌបង់ប្រាក់នៃថ្នាក់ភាគហ៊ុននីមួយៗ ដែលមានសិទ្ធិទទួលភាគលាភ។

- ៣១.៦ ក្រៅពីមូលនិធិដែលក្រុមហ៊ុនមាន សម្រាប់បែងចែកភាគលាភដោយស្របច្បាប់ លៃទុកប្រាក់បម្រុង សម្រាប់គោលបំណងសមស្រប ឬលុបចោលប្រាក់បម្រុងនេះ វិញ្ញាបនបត្របៀបដែលបានបង្កើតដែលស្ថិតក្រោមច្បាប់ជាធរមាន។
- ៣១.៧ ផ្តល់ការធានាក្នុងនាមក្រុមហ៊ុន។
- ៣១.៨ ស្នើកែប្រែលក្ខន្តិកៈរបស់ក្រុមហ៊ុនទៅម្ចាស់ភាគហ៊ុន។
- ៣១.៩ ស្នើទៅម្ចាស់ភាគហ៊ុនសុំលក់ទ្រព្យសកម្មទាំងអស់ ឬមួយភាគធំរបស់ក្រុមហ៊ុន។
- ៣១.១០ ស្នើទៅម្ចាស់ភាគហ៊ុនសុំបង្កើតប្រាក់កម្ចី ការដាក់កំហិត បន្ទុក សិទ្ធិឃាត់ទុកលើ ទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការងារគ្រប់គ្រងប្រចាំថ្ងៃរបស់ក្រុមហ៊ុនដែលមាន តម្លៃលើសពី ១០.០០០ (មួយម៉ឺន) ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិច។
- ៣១.១១ តែងតាំង និង/ឬដកបណ្តាមន្ត្រី និង/ឬអ្នកគ្រប់គ្រងផ្នែកការងារគ្រប់គ្រងប្រចាំថ្ងៃរបស់ ក្រុមហ៊ុន កំណត់សិទ្ធិអំណាច និងប្រាក់ខែ និងប្រាក់សំណងផ្សេងៗសម្រាប់ពួកគេ។
- ៣១.១២ ដាក់ស្នើសុំផ្តល់ប្រាក់ខែ និងប្រាក់សំណងផ្សេងទៀតសម្រាប់អភិបាល ជូនទៅម្ចាស់ ភាគហ៊ុនអនុម័តសម្រេច។
- ៣១.១៣ ដាក់ស្នើសុំរួមបញ្ចូលក្រុមហ៊ុន រំលាយ ឬជម្រះបញ្ជីរំលាយក្រុមហ៊ុនជូនទៅម្ចាស់ ភាគហ៊ុនអនុម័តសម្រេច។ និង
- ៣១.១៤ អនុម័តលើរបាយការណ៍សវនកម្ម និងគណនីរបស់ក្រុមហ៊ុន។

៣២. **កិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាល:** ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលត្រូវប្រជុំយ៉ាងតិច ១ (មួយ) ដងក្នុងរយៈ ពេល ៣ (បី) ខែ។ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល អាចធ្វើការប្រជុំបន្ថែមទៀត តាមការសម្រេចរបស់ប្រធាន ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។ អភិបាលអាចជួបប្រជុំគ្នា ដើម្បីពិភាក្សា លើកពេលប្រតិបត្តិការ អាជីវកម្ម ទៅពេលក្រោយ ឬក៏ចាត់ចែងការប្រជុំរបស់ខ្លួនផ្សេងទៀតតាមដែលខ្លួនសមស្របកិច្ចប្រជុំ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលត្រូវប្រព្រឹត្តធ្វើឡើង នៅទីស្នាក់ការចុះបញ្ជីរបស់ក្រុមហ៊ុន ឬនៅកន្លែង ផ្សេង ទៀតនៅក្នុង ឬនៅក្រៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលត្រូវកំណត់ដោយប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ដោយមានលក្ខខណ្ឌថា អភិបាលម្នាក់ អាចចូលរួមប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាលមួយ តាមរយៈ ការប្រជុំតាមវីឌីអូ/សោតទស្សន៍ ដោយពុំចាំបាច់តម្រូវឱ្យអភិបាលរូបនោះ មានវត្តមានដោយ ផ្ទាល់នៅចំពោះមុខអភិបាលម្នាក់ទៀតណាមួយឡើយ (តាមករណីជាក់ស្តែង) ហើយ ការចូល រួមប្រជុំរបស់អភិបាលម្នាក់ក្នុងកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាលមួយតាមវិធីបែបនេះ មានតម្លៃ ស្មើនឹង ការចូលរួមប្រជុំដោយផ្ទាល់ដែរ ។

៣៣. **ការជ្រើសរើសប្រធាន:** ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលអាចជ្រើសរើសអភិបាល ១ (មួយ) រូប ឲ្យធ្វើជា ប្រធានតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។ ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាលត្រូវធ្វើអធិបតី នៅរាល់កិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាល និងត្រូវមានអំណាច និងភារកិច្ចកោះប្រជុំមានគំនិតដូចផ្ដើម និងផ្តល់យោបល់លើចំពោះគោលនយោបាយរបស់ក្រុមហ៊ុន។

៣៤. **អវត្តមានប្រធាន:** ប្រសិនបើប្រធានអវត្តមានក្នុងកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាល នោះអភិបាលមួយរូបផ្សេងទៀត ដែលជ្រើសតាំងដោយក្រុមប្រឹក្សាភិបាល នឹងត្រូវតែងតាំងឲ្យធ្វើជា ប្រធានអង្គប្រជុំ។

៣៥. **សេចក្តីជូនដំណឹង:** កិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាលអាចកោះឲ្យមានឡើងដោយប្រធាន។ សេចក្តីជូនដំណឹង ៧ (ប្រាំពីរ) ថ្ងៃមុនយ៉ាងតិចអំពីការប្រជុំ ត្រូវផ្ញើជូនអភិបាលម្នាក់ៗ ដោយប្រគល់ផ្ទាល់ដៃមានការកត់ត្រាទុក ធ្វើតាមប៉ុស្តិ៍ ឬតាមទូរសារ យោងតាមសភាពជាក់ស្តែង។ សេចក្តីជូនដំណឹងទៅកាន់អភិបាលណាមួយអាចត្រូវលះបង់សិទ្ធិដោយអភិបាលនោះបាន ហើយត្រូវចាត់ទុកថា បានលះបង់សិទ្ធិចំពោះសេចក្តីជូនដំណឹងនៅពេលដែលអភិបាលនោះ ឬអ្នកតំណាងរបស់ខ្លួនមានវត្តមាននៅក្នុងកិច្ចប្រជុំ។

៣៦. **ចំនួនភូមិ:** ភូមិសម្រាប់រាល់កិច្ចប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ត្រូវមានវត្តមាននៃអភិបាលភាគច្រើនចូលរួមដោយខ្លួនឯង ឬដោយតំណាង (ឬអភិបាលមួយ (រូប) ប្រសិនបើមាន អភិបាលតែម្នាក់គត់) ។ ក្នុងករណីដែលចំនួនភូមិនៃកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាល មានមិនគ្រប់ កិច្ចប្រជុំនោះនឹងត្រូវបានលើកពេលរហូតដល់ថ្ងៃមួយដែលមិនយូរជាងចំនួនប្រាំ (៥) ថ្ងៃធ្វើការ គិតបន្ទាប់ពីថ្ងៃដែលគ្រោងធ្វើការប្រជុំ ។ នៅក្នុងករណីដែលចំនួនភូមិសម្រាប់កិច្ចប្រជុំ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលលើកទីពីរនេះ មានចំនួនមិនគ្រប់ កិច្ចការដែលត្រូវពិនិត្យ និងផ្តល់ការអនុម័ត យល់ព្រមក្នុងកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនេះ នឹងត្រូវបានផ្ញើជូនម្ចាស់ភាគហ៊ុនដើម្បីសុំ ការអនុម័តយល់ព្រមនៅក្នុងរយៈពេលម្ភៃ(២០)ថ្ងៃ ធ្វើការគិតបន្ទាប់ពីថ្ងៃកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សា ភិបាលលើកទីពីរ។

៣៧. **សេចក្តីសម្រេច:** រាល់សេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ត្រូវអនុម័តដោយសំឡេងភាគច្រើនធម្មតានៃចំនួនអភិបាលដែលមានវត្តមានដោយខ្លួនឯង ឬដោយអ្នកតំណាងក្នុងកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាល រៀបរៀងតែមានចែងផ្សេងពីនេះ។ គ្មានសេចក្តីសម្រេចណាមួយត្រូវភ្ជាប់កាតព្វកិច្ចលើក្រុមហ៊ុនទេ រៀបរៀងតែមានការអនុម័តដូចខាងលើ។ អភិបាលម្នាក់ៗ ឬអ្នកតំណាងរបស់ខ្លួនត្រូវមានសំឡេងឆ្នោតមួយ (១) សំឡេង ហើយក្នុងករណីមានសំឡេងឆ្នោតគាំទ្រស្មើគ្នា ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនឹងពុំមានសំឡេងឆ្នោតឧត្តមានភាពឡើយ ។ ក្នុងករណីដែលមានភាពស្មើគ្នានៃសំឡេងឆ្នោត ដែលត្រូវបានបោះដោយអភិបាលទាំងឡាយ កិច្ចការដែលត្រូវការការបោះឆ្នោត ដោយក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនេះ នឹងត្រូវបានផ្ញើជូនបណ្តាម្ចាស់ ភាគហ៊ុន ដើម្បីសុំការអនុម័តយល់ព្រមនៅក្នុងរយៈពេលម្ភៃ (២០) ថ្ងៃធ្វើការគិតបន្ទាប់ពីថ្ងៃ នៃសេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ។

៣៨. **អ្នកតំណាង:** អភិបាលម្នាក់ៗមានសិទ្ធិតែងតាំងអភិបាលផ្សេងទៀត ឲ្យធ្វើជាតំណាងរបស់ខ្លួនក្នុងកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។ ការបញ្ឈប់លែងឲ្យធ្វើជាតំណាង ត្រូវធ្វើជាលាយ លក្ខណ៍អក្សរប្រគល់ជូនដោយផ្ទាល់ដៃ ឬជាលិខិតអនុសិដ្ឋ ឬលិខិតទូរសារផ្ញើជូនប្រធានក្រុម ប្រឹក្សាភិបាលនៃក្រុមហ៊ុន។ តំណែងក្នុងនាមជាអ្នកតំណាង ត្រូវបញ្ចប់ជាស្វ័យប្រវត្តិប្រសិនបើអភិបាលដែលតែងតាំងអ្នកតំណាងនោះ ឈប់ធ្វើជាអភិបាលដោយមូលហេតុណាមួយ។

៣៩. សេចក្តីសម្រេចដោយពុំមានកិច្ចប្រជុំ: ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលអាចអនុម័តសេចក្តីសម្រេចដោយពុំចាំបាច់មានកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។ សេចក្តីសម្រេចប្រភេទនេះ នឹងមានសុពលភាព និងអាចអនុវត្តបានដូចសេចក្តីសម្រេច ដែលបានអនុម័តដោយអង្គប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលដែរ បើសិនជាអភិបាលទាំងអស់បានចុះហត្ថលេខា។ ហត្ថលេខារបស់អភិបាលអាចស្ថិតនៅ លើឯកសារតែមួយ ឬអាចនៅលើឯកសារច្រើនដែលមានទម្រង់ដូចគ្នាទាំងអស់។ សម្រាប់គោលបំណងនៃប្រការនេះពាក្យថា “ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ” និង“មានចុះហត្ថលេខា” ត្រូវគិតទាំងការយល់ព្រមតាមរយៈ តេឡិច លិខិតទូរសារ Cable តេឡេក្រាម ឬអ៊ីម៉ែលផងដែរ។ សេចក្តីសម្រេចដែលមានចុះហត្ថលេខាត្រឹមត្រូវនោះ ត្រូវប្រគល់ជូនប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល និងដាក់ចូលក្នុងសៀវភៅកំណត់ហេតុរបស់ក្រុមហ៊ុន។

៤០. សំណងចំពោះអភិបាល: អភិបាលមិនត្រូវទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ខ្លួនឡើយ ចំពោះទង្វើ ឬការខកខានណាមួយ លើកលែងតែកិច្ចការណាដែលទាក់ទងនឹងការបោកបន្លំ ឬកំហុសដោយចេតនា។ ក្រុមហ៊ុនត្រូវសងអភិបាល និងបណ្តាធិការទាំងអស់របស់ក្រុមហ៊ុនវិញចំពោះរាល់សោហ៊ុយចំណាយចេញដោយអ្នកទាំងនេះ ទាក់ទងនឹងការការពារ ឬការដោះស្រាយនូវ ការគវ៉ា ការទាមទារ ការប្តឹងផ្តល់ដែលកើតចេញមកពីអ្នកទាំងនេះ ដែលបានបម្រើការជាអភិបាល និងជាបណ្តាធិការក្រុមហ៊ុន លើកលែងតែនៅពេលណាដែលអំពើខុសឆ្គងរបស់ អភិបាលនោះ ទាក់ទងនឹងការបោកបន្លំ ឬកំហុសដោយចេតនា។

៤១. ការឆ្លើយតប: អាស្រ័យលើច្បាប់កម្ពុជា ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលអាចតែងតាំងសមាជិកម្នាក់ ឬច្រើននាក់របស់ខ្លួន ឬបុគ្គលផ្សេងទៀត ឬអាចតែងតាំងមន្ត្រី ឬបណ្តាធិការម្នាក់ឲ្យបំពេញការងារក្រុមហ៊ុនក្រោមការត្រួតពិនិត្យរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ឬក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ក៏អាចធ្វើលិខិតប្រគល់សិទ្ធិឲ្យបុគ្គលណាម្នាក់ នូវអំណាចទាំងឡាយដែលក្រុមប្រឹក្សាយល់ឃើញថាសមស្រប និងក្នុងពេលណាដែលក្រុមប្រឹក្សាយល់ឃើញថាមានប្រយោជន៍។ អំណាចទាំងនេះអាចប្រគល់ជូនដោយបន្ថែម ទាំងស្រុងផ្តាច់មុខ ឬដាច់ដោយឡែកពី ឬជំនួសអំណាចណាមួយ ឬអំណាចទាំងអស់របស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ហើយដែលអំណាចទាំងនោះអាចដកហូត ផ្លាស់ប្តូរ ឬកែប្រែ បានក្នុងពេលណាមួយ។

៤២. សេចក្តីសម្រេចចាំបាច់: ត្រូវមានសេចក្តីសម្រេចមួយ របស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលចំពោះមុខក្រុមហ៊ុន ឬអភិបាលណាមួយរបស់ក្រុមហ៊ុន ឬមន្ត្រីទទួលធ្វើនូវកិច្ចការខាងក្រោមនេះក្នុងនាមក្រុមហ៊ុន:

- ៤២.១ ចុះកិច្ចសន្យាធានា ឬធ្វើសកម្មភាពដែលបន្ថយដល់តម្លៃ អចលនទ្រព្យរបស់ក្រុមហ៊ុន (ដោយគិតទាំងដីផង)។
- ៤២.២ ចុះកិច្ចសន្យា ឬកាតព្វកិច្ច ឬចំណាយមូលធន ដើម្បីទទួលបាននូវអចលនទ្រព្យសកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុន (ដោយគិតទាំងដីផង) ដែលមានតម្លៃលើសពី ២៥.០០០ (ពីរម៉ឺនប្រាំពាន់) ដុល្លារអាមេរិច។

- ៤២.៣ ប្រកាសអំពីភាគលាភ ឬផ្តល់យោបល់លើការចេញភាគហ៊ុនថ្មីៗក្នុងក្រុមហ៊ុន ឬការប្តូររចនាសម្ព័ន្ធមូលធនរបស់ក្រុមហ៊ុន។
- ៤២.៤ បង្កើត ឬយល់ព្រមឲ្យបង្កើតប្តីប្តីតែក សិទ្ធិឃាត់ទុក បន្ទុក ឬការជាប់បន្ទុកផ្សេងទៀតលើទ្រព្យសកម្មក្រុមហ៊ុនដែលមានតម្លៃលើសពី ១០.០០០ (មួយម៉ឺន) ដុល្លារអាមេរិក។
- ៤២.៥ បង្កើត ចេញ ឬយល់ព្រមឲ្យបង្កើត ឬឲ្យចេញភាគហ៊ុន ឬមូលធនកម្ចី ឬផ្តល់សិទ្ធិជ្រើសរើសស្តីអំពីភាគហ៊ុន ឬមូលធនកម្ចី។
- ៤២.៦ រៀបចំប្រាក់ខែ និងប្រាក់សំណងផ្សេងទៀតជូនមន្ត្រីរបស់ក្រុមហ៊ុន។
- ៤២.៧ រៀបចំប្រាក់ខែ ឬប្រាក់សំណងផ្សេងទៀតជូនអភិបាលដោយមានការយល់ព្រមពីម្ចាស់ភាគហ៊ុន។ និង
- ៤២.៨ អនុញ្ញាតឲ្យមានការផ្ទេរ លក់ ដាក់បន្ទុក ដាក់បញ្ចាំ ធ្វើអច្ឆ័យទាន ឬធ្វើការចាត់ចែងភាគហ៊ុនតាមរបៀបផ្សេងទៀត យោងតាមប្រការ ១៤ នៃលក្ខន្តិកៈនេះ។

ជំពូក ៦

ប្រាក់ចំណេញ ការបង្កើនដើមទុន ភាគលាភ និង ទុនបម្រុង

- ៤៣. **ទុនបម្រុង:** ជារៀងរាល់ឆ្នាំក្រុមហ៊ុនត្រូវលៃទុកជាមូលនិធិបម្រុង នូវទឹកប្រាក់ដែលតម្រូវដោយច្បាប់នៃប្រទេសកម្ពុជា។
- ៤៤. **ភាគលាភ:** យោងទៅលើការរឹតត្បិតលើភាគហ៊ុនថ្នាក់ ក ភាគលាភប្រសិនមានការអនុម័តយល់ព្រមពីម្ចាស់ភាគហ៊ុនថ្នាក់ ខ តាមរយៈសេចក្តីសម្រេចយោងតាមប្រការ២២ នៃលក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុននេះ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល អាចពិនិត្យបញ្ជាក់ និងចែកភាគលាភជូនម្ចាស់ភាគហ៊ុនបានទៅតាមសមាមាត្រដែលកំណត់ដោយក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។ ភាគលាភ អាចចែកជូនជាសាច់ប្រាក់ទាំងស្រុង ឬមួយភាគ ឬជាតម្លៃតបស្នងមិនមែនជាសាច់ប្រាក់។ ប្រាក់ចំណេញរក្សាទុកអាចបញ្ចូលជាមួយប្រាក់ចំណេញនៃឆ្នាំសារពើពន្ធដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីបែងចែកជាភាគលាភ។
- ៤៥. **សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីភាគលាភ:** សេចក្តីប្រកាសអំពីភាគលាភត្រូវធ្វើតាមលិខិតផ្ញើជូនម្ចាស់ភាគហ៊ុន។
- ៤៦. **ការខាតបង់:** ប្រសិនបើក្រុមហ៊ុនមានការខាតបង់ នោះភាគលាភមិនត្រូវបែងចែកទេ រហូតដល់ពេលប្រាក់ខាតបង់ត្រូវបានស្តារឡើងវិញ។
- ៤៧. **ការបង្កើនដើមទុន:** ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលអាចបង្កើនដើមទុនក្រុមហ៊ុនដោយចេញភាគហ៊ុនថ្មីៗទៀត ឬដោយតម្លើងតម្លៃចារិកលើប័ណ្ណភាគហ៊ុនដែលបានចេញរួចហើយ។ ម្ចាស់ភាគហ៊ុន

ទាំងឡាយត្រូវមានសិទ្ធិទិញភាគហ៊ុនថ្មី តាមសមាមាត្រភាគហ៊ុនដែលខ្លួនកាន់កាប់ មុនពេល ដែលភាគហ៊ុននោះត្រូវស្នើលក់ជូនម្ចាស់ភាគហ៊ុនផ្សេងទៀត ឬអនាគតម្ចាស់ភាគហ៊ុន។

ជំពូក ៧

សៀវភៅ គណនី និងសវនករ

៤៨. **ឆ្នាំសារពើពន្ធ៖** ឆ្នាំសារពើពន្ធនៃក្រុមហ៊ុន ចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃទី ០១ ខែមករា ហើយបញ្ចប់នៅថ្ងៃ ទី ៣១ ខែធ្នូ ឬនៅកាលបរិច្ឆេទផ្សេងទៀត តាមការកំណត់របស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលក្នុងពេល ណាមួយ។ ចំពោះឆ្នាំទីមួយនៃប្រតិបត្តិការឆ្នាំសារពើពន្ធ ត្រូវចាប់ផ្តើមពីកាលបរិច្ឆេទចុះបញ្ជី ក្រុមហ៊ុន ហើយបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី ៣១ ខែធ្នូ នៃឆ្នាំនោះ។
៤៩. **តារាងតុល្យការ៖** តារាងតុល្យការ និងគណនីលទ្ធផលនៃក្រុមហ៊ុនត្រូវរៀបចំឡើង និងត្រូវធ្វើ សវនកម្មដោយអនុលោមតាមការអនុវត្តគណនេយ្យអន្តរជាតិ ដែលបានទទួលស្គាល់ដោយ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុនៃប្រទេសកម្ពុជា។
៥០. **គណនី៖** ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលត្រូវជំរុញឲ្យរក្សាទុកនូវបញ្ជីគណនេយ្យត្រឹមត្រូវ និងមានលក្ខណៈ ពេញលេញដែលកត់ត្រាទឹកប្រាក់ដែលក្រុមហ៊ុនទទួលបានចំណាយ និងការលក់ ការទិញ ទំនិញ សេវាកម្មទាំងឡាយរបស់ក្រុមហ៊ុន ព្រមទាំងអ្វីផ្សេងៗពាក់ព័ន្ធនឹងករណីនៃការទទួល ឬ ការចំណាយដែលបានកើតឡើង និងកត់ត្រាទ្រព្យសកម្ម និងបំណុលរបស់ក្រុមហ៊ុន។ សៀវភៅគណនីទាំងនេះ ត្រូវបង្ហាញឲ្យឃើញនូវភាពត្រឹមត្រូវពិតប្រាកដនៃស្ថានភាពកិច្ចការ ជំនួញរបស់ក្រុមហ៊ុន និងពន្យល់ពីប្រតិបត្តិការក្រុមហ៊ុន។
៥១. **ការរក្សាទុកនូវឯកសារហិរញ្ញវត្ថុ៖** ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ត្រូវជំរុញឲ្យធ្វើតារាងតុល្យការ និង របាយការណ៍លទ្ធផលយ៉ាងតិចមួយដងក្នុងរយៈពេល ១២ (ដប់ពីរ) ខែ គិតមកត្រឹមចុងឆ្នាំ សារពើពន្ធនីមួយៗរបស់ក្រុមហ៊ុន។ គ្រប់វិញ្ញាបនបត្រ សៀវភៅបញ្ជីនិងរបាយការណ៍ទាំងអស់ របស់ក្រុមហ៊ុន ត្រូវរក្សាទុកនៅការិយាល័យចុះបញ្ជីរបស់ក្រុមហ៊ុន ឬនៅកន្លែងផ្សេងទៀត ដែលត្រូវសម្រេចដោយក្រុមប្រឹក្សាភិបាលក្នុងពេលណាមួយ ហើយត្រូវសរសេរជាភាសា អង់គ្លេសដោយមានបកប្រែជាភាសាខ្មែរតាមការតម្រូវ។ ច្បាប់ចម្លងនៃរាល់តារាងតុល្យការ និង គណនីលទ្ធផល ដែលត្រូវដាក់ជូនក្រុមហ៊ុនពិនិត្យនៅក្នុងមហាសន្និបាតម្ចាស់ភាគហ៊ុន រួម ជាមួយរបាយការណ៍របស់អភិបាល និងរបស់អ្នកត្រួតពិនិត្យបញ្ជីរបស់ក្រុមហ៊ុនត្រូវបញ្ជូនទៅ ម្ចាស់ភាគហ៊ុនទាំងអស់ និងអ្នកត្រួតពិនិត្យបញ្ជីឲ្យបានយ៉ាងតិច ២១ (ម្ភៃមួយ) ថ្ងៃមុនកាល បរិច្ឆេទមហាសន្និបាតនេះ។

ជំពូក ៨

ការជម្រះបញ្ជី

៥២. ការជម្រះបញ្ជី: ក្រុមហ៊ុនអាចបញ្ឈប់សកម្មភាពរបស់ខ្លួន ហើយជម្រះបញ្ជីបិទក្រុមហ៊ុនតាមសេចក្តីសម្រេចពិសេសរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនក្រោមលក្ខខណ្ឌណាមួយខាងក្រោមនេះ៖

- ក- ប្រធានសក្តិដែលបណ្តាលឲ្យគ្មានលទ្ធភាពអនុវត្តតាមគោលបំណងរបស់ក្រុមហ៊ុន ឬប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មក្រុមហ៊ុន។ ឬ
- ខ- ស្ថានភាពណ៍ផ្សេងទៀតដែលបានផ្តល់អនុសាសន៍ដោយក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។
ក្រុមហ៊ុនក៏អាចត្រូវរំលាយដោយអំណាចតុលាការក្នុងមូលហេតុមួយដែលត្រឹមត្រូវ។
- គ- ស្ថានភាពណ៍ផ្សេងៗទៀតដែលសម្រេចដោយបណ្តាម្ចាស់ភាគហ៊ុន។

ក្រុមហ៊ុនក៏អាចត្រូវរំលាយដោយអំណាចតុលាការ ។

៥៣. នីតិវិធី: ក្នុងករណីជម្រះបញ្ជី ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលត្រូវរៀបចំផែនការ ដើម្បីរំលាយក្រុមហ៊ុន ហើយត្រូវបែងចែកទ្រព្យសកម្ម និងរំលាយក្រុមហ៊ុន យោងតាមផែនការ និងប្រការទាំងឡាយនៃលក្ខន្តិកៈនេះ បន្ទាប់ពីទទួលបានការឯកភាពពីសេចក្តីសម្រេចពិសេសម្ចាស់ភាគហ៊ុន។ ក្នុងករណីដែលម្ចាស់ភាគហ៊ុន មិនអាចព្រមព្រៀងលើផែនការរំលាយក្រុមហ៊ុននោះម្ចាស់ភាគហ៊ុនត្រូវបញ្ជូនរឿងក្តីនេះទៅតុលាការមានសមត្ថកិច្ចដើម្បីដោះស្រាយតាមផ្លូវច្បាប់។ នីតិវិធីសម្រាប់រំលាយក្រុមហ៊ុននៅក្រៅតុលាការ ត្រូវអនុវត្តទៅតាមច្បាប់កម្ពុជា។

ជំពូក ៩

សេចក្តីផ្សេងៗ

៥៤. ហត្ថលេខីពេញសិទ្ធិ: មានតែហត្ថលេខារបស់ លោក XXXXXXXX ដែលបានចុះហត្ថលេខារួមជាមួយនឹងត្រារបស់ក្រុមហ៊ុនតែប៉ុណ្ណោះ ទើបអាចភ្ជាប់កាតព្វកិច្ចលើក្រុមហ៊ុនបាន រៀបរៀងតែមានបុគ្គលមួយរូប ឬច្រើនរូបផ្សេងទៀត ទទួលបានការអនុញ្ញាតយ៉ាងជាក់លាក់ពីសេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ឲ្យចុះហត្ថលេខាជំនួសក្រុមហ៊ុនតែប៉ុណ្ណោះ។ គ្មានម្ចាស់ភាគហ៊ុន ឬបណ្តាញការក្រុមហ៊ុនណាមានអំណាចភ្ជាប់កាតព្វកិច្ចលើក្រុមហ៊ុនបានឡើយ តាមរយៈតួនាទីនេះ។

៥៥. វិសោធនកម្ម: ការបន្ថែម ឬវិសោធនកម្មលើលក្ខន្តិកៈរបស់ក្រុមហ៊ុន ត្រូវទាមទារឲ្យមាន សេចក្តីសម្រេចពិសេសពីម្ចាស់ភាគហ៊ុន។ រាល់ការកែប្រែទ្រង់ទ្រាយ នាមករណ៍ ឬអាសយដ្ឋានក៏ដូចជាការធ្វើអនុប្បទានភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុន ត្រូវចុះបញ្ជី នៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ឬក៏តាមការតម្រូវរបស់ច្បាប់។

៥៦. ជំនោរស្រោយទឹកនោះ វិវាទដែលកើតឡើងរវាងម្ចាស់ភាគហ៊ុន និង/ឬអភិបាល ត្រូវដោះស្រាយដោយការយោគយល់គ្នាពីបណ្តាភាគី។ បើវិវាទមិនអាចដោះស្រាយបានដោយរបៀបនេះទេ ក្នុងរយៈពេលសាមសិប (៣០) ថ្ងៃប្រតិទិន គិតចាប់ពីមានការពិភាក្សាគ្នារវាងភាគីវិវាទ ភាគីម្ខាងអាចបញ្ជូនវិវាទនោះទៅកាន់មជ្ឈត្តកម្ម។ ទីកន្លែងមជ្ឈត្តកម្ម គឺនៅមជ្ឈមណ្ឌលជាតិនៃមជ្ឈត្តការវិជ្ជាជីវៈកម្ពុជា នៅរាជធានីភ្នំពេញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដោយ អនុលោមតាមវិធានដែលមានជាធរមានរបស់មជ្ឈមណ្ឌល នៅចំពោះមុខមជ្ឈត្តកម្មយូរៗ។ ភាសាដែលត្រូវយកមកប្រើប្រាស់សម្រាប់ដំណើរការមជ្ឈត្តកម្ម គឺភាសាអង់គ្លេស។ សេចក្តី សម្រេចរបស់មជ្ឈត្តករ ត្រូវភ្ជាប់ភាគរួមកិច្ចលើបណ្តាភាគីជម្លោះ។

បើវិវាទមិនអាចដោះស្រាយបាន ដោយរបៀបនេះទេ វិវាទនោះត្រូវដាក់ជូនតុលាការ មានសមត្ថកិច្ចធ្វើការសម្រេចស្ថាពរ។

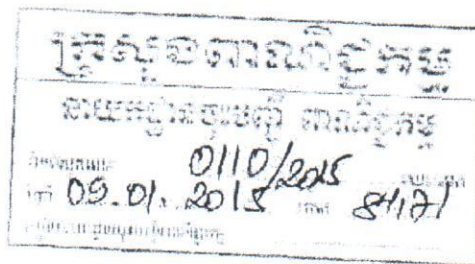
តាមរយៈនេះ បណ្តាម្ចាស់ភាគហ៊ុន ដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ ឬតាមរយៈតំណាងពេញសិទ្ធិរបស់ខ្លួន សូមអនុម័តលើលក្ខន្តិកៈនេះ។

កាលបរិច្ឆេទ: ២០ វិច្ឆិកា ២០១៥

បានអាន និងយល់ព្រម

លោកស្រី XXXXXXXXX

ក្រុមហ៊ុន XXXXXXXXXXXX
តាមរយៈតំណាងពេញសិទ្ធិរបស់ខ្លួន

លោក XXXXXXXXX

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

នាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម

DEPARTMENT OF BUSINESS REGISTRATION

ប្រតិចេទន៍ អំពី ស្ថានភាព
សហគ្រាស ពាណិជ្ជកម្ម

នាមករណ៍:

NAME:

ប្រចាំឆ្នាំ

YEAR

Annual Declaration of Commercial Enterprise

★★★★★★

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

នាមករណ៍:.....

Name of enterprise.....

ប្រតិច្ចាសន៍ អំពីស្ថានភាពសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម ប្រចាំឆ្នាំ.....

Annual Declaration of Commercial Enterprise

I. នាមករណ៍ : គ្មានកែប្រែ ☐ មានកែប្រែ : ☐ (ករណីមានការកែប្រែត្រូវបំពេញទាំងចំណុច ក និង ខ)
Name No-Change Change Fill in A and B items if there is any change

ក-ចុះបញ្ជីប្រចាំប្រចាំ : A. <u>Initial registration</u> -ជាភាសាខ្មែរ:..... (Khmer) -ហៅកាត់(ជាភាសាខ្មែរ) :..... Abbreviation (Khmer) -ជាភាសាបរទេស:..... Foreign language -ហៅកាត់(ជាភាសាបរទេស)..... Abbreviation (in foreign language)	ខ-ការកែប្រែ : B. <u>Amend</u> -ជាភាសាខ្មែរ:..... (Khmer) -ហៅកាត់(ជាភាសាខ្មែរ) :..... Abbreviation (Khmer) -ជាភាសាបរទេស:..... Foreign language -ហៅកាត់ (ជាភាសាបរទេស)..... Abbreviation (in foreign language)
--	---

II. អាសយដ្ឋានស្នាក់ការចុះបញ្ជី : គ្មានកែប្រែ ☐ មានកែប្រែ : ☐
Address of Registered Office No-Change Change

ក-ចុះបញ្ជីប្រចាំប្រចាំ : លេខ:.....ផ្លូវ:.....ឃុំ-សង្កាត់:..... A. Initial registration No. Street Khum/Saangkatស្រុក-ខណ្ឌ:..... Srok/Khan ខេត្ត-ក្រុង:.....ទូរស័ព្ទ.....ហ្វាក្រ័ស..... Province/Municipality Tel: Fax	ខ-ការផ្លាស់ប្តូរអាសយដ្ឋាន : B. Change of address លើកទី ១ : លេខ:.....ផ្លូវ:.....ឃុំ-សង្កាត់:..... 1st time: No. Street Khum/Saangkatស្រុក-ខណ្ឌ:.....ខេត្ត-ក្រុង:..... Srok/Khan Province/Municipality ទូរស័ព្ទ.....ហ្វាក្រ័ស..... Tel: Fax
---	--

III. សមាសភាពម្ចាស់ហ៊ុន និង ការកែប្រែ : គ្មានកែប្រែ ☐ មានកែប្រែ : ☐
Composition and Recomposition of Shareholders No-Change Change

ក-បើកចុះបញ្ជីប្រចាំប្រចាំ :.....ចំនួនហ៊ុន A. Registered capital Total សរុប:.....តំលៃក្នុង ១ ហ៊ុន:..... shares Par value	ខ-បើកចុះបញ្ជីកែប្រែ :.....ចំនួនហ៊ុន B. Post-Amendment capital Total សរុប:.....តំលៃក្នុង ១ ហ៊ុន:..... shares Par value
---	---

គ-សមាសភាពប្រាថ្នាដំបូង		ឃ-ការកែប្រែលើកទី ១	
C. Initial Composition		D. First Amendment	
នាម និង ត្រកូល	ចំនួនហ៊ុន	នាម និង ត្រកូល	ចំនួនហ៊ុន
Name & Surname	Number of Shares	Name & Surname	Number of Shares
1			
2			
3			
4			
5			
6			

ង-អាសយដ្ឋានបច្ចុប្បន្ន:

E. Current address of shareholders

០១- លោក.លោកស្រី..... សញ្ជាតិ..... ផ្ទះ..... ផ្លូវ..... សង្កាត់.....
 Mr./Mrs. Nationality No. Street Sangkat
 ខ័ណ្ឌ.....ខេត្ត. ក្រុង.....អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬ លិខិតឆ្លងដែន លេខ.....ចុះថ្ងៃទី.....
 Khan Province Municipality Identity Card / Passport No. Issued

០២- លោក.លោកស្រី..... សញ្ជាតិ..... ផ្ទះ..... ផ្លូវ..... សង្កាត់.....
 Mr./Mrs. Nationality No. Street Sangkat
 ខ័ណ្ឌ.....ខេត្ត. ក្រុង.....អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬ លិខិតឆ្លងដែន លេខ.....ចុះថ្ងៃទី.....
 Khan Province Municipality Identity Card / Passport No. Issued

០៣- លោក.លោកស្រី..... សញ្ជាតិ..... ផ្ទះ..... ផ្លូវ..... សង្កាត់.....
 Mr./Mrs. Nationality No. Street Sangkat
 ខ័ណ្ឌ.....ខេត្ត. ក្រុង.....អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬ លិខិតឆ្លងដែន លេខ.....ចុះថ្ងៃទី.....
 Khan Province Municipality Identity Card / Passport No. Issued

០៤- លោក.លោកស្រី..... សញ្ជាតិ..... ផ្ទះ..... ផ្លូវ..... សង្កាត់.....
 Mr./Mrs. Nationality No. Street Sangkat
 ខ័ណ្ឌ.....ខេត្ត. ក្រុង.....អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬ លិខិតឆ្លងដែន លេខ.....ចុះថ្ងៃទី.....
 Khan Province Municipality Identity Card / Passport No. Issued

០៥- លោក.លោកស្រី..... សញ្ជាតិ..... ផ្ទះ..... ផ្លូវ..... សង្កាត់.....
 Mr./Mrs. Nationality No. Street Sangkat
 ខ័ណ្ឌ.....ខេត្ត. ក្រុង.....អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬ លិខិតឆ្លងដែន លេខ.....ចុះថ្ងៃទី.....
 Khan Province Municipality Identity Card / Passport No. Issued

០៦- លោក.លោកស្រី..... សញ្ជាតិ..... ផ្ទះ..... ផ្លូវ..... សង្កាត់.....
 Mr./Mrs. Nationality No. Street Sangkat
 ខ័ណ្ឌ.....ខេត្ត. ក្រុង.....អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬ លិខិតឆ្លងដែន លេខ.....ចុះថ្ងៃទី.....
 Khan Province Municipality Identity Card / Passport No. Issued

IV. សមាសភាពក្រុមប្រឹក្សាភិបាល និងការកែប្រែ :

Composition and Recomposition of Directors

គ្មានកែប្រែ ☐

No-Change

មានកែប្រែ : ☐

Change

ក - សមាសភាពប្រចាំដំបូង				ខ - ប្តូរសមាសភាពលើកទី ១			
A. Initial Composition				B. First Amendment			
នាមនិងគោត្តនាម Name and Surname	តួនាទី Title	ម្ចាស់ហ៊ុន (១)	តតិយជន (២)	នាមនិងគោត្តនាម Name and Surname	តួនាទី Title	ម្ចាស់ហ៊ុន (១)	តតិយជន (២)
1							
2							
3							
4							
5							
6							

កំណត់ចំណាំ : - (១) = Shareholder - (២) = Third person

Notice

V. កម្មវត្ថុ :

Objectives of Business

ISIC

VI. លេខកូដបុរេសញ្ជាតិ សញ្ជាតិ រូបរាងក្រុមហ៊ុន និង សាខា :

Registered Code, Nationality, and Form of Enterprise

គ្មានកែប្រែ ☐

No-Change

មានកែប្រែ : ☐

Change

កំណត់សំគាល់ :

- លេខទូរស័ព្ទនាយកក្រុមហ៊ុន:.....
- Phone number of Company's Director.....
- លេខទូរស័ព្ទតំណាងក្រុមហ៊ុន:.....
- Phone number of Company's Representative.....

ក-លេខកូដបញ្ជី សញ្ជាតិ ទ្រង់ទ្រាយ:

១-ត្រាដំបូង : Initial Term: - Co..... ថ្ងៃ..... ខែ..... ឆ្នាំ..... Co Day month year - Inv..... ថ្ងៃ..... ខែ..... ឆ្នាំ..... Inv Day month year - ទ្រង់ទ្រាយក្រុមហ៊ុន :..... Form of Enterprise	២-ក្រោយកែប្រែ : Post-Amendment: - Co..... ថ្ងៃ..... ខែ..... ឆ្នាំ..... Co Day month year - Inv..... ថ្ងៃ..... ខែ..... ឆ្នាំ..... Inv Day month year - ទ្រង់ទ្រាយក្រុមហ៊ុន :..... Form of Enterprise
ខ-សាខា: B. Branch	
១- ត្រាដំបូង (មានចំនួនប៉ុន្មាន ?) :..... Initial Term (Number of branches):	១- ក្រោយកែប្រែ (មានចំនួនប៉ុន្មាន ?) :..... Post-Amendment (Number of branches):

VII. គោលការណ៍របស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម :

License from the Ministry of Commerce

ក-ត្រាដំបូង : Initial Term: លេខ:..... ថ្ងៃ..... ខែ..... ឆ្នាំ..... No.: Day month year	ខ-ក្រោយកែ : Post-Amendment: លេខ:..... ថ្ងៃ..... ខែ..... ឆ្នាំ..... No.: Day month year
---	---

VIII. គោលការណ៍របស់ CDC :

License from CDC

ក-ត្រាដំបូង : Initial Term: លេខ:..... ថ្ងៃ..... ខែ..... ឆ្នាំ..... No.: Day month year	ខ-ក្រោយកែ : Post-Amendment: លេខ:..... ថ្ងៃ..... ខែ..... ឆ្នាំ..... No.: Day month year
---	---

IX. គោលការណ៍ផ្សេងៗ :

Other Licenses

.....

.....

.....

.....

.....

ខ្ញុំបាទ-នាងខ្ញុំ សូមធានាអះអាងចំពោះមុខច្បាប់ជាធរមាន លើការប្រកាសព័ត៌មានខាងលើនេះពិតជាត្រឹមត្រូវ ។
I declare that this declaration is true to the best of my knowledge and belief,
and I'm liable for any fraudulent misrepresentation of the above information.

ថ្ងៃទី **ខែ** **ឆ្នាំ**
Dated Month Year

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល
Chairman of the Board

ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

Ministry of Commerce

លេខ ០២០៧ ពណ.បបព

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

KINGDOM OF CAMBODIA

Nation - Religion - King

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ០៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៥

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

សូមបញ្ជាក់ថា :

ក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មឯកជនមួយត្រូវបានចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មក្រោមអត្តលេខ Co. ៣៨៣៣KH/២០១៤ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤ និងទទួលស្គាល់ជានីតិបុគ្គលពេញលក្ខណៈច្បាប់គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការចុះបញ្ជីនេះតទៅដោយយោងសេចក្តីប្រកាសរបស់ក្រុមហ៊ុនដូចខាងក្រោម:

១- នាមករណ៍របស់ក្រុមហ៊ុន : **អិលដាប៊ែលឃូអិល ហ្វលឌីង**

LWL Holding Co., Ltd.

មានទ្រង់ទ្រាយជា : ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត

២- អភិបាលក្រុមហ៊ុន : លោក **លី សុខ** ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល

លោក **ឡាន ហេង** អភិបាល

លោក **លីម គុន** អភិបាល

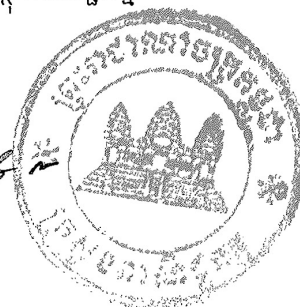
លោក **ហាង គា** អភិបាល

លោក LIN, CHIH-MING អភិបាល

៣- ដើមទុនក្រុមហ៊ុន : ៤០០.០០០.០០០ រៀល

៤- ទីស្នាក់ការក្រុមហ៊ុន : លេខ ៣៧ ផ្លូវលេខ ២៨២ សង្កាត់បឹងកេងកងទី១ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ ។

៥- កម្មវត្ថុអាជីវកម្ម : -ពាណិជ្ជកម្ម : ទិញ លក់ ផ្លាស់ប្តូរទំនិញ នីហ្វាវណា អាហារីណាទំនិញគ្រប់ប្រភេទ
-នាំចូលឱសថ សម្ភារៈបរិក្ខារពេទ្យគ្រប់ប្រភេទ
-ការជួលដាក់ឃ្លាំងនូវផលិតផល ទំនិញគ្រប់ប្រភេទ - ការជួលដីសម្ភារៈ ទំនិញគ្រប់ប្រភេទ
-ទិញ លក់ ជួល បញ្ចាំមូលនិធិពាណិជ្ជកម្ម - ទិញ លក់ ជួល ដីធ្លី ផ្ទះសំបែង
-ប្តូរប្រាក់ កែច្នៃ ទិញ លក់គ្រឿងអលង្ការ
-មន្ទីរពេទ្យពិគ្រោះព្យាបាលជំងឺ
-បើកសាលារៀន
-ភ្នាក់ងារពាណិជ្ជកម្ម-តំណាងពាណិជ្ជកម្ម
-សេវាពិគ្រោះយោបល់លើផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ពាណិជ្ជកម្ម
-សេវាផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម
-សេវាផ្នែកព័ត៌មានវិទ្យា
-បោះពុម្ពផ្សាយ
-ផលិតខ្សែភាពយន្ត វីដេអូ CDA

- សាងសង់ ជួសជុល អគារ ស្ពាន ថ្នល់ -ស្ថាបត្យកម្ម រចនាប្លង់ ត្រួតពិនិត្យនិងសិក្សាគម្រោងប្លង់សំណង់គ្រប់ប្រភេទ
- ដឹកជញ្ជូន : ផ្លូវទឹក ផ្លូវគោក ផ្លូវអាកាស - សេវាបញ្ជូន និងចែកចាយទំនិញ
- សេវាយកកម្រៃរើសសាលើការដឹកជញ្ជូន
- ទេសចរណ៍ : សណ្ឋាគារ ភោជនីយដ្ឋាន មជ្ឈមណ្ឌលកម្សាន្ត
- វិនិយោគលើវិស័យកសិកម្ម : ដាំដំណាំ ចិញ្ចឹមសត្វ
- វិនិយោគលើវិស័យឧស្សាហកម្ម : រោងចក្រ សិប្បកម្ម ។

៦- ចំរើន : ៩៩ ឆ្នាំ

រាល់ដំណាច់ឆ្នាំនីមួយៗ អភិបាលក្រុមហ៊ុនមានកាតព្វកិច្ចមកតំកល់ប្រតិទិនប្រចាំឆ្នាំ ដែលទាក់ទងទៅនឹងស្ថានភាពរបស់ក្រុមហ៊ុននៅនាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម នៃក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ។

ដើម្បីធ្វើប្រតិបត្តិការលើមុខជំនាញនីមួយៗ ក្រុមហ៊ុនត្រូវសុំការអនុញ្ញាតជាមុនពីក្រសួង ឬស្ថាប័នដែលគ្រប់គ្រងមុខជំនាញទាំងនោះនិងសុំការអនុញ្ញាតបើកទីតាំងស្នាក់ការរបស់ក្រុមហ៊ុនពីអាជ្ញាធរដែនដី ។

អ្នកទទួលខុសត្រូវនៃក្រុមហ៊ុន ត្រូវអនុវត្តសម្របទៅតាមច្បាប់ជាធរមាន ។

ជ.រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

រដ្ឋលេខាធិការ

អ៊ុក-ប្រជាំ

ចម្លងជូន

- ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា
- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ
- ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា
- ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ
- ក្រសួងបរិស្ថាន
- ក្រសួងឧស្សាហកម្ម និងសិប្បកម្ម
- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
- ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
- ក្រសួងទេសចរណ៍
- ក្រសួងសុខាភិបាល
- ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា
- ក្រសួងព័ត៌មាន
- ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
- ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ
- ក្រសួងប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍
- ក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន
- រដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានអាកាសចរស៊ីវិល
- អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ
- អគ្គនាយកដ្ឋានរាជកិច្ច និងសេវាកុំព្យូទ័រ
- សាលារាជធានីភ្នំពេញ
- មន្ទីរពាណិជ្ជកម្មរាជធានីភ្នំពេញ "មុខការ"

ស.ស.វ - ឯកសារ - កាលប្បវត្តិ

សំណុំឯកសារទទួលតម្កល់ទុក
សម្រាប់ការចុះឈ្មោះក្រុមហ៊ុនក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម

FILING DOCUMENTATION
FOR COMPANY REGISTRATION

នាយកដ្ឋានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម

Commercial Registration Department

បានទទួលតម្កល់ទុកនូវសំណុំឯកសារស្តីពីការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុនដែលមានឈ្មោះថា៖
Have received documents for commercial registration of a company as follows:

នាមករណ៍ ៖

Name :

ប្រភេទឯកសារទទួលតម្កល់

Documentation

១- ពាក្យស្នើសុំត្រួតពិនិត្យនាមករណ៍ Application for Name Search	១ច្បាប់ ☐ 1 original	ករណីម្ចាស់ហ៊ុនជានីតិបុគ្គល ៖ In case shareholder is a legal person:
២- ពាក្យសុំចុះឈ្មោះក្រុមហ៊ុនក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម Application for a Company Registration	៣ច្បាប់ ☐ 3 sets	៨- ច្បាប់ចម្លងឯកសារគតិយុត្តិការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម របស់ក្រុមហ៊ុនដើមដោយមានការបញ្ជាក់ត្រឹមត្រូវ ១ច្បាប់ ☐ Certified true copies of legal business registration documents of parent company 1 copy
៣- លក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន Memorandum/Articles of Association	យ៉ាងតិច ៣ច្បាប់ ☐ at least 3 sets	៩- លិខិតតែងតាំងអ្នកតំណាងនីតិបុគ្គលម្ចាស់ហ៊ុន ១ច្បាប់ ☐ Power of Attorney appointing shareholder representative 1 original
៤- ច្បាប់ចម្លងអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណឬលិខិតឆ្លងដែន ម្នាក់៣ច្បាប់ ☐ Copy of Identity Card or Passport 3 copies each		
៥- រូបថត ៤ X ៦ Photos 4x6	ម្នាក់៣សន្លឹក ☐ 3 photos each	
៦- លិខិតបញ្ជាក់ការតម្កល់ដើមទុនចុះបញ្ជីនៅធនាគារ ១ច្បាប់ ☐ Bank certificate of registered capital 1 original		
៧- បង្កាន់ដៃបង់ប្រាក់ Receipt of Registration Fee	១ច្បាប់ ☐ 1 original	

ចំពោះអ្នកស្នើសុំណាដែលមិនបានផ្តល់នូវឯកសារគ្រប់គ្រាន់ដល់ការចុះបញ្ជី នឹងត្រូវបានអនុញ្ញាតរយៈពេលចំនួន ១៥ថ្ងៃ
គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលពាក្យសុំ ដើម្បីបំពេញបន្ថែម ។

Any applicant who failed to provide sufficient documents for the registration shall be given a period of 15 days after the
date of this application to re-submit the document.

ខ្ញុំបាទ - នាងខ្ញុំសូមធានាអះអាងថា រាល់ឯកសារដែលបានយកមក
តម្កល់ទុក ពិតជាត្រឹមត្រូវមិនមានក្លែងបន្លំលើប្រការណាមួយឡើយ។

I do hereby confirm that all documents to be filed are correct and
no any false representation.

ថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ២០
Date (DD/MM/YY)

អ្នកស្នើសុំតម្កល់ទុក
Applicant

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ២០
Made in Phnom Penh Day Month Year
មន្ត្រីទទួលពាក្យសុំ
Official

សម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទៃក្នុងតែប៉ុណ្ណោះ

For official use only

តម្កល់ទុកនៅថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ វេលាម៉ោង

Filing date (DD/MM/YY)

Time

លេខចុះក្នុងបញ្ជីកាលប្បវត្តិ ៖

Chronological registration number

លេខចុះក្នុងបញ្ជីវិភាគ ៖

Analytical registration number

ពាក្យសុំចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម

APPLICATION FOR COMPANY REGISTRATION

នាមត្រកូលនិងនាមខ្លួនអ្នកស្នើសុំ ៖ សញ្ជាតិ

Name and Surname of applicant

Nationality

អាសយដ្ឋានបច្ចុប្បន្ន ៖

Current address

អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណឬលិខិតឆ្លងដែនលេខ ៖ ចុះថ្ងៃទី

Identity Card / Passport number

Issued on

ធ្វើក្នុងនាមជា ៖ ☐ ស្ថាបនិក ☐ អភិបាល ☐

In the name of

Founder

Director

នៃក្រុមហ៊ុន ៖

of the company

ខ្ញុំបាទ-នាងខ្ញុំស្នើសុំចុះឈ្មោះនិងតម្កល់លក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុននៅក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនៃក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម តាមខ្លឹមសារដូចខាងក្រោម ៖

I hereby request for Company Registration and filling Memorandum / Articles of Company in the Commercial Register of the

Ministry of Commerce as follows:

១- នាមករណ៍ក្រុមហ៊ុន ៖

Company's Name

២- ទ្រង់ទ្រាយក្រុមហ៊ុន ៖ ☐ ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិទូទៅ ☐ ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិមានកម្រិត ☐

Form of the company

General Partnership

Limited Partnership

☐ ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត ☐ សហគ្រាសឯកបុគ្គលទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត ☐

Private Limited Company

Single Member Private Limited Company

☐ ក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត ☐ គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ ☐

Public Limited Company

Public Institute

☐ ក្រុមហ៊ុនរដ្ឋ ☐ ក្រុមហ៊ុនចម្រុះ ☐

State Enterprise

Joint Venture

៣- ទីស្នាក់ការចុះបញ្ជីរបស់ក្រុមហ៊ុន ៖

Company's Registered Office

ទូរស័ព្ទ (Tel) ៖ អ៊ីមែល (E-mail) ៖

៤- ចំនួនទឹកប្រាក់នៃដើមទុនចុះបញ្ជី ៖

Amount of registered capital

ជាអក្សរ in words ៖

៥- លិខិតបញ្ជាក់ការតម្កល់ដើមទុនចុះបញ្ជី ៖ លេខ ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ

Bank Certificate of Registered Capital No.

Date

តម្កល់នៅធនាគារ Deposited Bank ៖

- ៦- សមាសភាពម្ចាស់ហ៊ុននិងអភិបាលក្រុមហ៊ុន** Composition of shareholders and directors of the company ៖
- ខ្ញុំបាទ-នាងខ្ញុំជាម្ចាស់ហ៊ុន / សហកម្មសិទ្ធិករ ឬអភិបាលក្រុមហ៊ុន សូមប្រកាសថា ពុំមានជាប់ទោសណាមួយក្នុងកិច្ចការពាណិជ្ជកម្ម រដ្ឋប្បវេណី ឬព្រហ្មទណ្ឌឡើយ ។
 - I, Shareholder/partner or Director of the company, hereby declare that I have never been convicted for commercial, civil or criminal conduct.
 - ករណីខ្ញុំបាទ-នាងខ្ញុំជាអភិបាលក្រុមហ៊ុន ខ្ញុំបាទ-នាងខ្ញុំសូមប្រកាសថា ពុំមែនជាមន្ត្រីរាជការក្នុងក្រសួងឬស្ថាប័នរដ្ឋណាមួយនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឡើយ ។
 - In case I am a director of the company, I hereby declare that I am not government official in any Government Ministry or Institution of The Kingdom of Cambodia.

ល.រ No.	នាមត្រកូល និង នាមខ្លួន Name and Surname	សញ្ជាតិ Nationality	លេខនិងកាលបរិច្ឆេទ នៃអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬ លិខិតឆ្លងដែន Number and issued date of Identity card or passport	អាសយដ្ឋាន Address	ចំនួនភាគហ៊ុន ឬ ភាគទុន Number of shares or share contribution	តួនាទី Function				ហត្ថលេខា Signature
						ម្ចាស់ហ៊ុន Shareholder	អ្នកតំណាង នៃម្ចាស់ហ៊ុន shareholder representative	ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល Chairman of Board of Directors	អភិបាល Director	
១						☐	☐	☐	☐	
២						☐	☐	☐	☐	
៣						☐	☐	☐	☐	
៤						☐	☐	☐	☐	
៥						☐	☐	☐	☐	

៧- កម្មវត្ថុនេតិកម្មនៃក្រុមហ៊ុន ៖

Business Objective

សកម្មភាពធ្វើអាជីវកម្មចម្បង

Main activities

សកម្មភាពបន្ទាប់បន្សំ

Secondary Objective

អាហារណ	នីហារណ	☐	ទិញ-លក់ក្នុងប្រទេស	☐	ហាង	☐	ឃ្លាំងទុក	☐	សេវាកម្ម	☐	អាជីវកម្មកសិកម្ម	☐
Import	Export		Domestic Sell-Purchase		Shop		Warehouse		Service		Agriculture	
រ៉ែ		☐	រោងចក្រ	☐	សិប្បកម្ម	☐	ការដំឡើង	☐	ការជួសជុល	☐	សំណង់	☐
Mine			Factory		Handicraft		Installation		Repairing		Construction	
ដឹកជញ្ជូន		☐	ទេសចរណ៍	☐	សណ្ឋាគារ	☐	ភោជនីយដ្ឋាន	☐	ភ្លីបកម្សាន្ត	☐		
Transportation			Tourism		Hotel		Restaurant		Resort			

ដទៃទៀត (បញ្ជាក់)

Others (List)

ខ្ញុំបាទ-នាងខ្ញុំ សូមធានាអះអាងថា សេចក្តីបញ្ជាក់ខាងលើនិងរាល់ឯកសារស្នើសុំតម្កល់ ព្រមទាំងស្នាមគំរូត្រា និងហត្ថលេខាខាងក្រោមនេះ ពិតជាត្រឹមត្រូវមិនមានការកែប្រែបន្តិចបន្តួចឡើយ និងសូមទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងចំពោះមុខច្បាប់ ករណីមានបញ្ហាណាមួយ កើតមានឡើងជាយថាហេតុ ។

I do hereby confirm that the above declarations and all submitted documents, and below imprints of specimen seal and signature, are really correct and no any false representation, and do hereby take full responsibility in case any problem happen eventually.

ធ្វើនៅ ថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ

Made in Day Month Year

គំរូត្រារបស់ក្រុមហ៊ុន

Specimen Seal of the Company

ហត្ថលេខារបស់អ្នកស្នើសុំ

Signature of applicant

បានបង្គន់ចូលក្នុងបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម

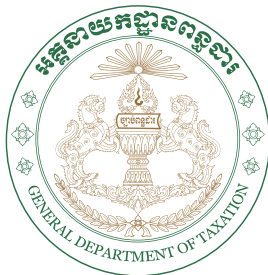
Have recorded in Commercial Register

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ២០

Made in Phnom Penh Day Month Year 20

ប្រធានការិយាល័យបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម

Chief of Commercial Registration Office

ទម្រង់ ១០១ / FORM 101

Reset Your Form

ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីពន្ធដារ
(របបស្វ័យប្រកាស)

APPLICATION FORM FOR TAX REGISTRATION
(SELF ASSESSMENT)

សម្រាប់មន្ត្រីពន្ធដារ / Tax official use only

លេខអត្តសញ្ញាណកម្មសារពើពន្ធ
Tax Identification Number (TIN)

សម្រាប់បិទបាត់កូដ/Stick bar code here!

I. ព័ត៌មានសហគ្រាស / ENTERPRISE INFORMATION

1. ព័ត៌មាននៃការស្នើសុំចុះបញ្ជីពន្ធដារ / INFORMATION FOR TAX REGISTRATION

ឈ្មោះសហគ្រាស

Name of enterprise

ឈ្មោះសហគ្រាសជាអក្សរឡាតាំង

Name of enterprise in Latin

ចុះបញ្ជីនៅ

Registered at

☐

នាយកដ្ឋានគ្រប់គ្រងអ្នកជាប់ពន្ធធំ

Department of Large Taxpayers

☐

សាខាពន្ធដារ

Tax Branch

ឆ្នាំជាប់ពន្ធរបស់សហគ្រាស

Tax year for enterprise

ចាប់ពី

Start date

ដល់

End date

2. អាសយដ្ឋានទីតាំងការសហគ្រាស / HEAD OFFICE ADDRESS

ផ្ទះលេខ/អគារ

House N°/Building

ផ្លូវ

Street

ភូមិ

Village

ឃុំ/សង្កាត់

Commune

ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ

District

ខេត្ត/រាជធានី

Province/City

សារអេឡិកត្រូនិក

Email

ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិកត្រូនិក

P.O. Box / Electronic mail box

ទូរស័ព្ទចល័ត

Mobile phone

ទូរស័ព្ទលើតុ

Office telephone

ទូរសារ

Fax

តើអចលនទ្រព្យដែលមានអាសយដ្ឋានខាងលើនេះជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគ្រាសផ្ទាល់ ឬជួល? / Is the property of this above address owned by enterprise or rented?

☐

កម្មសិទ្ធិ

តើទីតាំងការសហគ្រាសនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?

Does this head office address have property identification number (PIN) ?

☐

គ្មាន

☐

មាន

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ

If Yes, please fill property identification number (PIN)

☐

ជួល

សូមបញ្ជាក់ថ្លៃល្បួល/ខែ

please state rental fee/month

តើទីតាំងការសហគ្រាសដែលជួលនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?

Does this rental head office have property identification number (PIN) ?

☐

គ្មាន

☐

មាន

បើមានសូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ

please fill property identification number (PIN)

3. អាសយដ្ឋានអាជីវកម្មគោលដើម / MAIN BUSINESS ADDRESS

តើអាសយដ្ឋានអាជីវកម្មគោលដើមដូចអាសយដ្ឋានទីតាំងការសហគ្រាសខាងលើដែរឬទេ?

Is your main business address same as your head office address?

☐

ដូច

បើដូច ពុំចាំបាច់បំពេញព័ត៌មានខាងក្រោមទេ

If Yes, no need to fill any information below

☐

មិនដូច

បើមិនដូច សូមបំពេញបន្ថែមខាងក្រោម

If No, please fill information below

ផ្ទះលេខ/អគារ

House N°/Building

ផ្លូវ

Street

ភូមិ

Village

ឃុំ/សង្កាត់

Commune

ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ

District

ខេត្ត/រាជធានី

Province/City

សារអេឡិកត្រូនិក

Email

ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិកត្រូនិក

P.O. Box / Electronic mail box

ទូរស័ព្ទចល័ត

Mobile phone

ទូរស័ព្ទលើតុ

Office telephone

ទូរសារ

Fax

តើអចលនទ្រព្យដែលមានអាសយដ្ឋានខាងលើនេះជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគ្រាសផ្ទាល់ ឬជួល? / Is the property of this above address owned by enterprise or rented?

☐

កម្មសិទ្ធិ

តើអាសយដ្ឋានអាជីវកម្មគោលដើមនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?

Does your main business address have property identification number (PIN) ?

☐

គ្មាន

☐

មាន

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ

If Yes, please fill property identification number (PIN)

☐

ជួល

សូមបញ្ជាក់ថ្លៃល្បួល/ខែ

please state rental fee/month

តើអាសយដ្ឋានអាជីវកម្មគោលដើមដែលជួលនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?

Does this rental main business address have property identification number (PIN) ?

☐

គ្មាន

☐

មាន

បើមានសូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ

If Yes, please fill property identification number (PIN)

4. ឯកសារចុះបញ្ជីចេញដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ឬក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ / DOCUMENTS ISSUED BY MINISTRY OF COMMERCE OR OTHER MINISTRIES/ INSTITUTIONS

ឈ្មោះស្ថាប័ន

Name of institution

លេខចុះបញ្ជី

Registration N°

កាលបរិច្ឆេទ

Date of registration

D

D

M

M

Y

Y

Y

Y

5. ទ្រង់ទ្រាយសហគ្រាស / FORMS OF BUSINESS

សហគ្រាសឯកបុគ្គលទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត

Single member private limited company

សាខាក្រុមហ៊ុនបរទេស

Foreign company's branch

ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិទូទៅ

Partnership

ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត

Private limited company

ក្រុមហ៊ុនសហជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត

Public limited company

ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត

Limited partnership

សហគ្រាសឯកបុគ្គល

Sole proprietorship

ការិយាល័យតំណាង

Representative office

សហគ្រាសរដ្ឋ

State owned company

អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល

Non governmental organization

ក្រុមហ៊ុនចម្រុះ

Joint venture company

សហគ្រាសសាធារណៈ

Public company

ទ្រង់ទ្រាយដទៃទៀត សូមបញ្ជាក់

Other forms of business Please specify

6. សកម្មភាពអាជីវកម្ម / BUSINESS ACTIVITIES

សកម្មភាពអាជីវកម្មចម្បង

Main business activities

សកម្មភាពអាជីវកម្មចម្បងជាភាសាអង់គ្លេស

Main business activities in English

សកម្មភាពអាជីវកម្មបន្ថែម

Additional business activities

សកម្មភាពអាជីវកម្មបន្ថែមជាភាសាអង់គ្លេស

Additional business activities in English

7. ព័ត៌មានស្តីពីនិយោជិត / EMPLOYEE INFORMATION

ចំនួននិយោជិត

Number of employees

ប្រាក់ខែសរុប

Total salary

8. ព័ត៌មានអំពីគណនីធនាគារ / BANK ACCOUNT INFORMATION

ឈ្មោះធនាគារ

Name of bank

ឈ្មោះគណនី

Account name

លេខគណនី

Account number

តើលោកអ្នកមានព័ត៌មានស្តីពីគណនីធនាគារលើសពីមួយឬទេ?

Do you have other bank account information?

គ្មាន

No

មាន

Yes

បើមាន សូមបំពេញព័ត៌មានបន្ថែមនៅ ទម្រង់ ១០១-A

If Yes, please fill additional information in form 101-A

9. ពន្ធប៉ាតង់ / PATENT TAX

ខ្ញុំបាទ / នាងខ្ញុំស្នើសុំប្រកាសបង់ពន្ធប៉ាតង់ប្រចាំឆ្នាំ

I apply for patent tax payment for the year of

Y

Y

Y

Y

Y

ចំនួនសកម្មភាពអាជីវកម្ម

Numbers of business activities

ប្រាក់ពន្ធប៉ាតង់ក្នុង១សកម្មភាព

Amount of patent tax per business activity

៛

ទឹកប្រាក់ពន្ធប៉ាតង់សរុបចំនួន

Total amount of patent tax

0.00 ៛

10. ពន្ធប្រថាប់ត្រា / REGISTRATION TAX

ខ្ញុំបាទ / នាងខ្ញុំស្នើសុំប្រកាសបង់ពន្ធប្រថាប់ត្រាលើលក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន

I apply for paying registration tax with amount of

៛

11. ផ្លាកយីហោ / ផ្លាកផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម / COMPANY SIGNS / BUSINESS BILLBOARDS

តើសហគ្រាសលោកអ្នកបានលើកផ្លាកយីហោឬនៅ?

Does your enterprise tag with business sign/billboard?

គ្មាន

No

មាន

Yes

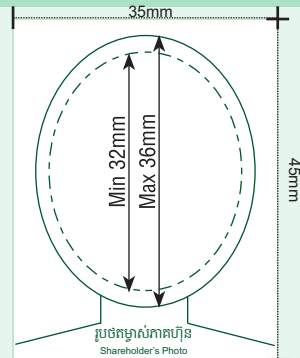
បើមាន សូមបំពេញឈ្មោះផ្លាកយីហោខាងក្រោម

If Yes, Please fill business sign/billboard below

II. ព័ត៌មានម្ចាស់ភាគហ៊ុន / SHAREHOLDER'S INFORMATION

1. ព័ត៌មានស្តីពីម្ចាស់ភាគហ៊ុន / SHAREHOLDER'S INFORMATION

☐	សម្រាប់រូបវន្តបុគ្គល / PHYSICAL PERSON								
ឈ្មោះ Name									
ឈ្មោះជាអក្សរឡាតាំង Name in Latin									
សញ្ជាតិ Nationality									
ភាគរយនៃភាគហ៊ុន Percentage of share	%								
☐ លេខអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ Identification card number	☐ លេខលិខិតឆ្លងដែន Passport number								
តួនាទី Position									
ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត Date of birth	<table><tr><td>D</td><td>D</td><td>M</td><td>M</td><td>Y</td><td>Y</td><td>Y</td><td>Y</td></tr></table>	D	D	M	M	Y	Y	Y	Y
D	D	M	M	Y	Y	Y	Y		

☐ សម្រាប់នីតិបុគ្គល / LEGAL PERSON

ឈ្មោះក្រុមហ៊ុន Name of company	
ឈ្មោះក្រុមហ៊ុនជាអក្សរឡាតាំង Name of company in Latin	
លេខអត្តសញ្ញាណកម្មសារពើពន្ធ Tax identification number (TIN)	
ភាគរយនៃភាគហ៊ុន Percentage of share	%

2. អាសយដ្ឋានម្ចាស់ភាគហ៊ុន / SHAREHOLDER'S ADDRESS

សូមជ្រើសរើស Please choose ☐ រូបវន្តបុគ្គល / PHYSICAL PERSON ☐ នីតិបុគ្គល / LEGAL PERSON

ផ្ទះលេខ/អគារ House N°/Building	ផ្លូវ Street	ភូមិ Village
ឃុំ/សង្កាត់ Commune	ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ District	ខេត្ត/រាជធានី Province/City
សារអេឡិកត្រូនិក Email	ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិកត្រូនិក P.O. Box / Electronic mail box	
ទូរស័ព្ទចល័ត Mobile phone	ទូរស័ព្ទលើតុ Office telephone	ទូរសារ Fax

តើអចលនទ្រព្យដែលមានអាសយដ្ឋានខាងលើនេះជាម្ចាស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនផ្ទាល់ ឬជួល? / Is the property of this above address owned by shareholder or rented?

☐ កម្មសិទ្ធិ Owned	តើអាសយដ្ឋានខាងលើនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ? Does this above address have property identification number (PIN)?	☐ គ្មាន No	☐ មាន Yes																				
បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ If Yes, please fill property identification number (PIN)																							
<table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																							
☐ ជួល Rent	សូមបញ្ជាក់ថ្លៃជួល/ខែ please state rental fee/month	តើអាសយដ្ឋានដែលជួលនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ? Does this rental address have property identification number (PIN)?																					
☐ គ្មាន No		☐ មាន Yes																					
បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ If Yes, please fill property identification number (PIN)		<table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																					

តើសហគ្រាសរបស់លោកអ្នកមានម្ចាស់ភាគហ៊ុនលើសពីមួយឬទេ? ☐ គ្មាន
Does your enterprise have more than one shareholder? No ☐ មាន
Yes ☐ បើមាន សូមបំពេញព័ត៌មានបន្ថែមនៅ ទម្រង់ ១០១-B
If Yes, please fill additional information in form 101-B

3. ព័ត៌មានស្តីពីអ្នកតំណាងនីតិបុគ្គល / COMPANY REPRESENTATIVE INFORMATION FOR LEGAL PERSON

ឈ្មោះ Name	ឈ្មោះជាអក្សរឡាតាំង Name in Latin	
តួនាទី Position	ប្រាក់បៀវត្ស កម្រៃ Salary/Fee	
សញ្ជាតិ Nationality	ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត Date of birth	
☐ លេខអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ Identification card number	☐ លេខលិខិតឆ្លងដែន Passport number	
ផ្ទះលេខ/អគារ House N°/Building	ផ្លូវ Street	ភូមិ Village
ឃុំ/សង្កាត់ Commune	ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ District	ខេត្ត/រាជធានី Province/City
សារអេឡិកត្រូនិក Email	ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិកត្រូនិក P.O. Box / Electronic mail box	
ទូរស័ព្ទចល័ត Mobile phone	ទូរស័ព្ទលើតុ Office telephone	ទូរសារ Fax

តើអចលនទ្រព្យដែលមានអាសយដ្ឋានខាងលើនេះជាម្ចាស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនផ្ទាល់ ឬជួល? / Is the property of this above address owned by representative or rented?

☐ កម្មសិទ្ធិ Owned	តើអាសយដ្ឋានខាងលើនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ? Does this above address have property identification number (PIN)?	☐ គ្មាន No	☐ មាន Yes																				
បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ If Yes, please fill property identification number (PIN)																							
<table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																							
☐ ជួល Rent	សូមបញ្ជាក់ថ្លៃជួល/ខែ please state rental fee/month	តើអាសយដ្ឋានដែលជួលនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ? Does this rental address have property identification number (PIN)?																					
☐ គ្មាន No		☐ មាន Yes																					
បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ If Yes, please fill property identification number (PIN)		<table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																					

III. ព័ត៌មានស្តីពីសាខាសហគ្រាស / COMPANY BRANCH INFORMATION

តើសហគ្រាសរបស់លោកអ្នកមានសាខាដែរឬទេ?
Does your enterprise have any branches?

☐ គ្មាន
No

☐ មាន
Yes

▶ បើមានសូមបំពេញបន្ថែមខាងក្រោម
If Yes, please fill below

1. សាខា / BRANCHES

ឈ្មោះ:
Name

ឈ្មោះជាអក្សរឡាតាំង
Name in Latin

សកម្មភាពអាជីវកម្ម
Business activities

ផ្ទះលេខ/អគារ
House N°/Building

ផ្លូវ
Street

ភូមិ
Village

ឃុំ/សង្កាត់
Commune

ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ
District

ខេត្ត/រាជធានី
Province/City

សារអេឡិកត្រូនិក
Email

ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិកត្រូនិក
P.O. Box / Electronic mail box

ទូរស័ព្ទចល័ត
Mobile phone

ទូរស័ព្ទលើតុ
Office telephone

ទូរសារ
Fax

តើអចលនទ្រព្យដែលមានអាសយដ្ឋានខាងលើជាកម្មសិទ្ធិរបស់សាខាសហគ្រាស ឬជួល? / Is the property of this above address owned by company or rented?

☐ កម្មសិទ្ធិ
Owned

តើអាសយដ្ឋានខាងលើនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?
Does this above address have property identification number (PIN)?

☐ គ្មាន
No

☐ មាន
Yes

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ
If Yes, please fill property identification number (PIN)

☐ ជួល
Rent

សូមបញ្ជាក់ថ្លៃល្អប្រសើរ/១ខែ
please state rental fee/month

តើអាសយដ្ឋានដែលជួលនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?
Does this rental address have property identification number (PIN)?

☐ គ្មាន
No

☐ មាន
Yes

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ
If Yes, please fill property identification number (PIN)

ឈ្មោះអ្នកគ្រប់គ្រងសាខា
Name of branch manager

ឈ្មោះអ្នកគ្រប់គ្រងសាខាជាអក្សរឡាតាំង
Name of branch manager in Latin

តើលោកអ្នកមានសាខា ឬឃ្លាំងស្តុកទំនិញ លើសពីមួយឬទេ?
Do you have other company branches or warehouse?

☐ គ្មាន
No

☐ មាន
Yes

▶ បើមាន សូមបំពេញព័ត៌មានបន្ថែមនៅ ទម្រង់ ១០១-C
If Yes, please fill additional information in form 101-C

IV. ការប៉ាន់ស្មានផលបង្ក / ESTIMATION OF TURNOVER

1. កាលបរិច្ឆេទធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវាដំបូង
Date of first supplies of goods or services

D

D

M

M

Y

Y

Y

Y

ផលបង្កនៃការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវាក្នុងរយៈពេល ៖ Turnover of supplies of goods or services in	A	៣ ខែកន្លងមក The last 3 months	
	B	១២ ខែកន្លងមក The last 12 months	
ប៉ាន់ស្មានផលបង្កនៃការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវាក្នុងរយៈពេល ៖ Anticipated turnover of supplies of goods or services in	C	៣ ខែខាងមុខ The next 3 months	
	D	១២ ខែខាងមុខ The next 12 months	

សេចក្តីប្រកាស / DECLARATION

ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ សូមធានាថាព័ត៌មាន និងឯកសារដែលបានបំពេញខាងលើ និងភ្ជាប់នៅក្នុងពាក្យស្នើសុំនេះពិតជាត្រឹមត្រូវ។
I declare that the information provided in this application including all attachments is true and correct.

កាលបរិច្ឆេទ
Date

D

D

M

M

Y

Y

Y

Y

ហត្ថលេខានិងត្រា
Signature and stamp

ឈ្មោះ
Name

តួនាទី
Position

លេខទូរស័ព្ទ
Telephone N°

សម្គាល់៖ ចំពោះសំណុំឯកសារភ្ជាប់ទាំងអស់ដែលជាច្បាប់ចម្លងត្រូវមានការបញ្ជាក់ពីមន្ត្រីពន្ធដារមានសមត្ថកិច្ច ឬពី ក្រសួង ស្ថាប័ន ពាក់ព័ន្ធ។

Note: All copied documents attached must be certified by tax official in charge or by other ministries/ institutions.

- 1- ☐ លិខិតបញ្ជាក់ការចុះបញ្ជីដែលចេញដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ឬក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ
Documents issued by ministry of commerce or other ministries/ institutions ច្បាប់ដើម
Original
- 2- ☐ លក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន (សហគ្រាសនីតិបុគ្គល)
Company's memorandum and articles of association ច្បាប់ដើម
Original
- 3- ☐ លិខិតបញ្ជាក់ការតម្កល់ដើមទុនចុះបញ្ជីនៅធនាគារ
Bank certified letter of capital deposit ច្បាប់ចម្លង
Certified copy
- 4- ☐ អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរ ឬលិខិតឆ្លងដែន
Cambodian identification card or passport ច្បាប់ចម្លង
Certified copy
- 5- ☐ សៀវភៅគ្រួសារ ឬសៀវភៅស្នាក់នៅ
Family record book or residence book ច្បាប់ចម្លង
Certified copy
- 6- ☐ លិខិតបញ្ជាក់ការស្នាក់នៅ ដែលចេញដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច (សម្រាប់ជនបរទេស)
Residency letters issued by local authority ច្បាប់ដើម
Original
- 7- ☐ រូបថតបច្ចុប្បន្នដែលមានទំហំ ៣៥ X ៤៥ មីលីម៉ែត្រ ចំនួន ០១សន្លឹក របស់អភិបាល ម្ចាស់ភាគហ៊ុន បណ្តាធិការ
អ្នកតំណាង ដែលមានការបញ្ជាក់ឈ្មោះម្ចាស់រូបថត និងចុះហត្ថលេខាទទួលខុសត្រូវដោយប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល
A current photo with size 35 x 45 mm of board of directors, shareholders or representatives certified by chairperson of board of directors ច្បាប់ដើម
Original
- 8- ☐ ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិកាន់កាប់ទីតាំង ឬកិច្ចសន្យាជួលទីតាំងប្រកបអាជីវកម្ម
Certificate of title or location rental contract ច្បាប់ចម្លង
Certified copy
- 9- ☐ លិខិតបញ្ជាក់ការបង់ប្រាក់ពន្ធលើអចលនទ្រព្យ ឬព័ត៌មានអចលនទ្រព្យ (ប្រសិនបើមាន)
Property tax return or invoices (If any) ច្បាប់ចម្លង
Certified copy
- 10- ☐ វិញ្ញាបនបត្រចុះបញ្ជីរបស់គណៈកម្មាធិការវិនិយោគកម្ពុជា ឬគណៈកម្មាធិការតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសកម្ពុជា
ឬអនុគណៈកម្មាធិការវិនិយោគអាជ្ញាធរនី-ខេត្ត (សម្រាប់គម្រោងវិនិយោគមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់)
Certificate issued by Cambodia investment board or special economic zone board or sub-committee on investment of the provinces-municipalities
(Qualified Investment Projects) QIP ច្បាប់ចម្លង
Certified copy
- 11- ☐ អាជ្ញាប័ណ្ណដែលចេញដោយក្រសួង ស្ថាប័ន មានសមត្ថកិច្ច (ប្រសិនបើមាន)
Letter issued by competent ministries or institutions (if any) ច្បាប់ចម្លង
Certified copy

កាលបរិច្ឆេទ
Date

ហត្ថលេខានិងត្រា
Signature and stamp

ឈ្មោះ
Name

តួនាទី
Position

លេខទូរស័ព្ទ
Telephone N°

1. តើសហគ្រាសនេះចុះបញ្ជីដោយស្ម័គ្រចិត្តឬដោយឯកភាពភាគី?
Does this enterprise apply for voluntary or unilateral registration?
2. តើសហគ្រាសនេះស្នើសុំចុះបញ្ជីមុនពេលធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវា?
Does this enterprise applying for registration prior to make supplies of goods and services?

☐ ស្ម័គ្រចិត្ត
Voluntary

☐ ឯកភាពភាគី
Unilateral

☐ បាទ/ចាស
Yes

☐ ទេ
No

- 3- ☐ បានពិនិត្យ ផ្ទៀងផ្ទាត់ឯកសារភ្ជាប់ត្រឹមត្រូវ និងគ្រប់ចំនួន
Checked and verified all documents attached
- 4- ☐ បានស្នើសុំប្រមាញ់ និងថតរូប ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល
ឬម្ចាស់សហគ្រាស ឬប្រធានអង្គការ
Chairperson of the board of directors, enterprise owners or director of organization's
fingers scanned and photo sessions
- 5- ☐ តើប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល អភិបាល កម្មសិទ្ធិករ ឬម្ចាស់ភាគហ៊ុន និង
អ្នកតំណាងដែលចុះបញ្ជីថ្មីនេះមានបំណុលពន្ធដារដែរឬទេ?
Do/does chairperson of the board of directors, owners or shareholders and representatives
of this new registered enterprise have tax arrears?
☐ គ្មាន
No ☐ មាន បើមានសូមបំពេញព័ត៌មានខាងក្រោម
Yes If Yes, please fill information below

ឈ្មោះអ្នកមានបំណុល Name	ឈ្មោះក្រុមហ៊ុន Name of enterprise	ទឹកប្រាក់បំណុល Amount
		៛
		៛
		៛

សម្គាល់៖ ប្រសិនបើប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល កម្មសិទ្ធិករ ឬម្ចាស់ភាគហ៊ុន និងអ្នកតំណាង
មានព័ត៌មានបំណុលពន្ធដារនេះសូមបំពេញព័ត៌មានក្នុងឯកសារផ្សេងបន្ថែម។

កាលបរិច្ឆេទ Date

D

D

M

M

Y

Y

Y

Y

យោបល់ផ្សេងៗ
Comments

ហត្ថលេខា Signature

ឈ្មោះមន្ត្រីទទួលបន្ទុកបំណុល
Tax official in charge
លេខសម្គាល់មន្ត្រី
ID number
កាលបរិច្ឆេទ Date

D

D

M

M

Y

Y

Y

Y

យោបល់ផ្សេងៗ
Comments

ហត្ថលេខា Signature

ឈ្មោះមន្ត្រីទទួលបន្ទុក
Tax official in charge
លេខសម្គាល់មន្ត្រី
ID number

6- ☐ ប្រាក់ពន្ធដែលត្រូវបង់
Tax to be paid

6-1 ☐ ប្រាក់ពន្ធប៉ាតង់
Patent tax amount

6-2 ☐ ប្រាក់ពន្ធប្រថាប់ត្រាលើលក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន
Amount of registration tax

6-3 ☐ ប្រាក់ពិន័យ និងការប្រាក់
Amount of penalties and interest

៛

+

៛

+

៛

=

0.00 ៛

ទឹកប្រាក់ពន្ធសរុបបានទទួល
Total amount received

លេខគណនីធនាគារត្រូវបង់ចូល
Account number

ឈ្មោះធនាគារ
Bank name

លេខប្រតិបត្តិការបង់ប្រាក់/វិក្កយបត្រទទួលប្រាក់
Payment transaction / invoice number

7- ☐ កម្រៃសេវាចុះបញ្ជី
Registration fees ☐ កម្រៃសេវាធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព
Update fees

ទឹកប្រាក់បានទទួល
Total amount received

លេខគណនីធនាគារត្រូវបង់ចូល
Account number

ឈ្មោះធនាគារ
Bank name

លេខប្រតិបត្តិការបង់ប្រាក់/វិក្កយបត្រទទួលប្រាក់
Payment transaction / invoice number

កាលបរិច្ឆេទ Date

D

D

M

M

Y

Y

Y

Y

យោបល់ផ្សេងៗ
Comments

ហត្ថលេខា Signature

ឈ្មោះមន្ត្រីផ្ទៀងផ្ទាត់
Verifying official
លេខសម្គាល់មន្ត្រី
ID number